
Kürtçe Anamnez

Anamneza bi Kurmancî

Dr. İsrafil Bûlbûl
Diyarbakır Tabip Odası

Mikail Bûlbûl
Araştırmacı Yazar

Editör:
Dr. Adem Avcıkıran
Diyarbakır Tabip Odası

ÜÇÜNCÜ BASKI

2011
DIYARBAKIR TABİP ODASI YAYINLARI

Diyarbakır Tabip Odası Yayınları

Kürtçe Anamnez (Anamneza bi Kurmancî)

İsrafil Bülbül, Mikail Bülbül

Kitap Editörü: Adem Avcıkıran

Redaksiyon: Dicle Yiğit

Mizanpaj:

YENİGÜN GRAFİK

Kapak Tasarım:

Hasan ASAN

(info@hasanasan.com)

Baskı:

YENİGÜN MATBAACILIK

Gıda Toptancılar Sitesi L/Blok 11/B

Tel: 0412. 252 55 59 Bağlar / DİYARBAKIR

1.Baskı: Mart, 2009

2.Baskı: Ekim, 2009

3.Baskı: Ekim, 2011

Diyarbakır Tabip Odası

Mimar Sinan Cad. İnka 4 Apt. Kat:2 No: 6 Yenişehir, Diyarbakır

Telefon: (0 412) 224 64 31 Fax: (0 412) 229 08 90

www.diyartabip.org.tr

diyartabip@yahoo.com

Kitap ile ilgili görüş, öneri, eleştiri ve katkılarınızı
israfilbulbul@hotmail.com e-mail adresine gönderebilirsiniz.

İ

Ç

İ

N

D

E

K

İ

L

E

R

6	Önsöz
8	Üçüncü Baskıya Önsöz
10	Editörün Notu
13	1. BÖLÜM: KÜRTÇE ÖZET DİLBİLGİSİ
15	Kürtçe Hakkında
16	Kürtçe Alfabe
18	Ekler
23	İsimler
27	İsim Tamlamaları
28	Zamirler
31	Sıfatlar
34	Zarflar
36	Edatlar
38	Bağlaçlar
38	Fiiller
49	Cümlede Ögelerin Dizilişi
51	2. BÖLÜM: PRATİK KÜRTÇE BİLGİLER
53	Aile ve Akrabalık Terimleri
54	Bazı İnsan Anatomisi Terimleri
55	Kürtçe Hastalık İsimleri
56	Zaman Belirtme Terimleri
57	Sayılar
58	Kürtçe'de Bazı Şehir Adları
61	3. BÖLÜM: KÜRTÇE ANAMNEZ
64	Anamnezde Bazı Temel Sorular ve Cevapları
76	Algoloji
88	Dahiliye
104	Dermatoloji
108	Enfeksiyon Hastalıkları
116	Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon
121	Genel Cerrahi
128	Göğüs Hastalıkları
137	Göz Hastalıkları
143	Kadın Hastalıkları ve Doğum
149	Kardiyoloji
157	Kulak Burun Boğaz Hastalıkları
164	Nöroloji
177	Pediyatri
185	Psikiyatri
195	Üroloji
202	Diş Hekimliği
209	4. BÖLÜM: SÖZLÜK
211	Kürtçe - Türkçe Sözlük
218	Türkçe - Kürtçe Sözlük
225	Tıbbi Kaynakça
227	Kürtçe Kaynakça

“

Hastayı dinledikten
sonra
nesi olduğunu
anlamadıysanız
muayene ettikten
sonra da
anlamayacaksınız.

Houston Merritt

”

“

Heke piştî ku we li
nexweş guhdar kir
we fahm nekiribe
bê nexweşîya wî
çî ye piştî
mûayenekirinê jî
hûn ê fahm nekin.

Houston Merritt

”

ÖNSÖZ

"Ot kendi kökleri üzerinde yeşerir."

Kürt Atasözü

Dil, insanın anlamlı sesi, toplumun ortak iletişim aracı, şiirin dizesi, müziğin güftesi, yani hayatımızın anahtarlarından biridir. Bazen mutluluğun, bazen hüznün, bazen de en kritik anlarımızın çığlığı dildir. Konuşma engellileri anlaştıran işaretler bütünü dildir.

Coğrafyamızın kadim halkının da oldukça köklü ve yetkin bir dili var ve büyük edebiyatçı, saygıyla andığımız Mehmed Uzun'un romanına ses olmuş ya da büyük şair Cegerxwîn'in şiirine ses olmuş ya da büyük ozan Şivan Perwer'in şarkılarına ses olmuş bir dil.

"YASAKLI DİL" yani Kürtçe. Yasaklı dil olur mu demeyin. Türkiye'de oldu. Göz göre göre bir insanlık suçu olarak değerlendirilmesi gereken bir süreç yaşandı. Daha yeni yeni o kara bulutların dağılmaya yüz tuttuğu bir dönemi yaşıyoruz.

Hipokrat andının sekizinci düsturu şöyledir: "Din, milliyet, ırk, parti ya da sınıf sorunlarının görevimle hastam arasına girmesine izin vermeyeceğim". Bölgemizde geçmişten bugüne çalışan meslektaşlarımızın büyük bir çoğunluğu iletişim sorunu yaşadılar. Onlarla beraber de insanlarımız bu sorunu katmerli olarak yaşadılar. Düşünelim bir kere psikiyatristler hastalarından dili kullanmadan ne kadar sağlıklı anamnez alabilirler. Ya da kadın doğum doktorları gelinlerin, annelerin anamnezini mahremiyete hâlel getirmeden alabilirler mi? Bu örnekleri Ağrı Dağı kadar çoğaltabiliriz. İşte yazgımız olan bu sıkıntıların çözümü sızlanarak değil ürün vererek olur diye düşündük; ve start aldık.

Bu çalışmaya gönül ve emek veren arkadaşlarımız oldukça yetkin bir yoğunlaşma ile bu eseri ortaya çıkardılar. Bir hayali, bir umudu, bir amacı ve bir ihtiyacı kitaplaştırıp ortaya çıkaran bu ekibe minnet ve şükran borçluyuz. Eminim bu eser binlere derman olacak. Sadece bir kişinin sağlığına katkı yaparsa bile anlamlı olacaktır.

Bütün meslektaşlarıma çalışma yaşamlarında başarılar ve sağlık diliyorum.

Dr. Adnan Selçuk MIZRAKLI
Diyarbakır Tabip Odası Eski Başkanı

PÊŞGOTIN

"Giha li ser koka xwe şîn dibe."

Gotina Pêşiyar

Ziman, dengê watedar yê mirov, amûra ragihandinê ya hevbeş a civakê, rêzika helbestê, peyva muzîkê yanî mifteyêke ji mifteyên jiyana me ye. Carinan awaza bextewariyê carinan ya xemgîniyê carinan jî qêrîna kêlikên me yên herî dijwar e, ziman. Gelê vê erdnîgariya me yê kevnare jî xwedî zimanêke bibingeh û têr e û ev ziman bûye deng ji romana wêjekarê mezin, em bi rêzdarî bi bîr tînin, Mehmed Êzûn; bûye deng ji helbestên helbestvanê mezin Cegerxwîn û her wiha bûye deng ji stranên ozanê mezin Şivan Perwer re.

"ZIMANÊ QEDEXE" yanî Kurdî. Nebejin ku ma zimanê qedexê jî çêdibe. Li Tirkiyê çêbû; bi awayekî êşkere pêvajoyêke ku divê weke sûcê mirovatiyê bê dîtin hat jiyîn. Hîn hêdî hêdî heyameke ku ew ewrên reş û tarî dikin belav dibin, em dijin.

Rêzika heştan ya sûnda Hîpokrat wiha dibêje: "Ez dê nehêlim ku pîrsgirêkên dînî, qewmî, nîjadî, partî an jî çînî têkeve navbera karê min û nexweşê min." Li herêma me ji berê de ye ku pîrraniya hevpişeyên me pîrsgirêkên ragihandinê jiyane. Mirovên me jî ji ber vê pîrsgirêkê hîn bêtir cefa kişandine. Em li ser bifikirin gelo psîkiyatristek eger ziman tune be wê çiqasî karibe anamneza nexweşekî bigire; an jî bijîjkên nexweşiyên jinan bêyî ku mahremiyeta wan bînpê bike wê karibe anamneza dê û bûkan bigire? Em karin van mînakên bi qasî Çiyayê Agirî zêde bikin. Em jî fikirin ku çareserîya van pîrsgirêkan ne bi ax û waxan lê bi berhemdayîné çêdibe û me dest pê kir.

Hevalên me yên ku dil û keda xwe dan vê xebatê bi lêhûrbûneke pîr xurt ev berhem afirand. Em minnetdar û şukurdarê van hevalan in ku xeyalek, hêviyek, armancek û hewcedariyek bi cih anîn û kirin pirtûk. Em bawer in ku ev berhem wê bibe dermanê hezaran; lê fêde li tenduristiya yekî tenê bê kirin jî wê watedar be.

Di kar û xebata hemû hevpişeyên xwe de serkeftin û xweşiyê dixwazim.

Dr. Adnan Selçuk MIZRAKLI
Serokê Odeya Bijîjkan a Diyarbekirê yê berê

ÜÇÜNCÜ BASKIYA ÖNSÖZ

Dil, insanlar arasında anlaşmayı sağlayan, kendisine özgü yasaları olan ve bu yasalar çerçevesinde gelişen ve bilinmeyen zamanlarda temeli atılmış bir anlaşma sistemidir. Dil, bir toplumun oluşmasında ve ayakta kalmasında geçmişle gelecek arasında bir köprü vazifesi görür. Dil, yalnızca bir ifade aracı ya da ortamı değildir; ifadenin içeriğini ve anlamını da renklendirir. Dil, bir halkın kendi kültürel kimliğini onun sayesinde ifade edebildiği bir araçtır. Ayrıca bireyin kendi kişisel kimliğini ve bireysellik duygusunu ifade edebildiği bir araçtır.

Tarih boyunca ister Darwin'in Evrim Teorisi'ne göre, isterse dinlerde tanımlanan Adem ile Havva'dan olma sonrası insanlığın var oluş sürecinden bu yana tüm halklar dilleri ile birlikte günümüze kadar varlıklarını korumaya çalışmışlardır. Ulus devletlerin oluşumundan sonra yer yer faşizan derecede milliyetçilik gelişti ve asimilasyon politikaları devreye sokuldu. Ancak hiçbir ülkede bizdeki gibi en doğal hak olan anadilin konuşulması bile yasaklanmamıştır. Bu uygulama ile yılların birikimi sonucu yaratılan dillere karşı düşmanlık duygusu, yok sayma veya yok etme pratiği ile tarihe karşı insanlık suçu işlenmiştir. Oysa bir dilin yasaklanması bir halkın varlığının yasaklanması anlamına gelmektedir. Diller hiçbir zaman ayrılık vesilesi olarak suçlanarak hedef haline getirilmemelidir.

Kendisi olamayan ve kendisini özgürce ifade edemeyen toplumların ne kendisine ne yaşadığı ülkeye ne de dünya değerlerine bir katkısı olmayacaktır. Eğer bir halkın dili ortadan kaldırılırsa, her açıdan sorunlar yaşanır ve sorunlara maruz kalır.

Kendi mesleki pratiğimizde de nitelikli sağlık hizmetine ulaşmada anadilin kullanılmamasından dolayı önemli sorunlar yaşandığına birçok kez şahit olduk. Tanıya gitmede anamnezin %40 yol gösterici olduğundan hareketle, doktor-hasta diyalogundaki anlama, anlaşılabilme ve güven duygusunda dilin önemini daha iyi anlayabilmekteyiz.

Diyarbakır Tabip Odası olarak dil sorunundan kaynaklı aksaklıkların giderilmesi ve insanların mutluluğu için çıkarılan anamnez kitabının bir nebze de olsa fayda sağlayacağını düşünüyorum. Bu kitap hekimlerin hastaları ile kuracakları diyalogu daha anlamlı kılacaktır. Kürtçe Anamnez / Anamneza bi Kurmancî kitabının hazırlanmasında emeği geçen tüm arkadaşlara şükranlarımı sunuyorum.

Her kesin ve her halkın kendi diliyle var olduğu ve ifade ettiği, yaksız ve barış dolu bir dünya dileğiyle.

Dr. Şemsettin KOÇ
Diyarbakır Tabip Odası Başkanı

PÊŞGOTINA ÇAPA SÊYEMÎN

Ziman, sîstemeke hevdu fahmkirinê ye, ya ku asasê wê di heyamên nayên zanîn de hatiye avêtin û li gorî xwe zagonên wê hene û li gorî van zagonan bi pêş dikeve û dike ku mirov bi xêra wê li hevdu bikin. Ziman di avabûn û mayîndemayîna civakê de weke pîrekê tevdigere. Ziman ne tenê derdor an jî amûreke xweîfadekirinê ye; wate û naveroka vegotinê jî direngîne. Ziman amûrek e ku gelek dikare nasnameya xwe pê îfade bike. Wekî din jî ji bo îfadekirina hestên takekesî û nasnameya kesane amûrek e.

Çi li gorî teoriya peresanê ya Darwînî çî jî li gorî zanîna olî heyîna mirovatiyê ya piştî Adem û Hewa, li seranserê dîrokê hemû gel bi zimanê xwe, heta roja îro hewl dane ku hebûna xwe biparêzin. Piştî ku dewletên neteweyî pêk hatin, carcaran neteweperestîya faşîzan bi pêş ve çû û polîtîkayên bişavtinê ketin rojevê. Lê li tu welatî, weke yê me peyivandina zimanê dayikê ku mafê herî xwezayî ye nehatiye qedexekirin. Bi vê pêkanîna, bi vî hestê neyarî yê li hemberî zimanan û bi vê pêkanîna tune kirinê, li hemberî dîrokê sucê mirovatiyê hatiye meşandin. Qedexekirina zimanekî qedexekirina hebûna gelekî ye. Divê ziman tucarî weke keysa cudaxwaziyê neyê dîtin û neyê sucdarkirin.

Civakên ku nebin "xwe" û xwe bi awayekî azad îfade nekin, xêra wan ne digihîje wan ne digihîje welatê ku lê dijîn û ne jî digihîje nîrxên gerdûnî. Heke zimanê gelekî ji holê rabe wê pîrsgirêkên cûrbecûr derkevin holê.

Di pêkanîna xwe yî pişeyî de, em gellek caran bûne şahid ku ji ber ku zimanê dayikê nayê bikaranîn gellek pîrsgirêkên girîng di gihîştina xizmeta tenduristiyê de derdikevin. Ji bo teşhîsê anamnez %40 rê li ber mirovan dixê, loma jî em çêtir fahm dikin ku ziman ji bo hestên baweriyê yên di navbera bijîjk û nexweş de û ji bo jihev fahmkirina wan girîng e.

Guman dikim ku weke Odeya Bijîjkan a Diyarbekirê derxistina vê pirtûka anamnezê hinekî be jî pîrsgirêkên ji ber zimên çareser bike û mirovan dilşad bike. Ev pirtûk wê diyaloga di navbera bijîjk û nexweşan de watedartir bike. Ez spasîyên xwe ji hevalên ku keda xwe dane amadekirina pirtûka Kürtçe Anamnez / Anamneza bi Kurmancî pêşkêş dikim.

Bi hêviya dinyayeke bêqedexe û aşîxwaz ku her kes û her gel bi zimanê xwe tê de hebe û xwe pê îfade bike.

Dr. Şemsettin KOÇ
Serokê Odeya Bijîjkan a Diyarbekirê

EDİTÖRÜN NOTU

Anadilde sağlık hizmeti kişinin bedensel, ruhsal, fiziksel ve de son dönemlerde bazı insan hakları örgütleri çevrelerince eklenen sosyal ve siyasal iyilik halinin sürdürülebilir olması için büyük önem taşımaktadır.

Hekimin hastasını muayene etmeden önce şikâyetlerini hiçbir aracı kullanmadan birinci ağızdan hastasını dinleyerek, sorular yönelterek hastalığı ile ilgili önemli ipuçlarını elde edip, bunları değerlendirdikten sonra hastalığını teşhis etmesinde bu ifadelerin büyük önemi vardır. Hastayı anlamadan, dinlemeden hastalığını tedavi etmek oldukça güçtür. Bu sebeple hastalarını anadilinde dinleyemeyen hekimler bir takım tıbbi hatalara sebep olabilmektedirler.

Hekimlerimize yardımcı olabilecek bu çalışmaya 2008 yılının ortalarında başlanarak 2009 yılının baharında tamamlanıp değerli hekimlerimizin ilgisine sunulmuştur. Çalışmanın birinci baskısı çok yoğun ilgi görmüş olup kısa zaman zarfında tükenmiştir. Hekimlerin talebi üzerine 2009 yılının sonbaharında ikinci baskısı yapılmıştır. 2011 yılı ortalarından itibaren var olan kitabımız tekrar gözden geçirilerek, dış hekimlerinin de yararlanabileceği bölüm ilave edildikten sonra üçüncü baskı olarak değerli meslektaşlarımıza sunulmuştur.

Bizler bu anamnez kitabının bütün anadildeki sağlık sorunlarını çözebileceği iddiasında değiliz. Elbette ki eksiklikler olacaktır. Siz değerli meslektaşlarımızdan gelebilecek eleştiriler bizleri aydınlatacaktır.

Dr. Adem Ender AVCIKIRAN
Editör

NOTA EDÎTOR

Xizmeta tenduristiyê ya bi zimanê dayikê ji bo berdewama rewşa başitiyê ya bedenî, derûnî, fizîkî û di van demên dawîn de rewşa civakî û siyasî ku ji hêla hin derdorên rêxistinên mafê mirovan lê hatine zêdekirin, pirr girîng e.

Bijîjk berî ku nexweşê xwe mûayene bike gazinên nexweş bêyî ku navbeynkarekî bi kar bîne ji devê ewilîn guhdar dike, ji bo ji nexweşiyê fahm bike pirsan ji nexweşê xwe dipirse, piştî her tiştî îcar ji bo teşhîsê nixandina van îfadeyan pirr girîng e. Bêyî ku mirov ji nexweş fahm bike û lê guhdar bike, tedawîkirina nexweşiya wî zêde zehmet e. Loma jî bijîjkên ku bi zimanê dayikê li nexweşên xwe guhdar neke dibe ku rê li ber hinek çewtiyên tibbî veke.

Ev xebata ku wê bibe alîkarê bijîjkan, di nava sala 2008'an de hat destpêkirin û bihara 2009'an hat qedandin û ji bo bijîjkên me hat pêşkêşkirin. Çapa pêşîn a vê xebatê eleqeyeke pirr mezin dît û di demeke kin de qediya. Li ser daxwaza bijîjkan payîza 2009'an çapa wê yê duyemîn hat kirin. Ji nava vê salê û vir de, me ji serî de li pirtûka xwe nêrî û beşek ji bo bijîjkên diranan lê zêde kir û em niha çapa sêyemîn ji hem-pîşeyên xwe re pêşkêş dikin.

Em nabêjin ku ev pirtûka anamnezê wê hemû pirsgirêkên tenduristiyê yên di derbarê zimanê dayikê de çareser bike. Helbet wê kêmanî tê de hebin. Rexneyên ku wê hempîşeyên me yî hêja li me bikin wê rîya me ronî bikin.

Dr. Adem Ender AVCIKIRAN
Edîtor

TEŞEKKÜR

Bu kitabın yazarları, başta kitabın editörü Adem Avcıkıran olmak üzere; Diyarbakır Tabip Odası yönetimine, Kürt Dili Araştırma ve Geliştirme Derneği (Kurdî - Der) yönetimine, kitabın tıbbi bölümlerini değerlendirip katkılarını esirgemeyen hekim arkadaşlarımız Murat Yalçın, Altan Eşsizoglu, Mehmet Ali Erat, Evindar Karabulut, Cihan Örcen, Gülten Yaman, Işıl Güzel, Ali Güzel, Hamza Aktaş, Serkan Dedeoğlu, Serhat Gümüş, İnşa Gül Ekiz İşcanlı ve Müzeyyen Ay'a, "Kürtçe Hastalık İsimleri" bölümünü hazırlayan İzzet Bozkurt ve Gülay Demir'e, "Diş Hekimliği"nde anamnez bölümünü hazırlayan İsmet Rezani Toptancı ve Serap Gülçin Sarihan'a, kapak tasarımını yapan Hasan Asan'a, mizanpajını yapan Nurullah Ergün'e, kitabın basımını yapan Yenigün Gazetesi yazı işleri müdürü Mesut Fiğanççek ile sayfa editörü Osman Ergün'e ve kitabın redaksiyonunu yapan Dicle Yiğit'e emeklerinden ötürü sonsuz teşekkür eder.

Kitabın yazım aşamasında kendilerini ihmal ettiğimiz Aslıhan ve Neslihan'a ayrıca teşekkür ederiz.

SPASÎ

Nivîskarên vê pirtûkê spasiya xwe di serî de ji editore pirtûkê Adem Avcıkıran re, ji rêvebiriya Odeya Bijîjkan a Diyarbekirê re, ji rêvebiriya Kurdî - Derê re, ji ber ku beşên tîbbî yên vê pirtûkê nîrxandine û alîkarî dane me ji hevalên bijîjk yên weke Murat Yalçın, Altan Eşsizoglu, Mehmet Ali Erat, Evindar Karabulut, Cihan Örcen, Gülten Yaman, Işıl Güzel, Ali Güzel, Hamza Aktaş, Serkan Dedeoğlu, Serhat Gümüş, İnşa Gül Ekiz İşcanlı û Müzeyyen Ay'ê re, ji ber ku beşa "Navên Nexweşîyan bi Kurdî" hazîr kiriye ji İzzet Bozkurt û Gülay Demir'ê re, ji ber ku beşa anameza "Bijîjkiya Diranan" amade kiriye ji İsmet Rezani Toptancı û Serap Gülçin Sarihan'ê re, ji ber ku pêşnûmaya bergê amade kiriye ji Hasan Asan re û ji ber mîzanpaja pirtûkê çekiriye ji Nurullah Ergün re, ji ber ku pirtûk çap kiriye ji rêvebirê nivîsan yê Rojnameya Yenigün'ê Mesut Fiğanççek re û pê re ji editore rûpelan Osman Ergün re û ji bo redaksiyona pirtûkê ji Dicle Yiğit re ji bo keda wan spasiya xwe dikin.

Wekî din ji ber ku di pêvajoya nivîsîna pirtûkê de me ew îhmal kirine em spasiya xwe ji Aslîxan û Neslîxanê re dikin.

İsrafil Bûlbûl, Mikail Bûlbûl

KÜRTÇE ÖZET DİLBİLGİSİ

1. BÖLÜM

KÜRTÇE HAKKINDA

Kürtçe, Hint-Avrupa dil grubunun İranî diller grubunun kuzey batı kolunu teşkil eder. En büyüğü Kurmancca olmak üzere Zazaca ve Soranca onun lehçeleridir. Kürtlerin çok büyük bir kısmı Kurmancca konuştuğu içindir ki Kurmancca için çoğu zaman Kürtçe kelimesi kullanılır. Bu kitapta da Kürtçe, Kurmancca yerine kullanılmıştır.

Zazaca konuşan Kürtler; Dersim (Tunceli), Bingöl, Elazığ bölgesinde yoğunken, geriye kalan Mardin, Diyarbakır, Batman, Şırnak, Hakkari, Siirt, Muş, Van, Kars, Erzurum ve Urfa gibi illerde bazı illerin bazı ilçeleri hariç hemen hemen bütün nüfus Kurmancca konuşmaktadır. Soranca konuşan nüfusa ise Türkiye'de rastlanmaz (Osmanlı döneminde göç sonucu Ankara'nın Haymana ilçesine yerleşenler hariç). Soranca daha çok Irak ve İran Kürtleri arasında konuşulmaktadır.

Kürtçe ilk yazılı eser, Zend Avesta M.Ö.'ye dayanmasına rağmen, modern anlamda, eğitimde kullanılamamış olmasından kaynaklı günümüzde yeterince standardize olamamıştır. Her ne kadar medreselerde yakın bir zamana kadar yazılı olarak kullanılmış ve yüzlerce eser ortaya çıkmışsa da standart bir Kürtçe için yeterli olmamıştır. Bu anlamda ağız farklılıkları yer yer iletişim engellerinin yaşanmasına sebep olabilmektedir.

Kürtçe'de kelime türetilirken, kelimeler hem ön ek hem de son ek alabilir; özellikle son ekler daha fazla kullanılır. Kelime türetmeleri sırasında köklerde değişim olmazken, bazı isimlerin belirtilmesi ve düzensiz fiillerin zaman kiplerine göre çekimlenişinde kelime köklerinde değişimler olmasından dolayı bükümlü dil özellikleri görülmektedir.

Geçişli fiillerin geçmiş zaman çekiminde yüklem, Türkçe'nin aksine özneye göre değil nesneye göre ek almaktadır; bundan dolayı da Kürtçe ergatif bir dildir. Diyakronik olarak baktığımız zaman Kürtçe'nin hem eklemeli hem bükümlü hem de ergatif özellikler taşıdığını söyleyebiliriz.

Kürtçe, cinsiyet eklerinin olduğu ve kelimelerin cinsiyet açısından belirtilebildiği bir dildir. İsimlerin aldığı eke göre, eril mi dişil mi olduğunu anlayabiliriz. Türkçe'de "benim arkadaşım" dediğimiz zaman "arkadaş"ın erkek mi kadın mı olduğunu anlayamazken, Kürtçe'de cinsiyetini belirtmeden söyleyemeyiz; çünkü tamlama takısı aynı zamanda cinsiyet anlamı da verir. Öyle ki "hevala min" denirken dişil, "hevalê min" denirken de "heval" yani arkadaşın eril olduğunu anlıyoruz. Fiillerin çekimlerinde ise dişil/eril ayırımına (Arapça ve Fransızca'da olduğu gibi) rastlanmaz.

KÜRTÇE ALFABE

Latin alfabesi ilk kez 1932 yılında, Kürtçe'nin fonetik yapısına uyarlanarak "Hawar " dergisinde denenmiştir. Kürtçe alfabede otuz bir harf vardır; yirmi üçü sessiz, sekizi seslidir.

Büyük harfler:

A B C Ç D E Ê F G H I Î J K L M N O P Q R S Ş T U û V
W X Y Z

Küçük harfler:

a b c ç d e ê f g h i î j k l m n o p q r s ş t u û v w x y z

Sesli Harfler:

Bu harflerden beşi uzun, üçü kısadır.

Uzun ünlüler: a, ê, î, o, û

al (bayrak), aşî (barış)	Türkçe'deki "a" harfi gibi ama daha uzun okunur.
êl (aşiret), dê (anne)	Bu harf Türkçe'de yoktur, Türkçe'deki "e" ile "î" sesleri arası bir sese yakındır.
îro (bugün), bîr (kuyu)	Türkçe'deki "î" sesinden yarım ses daha uzundur.
gog (top), sor (kırmızı)	Türkçe'deki "o" sesinden daha uzun okunur.
dûr (uzak), kûr (derin)	Türkçe'deki "u" sesinden daha uzun okunur.

Kısa ünlüler: e, i , u

derî (kapı), were (gel)	Türkçe'deki "e" sesi gibi okunur.
hîn (bazı), şîl (ıslak)	Türkçe'deki "î" sesi gibi okunur.
gund (köy), gul (gül)	Bu ses Türkçe'de yoktur, İngilizce'deki "w" ile Türkçe'deki "ı" sesinin beraber okunuşuna benzer bir ses verir (w+i).

Sessiz harfler:

b c ç d f g h j k l m n p q r s ş t v w x y z

baş (iyi), **baran** (yağmur)

ciwan (genç), **cûn** (gri)

çend (kaç), **çar** (dört)

deng (ses), **dar** (ağaç)

fen (hile), **fedî** (utanç)

germ (sıcak), **gef** (tehdit)

har (kudurmuş), **hişk** (sert)

jar (fakir), **ajal** (hayvan)

kar (iş), **kevir** (taş)

lat (kaya), **ling** (ayak)

mar (yılan), **masî** (balık)

nan (ekmek), **newal** (vadi)

pirs (soru), **perav** (kıyı)

qenc (iyi), **qerf** (espri)

rast (doğru), **reş** (siyah)

sar (soğuk), **serok** (lider)

şûr (kılıç), **şane** (hücre)

tax (mahalle), **tevger** (hareket)

vîn (irade), **heval** (arkadaş)

welat (vatan), **weke** (gibi)

xanî (ev), **xelat** (ödül)

yar (sevgili), **yek** (bir)

ziman (dil), **zindî** (canlı)

Türkçe'deki kalın "k" sesi gibi okunur.

Türkçe'deki "v" sesi gibi okunur.

Türkçe'de bu ses yoktur. İngilizce'deki "w" (why, with) sesi gibi okunur.

Türkçe'de bu ses yoktur, Almanca'daki "ch" (Erich, Munich) sesi gibi okunur.

Kürtçe fonetiğe ilişkin bazı temel bilgiler:

Diftong/Pevdeng: Kürtçe'de "x" sesinden sonra "w" sesi geldiğinde, bu iki ses birbirine etki eder ve birbirine karışarak yeni bir ses meydana getirir. Buna diftong denir. Fransızca'da da diftong olduğundan bu kelime Fransızcadır ve oradan alınmıştır. Kürtçe'de ise "pevdeng", bileşik ses demektir.

Xwedê (Allah), **xwe** (kendi), **xwarin** (yemek)

Kürtçe'de "y" harfinden önce "î" harfi gelmez. "î" harfiyle biten bir kelime sesli ile başlayan bir harf aldığı zaman ve araya kaynaştırma harfi "y" girdiği zaman "î" harfi kısılır ve "i" ya dönüşür. Çünkü "î" harfi zaten uzun bir seslidir (Türkçe'deki "i" den daha da uzundur), "y" harfi de yarım sesli olduğu için "y" harfi "î" harfini asimile eder ve böylece kısalarak "i" harfine dönüşür.

Hevaltî (arkadaşlık)

Derî (kapı)

Hevaltîya me (bizim arkadaşlığımız)

Derîyê vekirî (açık kapı)

Kaynaştırma Harfleri/Tîpên Kelijîne: Üç kaynaştırma harfi vardır; bunlar "h", "w" ve "y" dir. En çok kullanılan "y" sessizidir. Bu harfler aynı zamanda yarım sesli (semivowel) kabul edilirler. İki seslinin arasına girerek köprü görevi görürler.

nexweşî (hastalık)	nexweşiya wî (onun hastalığı)
mase (masa)	maseya textor (doktorun masası)

Vurgu/Derbandin: Cümlede vurgu, Türkçe'deki gibi, vurgulanmak istenen sözcüğün yüklemden önce getirilmesiyle yapılır.

Min do li sûkê nan xwar. (Ben dün çarşıda yemek yedim.)
Min do nan li sûkê xwar. (Ben dün yemeği çarşıda yedim.)
Min nan li sûkê do xwar. (Ben yemeği çarşıda dün yedim.)
Li sûkê do nan min xwar. (Dün çarşıda yemeği ben yedim.)

Hece Sayısı/Hejmara Kîteyan: Heceler, en az bir en çok beş harften oluşur. Dört ve beş harften oluşanlar çok azdır.

Tek harften oluşabilir: a-gir (ateş), e-vîn (aşk)
İki harften oluşabilir: tu (sen), ew (o), em (biz)
Üç harften oluşabilir: bar (yük), zer (sarı), kar (iş)
Dört ya da beş harften oluşabilir: stêrk (yıldız), stran (türkü), strî (diken)

EKLER/QERTAF

Kürtçe'de sözcükler hem önden hem sondan ek alabilirler. Hem çekim ekleri hem de yapım ekleri hem kelimenin başına gelebilir hem de sonuna gelebilir. Türkçe'de ise, ister çekim ister yapım eki olsun, her zaman kelimenin sonuna gelir.

A. ÇEKİM EKLERİ/QERTAFÊN DİYARKER: Hem kelimenin başına hem de sonuna gelip; şahıs, zaman, cinsiyet ve azlık-çokluk gibi durumlara ilişkin anlamlar veren kelimelerdir. Başlıca çekim ekleri şunlardır:

1. **Zaman Ekleri/Qertafên Demî:** Zaman anlamı veren ekler "di-", "bi-", "-e" ve "-a" dır. Bu ekler her zaman bitişik yazılır.

"di-" fiillerin başına gelir ve şimdiki zaman anlamı verir.

dimeşim (yürüyorum)	direvim (koşuyorum)
dikenim (gülüyorum)	dibînim (görüyorum)

"bi-" fiillerin başına gelir ve gelecek zaman ile istek kiplerinde kullanılır. Gelecek zamanda kullanılırken öznenin sonra "dê" ve "ê" edatlarından biri gelir.

Ez ê/dê **bimeşim**. (Yürüyeceğim.)

Ez ê/dê **bikenim**. (Güleceğim.)

Bimeşe. (Yürü.)

Bikene. (Gül.)

Ez ê/dê **birevim**. (Koşacağım.)

Ez ê/dê **bibînim**. (Göreceğim.)

Bireve. (Koş.)

Bibîne. (Gör.)

"e", duyulan geçmiş zaman ekidir.

Ez meşiyame. (Yürümüşüm.)

Ez keniyame. (Gülmüşüm.)

Ez reviyame. (Koşmuşum.)

Min dîtiye. (Görmüşüm.)

"a", istek kiplerinin geçmiş zamanlarında kullanılır.

Ez bimeşiyama. (Yürüseydin.)

Ez bikeniyama. (Gülseydin.)

Ez bireviyama. (Koşsaydın.)

Min bidîta. (Görseydin.)

2. Şahıs Ekleri/Qertafên Kesane: Kürtçe'de şahıs ekleri, sadece şahıs anlamı vermenin ötesinde, isimlerle beraber kullanıldığında onları yüklem de yaptığı için çok önemli bir yere sahiptir. İngilizce'deki "am, are, is" kullanımına benzemektedir. Şahıslara göre bu ekler şu şekildedir:

Ez	(ben)	"im"	alır.	(sesli harften sonra gelirse "me" olur.)
Tu	(sen)	"î"	alır.	(sesli harften sonra gelirse "yî" olur.)
Ew	(o)	"e"	alır.	(sesli harften sonra gelirse "ye" olur.)
Em	(biz)	"in"	alır.	(sesli harften sonra gelirse "ne" olur.)
Hûn	(siz)	"in"	alır.	(sesli harften sonra gelirse "ne" olur.)
Ew	(siz)	"in"	alır.	(sesli harften sonra gelirse "ne" olur.)

Ez nexweş **im**. (Ben hastayım.)

Tu nexweş **î**. (Sen hastasın.)

Ew nexweş **e**. (O hastadır.)

Em nexweş **in**. (Biz hastayız.)

Hûn nexweş **in**. (Siz hastasınız.)

Ew nexweş **in**. (Onlar hastadır.)

Ez birçî **me**. (Ben açım.)

Tu birçî **yî**. (Sen açsın.)

Ew birçî **ye**. (O açtır.)

Em birçî **ne**. (Biz açız.)

Hûn birçî **ne**. (Siz açsınız.)

Ew birçî **ne**. (Onlar açlar.)

Fillerden sonra bitişik yazılır ve sadece şahıs anlamı verir.

Ez diç**im**. (Ben gidiyorum.)

Tu diç**î**. (Sen gidiyorsun.)

Ew diç**e**. (O gidiyor.)

Em diç**in**. (Biz gidiyoruz.)

Hûn diç**in**. (Siz gidiyorsunuz.)

Ew diç**in**. (Onlar gidiyorlar.)

3. Çoğul Eki/Qertafa Pirrjimariyê: Kürtçe'de kelimeler yalnız başına iken çoğul eki alamaz. Çoğul ekleri "-an" ve "-ên" olmak üzere iki tanedir. "-ên" tamlama varken sadece tamlanan için kullanılırken; "-an" geçişli fiillerin şimdiki ve gelecek zamanının nesne durumlarında, geçmiş zamanının özne durumlarında kullanılır. Kullanılmadığı durumlarda çoğul anlamı yüklemnin çekimiyle belirtilir. Bu, Kürtçe ergatif bir dil olduğu için böyledir. Bu anlamda Kürtçe'yi sonradan öğrenenlerin zorlandığı bir noktadır.

Ez hevalan dibînim. (Ben arkadaşları görüyorum). Şimdiki zamanda olduğu için nesne ek alabilir. Özne yalın formdadır.

Min heval dîtin. (Ben arkadaşları gördüm.) "heval" (arkadaş) çoğul olduğu halde ek almamıştır; yüklemnin aldığı ekten "heval" kelimesinin çoğul olduğunu anlıyoruz.

Yine geçmiş zamanda geçişsiz fiillerin özneleri de çoğul anlamını yüklemnin yardımıyla kazanır.

Heval hat. (Arkadaş geldi.)
Heval hatin. (Arkadaşlar geldi.)

Tamlanan durumundaki isimlerde, çoğul eki olarak "-ên" kullanılır.

hevalên min (benim arkadaşlarım)
nexweşên min (benim hastalarım)

4. Olumsuzluk Ekleri/Qertafên Neyiniyê: Fiiller için "ne-", "ni-" ve "na-" kullanılırken isim cümlelerinde sadece "ne-" kullanılır. Fiillere bitişik yazılırken isimlerden ayrı yazılır.

"ne-" ön ek olarak fiillere eklenir.

Ez çûm. (Ben gittim.) Ez neçûm. (Ben gitmedim.)
Tu hatî. (Sen geldin.) Tu nehatî. (Sen gelmedin.)

İsim cümlelerinde ayrı yazılır.

Ez ne baş im. (Ben iyi değilim.)
Ew ne textor e. (O doktor değildir.)

"na-", şimdiki zamanda ön ek olarak fiillere eklenir.

Ez **naçim**. (Ben gitmiyorum.)

Tu **nameşî**. (Sen yürümüyorsun.)

Ew **nakeve**. (O düşmüyor.)

"ni-", sadece "karîn" (yapabilmek) ve "zanîn" (bilmek) fiilleri için kullanılır.

Ez **nikarim** bikim. (Ben yapamam.)

Ew **nizane**. (O bilmiyor.)

5. Belirtme Ekleri: Belirtme ekleri sadece nesne için değil özne için de kullanılır ve bu belirtme ekleri dişillik ve erillik açısından anlamlar verir. Kürtçe'nin ergatif olmasından kaynaklı olarak özne belirtildiği zaman nesne belirtilmez, nesne belirtildiği zaman özne belirtilmez. Bu, tıpkı çoğul eklerinin kullanımı gibidir. Yani geçmiş zamanlarda geçişli fiillerde özne yalın olur ancak nesne belirtme eki alabilir; şimdiki ve gelecek zamanda ise özne belirtme eki alırken nesne yalın olur. Bu belirtme ekleri şunlardır;

Dişil ve tekil: **-ê**

Eril ve tekil: **-î**

Ez wê hevalê dibînim. (Ben o arkadaşımı görüyorum.) "heval" (arkadaş), kadındır.

Ez wî hevalî dibînim. (Ben o arkadaşımı görüyorum.) "heval" (arkadaş), erkektir.

Yukarıdaki cümleler şimdiki zamanda olduğu için özne yalınken nesne belirtme eki almıştır. Geçmiş zamanda ise özne belirtilmişken nesne ek alamaz. Özne bir zamir olduğu için birçok dilde olduğu gibi Kürtçe'de de zamirlerin özel formları vardır; "ez" (ben) zamiri "min" zamirine dönüşür.

Min ew heval dît. (Ben o arkadaşımı gördüm.) "heval"ın cinsiyeti belli değildir.

Geçişsiz fiillerin özneleri ise hiçbir zaman belirtme eki almaz; hangi zamanda çekimlendiği önemli değildir.

Ez hatim. (Ben geldim.)

Ez tēm. (Ben geliyorum.)

Ez dê bēm/werim. (Geleceğim.)

Özne, geçmiş zamanda geçişli bir fiil ile kullandığımız zaman belirtilmek zorundadır.

Ew heval dibêje. (O arkadaş söylüyor.)

"heval"ın cinsiyeti belli değildir.

Wê hevalê got. (O arkadaş söyledi.)

"heval" burada kadın/dişildir.

Wî hevalî got. (O arkadaş söyledi.)

"heval" burada erkek/erildir.

B.YAPIM EKLERİ/QERTAFÊN ÇÊKER: Kelime türetmeye yarayan eklerdir. Kelimeler önden ek alarak da türeyebilir, sondan ek alarak da türeyebilir ama ön ekler az kullanılırken hemen hemen bütün türetmeler son eklerle gerçekleşmektedir.

Ön ekler: Çoğunlukla fiilden fiil türetilirken bu eklerden yararlanılmakla beraber hem isimden isim hem de fiilden isim türetmeye yarayan önekler de vardır.

Fiilden fiil türetilirken en çok kullanılan ön ekler "**da-**", "**ve-**", "**ra-**" ve "**hil-**"dır.

ketin (düşmek)	daketin (inmek)
dan (vermek)	dadan (yakmak)
kirin (yapmak)	vekirin (açmak)
xwarin (yemek)	vexwarin (içmek)
ketin (düşmek)	raketin (uyumak)
kirin (yapmak)	rakirin (kaldırmak)
hatin (gelmek)	hilhatin (ortadan kalkmak)
anîn (getirmek)	hilanîn (saklamak)

İsimden isim türeten ön ekler :

bêkêr (işe yaramayan kimse/şey)	bikêr (işe yarayan kimse/şey)
nexweş (hasta)	neyar (dost olmayan, düşman)

Son ekler: Çoğunlukla isimden isim türetmeye yarayan ekler olmakla beraber fiilden isim türetenler de vardır.

-ane	: heft-ane (haftalık), sal-ane (yıllık)
-asî	: kê-m-asî (eksiklik), teng-asî (sıkıntı)
-atî/etî	: mirov-atî (insanlık), serok-atî (liderlik)
-dar	: ser-dar (lider), dil-dar (aşık)
-geh	: havîn-geh (yazlık), zanîn-geh (üniversite)
-gîn	: xem-gîn (üzgün), lez-gîn (acele olarak)
-ik	: dost-ik (sevgili), hol-ik (kulübe)
-istan	: mor-istan (karıca yuvası), gul-istan (gül bahçesi)
-ok	: ser-ok (lider), ger-ok (gezgin)
-tî	: heval-tî (arkadaşlık), wekîl-tî (vekillik)
-tir	: baş-tir (daha iyi), çê-tir (daha iyi)
-van	: helbest-van (şair), ga-van (sığırtaç)

İSİMLER / NAVDÊR

İsimler, farklı kategorilere göre incelenebilir.

1. Varlıklara Verilişine Göre İsimler/Li Gorî Navlêkirina Heyberan Navdêr:

a. Özel İsimler/Navdêrên Taybet: Doğada kendisinden sadece bir tane bulunan başka benzeri bulunmayan adlardır. Şahıs (kes), ülke (welat), ırk (nîjad), din (ol, dîn), aşiret (êl), tarikat (terîqet), kurum (sazî), okul (dibistan), gazete (rojname) ve dergi isimleri özel isimlerdir.

Rojbîn (kadın ismi), İspanya (Îspanya), Erebo (Arap), Êzîdî (Yezidi), Zanîngeha Stenbolê (İstanbul Üniversitesi)...

b. Cins isimler/Navdêrên Serenav: Aynı türden varlıkları ifade eden isimlerdir.

pisîk (kedi), çiya (dağ), kulîlk (çiçek), mirov (insan)

2. Varoluşuna Göre İsimler/Li Gorî Hebûna Xwe Navdêr: Fiziksel olarak var olma ve algılanabilirlik açısından isimler iki kategoridir.

a. Somut İsimler/Navdêrên Şênber: Fiziksel bir varlığı olan ve duyularla algılanan varlık isimleridir.

bêhn (koku), kevîr (taş), pirtûk (kitap)

b. Soyut İsimler/Navdêrên Razber: Duyusal olarak hissetmediğimiz ama düşünsel ve değersel olarak var olan isimlerdir.

hezkirin (sevgi), raman (düşünce), maf (hak), dad (hukuk)

3. Niceliğine Göre İsimler/Li Gorî Mêjera Xwe Navdêr: Azlık-çokluk ve sayı açısından isimler üç kategoridir.

a. Tekil İsimler/Navdêrên Yekjimar: Sayısal açıdan tekliği işaret eden isimlerdir. Kürtçe'de isimlerin tekillik durumu Türkçe'den çok farklı şekillerde olup şöyle özetlenebilir:

Bir ismin tekil olduğunu yüklem çekiminden anlayabiliriz; aldığı eklerden anlayabiliriz. Kürtçe ergatif bir dil olduğu için geçişsiz fiillerin öznesi tekillik-çoğulluk açısından ek alamaz; ancak yüklem aldığı eklerden tekil mi çoğul mu olduğunu anlayabiliriz.

Heval hat. (Arkadaş geldi.)

Nexweş mir. (Hasta öldü.)

Heval hatin. (Arkadaşlar geldi.)

Nexweş mirin. (Hastalar öldü.)

Fiil geçişli olduğu zaman nesne teklik eklerini alabilir. Bu ekler "-ê" ve "-î" olup aynı zamanda cinsiyet de belirten eklerdir. ("-î" tekil ve eril; "-ê", tekil ve dişil.)

Ez yekî nas dikim. (Birini tanıyorum. *tekil ve eril birini*)
Ez yekê nas dikim. (Birini tanıyorum. *tekil ve dişil birini*)

Tamlama durumunda iken ismin tekil olduğunu belirtirmek için tamlayan yukarıdaki "-î" ve "-ê" eklerini alırken; tamlanan ise tekil ve eril için "-ê", tekil ve dişil için "-a" eklerini alır.

textora min (benim doktorum. *tekil ve dişil doktor*)
textorê min (benim doktorum. *tekil ve eril doktor*)

Gerçekte hiçbir cinsiyete sahip olmayan nesneler de yine bu ekleri alırlar.

maseya xebatê (çalışma masası. *çalışma: dişil/tekil, masa: dişil/tekil*)

b. Çoğul İsimler/Navdêrên Pirrjimar: Nicelik açısından birden fazlalığı dile getiren isimlerin durumudur. Öncelikle isimlerin cümle içinde olmadığı zaman çoğul formlarının olmadığını söylemek lazım. Örneğin; Türkçe'de "öğrenci" sözcüğünü çoğul yapmak için "öğrenciler" denir ve cümle içinde olup olmaması önemli değildir. Oysa aynı sözcük "xwendekar/öğrenci" Kürtçe'de ancak ve ancak cümle içinde kullanılırsa ya da tamlama biçiminde olursa çoğul yapılabilir.

Cümlede ya da tamlamada, çoğulluk anlamı iki şekilde gerçekleşir; isimlerin çoğul eklerini almasıyla ve ismin çoğul eklerini alamadığı zamanlarda (ergatiflikten dolayı) yüklemnin çoğul çekimiyle.

İsimlerin çoğul eklerini almasıyla: İsimler "-an" eki alarak çoğul olabilirler; geçişli fiillerin geçmiş zaman çekiminde nesne, şimdiki ve gelecek zaman çekiminde ise özne çoğul eki alabilir.

Heval hevalan dibînin. (Arkadaşlar arkadaşları görüyorlar.)
özne nesne

Textor nexweşan qontrol dikin. (Doktorlar hastaları kontrol ediyorlar.)
özne nesne

Yukarıdaki cümlelerde hem özne hem nesne çoğul olduğu halde sadece nesne çoğul eki alabilmiştir çünkü; geçişli fiil şimdiki zamandadır. Yine gelecek zaman çekiminde de bir farklılık olmaz ve özne çoğul eki alamazdı. Öznenin çoğul olduğunu yüklemnin çoğul çekiminden anlayabiliriz.

Aynı cümleleri geçmiş zamanda yazarsak:

Hevalan heval dîtin. (Arkadaşlar arkadaşları gördüler.)

özne nesne

Textoran nexweş qontrol kirin. (Doktorlar hastaları kontrol ettiler.)

özne nesne

Yukarıdaki cümlelerde nesne çoğul olduğu halde çoğul eki alamamış, nesneye çoğulluk anlamı yüklemenin çoğul çekimiyle verilmiştir. Çünkü geçmiş zaman çekiminde yüklem nesneye göre çekimlenir (ergatiflikten dolayı).

Tamlama durumunda ise tamlanan çoğul eki olarak "**ên**" alırken tamlayan yine "**-an**" ekini alır. Kürtçe'de tamlama kuruluşu Türkçe'dekinin tersine, önce tamlanan sonra tamlayan gelir.

zarok ên taxê	(mahallenin çocukları)
textor ên nexweşxaneyê	(hastanenin doktorları)
masey ên odayê	(odanın masaları)
heval ên heval an	(arkadaşların arkadaşları)

Belirsiz çoğul eki için "**-in**" eki kullanılır.

Min heval in dîtin.	(Bazı arkadaşları gördüm.)
Textor in hatin	(Bazı doktorlar geldiler.)
Firax in wenda bûne.	(Bazı eşyalar kaybolmuş.)

Eğer çoğul belirsiz isim, tamlanan biçiminde ise "**-ine**" takısı kullanılır.

textor ine nas	(tanıdık bazı doktorlar)
heval ine min	(benim bazı arkadaşlarım)
mêvan ine bêwext	(zamansız bazı misafirler)

c. Topluluk İsimleri/Komenav: Hiçbir çoğul eki almamasına rağmen topluluk, çokluk anlamlarını içinde barındıran sözcüklerdir. Daristan (orman), artêş (ordu), pez (koyun sürüsü) gibi sözcükler örnek verilebilir. Topluluk isimleri özne olduğu zaman yüklem tekil çekimlenir.

Artêşa wan têk çû.	(Orduları yenildi.)
Daristan cihekî xweş e.	(Orman güzel bir yerdir.)
Pez diçêre.	(Koyun sürüsü otluyor.)

İSİMLERDE BELİRSİZLİK

Kürtçe'de yalın durumda olan her sözcük belirlidir. İsimler belirsiz yapılırken bazı takılar alırlar. Bu takılar tekil ve çoğul belirsizlik takıları olmak üzere ikiye ayrılırlar:

1. Tekil Belirsizlik: İsimlerin sonuna eklenen **"-ek"** takısı isimleri tekil belirsiz yapar.

Heval (arkadaş, belirlidir)
Hevale**ek** (herhangi bir arkadaş)

Sesli ile biten bir sözcük **"-ek"** takısı aldığı anda araya **"y"** ünsüzü girer.

Mamoste (öğretmen, belirlidir)
Mamosteyek (herhangi bir öğretmen)

İsimler tamlanan durumundaysa; eril isimler için **"-î"**, dişil isimler için **"-e"** takısı belirsizlik eki **"-ek"**ten sonra kullanılır.

hevale**kî** min (herhangi bir arkadaşım, arkadaş erildir)
hevale**ke** min (herhangi bir arkadaşım, arkadaş dişildir)

İsimler tamlayan durumundaysa; eril isimler için **"-î"**, dişil isimler için ise **"-ê"** kullanılır ve yine belirsizlik takısından sonra gelir.

birayê hevale**kî** (herhangi bir arkadaşın kardeşi, arkadaş erildir.)
birayê hevale**ê** (herhangi bir arkadaşın kardeşi, arkadaş dişildir.)

2. Çoğul Belirsizlik: İsimlerin sonuna **"-in"** takısı getirilerek çoğul belirsizlik anlamı oluşturulur. Zaten Kürtçe'de isimlerin kendi başına belirli-çoğul olamayacağına değinmiştik.

dost**in** (bazı dostlar) nexweş**in** (bazı hastalar)

Sesli ile biten bir sözcüğe **"-in"** takısı gelirken araya **"n"** sessizi girer.

mamosten**in** (bazı öğretmenler)

İsim tamlanan durumundaysa, belirsizlik takısından sonra **"-e"** getirilir.

dost**ine** min (bazı dostlarım) pêñûs**ine** min (bazı kalemlerim)

İsim tamlayan durumundaysa, belirsizlik takısından sonra çoğul eki **"-an"** gelir.

hevaline heval**inan** (bazı arkadaşların bazı arkadaşları)
fîkrên textor**inan** (bazı doktorların fikirleri)

İSİM TAMLAMALARI / RAVEKÊN NAVDÊRAN

İki ya da daha fazla ismin aidiyet bağıyla birbirine bağlanması isim tamlamalarını oluşturur. Kürtçe'de, Türkçe'dekinin aksine, önce tamlanan sonra tamlayan gelir. İsimlerin birbirine bağlanması tamlayan ve tamlanan ekleriyle mümkündür. Kürtçe'deki bu ekler aynı zamanda cinsiyet ve tekillik-çoğulluk anlamı da vermekte olup aidiyet bağıyla tamlama kurarlar. Cinsiyete sahip olmadığı halde bütün isimler tamlama oluştururken bu eklerden alırlar; bu gramersel bir cinsiyettir. Tamlanan ve tamlayan ekleri şöyledir:

Tamlanan eki / Qertafa raveberê

-ê tekil/eril

-a tekil/dişil

-ên çoğul

Tamlayan eki / Qertafa ravekarê

-î tekil/eril

-ê tekil/dişil

-an çoğul

Rojnamevana Radikalê (Radikal'in gazetecisi, gazeteci kadındır.)

Rojnamevanê Radikalê (Radikal'in gazetecisi, gazeteci erkektir.)

Rojnamevanên Radikalê (Radikal'in gazetecileri)

Tekil ve eril tamlayan eki "-î"nin kullanımı günlük kullanımda ortadan kalkarken, tekil ve dişil "-ê" eki her zaman kullanılmaktadır. Aşağıdaki örneklerde Ahmet "-î" eki almazken; Ayşe "-ê" eki almaktadır.

hevala Ahmet (Ahmet'in arkadaşı, arkadaş dişil/kadındır.)

hevalê Ahmet (Ahmet'in arkadaşı, arkadaş eril/erkektir.)

hevalên Ahmet (Ahmet'in arkadaşları, arkadaş çoğuldur.)

hevala Ayşeyê (Ayşe'nin arkadaşı, arkadaş dişil/kadındır.)

hevalê Ayşeyê (Ayşe'nin arkadaşı, arkadaş eril/erkektir.)

hevalên Ayşeyê (Ayşe'nin arkadaşları, arkadaş çoğuldur.)

Hem tamlayan hem tamlananın çoğul olduğu durumlar:

dîtinên hevalan (arkadaşların görüşleri)

mafên kedkaran (işçilerin hakları)

hevalên hevalan (arkadaşların arkadaşları)

Zincirleme İsim Tamlamaları/Ravekên Rêzikî: Üç ya da daha fazla ismin aidiyet bağıyla birbirine bağlanmasıyla oluşurlar; araya yine yukarıda belirtilen ekler girer.

gula bexçeyê nexweşxaneyê (hastanenin bahçesinin gülü)

navên textorên qata jor (üst kat doktorlarının isimleri)

xebatkarên beşa dahiliyeyê (dahiliye bölümünün çalışanları)

ZAMİRLER / CÎNAVK

Zamirler, isimlerin yerine kullanılan sözcüklerdir. Kürtçe'de kelime halindeki zamirler ve ek halindeki zamirler olarak iki kategori zamir vardır.

1. KELİME HALİNDEKİ ZAMİRLER/CÎNAVKÊN BÊJEYÎ:

A. Şahıs Zamirleri/Cînavkên Kesane: Şahısların yerini tutan zamirlerdir. Şahıs zamirleri; iyelik durumu, yönelme durumu ve belirtilme durumlarında ayrı bir forma girerler. Türkçe'de bu durumlar zamirlerin ek almasıyla gerçekleşirken; Kürtçe'de İngilizce ve diğer bir çok dilde olduğu gibi zamirlerin özel formları vardır.

	<u>Yalın Form</u>	<u>Belirtilmiş Form (akusatîf form)</u>
1. Tekil	ez (ben)	min (beni, bana, benim)
2. Tekil	tu (sen)	te (seni, sana, senin)
3. Tekil	ew (o)	wî (onu, ona, onun -eril) wê (onu, ona, onun -dişil)
1. Çoğul	em (biz)	me (bizi, bize, bizim)
2. Çoğul	hûn (siz)	we (sizi, size, sizin)
3. Çoğul	ew (onlar)	wan (onları, onlara, onların)

Bu zamirlerin sahip olduğu şahıs ekleri şu şekildedir.

	<u>Sessizlerden sonra</u>	<u>Seslilerden sonra</u>
Ez	im	me
Tu	î	yî
Ew	e	ye
Em	in	ne
Hûn	in	ne
Ew	in	ne

Bu şahıs ekleri isimlerin sonuna geldiği zaman onları yüklem yapar; fiillerin sonuna geldiği zaman sadece şahıs anlamı verir. İsimlerden sonra geldiği zaman ayrı yazılır.

<u>Sessiz bir harften sonra</u>	<u>Sesli bir harften sonra</u>
Ez baş im (Ben iyiyim)	Ez mamoste me (Ben öğretmenim)
Tu baş î (Sen iyisin)	Tu mamoste yî (Sen öğretmensin)
Ew baş e (O iyidir)	Ew mamoste ye (O öğretmendir)
Em baş in (Biz iyiyiz)	Em mamoste ne (Biz öğretmeniz)
Hûn baş in (Siz iyisiniz)	Hûn mamoste ne (Siz öğretmensiniz)
Ew baş in (Onlar iyiler)	Ew mamoste ne (Onlar öğretmenler)

Fiillerin sonuna geldiği zaman sadece şahıs anlamı verir ve fiilere bitişik yazılır.

Ez dixwim.	(Ben yiyorum.)	Ez dimeşim.	(Ben yürüyorum.)
Tu dixwî.	(Sen yiyorsun.)	Tu dimeşî.	(Sen yürüyorsun.)
Ew dixwe.	(O yiyor.)	Ew dimeşe.	(O yürüyor.)
Em dixwin.	(Biz yiyoruz.)	Em dimeşin.	(Biz yürüyoruz.)
Hûn dixwin.	(Siz yiyorsunuz.)	Hûn dimeşin.	(Siz yürüyorsunuz.)
Ew dixwin.	(Onlar yiyorlar.)	Ew dimeşin.	(Onlar yürüyorlar.)

B. İşaret Zamirleri/Cînavkên Nîşanê: Biri yakını biri uzağı göstermek üzere iki temel işaret zamiri vardır.

Ev (bu) yakını işaret eder

Ew (şu, o) uzağı işaret eder

Bu zamirler cinsiyet ve teklik-çoğulluk yönünden belirtildiği zaman şu formlara girerler:

Ev (bu)	vî (bu, eril)	vê (bu, dişil)	van (bunlar, çoğul)
Ew (o)	wî (o, eril)	wê (o, dişil)	wan (onlar, çoğul)

Vî got. (Bu dedi. erkek için)

Wî got. (O dedi. erkek için)

Vê got. (Bu dedi. kadın için)

Wê got. (O dedi. kadın için)

Van got. (Bunlar dediler. çoğul)

Wan got. (Onlar dedi. çoğul)

Yukarıdaki örneklerde yüklem, özneler değiştiği halde aynı kalmıştır. Bu, Kürtçe'nin ergatif bir dil olmasından kaynaklıdır. Kürtçe'de geçişli fiillerin geçmiş zaman çekimlerinde yüklem nesneye göre çekimlenir. Nesne yüklem tarafından belirtildiği için cümle içinde yalın durumdayken, öznenin belirtme ekleriyle (-î, -ê, -an) belirtilmesi gerekir. Çünkü şimdiki zaman ve gelecek zamanda özne yalın nesne belirtilmiş olmalıyken geçmiş zamanda özne belirtilmiş, nesne yalın olmalıdır.

C. Belgisiz Zamirler/Cînavkên Nediya: İsimlerin yerini belirsiz bir şekilde tutan zamirlerdir. Başlıca kullanılan belgisiz zamirler şunlardır: Kes (kimse), yek (biri), filan (filan), ewk (şey), çîk (şey), hin (bazı), hemû (hepsi), gellek (çok, birçok), piç (biraz), tev (tamamı), giş (hepsi), çend (birkaç)...

Kes neçûye. (Kimse gitmemiş.)

Yek miriye. (Biri ölmüş.)

Hemû hatin. (Hepsi geldi.)

Ewk nayê bîra min. (Şey, aklıma gelmiyor.)

Hin dikin, **hin** dixwin. (Bazısı yapar, bazısı yer.)

Tev jî jî in. (Tamamı da zekidir.)

Çend bi rê de diçûn. (Birkaçı yolda gidiyorlardı.)

D. Soru Zamirleri/Cînavkên Pirsîyariyê: Soru yoluyla isimlerin yerini tutan zamirlerdir. Başlıca soru zamirleri şunlardır; **kî** (kim), **çi** (ne), **kîjan** (hangisi), **ku** (nerede), **çend** (kaç kişi).

Kî pirr dipeyive? (Kim çok konuşuyor?)

Te **çi** got? (Sen ne söyledin?)

Kîjan nexweş li wir bû? (Hangi hasta oradaydı?)

Tu li **ku** ma? (Nerede kaldın?)

Çend textor hatin? (Kaç doktor geldi?)

E. "Kendi" Zamiri/Cînavka "Xwe"yê: Bu zaminin birçok fonksiyonu vardır. Ancak iki temel fonksiyonu şunlardır:

Yapılan işi özneye döndürür. Kürtçe'de dönüşlü fiiller yoktur ancak **"xwe"** zamiri ile dönüşlülük anlamı kazandırılır.

Ez **xwe** dişom. (Yıkıyorum/Kendimi yıkıyorum.)

Ew li **xwe** dinêre. (O kendine bakıyor.)

Tamlama şeklindeyken aidiyet anlamı oluşturur.

destê **xwe** (kendi elini)

cilê **xwe** (kendi elbisesi)

F. "Birbirini" Zamiri/Cînavka "Hev"ê: İşteşlik anlamı veren bir zamirdir. İngilizce'deki "each other"a benzer. Fiillerle kullanıldığı zaman işteşlik anlamı verir. Zaten Kürtçe'de işteş fiiller yoktu; **"hev"** zamininin yardımıyla oluşturulur.

Em **hev** dibînin. (Birbirimizi görüyoruz.)

Wan **hev** kuştin. (Birbirlerini öldürdüler.)

2. Ek halindeki Zamirler/Cînavkên Qertafî: İki temel kategori vardır.

a. Ek halinde "-ê" zamiri, fiillere ve edatlara eklenir ve "onu, ona" ya da söylenmeyen ismin yerini tutar. Fiillerin sonuna eklenir.

Min da wî. (Ona verdim.)

Min dayê. (Ona verdim. "ê", "wî" nin yerine kullanılmıştır.)

Min rahişt pê nûsê. (Kalemi aldım.)

Min rahiştê. (Onu aldım. "ê", pê nûs/kalem yerine kullanılmıştır.)

b. Bazı edatların sonuna eklemlenir.

Ez li keçikê dinêrim. (Kıza bakıyorum.)

Ez lê dinêrim. (Ona bakıyorum. "ê", kızın yerini tutmuştur.)

SIFATLAR / RENGDÊR

1) NİTELEME SIFATLARI / RENGDÊRÊN ÇAWANIYÊ

Kürtçe'de niteleme sıfatları, Türkçe'deki gibi isimlerden önce değil, isimlerden sonra gelerek tamlama şeklinde isimlere bağlanır ve onları niteler. İsimler, sıfatlarla tamlama oluştururken isim tamlamalarında olduğu gibi eril (-ê), dişil (-a) ve çoğul (-ên) eklerini alırlar. Bu sıfatlar Türkçe'deki gibi hiçbir zaman çekim eki almazlar.

Zilamê nexweş	(hasta adam)	zilam: adam	nexweş: hasta
Jina nexweş	(hasta kadın)	jin: kadın	nexweş: hasta
Zarokên nexweş	(hasta çocuklar)	zarok: çocuk	nexweş: hasta

Niteleme Sıfatlarına Örnekler:

Durum	serê şikestî (kırık baş) dengê bilind (yüksek ses) çavên şil (ıslak gözler) laşê germ (sıcak vücut) nexweşê giran (ağır hasta)	zilamê birîndar (yaralı adam) bêhna xerab (kötü koku) destnimêja biçûk (küçük abdest) textorê baş (iyi doktor) dilê sekinî (durmuş kalp)
Renk	çavê sor (kırmızı göz) lêvên şîn (mavi/mor dudak) tifa reş (siyah tükürük)	zimanê zer (sarı dil) birîna reş (kara yara, şark çıbanı) rûyê gewr (beyaz yüz)
Biçim	destê xwar (eğri kol/el) cihê teng (dar yer)	milên fireh (geniş omuzlar) odeya çargoşe (dörtgen oda)
Madde	diranê platîn (platin diş) kincên hirî (yün elbise)	deriyê darîn (ahşap kapı) diranê zêr (altın diş)

ÜNVAN SIFATLARI

Kürtçe'de unvan sıfatları eğer "amca, dayı, yeğen" gibi lakaplırsa isimlerden önce; mesleklere göndermede bulunuyorsa hem isimlerden önce hem de sonra kullanılabilir ve bu şekilde ismi niteler.

Kekê Ahmed (Ahmet kardeş)	Xalê Osman (Osman Dayı)
Xaltîka Zeyneb (Zeynep Teyze)	Apê Nûrî (Nuri Amca)
Ahmedê Textor (Doktor Ahmet)	ya da Textor Ahmet
Devrimê Mamoste (Devrim Öğretmen)	ya da Mamoste Devrim
Ayşeya Hemşîre (Ayşe Hemşîre)	ya da Hemşîre Ayşe

2) BELİRTME SIFATLARI / RENGDEİRÊN DIYARKER

a. İşaret Sıfatları/RengdeİRên Nîřanî: Yakını ve uzağı gösterenler olarak ikiye ayrılırlar; **ev** (bu), **ew** (o, řu).

ev textor (bu doktor)

ew textor (řu/o doktor)

İşaret sıfatları ek alabilirler. Bu ekler, tekil ve eril eki "-î", tekil ve dişil eki "-ê" ve çoğul eki "-an"dır. Sıfatlar hangi eki alırsa isimler de o eki alır. Bu şekilde belirtildiğı zaman sıfatların başındaki "e" harfi düşer ve řu formlara girer.

Vî nexweşî (bu hasta, eril/tekil)

wî nexweşî (řu/o hasta, eril/tekil)

Vê nexweřê (bu hasta, dişil/tekil)

wê nexweřê (řu/o hasta, dişil/tekil)

Van nexweşan (bu hastalar, çoğul)

wan nexweşan (řu/o hastalar çoğul)

b) Sayı Sıfatları/RengdeİRên Hejmarî:

Asıl Sayı Sıfatları/RengdeİRên Jimarîn yên Resen: Asıl sayı sıfatları isimlerden önce gelerek niceliklerini belirtir.

çar hemşîre (dört hemřire)

şeş meh (altı ay)

bîst nexweş (yirmi hasta)

du dîn (iki deli)

Sıra Sayı Sıfatları/RengdeİRên Jimarîn yên Rêzîn: Sıra sayı sıfatları, sayı adlarına "-an, -em, -emîn" eklerinden biri getirilerek yapılır. Halk arasında "-an" eki kullanılırken yazılı Kürtçe'de "-em" eki daha çok kullanılma eğilimindedir.

rêza yekan (birinci sıra)

mala çaran (dördüncü ev)

cara pêncan (beşinci kez)

dara heyřtan (sekizinci ağaç)

Üleřtirme Sayı Sıfatları/RengdeİRên Jimarîn yên Dabeřiyê: Üleřtirme sayı sıfatları sayıların tekrarı ile yapılır. Yine "û" (ve) bağlacı ile "bi" edatı sayı arasına konarak da yapılabilir.

maseyên **dudu dudu** (ikiřer ikiřer masa)

nanên **heft heft** (yediřer yediřer ekmek)

komên **deh bi deh** (onar onar grup)

darên **şeş bi şeş** (altışar altışar ağaç)

ya da

komên **deh û deh** (onar onar grup)

darên **şeş û şeş** (altışar altışar ağaç)

Kesir Sayı Sıfatları/Rengdêrên Jimarîn yên Kesrî: Nîv (yarım), ribek (çeyrek) gibi kesir belirten sözcüklerle yapılır.

Nîv kevçî (yarım kaşık)

Ribek nan (çeyrek ekmek)

Ji sisiyan yek hîse (üçte bir hisse)

Belgisiz Sıfatlar/Rengdêrên Nediariyê: "hin (bazı), gellek (birçok), çend (birkaç), yek (bir), tu (hiçbir)" gibi belirsiz sıfatlar kullanılarak yapılır.

gellek heval (birçok arkadaş)

tu kes (hiç kimse)

hemû nexweş (bütün hastalar)

hin textor (bazı doktorlar)

Soru Sıfatları/Rengdêrên Pirsariyê: İsimleri, **çend** (kaç), **kîjan** (hangi), **çiqas** (ne kadar) ve **çawa** (nasıl) gibi soru kelimeleriyle belirten sıfatlardır.

Kîjan mirov? (Hangi insan?)

Çend kes? (Kaç kişi?)

Pirtûkên **çawa**? (Nasıl kitap?)

Çiqas nan? (Ne kadar ekmek?)

SIFATLARDA DERECE / PAYEYA RENGDEİRAN

Sıfatlarda derecelendirme, eklerle de kelimelerle de yapılabilir. Sıfata eklenen "-tir" eki "daha..." anlamı katmaktadır.

hevalê **baş** (iyi arkadaş)

keçika **xweşik** (güzel kız)

hevalê **baştir** (daha iyi arkadaş)

keçika **xweşıktir** (daha güzel kız)

hevalê **herî** baş (en iyi arkadaş)

keçika **herî** xweşik (en güzel kız)

"Pirr, zahf, gelek" kelimeleri sıfatlardan önce gelerek "çok" anlamını verirken "weke, bi qasî, mîna" kelimeleri eşitlik anlamını vermektedir.

hevala **xweşik** (güzel arkadaş)

hevala **pir/gelekî/zahf** xweşik (çok güzel arkadaş)

nexweşa giran (ağır hasta)

nexweşa **pir/gelekî/zahf** giran (çok ağır hasta)

hevala **weke/mîna** wî xweşik

(onun gibi güzel arkadaş)

hevala **bi qasî** wî xweşik

(onun kadar güzel arkadaş)

SIFATLARDA PEKİŞTİRME

Sıfatlar pekiştirmeyle daha güçlü ve vurgulu anlam kazanır. İki temel yöntem kullanılır. Birinci yöntemde sıfatlar pekiştirilirken; sıfatların başındaki harf alınır ve "-**ipî**" ekinin başına getirilir (bazı bölgelerde "**ip**", "-**im**" eki de kullanılır) ve kelimeye bitişik yazılarak oluşturulur. İkinci yöntemde pekiştirme ikilemeler yoluyla gerçekleştirilebilir.

laşê **germ** (sıcak vücut)
destê **sar** (soğuk el)
lingê **rast** (düz ayak)

laşê **gipîgerm** (sımsıcak vücut)
destê **sipîsar** (sopsoğuk el)
lingê **ripîrast** (dümdüz ayak)

İkinci yöntemde ise pekiştirme ikilemelerle yapılır.

mirovê **şil** (ıslak insan)
nexweşê **tazî** (çıplak hasta)

mirovê **şilûpil** (sırılsıklam insan)
nexweşê **şilfûtazî** (çırılçıplak hasta)

ZARFLAR / HOKER

Yüklem, fiilimsi, sıfat ve zarfları belirten ve niteleyen sözcüklerdir. Ama en çok yüklemeleri yani yapılan, gerçekleşen ve oluşan eylemleri durum, zaman, miktar ve yer-yön gibi açılardan belirten niteleyen sözcüklerdir.

Pirr dipeyive. (Çok konuşuyor. *Etki yüklemedir.*)

Yê ku pirr dipeyive nehatiye. (Çok konuşan gelmemiş. *Etki fiilimsiyedir.*)

Rojên pirr xweş li pêş me ne. (Çok güzel günler bizi bekliyor. *Etki sıfatadır.*)

Pirr xweş dipeyive. (Çok güzel konuşuyor. *Etki zarfadır.*)

Zarflar kendi içerisinde altıya ayrılır:

1.Niteleme Zarfları/Hokerên Çawaniyê: Yükleme durum açısından niteleyen zarflardır. Yükleme sorulan "nasıl" (çawa) ve "niçin" (çima) soruları niteleme zarflarını buldurur.

Ew xwarinê zû dixwe. (O yemeği hızlı yiyor.) Nasıl yiyor? Hızlı.

Karê xwe baş dike. (İşini iyi yapıyor.) Nasıl yapıyor? İyi.

Ji bo wî nebîne nayê. (Onu görmemek için gelmiyor.) Neden gelmiyor? Onu görmemek için.

2. Zaman Zarfları/Hokerên Demê: Yükleme zaman açısından belirten zarflardır. Zaman zarflarını bulmak için yükleme; "ne zaman" (kengî), "ne zamana kadar" (heta kengî), "ne zamandan beri" (ji kengî de) gibi sorular sorulur. Kullanılan bazı zaman zarfları şunlardır; pêr (önceki gün), do (dün), îro (bugün), îşev (bu gece), sibê (yarın), bişev (geceleyin), bi-roj (gündüzleyin), berêvarkî (akşam üzeri), paşê (sonra), berê (önce), îsal (bu yıl), carinan (bazen).

Sibê were mala me. (Yarın bize gel.)

Do betlane bû. (Dün tatildi.)

Îsal baran nebariyaye. (Bu yıl yağmur yağmamış.)

Ew carinan gêj dibe. (Onun bazen başı dönüyor.)

3. Yer-Yön Zarfları/Hokerên Cî û Bergehê: Yer yön açısından yükleme belirten zarflardır. Bazı yer-yön zarfları şunlardır; pêş (ileri), paş (geri), derve (dışarı), hundir (içeri), jor (yukarı), jêr (aşağı).

Herin pêş. (İleri gidin.)

Derkevin derve. (Dışarı çıkın.)

Ew çûn jêr. (Aşağı gittiler.)

Nekevin hundir. (İçeri girmeyin.)

4. Miktar Zarfları/Hokerên Mêjerê: Yükleme, sıfat, filimsi ve zarflardan önce gelerek miktar açısından belirtme görevi gören zarflardır. "Ne kadar" (Çiqas?) sorusuyla miktar zarfı bulunur. Pir/zahf/gellekî (çok), hindik (az), piçek (biraz) gibi zarflar miktar zarflarıdır.

Do ez pir meşiyam. (Dün çok yürüdüm.)

Te hindik da min. (Bana az verdin.)

Gellekî jê aciz bûye. (Ona çok kızgın.)

5. Soru Zarfları/Hokerên Pirsyariyê: Yüklemin zaman, miktar, nedensellik gibi durumlarının soru yoluyla belirtilmesini sağlayan zarflardır. "Neden" (çima), "çawa" (nasıl), "kengî" (ne zaman), "heta kengî" (ne zamana kadar) gibi sorular soru zarflarıdır.

Ew kengî nexweş ket? (O ne zaman hastalandı?)

Çima dengê te dernakeve? (Neden sesin çıkmıyor?)

Çawa dixebite? (Nasıl çalışıyor?)

6. İşaret Zarfları/Hokerên Nişanê: İşaret zarfları, gerçekleşen eylemin yakınlığını-uzaklığını işaret eden zarflardır. Kürtçe'de sadece iki işaret zarfı vardır; yakın eylemleri işaret eden "**va**" ile uzak eylemleri işaret eden "**wa**".

Ew wa tê. (O, işte geliyor. *Eylem uzakta gerçekleşiyor.*)

Ew va tê. (O, işte geliyor. *Eylem yakında gerçekleşiyor.*)

EDATLAR / DAÇEK

Edatlar kendi başlarına anlamları olmadığı halde diğer sözcüklerle kullanılarak çeşitli anlamlar oluşturur ve cümleyi meydana getirirler. Kürtçe'de edatların geniş bir kullanımı söz konusu olup Türkçe'ye de hiç benzemezler. Kullanılan başlıca edatlar şunlardır: bi, bê, bi....re, bi.....ve, li, ji, ji bo, ji.....de, ji.....re, ji.....ve, di, di....de, di....re, tenê, wekî, bi qasî, ber, di ber, alî, gor, cem, fena, mîna, rex, qey, ligel, digel, tevî. Dikkat edilirse bazı edatlar kalıp şeklinde olup ön edat ve son edattan oluşmaktadır; öyleki ön edat ve son edatın arasına tümleçler girmektedir.

Bi malê **de** çû. (Eve doğru gitti.)
önedat son edat

Edatların verdiği anlamlar ve kullanımları:

"bi" edatı

a. Araçsallık anlamı verir.

Sêv **bi** kêrê jê kir. (Elmayı bıçak ile kesti.)

b. "... göre" anlamı verir.

Bi min ev çewt e. (Bana göre bu yanlıştır.)

c. Üleştirimelerde kullanılır.

Çar **bi** çar dimeşîyan. (Dörder dörder yürüyorlardı.)

d. Yeminlerde kullanılır.

Bi xwedê, **bi** serê te (Allah üzerine, başın üzerine)

Bi...de: "Bir yöne doğru" anlamı verir.

Bi vir **de** hat. (Burayı doğru geldi.)

Bi ser zarok **de** ket. (Çocuğun üzerine düştü.)

Bi...re: Birliktelik anlamı verir.

Ew **bi** diya xwe **re** hat sûkê. (Annesiyle beraber çarşıya geldiler.)

Ez **bi** wî **re** zewicim. (Onunla evlendim.)

Bi....ve: Bir yöne doğru yakınlaşma, yapışma, temas anlamlarını verir.

Wêne **bi** dîwêr **ve** kir. (Fotografı duvara astı.)

Bi çiya **ve** hilkişîya. (Dağa tırmandı.)

Di...de : "İçinde bulunma" anlamı verir.

Di qûşxaneyê **de** goşt nemaye. (Tencerede et kalmamış.)

Ew **di** malê **de** ye. (O, evdedir.)

Di...re: " -den, -dan " anlamlarını verir.

Di sùkê re hatim. (Çarşıdan geldim.)

Di nav xelkê re bihurî. (Halkın arasından geçti.)

Li: Kullanıma bağlı olarak "bulunma, yönelme, belirtme" anlamlarını verir.

Ew li malê ye. (O evdedir. *bulunma*)

Li pirtûkê binêre. (Kitaba bak. *yönelme*)

Min li te pirsî. (Seni sordum. *belirtme*)

Ji: "Çıkma durumu; bir şeyin yapıldığı madde; nesneyi belirtme" gibi durumlarda kullanılır.

Ji malê tēm. (Evden geliyorum. *çıkma*)

Ji min hez bike. (Beni sev. *belirtme*)

Kaxiz ji daran çêdibe. (Kağıt ağaçtan yapılır. *madde*)

Ji bo: "için, -den dolayı" anlamlarını verir.

Ji bo te ez dîn bûme. (Senin için deli olmuşum.)

Ji bo ku em dereng hatin, em nexistin hundir. (Geç kaldığımızdan dolayı bizi içeri almadılar.)

Ji...re: " amacıyla, için" anlamlarını verir.

Ji min re kulîlkekê bistîne. (Benim için bir çiçek al.)

Ji gel re kar dike. (Halk için çalışıyor.)

Tenê: "Sadece, yalnız" anlamında kullanılır.

Tenê ji te hez dikim. (Sadece seni seviyorum.)

Bila tenê ew were. (Yalnız o gelsin.)

Bi qasî: Eşitlik anlamı vererek "kadar, gibi " anlamında kullanılır.

Min bi qasî te xwar. (Senin kadar yedim.)

Mêrikê bi qasî dêwekî. (Dev gibi bir adam.)

Weke, mîna, fena, nola: Benzetme anlamını vererek "gibi, kadar" anlamında kullanılır.

Weke/mîna/fena/nola bavê xwe egît bû. (Babası gibi kahramandı.)

Weke/mîna/fena/nola te xweşik bû. (Senin gibi güzeldi.)

BAĞLAÇLAR / GIHANEK

Sözcükleri, sözcük gruplarını ve cümleleri birbirine bağlayan kelimelerdir. Kullanılan başlıca bağlaçlar şunlardır; û (ve), ango (ya da), jî (de, da), lê (fakat), eger (eğer), belkî (belki- Kürtçe **belê ku**'den gelir), çimkî (çünkü, Kürtçe **çima ku**'den gelir), gerçî (gerçi, Kürtçe **eger çi**'den gelir), ku (ki), an..... an (ya...ya), hem...hem (hem...hem), ji lewre (-den dolayı), ne...ne (ne....ne).

Ez **û** tu çûbûn. (Ben ve sen gitmiştik.)

Ew **jî** pir jêhatî ye. (O da çok çalışkandır.)

Hem nexweş e **hem** hindik dixwe. (Hem hastadır hem az yiyor.)

An mirin **an** azadî! (Ya ölüm ya özgürlük!)

Ez ê bihatima **lê** dereng bû. (Gelecektim ama vakit geçti.)

Ew **çû** ku wan bibîne. (O, onları görmeye gitti.)

Ne dixwe **ne** vedixwe. (Ne yiyor ne içiyor.)

Bavê min dibêje **ku** hûn sersar in. (Babam diyor ki siz sorumsuzsunuz.)

Eger ew were ez nayê. (O gelirse ben gelmem.)

Nikare bipeyive **çimkî** emeliyat bûye. (Konuşmıyor; çünkü ameliyat olmuş.)

Belkî baş bibe, **belkî** baş nebe. (Belki iyileşir, belki iyileşmez.)

Ez pir nexweş bûm **lewre** nehatim. (Ben çok hasta olduğum için gelmedim.)

FİİLER / LÊKER

Fiiller; eylem, kılış ve oluş belirten sözcüklerdir. Zaman ve şahıs eklerini alarak yargı bildirirler.

Mastar / Rader

Kürtçe'de mastar "-in" ekidir; bu ek aynı zamanda fiilden isim yapım eki olup sesli bir harften sonra geldiğinde "i" harfi düşerek sadece "-n" kalır.

<u>Fiil</u>		<u>Fiil kökü</u>	<u>Mastar</u>
Hatin	(gelmek)	hat	-in
Ketin	(düşmek)	ket	-in
Kirin	(yapmak)	kir	-in
Çûn	(gitmek)	çû	-n
Man	(kalmak)	ma	-n
Bûn	(olmak)	bû	-n

Türemiş fiillerde de sözcük kökünden sonra türetme eki ve mastar gelir. Kürtçe'de fiillerin çoğu bu şekildedir. Yukarıdaki gibi mastarların fiil kökünden hemen sonra geldiği basit fiiller çok azdır. Çoğunlukla "-î" ile türetilen fiiller geçişsizken, "-and" ile türetilen fiillerin çoğu geçişli, çok azı da ettirgendir.

meş-î-n	(yürümek)	meş-and-in	(yürütmek)
rev-î-n	(koşmak)	rev-and-in	(koşturmak, kaçırmak)
ken-î-n	(gülmek)	ken-and-in	(güldürmek)
kel-î-n	(kaynamak)	kel-and-in	(kaynatmak)
kol-î-n	(kazmak)	kol-and-in	(kazmak, kazdırmak)
pîrs-î-n	(sormak)	pîrs-and-in	(sordurmak)

Bazı bölgelerde bazı fiillerin ikizleri de mevcuttur; bu ikizler genelde "-î"nin "-iya"ya ve "-and"ın "-t"ye dönüşmesiyle oluşmuştur.

Rev-î-n	: rev- iya -n (koşmak)
Meş-î-n	: meş- iya -n (yürümek)
Ger-î-n	: ger- iya -n (gezmek)
Çêr-î-n	: çêr- iya -n (otlamak)
Kel-î-n	: kel- iya -n (kaynamak)

guher-and-in	: guher- t -in (değiştirmek)
qeşir-and-in	: qeşar- t -in (kabuğunu soyamak)
alis-and-in	: alas- t -in (yalamak)
guvêş-and-in	: guvaş- t -in (sıkmak)
pelix-and-in	: pelax- t -in (ezmek)

Fiillerde Şahıs

Fiiller şahıslara göre aşağıdaki ekleri alır. Bu ekler; fiillere her zaman bitişik yazılırken, isimlerin sonuna gelip onları yüklem yaptığında ayrı yazılır.

				Fiilerden sonra
Ez	(ben)	-im	eki alır.	Ez dimeş im . (Ben yürüyorum.)
Tu	(sen)	-î	eki alır.	Tu dimeş î . (Sen yürüyorsun.)
Ew	(o)	-e	eki alır.	Ew dimeş e . (O yürüyor.)
Em	(biz)	-in	eki alır.	Em dimeş in . (Biz yürüyoruz.)
Hûn	(siz)	-in	eki alır.	Hûn dimeş in . (Siz yürüyorsunuz.)
Ew	(onlar)	-in	eki alır.	Ew dimeş in . (Onlar yürüyorlar.)

İsimlerden sonra

Ez nexweş im .	(Ben hastayım.)
Tu nexweş î .	(Sen hastasın.)
Ew nexweş e .	(O hastadır.)
Em nexweş in .	(Biz hastayız.)
Hûn nexweş in .	(Siz hastasınız.)
Ew nexweş in .	(Onlar hastadırlar.)

Bûn (Olmak) Fiilli

a. İsimlerden önce gelerek temel fiil olarak kullanılabilir. Olumsuzluk eki "**ne-**" dir.

Ez bûm mamoste.	(Öğretmen oldum.)
Ez nebûm mamoste.	(Öğretmen olmadım.)
Tu bûyî textor .	(Doktor oldun.)
Tu nebûyî textor.	(Doktor olmadın.)

Şahıs zamirlerine göre çekimi şöyledir:

Ez bûm	(Ben oldum.)
Tu bûyî	(Sen oldun.)
Ew bû .	(O oldu.)
Em bûn .	(Biz olduk.)
Hûn bûn	(Siz oldunuz.)
Ew bûn .	(Onlar oldular.)

b. İsimlerden sonra gelerek bileşik fiiller meydana getirir.

Ew perîşan bû	(O perişan oldu.)
Ez dîn bûme .	(Ben deli olmuşum.)

Şimdiki zamanda kullanılınca bu görevi şahıs ekleri (im/me, î, e, in/ne) üzerine alır.

Yukarıdaki cümleleri şimdiki zamanda söylersek:

Ew perîşan e .	(O perişandır.)
Ez dîn im .	(Ben deliyim.)

c. İsimlerin sonuna gelir ve onları yüklem yapar. Bu kullanım Türkçe'deki "ek fiil" in kullanımına benzemektedir. Yine şimdiki zaman kullanımında şahıs ekleri bu görevi üstlenir.

Ew pirtûk **bû**. (O kitaptı.)

Ew pirtûk **e**. (O kitaptır.)

Ev keçik pir xweşik **bû**. (Bu kız çok güzeldi.)

Ev keçik pir xweşik **e**. (Bu kız çok güzeldir.)

d. Fiil sonlarına gelerek "duyulan geçmiş zamanın hikayesi" birleşik zamanını meydana getirir.

Ahmet do hatib**bû**. (Ahmet dün gelmişti.)

Ez bû**bûm** textor. (Doktor olmuştum.)

Em çû**bûn** Nisêbînê. (Nusaybin'e gitmiştik.)

Wan av vexwarib**bû**. (Su içmiştiler.)

Kirin (Yapmak) Fiili

a. Temel fiil olarak kullanılabilir.

Te got, min jî wanî **kir**. (Sen dedin ben de öyle yaptım.)

Çi **kir**, te **kir**. (Ne yaptıysan, sen yaptın.)

Min tutişt **nekiriye**. (Hiçbir şey yapmamışım.)

b. İsimlerle birlikte bileşik fiiller meydan getirir.

Te derd li min **peyda kirin**. (Bende dertler peyda ettin.)

Tu dilê min **xweş dikî**. (İçimi rahatlattın.)

Serê sibehê **nimêj kir**. (Sabahleyin namaz kıldı.)

c. Temel fiillerle birlikte kullanılıp eyleme "yaklaşma, gerçekleşmek üzere" anlamı verir.

Ez **dikim herim** Mêrdînê. (Mardin'e gitmek üzereyim/niyetindeyim.)

Ew **dike bimire**. (O ölmek üzeredir.)

Em **dikin rabin**. (Kalkmak üzereyiz.)

Yeterlilik Yardımcı Fiilleri

Bu fiiller, temel fiillerle beraber kullanılıp temel fiilleri; "yapabilme, bilebilme ve cesaret edebilme" açılarından açıklar. Bu fiiller; psikolojik yeterlilik, teorik yeterlilik ve pratik yeterlilik olmak üzere üç adettir ve bazı açılardan İngilizce'deki "model verb"lere benzerler. Olumsuzluk ekleri "ne-" ve "na-" iken sadece "karîn" ve "zanîn" fiillerine özgü olarak "ni-" dır .

a. Karîn/Gücü Yetmek: Temel fiille beraber kullanılıp temel fiile "pratik yeterlilik" anlamı vermektedir. Anlam açısından kullanımı İngilizce'deki "can" fiiline benzer ki İngilizce'ye Ari dillerinden geçmiştir.

Ez **karim** bimeşim. (Ben yürüyebilirim; yani yürümek için gücüm var ve gerekli pratik yeterliliğe sahibim.)

Tu **karî** bimeşî. (Sen yürüyebilirsin.)

Ew **kare** bimeşe. (O yürüyebilir.)

Em **karin** bimeşin. (Biz yürüyebiliriz.)

Hûn **karin** bimeşin. (Siz yürüyebilirsiniz.)

Ew **karin** bimeşin. (Onlar yürüyebilirler.)

Olumsuz: Ez **nikarim** bimeşim. (Ben yürüyemem.)

b. Zanîn/Bilebilmek: Temel fiille beraber kullanılıp, temel fiile "teorik yeterlilik" anlamı vermektedir.

Ez **zanim** bimeşim. (Ben yürüyebilirim; yani yürümek için gerekli bilgim var ve gerekli teorik yeterliliğe sahibim.)

Tu **zanî** bimeşî. (Sen yürüyebilirsin.)

Ew **zane** bimeşî. (O yürüyebilir.)

Em **zanin** bimeşin. (Biz yürüyebiliriz.)

Hûn **zanin** bimeşin. (Siz yürüyebilirsiniz.)

Ew **zanin** bimeşin. (Onlar yürüyebilirler.)

Olumsuz: Ez **nizanim** bimeşim. (Yürüyemem.)

c. Wêrîn: Temel fiille beraber kullanılıp temel fiile "psikolojik yeterlilik"; eylemi gerçekleştirmek için yeteri cesarete sahip olma anlamı katmaktadır.

Ez **wêrim** bimeşim. (Ben yürüyebilirim; yani yürümek için gerekli cesaretim var ve gerekli yeterliliğe sahibim.)

Tu **wêrî** bimeşî. (Sen yürüyebilirsin.)

Ew **wêre** bimeşî. (O yürüyebilir.)

Em **wêrin** bimeşin. (Biz yürüyebiliriz.)

Hûn **wêrin** bimeşin. (Siz yürüyebilirsiniz.)

Ew **wêrin** bimeşin. (Onlar yürüyebilirler.)

Olumsuz: Ez **newêrim** bimeşim. (Ben yürüyemem.)

FİİLLERDE ZAMAN

Fiillerin zamanlara göre değişen iki farklı temel kullanımı vardır; geçmiş zaman kökü ile şimdiki zaman kökü. Geçmiş zaman kökü, bütün geçmiş zamanlar için kullanılırken; şimdiki zaman kökü, şimdiki ve gelecek zaman ile emir kipinde kullanılır.

GEÇMİŞ ZAMAN KÖKÜ: Fiillerden mastar ekini attığımız zaman; üçüncü tekil şahsın görülen geçmiş zamana (di'li geçmiş zaman) göre çekimi elimizde kalır.

<u>Fiil</u>	<u>Mastar eki</u>	<u>Geçmiş Zaman Kökü</u> (Dili geçmiş zaman)
Girtin	-in atılırsa	girt (tuttu, aldı)
Parastin	-in atılırsa	parast (korudu)
Kelandin	-in atılırsa	keland (kaynattı)
Meşandin	-in atılırsa	meşand (yürüttü)
Reviyan	-n atılırsa	reviya (koştı)
Keliyan	-n atılırsa	keliya (kaynadı)
Kirin	-in atılırsa	kir (yaptı)
Bûn	-in atılırsa	bû (oldu)

Görülen Geçmiş Zaman (Di'li Geçmiş Zaman)/Dema Boriya Têdeyî: Geçmiş zaman kökünden mastar eki atıldığı zaman fiil, görülen geçmiş zamanın üçüncü şahıs çekimindedir. Geçişsiz fiiller özneye göre şahıs eki alırken; geçişli fiiller, nesneye göre ek alır (ergativite). Geçişli fiillerde özneler şahıs zamiri ise zamirlerin belirli/oblik hali kullanılır. Geçmiş zamanın bütün kullanımlarında olumsuzluk eki "**ne-**" ekidir.

Geçişsiz bir fiil olan "ketin" (düşmek) fiilinden mastar atılırsa geçmiş zaman kökü "ket" bulunur.

<u>Olumlu</u>	<u>Olumsuz</u>
Ez ketim. (Ben düştüm.)	ne-ketim
Tu ketî. (Sen düştün.)	ne-ketî
Ew ket. (O düştü.)	ne-ket
Em ketin. (Biz düştük.)	ne-ketin
Hûn ketin. (Siz düştünüz.)	ne-ketin
Ew ketin. (Onlar düştüler.)	ne-ketin

Geçişli bir fiil olan "kirin" (yapmak) fiilinden mastar eki "-in" atılırsa "kir" olur. Nesne şahıs zamiri olmadığı sürece, fiil hiçbir zaman şahıs eki almaz.

Min kir.	(Ben yaptım.)	Wê kir.	(O yaptı. <i>dişil</i>)
Te kir.	(Sen yaptın.)	Me kir.	(Biz yaptık.)
Wî kir.	(O yaptı. <i>erkek</i>)	We kir.	(Siz yaptınız.)
		Wan kir.	(Onlar yaptılar.)

Duyulan Geçmiş Zaman (Miş'li Geçmiş Zaman)/Dema Boriya Dûdar: Geçmiş zaman köküne "-e" veya "-iye" eki eklenmesiyle olur.

Geçişsiz bir fiil olan "ketin" (düşmek) fiilinden mastar eki "-in" atılırsa "ket" olur.

Ez ketime.	Ben düşmüşüm.)	Em ketine.	(Biz düşmüşüz.)
Tu ketiye.	(Sen düşmüşsün.)	Hûn ketine.	(Siz düşmüşsünüz.)
Ew ketiye.	(O düşmüş.)	Ew ketine.	(Onlar düşmüşler.)

Geçişli bir fiil olan "kirin" (yapmak) fiilinden mastar eki "-in" atılırsa "kir" olur.

Min kiriye	(Ben yapmışım.)	Wê kiriye.	(O yapmış. <i>dişil</i>)
Te kiriye.	(Sen yapmışsın.)	Me kiriye.	(Biz yapmışız.)
Wî kiriye.	(O yapmış. <i>erkek</i>)	We kiriye.	(Siz yapmışsınız.)
		Wan kiriye.	(Onlar yapmışlar.)

Duyulan Geçmiş Zamanın Hikayesi/Çîrokiya Dema Boriya Dûdar: Geçmiş zaman kökünden sonra "bûn" yardımcı fiili getirilir ve şahıs eki eklenir. Biri geçişsiz biri geçişli bir fiil şöyle olur.

Ez ketibûm.	(Ben düşmüştüm.)	Em ketibûn.	(Biz düşmüştük.)
Tu ketibû.	(Sen düşmüştün.)	Hûn ketibûn.	(Siz düşmüştünüz.)
Ew ketibû.	(O düşmüştü.)	Ew ketibûn.	(Onlar düşmüştüler.)

Min kiribû.	(Ben yapmıştım.)
Te kiribû.	(Sen yapmıştın.)
Wî kiribû.	(O yapmıştı. <i>erkek</i>)
Wê kiribû.	(O yapmıştı. <i>dişil</i>)
Me kiribû.	(Biz yapmıştık.)
We kiribû.	(Siz yapmıştınız.)
Wan kiribû.	(Onlar yapmıştılar.)

Şimdiki Zamanın Hikayesi/Çirokiya Dema Niha: Fiillin geçmiş zaman kökünden önce "di" takısı getirilir, ardından şahıs eki gelir. Geniş zaman yerine şimdiki zaman kullanıldığı için şimdiki zamanın hikayesi ile geniş zamanın hikayesi aynıdır.

Geçişsiz Bir Fiil (Ketin)

Ez diketim.	(Ben düşüyordum/düşerdim.)
Tu diketî.	(Sen düşüyordun/düşerdin.)
Ew diket.	(O düşüyordu/düşerdi.)
Em diketin.	(Biz düşüyorduk/düşerdik.)
Hûn diketin.	(Siz düşüyordunuz/düşerdiniz.)
Ew diketin.	(Onlar düşüyordular/düşerdiler.)

Geçişli Bir Fiil (Kirin)

Min dikir.	(Ben yapıyordum/yapardım.)
Te dikir.	(Sen yapıyordun /yapardın.)
Wî dikir.	(O yapıyordu/yapardı. <i>eril</i>)
Wê dikir.	(O yapıyordu/yapardı. <i>dişil</i>)
Me dikir.	(Biz yapıyorduk /yapardık.)
We dikir.	(Siz yapıyordunuz/yapardınız.)
Wan dikir.	(Onlar yapıyordular/yapardılar.)

Gelecek Zamanın Hikayesi/Çirokiya Dema Bê: Fiillin geçmiş zaman kökünden önce "bi-" ön eki, fiil kökünden sonra şahıs eki ve en son hikaye eki olarak "-a" takısı gelir. Eğer fiil geçişli ise yüklem nesneye göre ek aldığından şahıs eki almayabilir; ancak nesne şahıs zamiri ise yüklem şahıs zamiri alır. Özneden sonra "dê/ê/wê" gelecek zaman takılarından biri gelir.

Geçişsiz Bir Fiil (Ketin)

Ez dê biketima.	(Ben düşecektim.)
Tu dê biketiya.	(Sen düşecektin.)
Ew dê biketa.	(O düşecekti.)
Em dê biketina.	(Biz düşecektik.)
Hûn dê biketina.	(Siz düşecektiniz.)
Ew dê biketina.	(Onlar düşecektiler.)

Geçişli Bir Fiil (Kirin)

Min dê bikira.	(Ben yapacaktım.)
Te dê bikira.	(Sen yapacaktın.)
Wî dê bikira.	(O yapacaktı. <i>eril</i>)
Wê dê bikira.	(O yapacaktı. <i>dişil</i>)
Me dê bikira.	(Biz yapacaktık.)
We dê bikira.	(Siz yapacaktınız.)
Wan dê bikira.	(Onlar yapacaktılar.)

ŞİMDİKİ ZAMAN KÖKÜ: Şimdiki zaman, gelecek zaman ve emir kipinde kullanılan köktür. Bir fiil emir kipinde çekildiği zaman bu kök bulunabilir.

	<u>Emir Kipi</u>	<u>Şimdiki Zaman Kökü</u>
revîn (koşmak)	bi- rev -e	rev
kenîn (gülmek)	bi- ken -e	ken
ketin (düşmek)	bi- kev -e	kev
kenandin (güldürmek)	bi- kenîn -e	kenîn
xwarin (yemek)	bi- xw -e	xw
kirin (yapmak)	bi- k -e	k
revandin (koşturmak)	bi- revîn -e	revîn
kuştin (öldürmek)	bi- kuj -e	kuj

Şimdiki Zaman/Dema Niha: Fiillin şimdiki zaman kökünden önce "**di-**" takısı, fiil kökünden sonra da şahıs eki getirilir. Olumsuzluk eki diğer zamanlar için "**ne**" iken sadece şimdiki zaman için "**na-**" dır.

Revîn (Koşmak) Fiili (Şimdiki zaman kökü "rev")

<u>Olumlu</u>		<u>Olumsuz</u>
Ez di -rev- im	(Ben koşuyorum.)	na -rev-im
Tu di -rev- î	(Sen koşuyorsun.)	na -rev-î
Ew di -rev- e	(O koşuyor.)	na -rev-e
Em di -rev- in	(Biz koşuyoruz.)	na -rev-in
Hûn di -rev- in	(Siz koşuyorsunuz.)	na -rev-in
Ew di -rev- in	(Onlar koşuyorlar.)	na -rev-in

Ön ek alarak türemiş fiillerde "**di-**" takısı ile olumsuzluk eki "**na-**" ön ek ile fiil kökü arasına girer. Örneğin raketin (uyumak) fiili "**ra-**" ön ekiyle türetilmiştir. Şimdiki zaman çekimi şöyledir;

<u>Olumlu</u>	<u>Olumsuz</u>
Ez ra- di -kev-im. (Uyuyorum.)	Ez ra- na -kev-im. (Uyumuyorum.)
Tu ra- di -kev-î. (Uyuyorsun.)	Tu ra- na -kev-î. (Uyumuyorsun.)
Ew ra- di -kev-e. (Uyuyor.)	Ew ra- na -kev-e. (Uyumuyor.)
Em ra- di -kev-in. (Uyuyoruz.)	Em ra- na -kev-in. (Uyumuyoruz.)
Hûn ra- di -kev-in. (Uyuyorsunuz.)	Hûn ra- na -kev-in. (Uyumuyorsunuz.)
Ew ra- di -kev-in. (Uyuyorlar.)	Ew ra- na -kev-in. (Uyumuyorlar.)

Gelecek Zaman/Dema Bê: Fiillin şimdiki zaman kökünden önce "**bi-**", fiil kökünden sonra da şahıs ekleri gelir. Özneden sonra "dê/ê/wê" takılardan biri gelir. Fiil olumsuz yapılırken "**bi-**" eki yerine olumsuzluk eki "**ne-**" kullanılır.

Revîn (Koşmak) Fiili (Şimdiki zaman kökü "rev")

Olumlu

Ez dê bi-rev-im	(Ben koşacağım.)	ne-rev-im
Tu dê bi-rev-î	(Sen koşacaksın.)	ne-rev-î
Ew dê bi-rev-e	(O koşacak.)	ne-rev-e
Em dê bi-rev-in	(Biz koşacağız.)	ne-rev-in
Hûn dê bi-rev-in	(Siz koşacaksınız.)	ne-rev-in
Ew dê bi-rev-in	(Onlar koşacaklar.)	ne-rev-in

Olumsuz

Ön ek alarak türemiş fiillerde "bi-" takısı kullanılmaz, olumsuzluk eki ön ek ile fiil kökü arasına girer. Örneğin raketin (uyumak) fiilli "ra-" ön ekiyle türetilmiştir. Gelecek zaman çekimi şöyledir;

Ez dê ra-kev-im. (Ben uyuyacağım.)

Ez dê ra-**ne**-kev-im. (Ben uyumayacağım.)

İSTEK KİPLERİ

Şart, istek, emir ve gereklilik kiplerinin hikayelerinde, fiilin geçmiş zaman kökü kullanılırken diğer kullanımlarında şimdiki zaman kökü kullanılır. Tüm bu kiplerde fiil çekimi aynı olmakla beraber "şart, istek, emir ve gereklilik" anlamlarında kullanılan "divê (gereklilik), bila, xwezî (istek), eger, heke (şart)" sözcükleriyle sağlanır. Olumsuz anlam oluşturulurken kullanılan "**bi-**" takısının yerine "**ne-**" takısı kullanılır.

İstek kipi: Fiilin şimdiki zaman kökünden önce "**bi-**" takısı, fiil kökünden sonra da şahıs ekleri gelir. "**Bila**" sözcüğü cümle başına getirilir; "**xwezî**" sözcüğü başa getirildiği zaman "keşke" anlamı verir. Olumsuz yapmak için fiil kökünden önce kullanılan "bi" yerine olumsuzluk eki "**ne-**" getirilir.

Olumlu

Bila ez bi-ken-im	(Ben güleyim.)
Bila tu bi-ken-î	(Sen gülesin.)
Bila ew bi-ken-e	(O gülsün.)
Bila em bi-ken-in	(Biz gülelim.)
Bila hûn bi-ken-in	(Siz gülesiniz.)
Bila ew bi-ken-in	(Onlar güleler.)

Olumsuz

Bila ez ne-ken-im
Bila tu ne-ken-î
Bila ew ne-ken-e
Bila em ne-ken-in
Bila hûn ne-ken-in
Bila ew ne-ken-in

Şart Kipi: İstek kipinde kullanılan "bila" sözcüğü yerine "eger, heke, ku" öğelerinden biri kullanılırsa şart anlamı verir.

Olumlu

Eger ez bi-ken-im. (Eğer ben gülersem.)
Eger tu bi-ken-î. (Eğer sen gülersen.)
Eger ew bi-ken-e. (Eğer o gülerse.)
Eger em bi-ken-in. (Eğer biz gülersek.)
Eger hûn bi-ken-in. (Eğer siz gülerseniz.)
Eger ew bi-ken-in. (Eğer onlar gülerseler.)

Olumsuz

Eger ez ne-ken-im.
Eger tu ne-ken-î.
Eger ew ne-ken-e.
Eger em ne-ken-in.
Eger hûn ne-ken-in.
Eger ew ne-ken-in.

Gereklilik Kipi: İstek kipinde kullanılan "bila" sözcüğü yerine "divê" kullanılırsa gereklik anlamı verir.

Olumlu

Divê ez bi-ken-im. (Ben gülmeliyim.)
Divê tu bi-ken-î. (Sen gülmelisin.)
Divê ew bi-ken-e. (O gülmeli.)
Divê em bi-ken-in. (Biz gülmeliyiz.)
Divê hûn bi-ken-in. (Siz gülmelisiniz.)
Divê ew bi-ken-in. (Onlar gülmeliler.)

Olumsuz

Divê ez ne-ken-im.
Divê tu ne-ken-î.
Divê ew ne-ken-e.
Divê em ne-ken-in.
Divê hûn ne-ken-in.
Divê ew ne-ken-in.

Emir Kipi: Emir kipi sadece ikinci tekil ve ikinci çoğul şahıslar için kullanılır. Fiil kökünden önce "bi-" takısı, fiil kökünden sonra; ikinci tekil için "-e" ikinci çoğul için "-in" takısı kullanılır. Olumsuz kullanımda "bi-" yerine olumsuzluk eki "ne-" kullanılır.

Olumlu

bi-ken-e (gül)
bi-meş-e (yürü)
bi-ken-in (gülün)
bi-meş-in (yürüyün)

Olumsuz

ne-ken-e
ne-meş-e
ne-ken-in
ne-meş-in

Ön ek alarak türeyen fiillerde "bi-" kullanılmaz; olumsuzluk eki "ne-" de ön ek ile fiil kökü arasına girer.

Olumlu

raketin (uyumak)
hilgirtin (kaldırmak)
vekolîn (araştırmak)
dagirtin (doldurmak)

ra-kev-e (uyu)
hil-gir-e (kaldır)
ve-kol-e (araştır)
da-gir-e (doldur)

Olumsuz

ra-ne-kev-e
hil-ne-gir-e
ve-ne-kol-e
da-ne-gir-e

CÜMLEDE ÖĞELERİN DİZİLİŞİ

Kürtçe sentaks Türkçe'den çok farklı ve özgün özelliklere sahiptir. Cümledeki öğelerin dizilişi bakımından karmaşık bir yapıya sahip olmakla birlikte Kürtçe'de iki temel cümle kalıbından söz edilebilir:

1. Özne cümlelerin başında, yüklem cümlelerin sonunda ve tümleş, nesne ve zarf, özne ile yüklem arasında yer alır. Bu tıpkı Türkçe'deki öge dizilişi gibidir ve vurgulanmak istenen öge yüklemden önce getirilmek suretiyle yapılır. Bu kalıp cümlelerde yüklem her zaman cümlelerin sonunda olmak zorundadır.

Serhat nan dixwe. (Serhat yemek yiyor.)
Özne + nesne + yüklem

Serhat nan hêdî hêdî dixwe. (Serhat yemeği yavaş yavaş yiyor.)
Özne + nesne + zarf + yüklem

Serhat li malê nan hêdî hêdî dixwe. (Serhat evde yemeği yavaş yavaş yiyor.)
Özne + dolaylı tümleş + nesne + zarf + yüklem

2. Yönelme (datif) anlamı taşıyan fiiller cümlede yüklem olarak kullanılırken; dolaylı ve dolaysız tümleş (nesne), yüklemden sonra kullanılır. Bu yapıdaki cümleler Türkçe cümlelerin öge dizilişine göre devrik durumda iken Kürtçe'de kurallı cümlelerdir.

Textor çû malê. (Doktor eve gitti.)
Özne + yüklem + dolaylı tümleş

Ez hilkîşiyam çiya. (Ben dağa tırmandım.)
Özne + yüklem + dolaylı tümleş

Wî rahişt pênûsê. (O kalemi yerden aldı.)
Özne + yüklem + dolaysız tümleş (nesne)

Ayrıca yüklemeleri iki ve daha fazla kelime ve parçadan oluşan birçok deyim fiilde, yüklemi oluşturan kelime ve yapıların arasına tümleşler girebilmektedir.

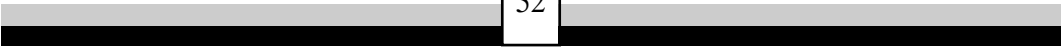
Dest pê kirin: Başlamak Dibistan: Okul
Zarokan **dest bi** dibistanê **kiriye**. (Çocuklar okula başlamışlar.)

Yukarıda "dibistan" (okul) dolaylı tümleş olup yüklemine içine girmiştir.

PRATİK KÜRTÇE BİLGİLER

2. BÖLÜM

AİLE VE AKRABALIK TERİMLERİ

TÊGİHÊN MALBATÎ Û MERIVANTIYÊ

- Ap/Mam:** Amca
Azeb/Bekar: Bekar
Baltûz: Baldız
Bav: Baba
Bî: Dul
Bira: Erkek kardeş
Birazê: Erkek kardeşin çocuğu
Bûk: Gelin
Bûra: Kayınbirader, erkeğin eşinin erkek kardeşi
Cêwî/Zo: İkiz
Dê/Dayik: Anne
Diş: Görümce
Dotmam/Keçmam: Amca kızı
Et: Abla
Hevling: Bacanak
Hewî: Kuma
Jin: Kadın
Jinbav/Dêmarî: Üvey ana
Kalik/Bapîr: Dede
Keç/Qîz: Kız çocuk
Kur/Law: Erkek çocuk
Malbat: Aile
Met/Metik: Hala
Mixaletî: Teyze çocuğu
Nevî: Torun
Nixurî: İlk çocuk
Pîrik/Dapîr: Nine
Pismam/Kurmam: Amca çocuğu (erkek)
Tî: Kayınbirader, kadının eşinin erkek kardeşi
Xal: Dayı
Xaltîk: Teyze
Xesû: Kaynana
Xezûr: Kayınbaba
Xwişk/Xweh: Kız kardeş
Zarok: Çocuk
Zave: Damat
Zewac: Evlilik
Zilam: Adam
Xwarzê: Kız kardeşin çocuğu

BAZI İNSAN ANATOMİSİ TERİMLERİ TÊGIHINÊN ANATOMİYA MIROVAN

Adem elması: Zengelor/Zengelolk
Ağız: Dev
Akciğer: Pişik
Alın: Enî
Anüs: Qûn/Devê Qûnê
Avuç: Kefa dest
Ayak Bileği: Gûzek
Ayak: Ling/Pê
Bademcik: Argûşk/Alû
Bağırsak: Rêvî /Rovî
Baldır: Gurçika Ling
Baş: Ser, Serî
Beden: Laş, Can
Bel: Newq
Bellek: Bîr
Beyin: Mejî
Bilek: Bazin/Zend
Boğaz: Gewrî/Qirik
Boyun: Stû
Böbrek: Gurçik
Burun Deliği: Firnik
Burun: Bêvil/Kepî/Poz/Difin
Cinsiyet: Zayend
Çene: Çeng/Çen
Dalak: Fatreşk
Damak: Arik
Damar: Reh/Damar
Deri: Çerm
Dil: Ziman
Dirsek: Enîşk
Diş eti: Pidû
Diş: Diran/Didan
Diz Kapağı: Kabok
Diz: Çong/Çok
Dudak: Lêv
Eklem: Movik/Geh
El: Dest
Elmacık Kemiği: Hestiyê Hinarkê
Ense: Patik/Paştû
Göbek: Navik
Göğüs: Sîng
Göz bebeği: Bîbîk/Bûka Çav

Göz Kapağı: Palik/Kêliç
Göz: Çav
Hücre: Şane
İlik: Mejiyê Hestî/Mejî
İskelet: Qerqot
Kaburga: Parsû
Kafatası: Tasika Serî
Kalça: Kulîmek
Kalp: Dil
Kan: Xwîn
Karaciğer: Kezeb
Karın: Zik
Kas: Masûlke
Kaş: Birû
Kemik: Hestî
Kıkırdak: Kerînek/Kerîntok
Kıl: Mû
Kirpik: Mijank
Kol: Çepil/Çeng/Mil
Kulak memesi: Nermika Guh
Kulak: Guh
Meme: Memik /Çiçik/Pêsîr
Mide: Made
Nefes: Bêhn
Omuz: Mil/Pî
Parmak: Tilî/Pêçî
Ter: Xwêdan
Tırnak: Neynûk
Topuk: Panî/Pehnî
Vücut: Laş, Can
Penis: Kîr/Xir
Saç: Por
Safra Kesesi: Zirav
Sakal: Rî/Rih
Sırt: Pişt
Soluk Borusu: Lûleya Bêhnê
Şakak: Cênîk
Testis: Gun/Gunik
Tendon: Kejî
Yanak: Dêm
Yüz: Rû
Zar: Zar

KÜRTÇE HASTALIK İSİMLERİ NAVÊN NEXWEŞIYAN BI KURDÎ

Agirê Cinan: Uçuk
Alagoşk (Argoşk): Kabakulak
Arih: Acı, Ağrı
Ava Spî: Katarakt
Ba (Reşeba): Romatizma
Bapêş (Bahor): Nezle
Bawesîr: Basur, Hemoroid
Belalûk: Siğil
Bêhnçikîn: Nefes darlığı
Bêhnsoyarî: Astım
Bênimêjî: Aybaşı
Bersojk: Mide yanması
Bexikî, Qotik: Boğmaca
Bezek, Lareşe: Kangren
Birîn: Yara
Birîna Reş: Şark Çıbanı, Leishmania
Bîrov: Egzema, Dermatit
Bizûz: Saçkıran
Da: Sara, epilepsi
Dilêş: Kalp ağrısı
Duşaxe: Difteri
Emel, vîjik: İshal
Êş: Ağrı
Êşa Zirav: Verem, Tüberküloz
Falinc (felç): Felç
Gepok: Kabakulak
Germijok, Germijk: İsilik
Gunek: Testis Fıtığı
Gurî: Uyuz
Hal: Veba
Har: Kuduz
Hebreşk, Tebe: Şarbon
Heftûzk: Çıban
Jahrî: Zehirlenme
Jana Zirav: Verem, Tüberküloz
Kotî: Cüzzam
Kuxik: Öksürük
Kunêr: Çıban
Mahdxelîn: Bulantı
Mîzel: Altını ıslatma
Nîkutok: Kızamıkçık

Penceşêr: Kanser
Pizik: Sivilce, Çıban
Pûç: Felç
Qebz: Kabız
Qotik, Xenok: Boğmaca
Ricifîn/Lerizîn/Hezîn/Reelîn: Titreme
Serêş: Baş ağrısı
Sorik: Kızamık
Şewb: Grip
Şewba Çûkan: Kuş Gribi
Ta: Ateş, Sıtma
Tewr: Alerji
Vegir: Bulaşıcı
Verşîn: Kusma
Xur: Kaşıntı
Xurî: Suçiçeği
Xuşrik: Kurdeşen, Ürtiker
Xûz: Kambur
Zerik: Sarılık
Zikêş: Karın ağrısı

ZAMAN BELİRTME TERİMLERİ TÊĞİHÊN DİYARKIRINA DEMÊ

GÜN İSİMLERİ / NAVÊN ROJAN

Pazar: Yekşem/Lahd
Pazartesi: Duşem
Salı: Sêşem
Çarşamba: Çarşems
Perşembe: Pêncşem
Cuma: În
Cumartesi: Şemî /Paşîn/Sept

AY İSİMLERİ / NAVÊN MEHAN

Kürtçe'de yüzün üzerinde ay ismi vardır; aşağıdakiler daha çok tercih edilen ve kullanılanlardır.

Ocak: Çile
Şubat: Sibat
Mart: Adar
Nisan: Nîsan/Avrêl
Mayıs: Gulan
Haziran: Hezîran/Pûşper
Temmuz: Tîrmeh
Ağustos: Tebax /Gelawêj
Eylül: Îlon
Ekim: Cotmeh/Kewçêr
Kasım: Mijdar/Sermawez
Aralık : Kanûn

MEVSİM ADLARI / NAVÊN DEMSALAN

İlkbahar: Bihar
Yaz: Havîn
Sonbahar: Payiz
Kış: Zivistan

SAYILAR / HEJMAR

1 Yek (bir)	18 Hîjdeh (on sekiz)
2 Du-dudu-dudo (iki)	19 Nozdeh (on dokuz)
3 Sê-sisê (üç)	20 Bîst (yirmi)
4 Çar (dört)	21 Bîst û yek (yirmi bir)
5 Pênc (beş)	30 Sî (otuz)
6 Şeş (altı)	31 Çil (kırk)
7 Heft (yedi)	50 Pêncî (elli)
8 Heşt (sekiz)	60 Şêst (altmış)
9 Neh (dokuz)	70 Heftê (yetmiş)
10 Deh (on)	80 Heştê (seksen)
11 Yanzdeh (on bir)	90 Nod (doksan)
12 Diwanzdeh (on iki)	100 Sed (yüz)
13 Sêzdeh (on üç)	101 Sed û yek (yüz bir)
14 Çardeh (on dört)	500 Pênc sed (beş yüz)
15 Panzdeh (on beş)	1000 Hezar (bin)
16 Şanzdeh (on altı)	1000000 Milyon (milyon)
17 Hivdeh (on yedi)	

SIRALAMA SAYILARI/HEJMARÊN RESEN

Sıra sayı sıfatları konuşma dilinde sayının sonuna "-an" eki eklenerek yapılırken yazı dilinde daha çok "-em" ve "-emîn" ekleriyle yapılmaktadır

1. Yekem (birinci)	18. Hîjdehem (on sekizinci)
2. Duyem (ikinci)	19. Nozdehem (on dokuzuncu)
3. Sêyem (üçüncü)	20. Bîstem (yirminci)
4. Çarem (dördüncü)	21. Bîst û yekem (yirmi birinci)
5. Pêncem (beşinci)	30. Sîhem (otuzuncu)
6. Şeşem (altıncı)	31. Sî û yekem (otuz birinci)
7. Heftem (yedinci)	50. Pêncîhem (ellinci)
8. Heştem (sekizinci)	60. Şêstem (altmışıncı)
9. Nehem (dokuzuncu)	70. Heftêmîn (yetmişinci)
10. Dehem (onuncu)	80. Heştêmîn (sekseninci)
11. Yanzdehem (on birinci)	90. Nodemîn (doksanıncı)
12. Diwanzdehem (on ikinci)	100. Sedemîn (yüzüncü)
13. Sêzdehem (on üçüncü)	101. Sed û yekem (yüz birinci)
14. Çardehem (on dördüncü)	500. Pênc sedemîn (beş yüzüncü)
15. Panzdehem (on beşinci)	1000. Hezareemîn (bininci)
16. Şanzdehem (on altıncı)	1.000.000. Milyonemîn (milyonuncu)
17. Hivdehem (on yedinci)	

KÜRTÇE'DE BAZI ŞEHİR ADLARI / DI KURDÎ NAVÊN BAJARINAN

AMED: *DÎYARBAKIR*

Bismil: Bismil

Çermûk: Çermik

Çinar (Axpar): Çinar

Çengûş: Çüngüş

Pîran: Dicle

Egil: Eğil

Erxenî: Ergani ;

Hênê: Hani;

Karaz: Kocaköy

Pasûr (Qulp): Kulp

Lice: Lice

Farqîn (Silîva): Silvan

Hezro: Hazro

MÊRDÎN: *MARDÎN*

Kerboran: Dargeçit

Dêrik: Derik

Qoser: Kızıltepe

Şemrex: Mazıdağı

Midyad: Midyat

Nisêbîn: Nusaybîn

Mahsertê: Ömerli

Stewrê: Savur

Rişmil: Yeşilli

Dirbêsi: Şenyurt

ÇOLEMÊRG (CULEMÊRG):

HAKKARÎ

Çel: Çukurca

Şemzînan: Şemdinli

Gever: Yüksekova

DÊRSIM: *TUNCELÎ*

Melkişî: Çemişgezek

Xozat: Hozat

Mêzgîr: Mazgirt

Zerenik: Ovacık

Pêrtég: Pertek

Pilemor: Pülümür

MELETÎ: *MALATYA*

Arxa: Akçadağ

Erebgîr: Arapkir

Erxewan (Arxewan): Arguvan

Wêranşar (Mûhacîr): Doğanşehir

Keferdîz: Doğanyol

Hekimxan (Patrîkxan): Hekimhan

Îzolî (Qela): Kale

Tirsekan: Kuluncak

Şîro: Pötürge

Çirmik: Yeşilyurt

BILÎS: *BİTLİS*

Elcewaz: Adilcevaz

Xelat: Ahlat

Norşîn: Güroymak

Xîzan: Hizan

Motkî: Mutki

Tetwan: Tatvan

ÇEWLIK (ÇEPEXÇÛR): *BİNGÖL*

Azaxpêrt: Adaklı

Darahênê: Genç

Kanîreş: Karlıova

Gêxî: Kiğı

Bongilan: Solhan

Xolxol (Çonek): Yayladere

Çêrme: Yedisu

DÎLOK: *ANTEP*

Qale: Araban

Tilbaşar (Tixbişar): Oğuzeli

Çinçîn: Yavuzeli

Bêlqîs (Nizîb): Nizip

EZIRGAN (ERZINGAN):
ERZİNCAN

Têrcan: Tercan
Mans (Mose): Çayırılı
Kemax: Kemah
Êgîn: Kemaliye
Qerequlax: Otlukbeli
Gercan: Refahiye
Cîmîn (Cimnî): Üzümlü

ERZIROM: *ERZURUM*

Xinûs: Hınıs
Xoresan: Horasan
Çêrmûg: Ilıca
Avnîk: Köprüköy
Tawûsker: Olur
Hesenqeale: Pasinler
Norgeh: Pazaryolu
Bardûz: Şenkaya
Tatos: Tekman
Tortim: Tortum
Azort: Uzundere

ÊLIH: *BATMAN*

Qubînê: Beşiri
Kercews: Gercüş
Heskîf: Hesenkeyf
Hezzo: Kozluk
Qabilcewz: Sason

MEREŞ: *MARAŞ*

Avşîn (Afşîn): Afşin
Cirîd: Çağlayancerit
Cela: Ekinözü
Elbistan: Elbistan
Merkez: Pazarcık

AGIRÎ: *AĞRI*

Giyadîn: Diyardîn
Bazîd: Doğubeyazid
Zêdikan: Eleşkirt
Xamûr: Hamur
Panos: Patnos
Avkevîr: Taşlıçay
Dûtax: Tutak

SEMSÛR: *ADİYAMAN*

Bêsnî: Besni
Aldûş: Gerger
Serêgolê: Gölbaşı
Kolik: Kaxta
Samîsad: Samsat
Sinciq (Sincik): Sincik
Tût: Tut

ELEZÎZ (XARPÊT): *ELAZIĞ*

Guleman: Alacakaya
Mîrvan: Arıcak
Baskîl: Baskil
Dep: Karakoçan
Keban: Keban
Maden: Maden
Palo: Palu
Xox: Sivrice

MÛŞ: *MUŞ*

Kop: Bulanık
Dêrxas: Hasköy
Têlî: Korkut
Melezzgir: Malazgirt
Gimgim: Varto

RIHA: *URFA*

Tilebyad: Akçakale
Pirsûs: Suruç
Hewenge: Bozova
Serêkaniyê: Ceylanpınar
Xelfêti: Halfeti
Herran: Haran
Curnê Reş: Hilvan
Sêwreg: Siverek
Wêranşar: Viranşehir

QERS: *KARS*

Zarûşad: Arpaçay
Dîgor: Digor
Cilawûz: Susuz

SÊRT: *SIİRT*

Tîllo: Aydınlar
Hewêl: Baykan
Dihê: Eruh
Misircê: Kurtalan
Berwarî: Pervari
Kufra/Şêrvan: Şirvan

SÊWAS: *SİVAS*

Ezbider: Akıncılar
Tonus: Altınyayla
Tozanî: Doğanşar
Axvanîs: Gölova
Girîn: Gürün
Macîran: İmranlı
Bilekan: Suşehri
Tecer: Ulaş
Norxan: Yıldızeli
Qoçgirî: Zara

ŞIRNEX: *ŞIRNAK*

Elk: Beytüşebap
Cizîr: Cizre
Basan: Güçlükönak
Hezex: İdil
Silopî: Silopi
Qileban: Uludere

WAN: *VAN*

Miks: Bahçesaray
Elbak: Başkale
Ebex: Çaldıran
Şax: Çatak
Artemêt: Edremit
Erdiş: Erciş
Westan: Gevaş
Payızava (Xawesor): Gürpınar
Bêgirî: Muradiye
Qerqelî: Özalp
Sêrê: Saray

KÜRTÇE ANAMNEZ

3. BÖLÜM

Kitabın birinci baskısının üçüncü bölümünde toplam 15 tıbbi bilim dalına ait alt bölümler yer almaktaydı. Her bölümde anamnezde sorulabilecek sorular Kürtçe sorulmuş ve karşısında da Türkçe karşılıkları yer almıştı. Kitabın birinci baskısına gelen eleştiriler ve önerilerin başında neden sorulan soruların cevaplarının olmadığıydı. Bu eleştiriler tabi ki yerindeydi ama kitaptaki her soruya cevap yazsaydık kitap oldukça hacimli olurdu. Biz de bu eleştiri ve önerileri dikkate alarak üçüncü bölümde "Anamnezde Bazı Temel Sorular ve Cevapları" adlı bir alt bölüm hazırladık. Bu bölümde anamnez alırken sorulabilecek bazı temel soruları ve örnek cevaplarını hem Türkçe hem de Kürtçe olarak hazırladık. Bu şekilde kitabın birinci baskısındaki bir eksikliği de gidermiş olduk. Bu bölümdeki (D) harfi doktorun sorabileceği soruları, (H) harfi ise hastanın verebileceği örnek cevapları göstermektedir.

Kitabın üçüncü baskısında, gelen eleştiriler dikkate alınarak tıbbi bölümlere ek olarak diş hekimleri için de bir bölüm eklendi. Bu bölüm, diş hekimi olan arkadaşlarımız Serap Gülçin Sarihan ve İsmet Rezani Toptancı tarafından hazırlandı.

ANAMNEZDE BAZI TEMEL SORULAR VE CEVAPLARI

TANIMLAYICI BİLGİLER

D: **Tu bi xêr hatî.** (Hoş geldin.)

H: **Di nav xêrê de bî.** (Hoş bulduk.)

Xêra Xwedê li te be. (Hoş bulduk.)

Xwedê ji te razî be. (Allah razı olsun.)

D: **Tu çawa yî?** (Nasılsın?)

H: **Ez baş im.** (İyiyim.)

Ez ne baş im. (İyi değilim.)

Ez qet ne baş im. (Hiç iyi değilim.)

D: **Navê te çi ye?** (Adın ne?)

H: **Navê min Rojbîn e.** (Benim adım Rojbîn.)

Navê min Evdila ye. (Benim adım Abdullah.)

D: **Tu çend salî yî?** (Kaç yaşındasın?)

H: **Ez 37 salî me.** (Ben 37 yaşındayım.)

Ez nizanîm. (Bilmiyorum.)

D: **Tu li ku çêbûyî?** (Nerede doğdun?)

H: **Ez li gund çêbûme.** (Köyde doğmuşum.)

Ez li Mêrdînê çêbûme. (Mardin'de doğmuşum.)

D: **Tu zewicî yî?** (Evli misin?)

H: **Erê. Ez zewicî me.** (Evet. Evliyim.)

Na. Ez ne zewicî me. (Hayır. Evli değilim.)

Ez bi dergîstî me. (Nişanlıyım.)

D: **Tu kengî zewicî yî?** (Ne zaman evlendin?)

H: **22 sal berê.** (22 yıl önce.)

Ez 17 salî bûm, zewicîm. (17 yaşında evlendim.)

Ez 25 salî zewicîm. (25 yaşında evlendim.)

D: **Zarokên te hene?** (Çocukların var mı?)

H: **Erê, hene.** (Evet, var.)

Na, tune ne/nîn in. (Hayır, yok.)

D: **Çend zarokên te hene?** (Kaç tane çocuğun var?)

H: **8 zarokên min hene.** (8 çocuğum var.)

3 keç/qîz û 4 kurên/lawên min hene. (3 kızım ve 4 oğlum var.)

Keçeke/Qîzeke min û kurekî/lawekî min heye. (Bir kızım ve bir oğlum var.)

Xulamên te bin, 3 kurên/lawên min hene. (Kölen olsunlar, 3 oğlum var.)

D: **Çend xwişk û birayên te hene?** (Kaç kız ve erkek kardeşin var?)

H: **3 xwişk û 2 birayên min hene.** (3 kız 2 erkek kardeşim var.)

Em 4 xwişk û 3 bira ne. (Biz 4 kız 3 erkek kardeşiz.)

2 xwişkên min hene, birayên min tune ne. (2 kız kardeşim var, erkek kardeşim yok.)

D: **Dê û bavê te sax in?** (Anne-baban yaşıyor mu?)

H: **Erê, herdu jî sax in.** (Evet, ikisi de yaşıyor.)

Diya min sax e, bavê min miriye. (Annem yaşıyor, babam ölmüş.)

Dê û bavê min herdu jî çûne rehetê. (Annem ve babam ikisi de ölmüşler.)

D: **Dê û bavê te çi karî dikin?** (Anne-baban ne iş yapıyorlar?)

H: **Bavê min heywanan xwedî dike, diya min li malê ye.** (Babam hayvan besliyor, annem evdedir.)

Bavê min teqewît bûye, diya min çûye rehetê. (Babam emekli olmuş, annem ölmüş.)

Herdu jî tu karî nakin. (İkisi de çalışmıyor.)

D: **Xwendin û nivîsa te heye?** (Okuma-yazman var mı?)

H: **Na, tune ye.** (Hayır, yok.)

Ez herfan nas dikim. (Harfleri tanıyorum.)

Ez bi herfên Erebi zanim. (Arap harflerini biliyorum.)

D: **Tu çûyî mektebê?** (Okula gittin mi?)

H: **Na, ez neçûme mektebê.** (Hayır, okula gitmemişim.)

Erê, ez çûmê. (Evet, gitmişim.)

D: **Heta sala çendan tu çûyî mektebê?** (Kaçınıcı sınıfa kadar okula gittin?)

H: **Ez salekê çûme mektebê.** (Bir yıl okula gitmişim.)

Heta sala pêncan ez çûmê. (Beşinci sınıfa kadar gitmişim.)

D: **Tu niha dişuxulî?** (Şu anda çalışıyor musun?)

H: **Na, ez li malê me.** (Hayır, evdeyim.)

Erê, ez dişuxulim. (Evet, çalışıyorum.)

D: **Tu niha çi karî dikî?** (Şimdi ne iş yapıyorsun?)

H: **Niha ez karekî nakim.** (Şimdi hiçbir şey yapmıyorum.)

Ez li nav erdan dişuxulim. (Tarlada çalışıyorum.)

Ez li febrîqeyekê dişuxulim. (Fabrikada çalışıyorum.)

Ez fêkiyan difiroşim. (Sebze satıyorum.)

D: **Mala we li ku ye?** (Eviniz nerededir?)

H: **Mala me li gund e.** (Evimiz köydedir.)

Mala me li bajêr e. (Evimiz şehirdedir.)

Mala me li Farqînê ye. (Evimiz Silvan'dadır.)

Mala me li taxa jêr e. (Evimiz aşağı mahallededir.)

D: **Tu û kî li malê dimînin?** (Evde kiminle yaşıyorsunuz?)

H: **Ez bi tenê me.** (Yalnız başınayım.)

Ez û diya xwe, bavê xwe, xwişk û birayên xwe bi hev re dimînin. (Ben, annem, babam, kız ve erkek kardeşlerimle kalıyoruz.)

Ez û mêrê/jina xwe û zarokên xwe dimînin. (Kocam/Karım ve çocuklarımla beraber yaşıyorum.)

TEMEL YAKINMALAR

D: **Ez çawa karim alikariya te bikim?** (Sana nasıl yardımcı olabilirim?)

Çi şikayeta te heye? (Şikayetin nedir?)

Îro ji bo çi tu hatiye vir? (Bugün niçin geldin buraya?)

Ez çawa karim alî te bikim? (Sana nasıl yardım edebilirim?)

Tu ji çi aciz î? (Neden şikayetçisin?)

Tu ji çi digazini? (Neden şikayet ediyorsun?)

Herî pirr tu ji çi aciz î? (En çok neyden şikayetçisin?)

Wekî din çi şikayeta te heye? (Başka ne şikayetin var?)

Wekî din? (Başka?)

H: **Ez nexweş im.** (Hastayım.)

Herderê min diêşe. (Her tarafım ağrıyor.)

Destên min diricîfin. (Ellerim titriyor.)

NOT: Diğer yakınmalar Semptom Tarama bölümünde ayrıntılı olarak ele alınmıştır.

TIBBÎ ÖYKÜ

Kişisel Öykü

D: **Nexweşiya şekir bi te re heye?** (Şeker hastalığının var mı?)

H: **Na, nexweşiya şekir bi min re tune ye.** (Hayır, şeker hastalığım yoktur.)

Erê, ev 8 sal in şekirê min heye. (Evet, 8 yıldır şekerim var.)

D: **Nexweşiya qelb bi te re heye?** (Kalp hastalığının var mı?)

H: **Na, nexweşiya qelb bi min re tune ye.** (Hayır, kalp hastalığım yoktur.)

Erê, ev 5 sal in nexweşiya qelb bi min re heye. (Evet, 5 yıldır kalp hastalığım var.)

D: **Nexweşiya gurçikan bi te re heye?** (Böbrek hastalığının var mı?)

H: **Na, nexweşiya gurçikan bi min re tune ye.** (Hayır, böbrek hastalığım yoktur.)

Erê, ev 12 sal in nexweşiya gurçikan bi min re heye. (Evet, 8 yıldır şekerim var.)

D: **Tansiyona te bilind dibe?** (Tansiyonun yükseliyor mu?)

H: **Na, tansiyona min bilind nabe.** (Hayır, tansiyonum yükselmiyor.)

Erê, ji zû de ye tansiyon bi min re heye. (Evet, çoktandır tansiyonum var.)

D: **Tu çixareyê dikişînî?** (Sigara içiyor musun?)

H: **Na, ez çixareyê nakişînim.** (Hayır, sigara içmiyorum.)

Erê, ez çixareyê dikişînim. (Evet, sigara içiyorum.)

Ev 13 sal in ku ez çixareyê dikişînim. (13 yıldır sigara içiyorum.)

Rojê 10 çixareyan dikişînim. (Günde 10 sigara içiyorum.)

Rojê du pakêtan dikişînim. (Günde iki paket içiyorum.)

D: **Tu berê çûyî ser kîjan textoran?** (Daha önce hangi doktorlara gittin?)

H: **Ez berê neçûme ser textoran.** (Daha önce doktora gitmedim.)

Ez çûme ser textorê gurçikan. (Böbrek doktoruna gitmişim.)

D: **Tu çûyî ser textorê psîkiyatriyê?** (Psikiyatri doktoruna gittin mi?)

H: **Na, ez neçûme ser textorê psîkiyatriyê?** (Hayır, psikiyatri doktoruna gitmemişim.)

Ez du sal berê çûbûm ser textorê psîkiyatriyê? (İki yıl önce psikiyatri doktoruna gitmiştim.)

D: **Kesî xwîn daye te?** (Kimse sana kan verdi mi?)

H: **Na, kesî xwîn nedaye min.** (Hayır, kimse bana kan vermedi.)

Erê, carekê xwîn dane min. (Evet, bir kere bana kan verdiler.)

D: **Tu qet emeliyat bûyî?** (Hiç ameliyat oldun mu?)

H: **Na, ez qet emeliyat nebûme.** (Hayır, hiç ameliyat olmamışım.)

Erê, ez du caran emeliyat bûme. (Evet, iki kere ameliyat oldum.)

D: **Tu emeliyata çi bûyî?** (Ne ameliyatı oldun?)

H: **Ez emeliyata apandisitê bûm.** (Apandisit ameliyatı oldum.)

Ez ji çavên/gurçikên/destên xwe emeliyat bûm. (Gözüm-den/Böbreğim-den/Ellerimden ameliyat oldum?)

D: **Dermanên ku tu hertim dixwî hene?** (Sürekli kullandığın ilaçlar var mı?)

H: **Na, tune ne.** (Hayır, yoktur.)

Erê, ez dermanên tansiyonê/şeker dixwim. (Evet, tansiyon/şeker ilaçlarını kullanıyorum.)

D: **Kîjan derman in?** (Hangi ilaçlardır?)

H: **Ez navê wan nizanîm.** (İsimlerini bilmiyorum.)

Navê wan Beloc û Coraspin e. (İsimleri Beloc û Coraspin e.)

D: **Tu her roj van dermanan dixwî?** (Bu ilaçları her gün kullanıyor musun?)

H: **Na, wexta ku ez nexweş bim ez dixwim.** (Hayır, hastalandığımda ilaçları kullanıyorum.)

Erê, her roj ez dixwim. (Evet, her gün kullanıyorum.)

D: **Ji kengî de tu van dermanan dixwî?** (Ne zamandır bu ilaçları kullanıyor-sun?)

H: **Ev bû 5 sal ez van dermanan dixwim.** (5 yıldır bu ilaçları kullanıyorum.)

10 roj in ez dixwim. (10 gündür kullanıyorum.)

D: **Tu parêza xwe dikî?** (Diyetine dikkat ediyor musun?)

H: **Na, çi tê ber min ez dixwim.** (Hayır, ne olsa yiyorum.)

Erê, ez pirr li parêza xwe miqate me. (Evet, diyetime çok dikkat ediyorum.)

Aile Öyküsü

D: **Di malbata we de nexweşiya şeker/qelb/gurçikan/tansiyonê heye?** (Aile-nizde şeker/kalp/böbrek/tansiyon hastası olan var mı?)

H: **Na, kesekî nexweş di mala me de tune ye.** (Hayır, ailemizde hasta olan kimse yok.)

Erê, diya min bi nexweşiya şeker e. (Evet, annemde şeker hastalığı var.)

Bavê min ji nexweşiya qelb pê re heye. (Babamın da kalp hastalığı var.)

Birayê min tansiyon pê re derket. (Erkek kardeşimde tansiyon çıktı.)

Gurçikên xwişka min diêşin. (Kızkardeşimin böbrekleri ağlıyor.)

D: **Di malbata we de nexweşiyên norolojiyê/psîkiyatriyê hene?** (Ailenizde nörolojik/psikiyatrik hastalığı olan var mı?)

H: **Na, nexweşiyên norolojiyê/psîkiyatriyê tune ne.** (Hayır, nöroloji/psikiyatri hastalığı yoktur.)

Pismamê min nexweşê norolojiyê/psîkiyatriyê ye. (Amcaoğlum nöroloji/psikiyatri hastasıdır.)

D: **Di malbata we de kesên ku emeliyat bûne hene?** (Ailenizde ameliyat geçiren var mı?)

H: **Na, kes ji me emeliyat nebûye.** (Hayır, Bizden kimse ameliyat olmamış.)
Xwişka min emeliyat bûye. (Kızkardeşim ameliyat olmuş.)

D: **Emeliyata çi bûne?** (Ne ameliyatı geçirdiler?)

H: **Bavê min ji fitiqê emeliyat bûye.** (Babam fıtık ameliyatı olmuş.)

Birayê min emeliyata serî bûye. (Erkek kardeşim başından ameliyat olmuş.)

SEMPOTOM TARAMA

D: **Dereke te diêşe?** (Bir yerin ağrıyor mu?)

H: **Na, dereke min naêşe.** (Hayır, bir yerim ağrımiyor.)

Erê, her derê min diêşe. (Evet, her tarafım ağrıyor.)

D: **Zikê/Nava te diêşe?** (Karnın ağrıyor mu?)

H: **Na, zikê/nava min naêşe.** (Hayır, karnım ağrımiyor.)

Erê, zikê/nava min pirr diêşe. (Evet, karnım çok ağrıyor.)

D: **Zikê/Nava te ji kengî de diêşe?** (Karnın ne zamandan beri ağrıyor?)

H: **Ev 2 roj in zikê/nava min diêşe.** (2 gündür karnım ağrıyor.)

Ev 5 sal in diêşe. (5 yıldır ağrıyor.)

D: **Ku derê zikê te diêşe?** (Karnının neresi ağrıyor?)

H: **Vê derê zikê min diêşe.** (Karnımın şurası ağrıyor.)

Dora navika min diêşe. (Göbeğimin etrafı ağrıyor.)

Aliyê rastê/çepê diêşe. (Sağ/Sol tarafı ağrıyor.)

D: **Êşa zikê te ji nişkan ve dest pê kir?** (Karn ağrısı aniden mi başladı?)

H: **Na, hêdî hêdî dest pê kir.** (Hayır, yavaş yavaş başladı.)

Erê, ji nişkan ve dest pê kir. (Evet, birdenbire başladı.)

D: **Dereke te yî din diêşe?** (Başka bir yerin ağrıyor mu?)

H: **Na, dereke din naêşe.** (Hayır, başka yerim ağrımiyor.)

Erê, serê/çavê/lingê min jî diêşe. (Evet, başım/gözüm/ayağım da ağrıyor.)

D: **Taya te heye?** (Ateşin var mı?)

H: **Na, taya min tune ye.** (Hayır, ateşim yok.)

Erê, taya min heye. (Evet, ateşim var.)

D: **Taya te ji kengî de heye?** (Ne zamandan beri ateşin var?)

H: **Vê sibehê dest pê kir.** (Bu sabah başladı.)

Ev sê roj in heye. (Üç gündür var.)

Ev hefteyeke taya min heye. (Bir haftadır ateşim var.)

D: **Mahdê te dixele/diqelibe?** (Bulantın var mı?)

H: **Na, mahdê min naxele/naqelibe.** (Hayır, bulantım olmuyor.)

Erê, mahdê min dixele/diqelibe. (Evet, bulantım oluyor.)

D: **Dilê te li hev dikeve?** (Bulantın oluyor mu?)

H: **Na, dilê min li hev nakeve.** (Hayır, bulantım olmuyor.)

Erê, dilê min li hev dikeve. (Evet, bulantım oluyor.)

D: **Ji kengî de mahdê te dixele/diqelibe?** (Ne zamandan beri bulantın var?)

H: **Ji vê sibehê de mahdê min dixele/diqelibe.** (Bu sabahtan beri bulantım oluyor.)

Ev sê roj in mahdê min dixele/diqelibe. (Üç gündür bulantım oluyor.)

D: **Tu vedirî?** (Kusuyor musun?)

H: **Na, ez venarîşim.** (Hayır, kusmuyorum.)

Erê, ez vedirîşim. (Evet, kusuyorum.)

D: **Ji kengî de tu vedirî?** (Ne zamandan beri kusuyorsun?)

H: **Ji do de ez vedirîşim.** (Dünden beri kusuyorum.)

Ev çar meh in. (Dört aydır.)

D: **Verşiya te çi reng e?** (Kusmuğun ne renktir?)

H: **Verşiya min kesk e.** (Kusmuğum yeşildir.)

Verşiya min sor e. (Kusmuğum kırmızıdır.)

Verşiya min bi xwîn e. (Kusmuğum kanlıdır.)

D: **Wexta ku tu tişteki dixwî bi te zor tê?** (Bir şey yerken zorlanıyor musun?)

H: **Na, ez bi rihetî dixwim.** (Hayır, rahatlıkla yiyebiliyorum.)

Erê, ez hinekî zor dadiqurtînim. (Evet, biraz zor yutuyorum.)

D: **Ji kengî de xwarin bi te zor tê?** (Ne zamandır yemekte zorlanıyorsun?)

H: **Ev çar sal in xwarin bi min zor tê.** (Dört yıldır yutmakta zorlanıyorum.)

Du meh bû ku ez bi zorê dadiqurtînim. (İki aydır yutmakta zorlanıyorum.)

D: **Emelê te heye?** (İshalin var mı?)

H: **Na, emelê min tune ye.** (Hayır, ishalim yoktur.)

Erê, emelê min heye. (Evet, ishalim var.)

D: **Nava te dihere?** (İshalin var mı?)

H: **Na, nava min nahere.** (Hayır, ishalim olmuyor.)

Erê, nava min dihere. (Evet, ishalim oluyor.)

D: **Ji kengî de emelê te heye?** (Ne zamandan beri ishalin var?)

H: **Ev du roj in emelê min heye.** (İki gündür ishalim var.)

Sê mehên min e emelê min heye. (Üç aydır ishalim var.)

D: **Tu rojê çend caran derdikevî derve?** (Günde kaç kere dışarı çıkıyorsun?)

H: **Rojê carekê derdikevim.** (Günde bir defa çıkıyorum.)

Rojê sê caran. (Günde üç defa.)

Ji du rojan carekê. (İki günde bir defa.)

D: **Qebizbûn bi te re heye?** (Sende kabızlık oluyor mu?)

H: **Na, qebizbûn bi min re tune ye.** (Hayır, kabızlığım yoktur.)

Erê, qebizbûn bi min re heye. (Evet, kabızlığım vardır.)

D: **Ji kengî de qebizbûn heye?** (Ne zamandan beri kabızlık var?)

H: **Ev mehek e qebizbûna min heye.** (Bir aydır kabızlığım var.)

Ev du hefte ne ez qebiz im. (İki haftadır kabızım.)

D: **Destmêja te ya mezin çi reng e?** (Büyük abdestin ne renktir?)

H: **Reş e/Zer e/Sor e.** (Siyahdır/Sarıdır/Kırmızıdır.)

Reşê girtî ye. (Koyu siyahtır.)

D: **Destmêja te ya mezin bixwîn e?** (Büyük abdestin kanlı mı?)

H: **Na, xwîn tê de tune ye.** (Hayır, içinde kan yoktur.)

Erê, bixwîn e. (Evet, kanlıdır.)

D: **Zikê/Nava te dinepîxe/diwerime?** (Karında şişlik oluyor mu?)

H: **Na, zikê/nava min nanepîxe/nawerime.** (Hayır, karnım şişmiyor.)

Erê, zikê/nava min dinepîxe/diwerime. (Evet, karnım şişiyor.)

D: **Ba ji ber te dihere?** (Gazın oluyor mu?)

H: **Na, ba ji ber min nahere.** (Hayır, gazım olmuyor.)

Carinan ba ji ber min dihere. (Bazen gazım oluyor.)

Erê, hertim ba ji ber min dihere. (Evet, her zaman gazım oluyor.)

D: **Serê te gêj dibe?** (Baş dönmesi oluyor mu?)

H: **Na, serê min gêj nabe.** (Hayır, baş dönmesi olmuyor.)

Erê, serê min gêj dibe. (Evet, başım dönüyor.)

D: **Tu bi zerikê ketiye?** (Sarılığın olmuş mu?)

H: **Na, ez bi zerikê neketime.** (Hayır, sarılığım olmamış.)

Di zarokatiya xwe de ez pê ketibûm. (Çocukluğumda sarılık geçirmiştım.)

D: **Ji kengî de zerika te heye?** (Ne zamandan beri sarılığın var?)

H: **Ev sê sal in zerika min heye.** (Üç yıldır sarılığım var.)

Du mehên min in zerik bi min re heye. (İki aydır sarılığım vardır.)

Ez nuh pê hisiyam. (Benim de yeni haberim oldu.)

D: **Zerika te ji nişkan ve dest pê kir?** (Sarılığın birdenbire mi başladı?)

H: **Erê, ji nişkan ve dest pê kir.** (Evet, birdenbire başladı.)

Na, hêdî hêdî dest pê kir. (Hayır, yavaş yavaş başladı.)

D: **Bi zerikê re zikê/nava te diêşe?** (Sarılıkla beraber karın ağrısı oluyor mu?)

H: **Na, nava/zikê min naêşe.** (Hayır, karnım ağrıyıyor.)

Erê, zikê/nava min jî diêşe. (Evet, karnım da ağrıyor.)

D: **Bi zerikê re mahdê te diqelibe?** (Sarılıkla beraber bulantın oluyor mu?)

H: **Na, mahdê min naqelibe.** (Hayır, midem bulanmıyor.)

Erê, mahdê min jî diqelibe. (Evet, midem de bulanıyor.)

D: **Bi zerikê re rengê destmêja biçûk diguhere?** (Sarılıkla beraber idrar rengi değişiyor mu?)

H: **Na, rengê destmêja biçûk naguhere.** (Hayır, idrar rengim değişmiyor.)

Erê, rengê wê dibe weke çayê. (Evet, çay rengi oluyor.)

D: **Tu rojê çend caran derdikevî destmêja biçûk?** (Günde kaç kere küçük abdeste çıkıyorsun?)

H: **Rojê pênc-şêş caran derdikevim destmêja biçûk.** (Günde beş-altı defa küçük abdeste çıkıyorum.)

Rojê deh-panzdeh caran. (Günde on-onbeş defa.)

D: **Bi şev tu derdikevî destmêja biçûk?** (Gece küçük abdeste çıkıyor musun?)

H: **Na, ez dernakevim.** (Hayır, çıkmıyorum.)

Erê, bi şev du-sê caran derdikevim destmêja biçûk. (Evet, geceleyin iki-üç defa küçük abdeste çıkıyorum.)

D: **Tu her meh di wextê xwe de bêdestmêj dibî?** (Her ay zamanında adetini alıyor mu?)

H: **Erê, her meh di wextê xwe de ye.** (Evet, her ay zamanında oluyor.)

Na, carinan zûtir/derengtir bêdestmêj dibim. (Hayır, adetlerim bazen daha erken/geç oluyor)

D: **Van rojên/hefteyên/salên dawî te kîlo dane?** (Son günlerde/haftalarda/yıllarda kilo verdin mi?)

H: **Na, ez weke xwe yî berê me.** (Hayır, eskisi gibiyim.)

Erê, ez ji berê zeftir bûme. (Evet, eskisinden daha zayıfım.)

D: **Te çend kîlo dane?** (Kaç kilo verdin?)

H: **Min pênc kîlo dane.** (Beş kilo verdim.)

Min neh-deh kîlo dane. (Dokuz-on kilo verdim.)

D: **Tu zû dibetilî/diwestî?** (Çabuk yoruluyor musun?)

H: **Na, ez zû nabetilim/nawestim.** (Hayır, çabuk yorulmuyorum.)

Erê, pirr zû dibetilim. (Evet, çok çabuk yoruluyorum.)

D: **Ji kengî de tu zû dibetilî/diwestî?** (Ne zamandan beri çabuk yoruluyorun?)

H: **Şeş-heft sal in ez zû dibetilim.** (Altı-yedi yıldır çabuk yoruluyorum.)

Sê-çar meh in ez zû dibetilim. (Üç-dört aydır çabuk yoruluyorum.)

D: **Dilê te dike gupegup?** (Çarpıntın oluyor mu?)

H: **Na, dilê min nake gupegup.** (Hayır, çarpıntım olmuyor.)

Erê, carinan dilê min dike gupegup. (Evet, bazen çarpıntı oluyor.)

D: **Sînga te diêşe?** (Göğsün ağrıyor mu?)

H: **Na, sînga min naêşe.** (Hayır, göğsüm ağrıtmıyor.)

Erê, sînga min carinan diêşe. (Evet, göğsüm bazen ağrıyor.)

Wexta ku ez dibetilim diêşe. (Yorulduğumda ağrıyor.)

D: **Destê te ditevize?** (Elin uyuşuyor mu?)

H: **Na, destê min natevize.** (Hayır, elim uyuşmuyor.)

Erê, destê min pirr ditevizin. (Evet, elim uyuşuyor.)

D: **Girêk di canê te de hene?** (Vücudunda düğümler oluşuyor mu?)

H: **Na, girêk di canê min de tune ne.** (Hayır, vücudumda düğüm yoktur.)

Erê, girêk di canê min de hene. (Evet, vücudumda düğüm var.)

Di bin çengê min de girêkek heyê. (Koltukaltımda bir düğüm var.)

D: **Li rûyê te mû derdikevin?** (Yüzünde kıllar çıkıyor mu?)

H: **Na, li rûyê min mû dernakevin.** (Hayır, yüzümde kıl çıkmıyor.)

Erê, mû li rûyê min derdikevin. (Evet, yüzümde kıllar çıkıyor.)

D: **Ji kengî de ev mû derdikevin?** (Ne zamandan beri bu kıllar çıkıyor?)

H: **Ev bû çar sal ku ev mû derdikevin.** (Dört yıldır bu kıllar çıkıyor.)

Pênc-şêş meh in mû derdikevin. (Beş-altı aydır kıllar çıkıyor.)

D: **Bêqewetî bi te re çêdibe?** (Güçsüzlük oluyor mu?)

H: **Na, ez hertim li ser xwe me.** (Hayır, her zaman gücüm yerindedir.)

Erê, gellek caran bêqewetî bi min re çêdibe. (Evet, çoğu zaman güçsüzlük oluyor.)

D: **Ji kengî de bêqewetî heye?** (Ne zamandan beri güçsüzlük mevcut?)

H: **Bîst sal in ku bêqewetî bi min re heye.** (Yaklaşık yirmi yıldır güçsüzlük oluyor.)

Ev hefteyek e ez bê qewet dibim. (Bu bir haftadır güçsüz oluyorum.)

D: **Destên te diricifin/dilerizin/dihezin?** (Ellerin titriyor mu?)

H: **Na, destên min naricifin/nalerizin/nahezin.** (Hayır, ellerim titremiyor.)

Erê, destên min diricifin/dilerizin/dihezin. (Evet, ellerim titriyor.)

D: **Canê te dixure?** (Canın kaşınıyor mu?)

H: **Na, canê min naxure.** (Hayır, canım kaşınmıyor.)

Erê, dixure. (Evet, kaşınıyor.)

D: **Ku derê te dixure?** (Neren kaşınıyor?)

H: **Destên min dixurin.** (Ellerim kaşınıyor.)

Herderê min dixure. (Her tarafım kaşınıyor.)

Nav ranên min dixurin. (Kasıklarım kaşınıyor.)

D: **Tu xweş radikevî?** (Rahat uyuyor musun?)

H: **Erê, ez pîrr xweş radikevim.** (Evet, çok rahat uyuyorum.)

Carinan xew li min diherime. (Bazen uykum kaçıyor.)

Ez pîrr dereng radikevim. (Çok geç uyuyorum.)

Ez zû şiyar dibim. (Erken uyanıyorum.)

D: **Tu tiştan zû ji bîr dikî?** (Unutkanlığın var mı?)

H: **Na, ez tiştêkî ji bîr nakim.** (Hayır, hiçbir şeyi unutmuyorum.)

Erê, tutişt di bîra min de namîne. (Evet, hiçbir şey aklımda kalmıyor.)

Carinan ez ji bîr dikim. (Bazen unutkanlığım oluyor.)

D: **Dereke te ditevize?** (Bir yerin uyuşuyor mu?)

H: **Na, dereke min natevize.** (Hayır, bir yerim uyuşmuyor.)

Erê, destên min ditevizin. (Evet, ellerim uyuşuyor.)

D: **Bêhna te diçike?** (Nefes darlığı oluyor mu?)

H: **Na, bêhna min naçike.** (Hayır, nefes darlığım olmuyor.)

Erê, bêhna min diçike. (Evet, nefes darlığım oluyor.)

D: **Bêhna te ji kengî de diçike?** (Nefes darlığın ne zamandan beri var?)

H: **Ev bû bîst sal.** (Yirmi yıl oldu.)

Neh-deh sal bûye ku bêhna min diçike. (Dokuz-on yıl oldu nefes darlığım oluyor.)

D: **Bêhna te bêtir kengî diçike?** (Defes darlığın daha çok ne zaman oluyor?)

H: **Bêtir bi şev wexta ku ez radikevim.** (Daha çok geceleri uyuduğumda.)

Bêtir zivistanî û biharî bêhna min diçike. (Daha çok kışın ve baharda nefes darlığım oluyor.)

Wexta ku ez dibetilim/diwestim bêhna min diçike. (Yorulduğumda nefes darlığım oluyor.)

ALGOLOJİ

TANIMLAYICI BİLGİLER

Tu bi xêr hatî. (Hoş geldin.)
Tu çawa yî? (Nasılsın?)
Navê te çi ye? (Adın ne?)
Tu çend salî yî? (Kaç yaşındasın?)
Tu li ku çêbûyî? (Nerede doğdun?)
Tu zewicî yî? (Evli misin?)
Zarokên te hene? (Çocukların var mı?)
Çend zarokên te hene? (Kaç tane çocuğun var?)
Çend xwişk û birayên te hene? (Kaç kız ve erkek kardeşin var?)
Dê û bavê te sax in? (Anne-baban yaşıyor mu?)
Dê û bavê te çi karî dikin? (Anne-baban ne iş yapıyorlar?)
Xwendin û nivîsa te heye? (Okuma-yazman var mı?)
Tu çûyî mektebê? (Okula gittin mi?)
Heta sala çendan? (Kaçınıcı sınıfa kadar ?)
Tu niha dişuxulî? (Şu anda çalışıyor musun?)
Tu niha çi karî dikî? (Şimdi ne iş yapıyorsun?)
Tu niha li ku dijî? (Şimdi nerede yaşıyorsun?)
Mala we li ku ye? (Eviniz nerededir?)
Tu bi kê re li malê dimînî? (Evde kiminle yaşıyorsun?)
Tu berê çûyî ser textoran? (Daha önce doktora gittin mi?)

TEMEL YAKINMALAR

Ez çawa karim alîkariya te bikim? (Sana nasıl yardımcı olabilirim?)
Çi şikayeta te heye? (Şikayetin nedir?)
Îro ji bo çi tu hatî vir? (Bugün niçin geldin buraya?)
Ez çawa karim alî te bikim? (Sana nasıl yardım edebilirim?)
Tu ji çi aciz î? (Neyden şikayetçisin?)
Tu ji çi digazînî? (Neyden şikayet ediyorsun?)
Herî pirr tu ji çi aciz î? (En çok neyden şikayetçisin?)
Ev şikayeta te kengî dest pê kir? (Bu şikayetin ne zaman başladı?)
Ev şikayeta te ji kengî de heye? (Bu şikayetin ne zamandan beri var?)
Wekî din çi şikayeta te heye? (Başka ne şikayetin var?)
Wekî din? (Başka?)

TIBBÎ ÖYKÜ

Kişisel Öykü

Nexweşiya şekir bi te re heye? (Şeker hastalığın var mı?)

Nexweşiya dil/qelb bi te re heye? (Kalp hastalığın var mı?)

Nexweşiya gurçikan bi te re heye? (Böbrek hastalığın var mı?)

Tansiyona te bilind dibe? (Tansiyonun yükseliyor mu?)

Nexweşiyeke te yî din heye? (Başka bir hastalığın var mı?)

Tu çixareyê dikişînî? (Sigara içiyor musun?)

Tu ji kengî de çixareyê dikişînî? (Ne zamandan beri sigara içiyorsun?)

Tu rojê çend çixareyan dikişînî? (Günde kaç tane sigara içiyorsun?)

Tu baliyê/tînerê/esrarê/eroînê/kokaînê dikişînî? (Bali/Tiner/Esrar/Eroin/Kokain kullanıyor musun?)

Tu ji kengî de baliyê/tînerê/esrarê/eroînê/kokaînê dikişînî? (Bali/Tiner/Esrar/Eroin/Kokaini ne zamandan beri kullanıyorsun?)

Tu berê çûyî ser kîjan textoran? (Daha önce hangi doktorlara gittin?)

Kesî xwîn daye te? (Kimse sana kan verdi mi?)

Tu qet emeliyat bûyî? (Hiç ameliyat oldun mu?)

Tu emeliyata çi bûyî? (Ne ameliyatı oldun?)

Aile Öyküsü

Di malbata we de nexweşiya şekir/dil/gurçikan/tansiyonê heye? (Ailenizde şeker/kalp/böbrek/tansiyon hastası olan var mı?)

Di malbata we de kesên bi qanserê ne hene? (Ailenizde kanser hastası olan var mı?)

Di malbata we de kesên ku emeliyat bûne hene? (Ailenizde ameliyat geçirilen var mı?)

Emeliyata çi bûne? (Ne ameliyatı geçirdiler?)

Di malbata we de kesên ku dereke wan diêşe hene? (Ailenizde bir yeri ağrıyan kimse var mı?)

AĞRI SORGULANMASI

Ağrının Yeri

Dereke te diêşe? (Bir yerin ağrıyor mu?)

Ku derê te diêşe? (Neren ağrıyor?)

Serê te diêşe? (Başın ağrıyor mu?)

Çavê te diêşe? (Gözün ağrıyor mu?)

Guhê te diêşe? (Kulağın ağrıyor mu?)

Diranê te diêşe? (Dişin ağrıyor mu?)
Qirika te diêşe? (Boğazın ağrıyor mu?)
Paştûyê te diêşe? (Ensen ağrıyor mu?)
Qolincên te diêşin? (Omuzların arası ağrıyor mu?)
Pişta te diêşe? (Sırtın ağrıyor mu?)
Kêlekên te diêşin? (Yanların ağrıyor mu?)
Sînga te diêşe? (Göğsün ağrıyor mu?)
Zikê/Nava te diêşe? (Karnın ağrıyor mu?)
Destên te diêşin? (Ellerin ağrıyor mu?)
Enîşka te diêşe? (Dirseğin ağrıyor mu?)
Tiliyên te diêşin? (Parmakların ağrıyor mu?)
Kulîmekên te diêşin? (Kalçaların ağrıyor mu?)
Çîmên/Çîpên te diêşin? (Bacakların ağrıyor mu?)
Çokên te diêşin? (Dizlerin ağrıyor mu?)
Lingên te diêşin? (Ayakların ağrıyor mu?)

Ağrının Süresi ve Sıklığı

Êşa te ji kengî de heye? (Ne zamandan beri ağrın var?)
Ev çend roj/hefte/meh/sal in êşa te heye? (Kaç gün/hafta/ay/yıldır ağrın var?)
Pişti ku êşê dest pêkir bi çiqasî tu çûyî ser textoran? (Ağrı başladıktan ne kadar süre sonra doktora gittin?)
Êşa te hertim heye? (Ağrın her zaman mı var?)
Êşa te rojê/hefteyê/mehê/salê çend caran çêdibe? (Ağrın günde/haftada/ay-da/yılda kaç kere oluyor?)
Êşa te çend saniyeyan/deqeyan/saetan/rojan/hefteyan/mehan/salan de-wam/dom dike? (Ağrın kaç saniye/dakika/saat/gün/hafta/yıl sürüyor?)

Ağrının Şiddeti

Çiqasî diêşe? (Ne kadar ağrıyor?)
Pirr diêşe yan hindik? (Çok mu ağrıyor yoksa az mı?)
Tu ji ber êşê debar dikî? (Ağrıya dayanabiliyor musun?)

Başlangıcı ve Seyri

Êşa te ji nişkan ve dest pê kir? (Ağrın birden bire mi başladı?)
Êşa te hêdî hêdî dest pê kir? (Ağrın yavaş yavaş mı başladı?)
Her ku diçe êşa te zêdetir dibe yan kêmtir dibe? (Zamanla ağrın artıyor mu azalıyor mu?)

Êşa te carinan bi rojan/hefteyan/mehan/salan qut dibe? (Ağrın bazen günlerce/haftalarca/aylarca/yıllarca kesiliyor mu?)

Êşa te di kîjan dahnê rojê de zêde dibe? (Ağrın günün hangi öğünü artırıyor?)

Êşa te di kîjan dahnê rojê de kêr dibe? (Ağrın günün hangi öğünü azaltıyor?)

Ağrının Niteliği

Êşeke çawa ye? (Nasıl bir ağrıdır?)

Êşeke weke kêr lê keve ye? (Bıçak saplanır tarzında bir ağrı mı?)

Êşeke weke şewatê ye? (Yanma tarzında bir ağrı mı?)

Êşeke weke tiştek tê radibe ye? (Batıcı tarzında bir ağrı mı?)

Êşeke weke ku li defê dikeve ye? (Davul çalma tarzında bir ağrı mı?)

Êşeke weke ku birûsk lê dikeve ye? (Şimşek çakma tarzında bir ağrı mı?)

Êşeke weke ecîqandinê ye? (Sıkışma tarzında bir ağrı mı?)

Ağrıyı Artıran ve Azaltan Faktörler

Wexta ku çi dibe êşa te zêde dibe? (Ne olduğunda ağrın artırıyor?)

Wexta ku çi dibe êşa te kêr dibe? (Ne olduğunda ağrın azaltıyor?)

Wexta ku dinya sar be êşa te çawa ye? (Soğuk havada ağrın nasıl oluyor?)

Wexta ku dinya germ be êşa te çawa ye? (Sıcak havada ağrın nasıl oluyor?)

Wexta ku tu rûdinê êşa te çawa ye? (Oturduğunda ağrın nasıl oluyor?)

Wexta ku tu dimeşî êşa te çawa ye? (Yürüdüğünde ağrın nasıl oluyor?)

Wexta ku tu dibetilî/diwestî êşa te çawa ye? (Yorulduğunda ağrın nasıl oluyor?)

Wexta ku tu diqeherî êşa te çawa ye? (Sinirlendiğinde ağrın nasıl oluyor?)

Wexta ku tu dikuxî êşa te çawa ye? (Öksürdüğünde ağrın nasıl oluyor?)

Wexta ku tu destmêja mezin dikî êşa te çawa ye? (Büyük abdestini yaptığında ağrın nasıl oluyor?)

Wexta ku tu birçî bî êşa te çawa ye? (Acıktığında ağrın nasıl oluyor?)

Wexta ku tu radikevî êşa te çawa ye? (Yattığında ağrın nasıl oluyor?)

Wexta ku derdora te qerebalix be êşa te çawa ye? (Kalabalıkta ağrın nasıl oluyor?)

Ji bo ku êşa te derbas bibe tu çi dikî? (Ağrının geçmesi için ne yapıyorsun?)

Menstrüasyon

Adetên te çawa ne? (Adetlerin nasıl?)

Adetên te her meh di wextê xwe de ne? (Adetlerin her ay vaktinde mi oluyor?)

Wexta ku tu dikevî adetan êşa te heye? (Adetin olduğunda ağrı oluyor mu?)

Wexta ku tu dikevî adetan êşa te zêde dibe? (Adetin olduğunda ağrı artırıyor mu?)

Tedavi Öyküsü

Dermanên ku tu hertim dixwî hene? (Sürekli kullandığın ilaçlar var mı?)

Dermanên ku tu niha dixwî hene? (Şu anda kullandığın ilaçlar var mı?)

Kîjan derman in? (Hangi ilaçlardır?)

Ji kengî de tu van dermanan dixwî? (Ne zamandan beri bu ilaçları kullanıyorsun?)

Tu rojê çend heban dixwî? (Günde kaç tane alıyorsun?)

Bi van dermanan êşa te derbas dibe? (Bu ilaçlarla ağrın geçiyor mu?)

Dermanên ku te berê dixwarin hebûn? (Daha önce kullandığın ilaçlar var mıydı?)

Kîjan derman bûn? (Hangi ilaçlardı?)

Te rojê çend heb dixwarin? (Günde kaç tane alıyordun?)

Bi wan dermanan êşa te derbas dibû? (O ilaçlarla ağrın geçiyor muydu?)

Bi kîjan dermanan êşa te derbas dibe? (Hangi ilaçlarla ağrın geçiyor?)

Ji bo ku êşa te derbas bibe tu emeliyat bûyî? (Ağrının geçmesi için ameliyat oldun mu?)

Pişti emeliyatê êşa te kêmbû? (Ameliyattan sonra ağrın azaldı mı?)

Ji bo ku êşa te derbas bibe te hereketên fizîkê kirin? (Ağrının geçmesi için fizik hareketleri yaptın mı?)

Bi hereketên fizîkê êşa te kêmbû? (Fizik hareketleriyle ağrın azaldı mı?)

Ji bo êşa te, wekî din çi tedawî dan te? (Ağrın için, başka ne tedaviler verdiler sana?)

Baş ağrısı

Serê te diêşe? (Başın ağrıyor mu?)

Ji kengî de serê te diêşe? (Ne zamandan beri başın ağrıyor?)

Her ji çiqasî serê te diêşe? (Ne kadar sıklıkta başın ağrıyor?)

Her roj serê te diêşe? (Her gün başın ağrıyor mu?)

Rojê/Heftê/Mehê/Salê çend caran serê te diêşe?

(Günde/Haftada/Ayda/Yılda kaç kez başın ağrıyor?)

Êşa serê te êşeke çawa ye? (Başının ağrısı nasıl bir ağrı?)

Êşeke weke ku serê te tê ecîqandin e? (Başını sıkıştıran bir ağrı mı?)

Êşeke weke ku li defê dikeve ye? (Davul çalıyor gibi bir ağrı mı?)

Êşeke weke ku birûsk lê dikeve ye? (Şimşek çakma tarzında bir ağrı mı?)

Ku derê serê te diêşe? (Başının neresi ağrıyor?)

Wexta ku tu serê xwe dileqînî êşa serê te zêdetir dibe? (Başını hareket ettiğinde ağrısı artıyor mu?)

Kîjan alî bêtir diêşe? (Hangi taraf daha fazla ağrıyor?)

Serêşa te çiqasî dewam dike? (Baş ağrısı ne kadar sürüyor?)

Êşa serê te bi hebên serêşê derbas dibe? (Başının ağrısı ağrı kesici ile geçiyor mu?)

Tu rojê çend hebên serêşê dixwî? (Günde kaç tane ağrı kesici alıyorsun?)
Berî ku serêşa te dest pê bike tu bi xwe dihisî? (Baş ağrısı başlamadan önce hissediyor musun?)
Wexta ku serê te diêşe tu ji roniyê û ji deng aciz dibî? (Baş ağrısı olduğunda ışık ve sestten rahatsız oluyor musun?)
Wexta ku serê te diêşe hêşir/rondik ji çavên te tîn? (Baş ağrısı olduğunda gözünden yaş geliyor mu?)
Wexta ku serê te diêşe çavên te sor dibin? (Baş ağrısı olduğunda gözünde kızarıklık oluyor mu?)
Wexta ku serê te diêşe pozê/bêvila/difina te diherike? (Baş ağrısı olduğunda burun akıntısı oluyor mu?)
Wexta ku serê te diêşe mahdê te dixele û tu vedirşî? (Başın ağrıdığı anda bulantı-kusma oluyor mu?)
Di xew de serê te diêşe? (Uykudayken başın ağrıyor mu?)
Serê te bêtir bi şev yan bi roj diêşe? (Baş ağrısı daha çok gündüz mü yoksa gece mi oluyor?)
Wexta ku tu ji hinekan yan jî ji tiştekî aciz dibî serê te diêşe? (Birine ya da bir şeye kızdığı anda başın ağrıyor mu?)
Di malbata we de kesên ku serê wan diêşe hene? (Ailenizde baş ağrısı olan başka kimse var mı?)
Berê tu derb li serê te ketiye? (Daha önce kafana darbe yedin mi?)
Tu berê emeliyata serî bûyî? (Daha önce başından ameliyat oldun mu?)
Te berê menenjît derbas kiriye? (Daha önce menenjît geçirdin mi?)
Nexweşiyên te yên wekî tansiyon, şeker, qelb/dil hene? (Tansiyon, şeker, kalp gibi hastalıkların var mı?)
Dermanên ku hertim tu dixwî hene? (Sürekli kullandığın ilaçlar var mı?)
Navê wan dermanan tu zanî? (O ilaçların isimlerini biliyor musun?)

Karın Ağrısı

Zikê/Nava te diêşe? (Karnın ağrıyor mu?)
Zikê/Nava te ji kengî de diêşe? (Karnın ne zamandan beri ağrıyor?)
Ku derê zikê te diêşe? (Karnın neresi ağrıyor?)
Êşa zikê te ji nişkan ve dest pê kir? (Karın ağrısı aniden mi başladı?)
Piştî ku dest pê kir cihê wê guherî? (Başladıktan sonra lokalizasyonu değişti mi?)
Dereke te yî din diêşe? (Başka bir yerin ağrıyor mu?)
Zikê te hertim diêşe yan carinan diêşe? (Karın ağrısı her zaman mı yoksa ara sıra mı var?)
Êşeke çawa ye? (Nasıl bir ağrıdır?)
Êşeke weke kêr lê keve ye? (Bıçak saplanır tarzında bir ağrı mı?)
Êşeke weke şewatê ye? (Yanma tarzında bir ağrı mı?)
Êşeke weke ecîqandinê ye? (Sıkışma tarzında bir ağrı mı?)

Wexta ku zikê te diêşe mahdê te dixele/diqelibe? (Karnın ağrıdığı zaman bulantın oluyor mu?)

Wexta ku zikê te diêşe tu vedirşî? (Karnın ağrıdığı zaman kusman oluyor mu?)

Wexta ku zikê te diêşe tu xwê/xwêdan didî? (Karnın ağrıdığı zaman terliyor musun?)

Wexta ku zikê te diêşe qebizbûna te heye? (Karnın ağrıdığı zaman kabızlığın var mı?)

Wexta ku zikê te diêşe emelê te heye? (Karnın ağrıdığı zaman ishalin var mı?)

Wexta ku zikê te diêşe zikê te dinepîxe/diwerime? (Karnın ağrıdığı zaman karnında şişlik oluyor mu?)

Wexta ku zikê te diêşe taya te çêdibe? (Karnın ağrıdığı zaman ateşin oluyor mu?)

Wexta ku zikê te diêşe te sar e? (Karnın ağrıdığı zaman üşüyor musun?)

Wexta ku zikê te diêşe tu diricîfî/dilerizî/dihezi? (Karnın ağrıdığı zaman titriyor musun?)

Êşa zikê te diavêje dereke din? (Karnın ağrısı başka yerlere yayılıyor mu?)

Êşa zikê te diavêje ku derê te? (Karnın ağrısı nerene yayılıyor?)

Berê kevir di ziravê te yan jî di gurçikên te de hebûn? (Daha önce safra kesende ya da böbreklerinde taş var mıydı?)

Pişti xwarinê zikê te diêşe? (Yemekten sonra karnın ağrıyor mu?)

Pişti xwarinê bi çiqasî zikê te diêşe? (Yemekten ne kadar süre sonra karnın ağrıyor?)

Kîjan dahnê rojê êşa zikê te zêdetir e? (Günün hangi öğünü karnın ağrısı daha fazla oluyor?)

Wexta ku tu birçî bî zikê te diêşe? (Aç olduğunda karnın ağrısı oluyor mu?)

Yaygın Vücut Ağrısı

Êşa te heye? (Ağrın var mı?)

Ku derê te diêşe? (Neren ağrıyor?)

Herderê te ji kengî de diêşe? (Yaygın vücut ağrısı ne zamandan beri var?)

Kulîmekên te diêşin? (Kalçaların ağrıyor mu?)

Ji kengî de diêşe? (Ne zamandan beri ağrıyor?)

Her ku diçe êşa te zêdetir dibe? (Giderek ağrın artıyor mu?)

Êş li canê te belav dibe? (Ağrı vücuduna yayılıyor mu?)

Êşa piştê te diavêje çîmên te? (Sırt ağrısı bacaklara yayılıyor mu?)

Êşa te ji nişkan ve dest pê kir? (Ağrın aniden mi başladı?)

Her roj diêşe? (Hergün ağrıyor mu?)

Kîjan dahnê rojê êşa te zêdetir dibe? (Günün hangi öğünü ağrın artıyor?)

Bi şev êşa te zêdetir dibe? (Geceleri ağrın artıyor mu?)

Wexta ku tu xwe tev didî êşa te zêdetir dibe? (Hareket ettiğinde ağrın artıyor mu?)

Cihê ku diêşe sor dibe? (Ağrıyan yer kızarıyor mu?)
Wexta ku te sar be êşa te zêdetir dibe? (Soğukta ağrın artıyor mu?)
Ji bo ku êşa canê te derbas bibe tu çi dikî? (Ağrının geçmesi ne yapıyorsun?)
Wexta ku tu karekî dikî êşa te çêdibe? (Bir iş yaptığında ağrın oluyor mu?)
Wexta ku tu karekî nakî jî êşa te çêdibe? (Bir iş yapmadığında da ağrın oluyor mu?)
Wexta ku tu bêhna xwe vedikî êşa te derbas dibe? (Dinlendiğinde ağrın geçiyor mu?)
Ji bo ku êşa te derbas bibe tu dermanan dixwî? (Ağrının geçmesi ilaç kullanıyor musun?)
Wexta ku dinya baran û ba be êşa te zêde dibe? (Hava yağmurlu ve rüzgarlı olduğunda ağrın oluyor mu?)
Êşa te, te ji xew şiyar dike? (Ağrın seni uykudan uyandırıyor mu?)
Te barekî giran rahiştiye? (Ağır bir yük kaldırdın mı?)
Tu derb li te ketine? (Hiç darbe aldın mı?)
Tu di derekê werbûyî? (Bir yerden düştün mü?)
Te qet qeze derbas kiriye? (Hiç kaza geçirdin mi?)
Tu qet emeliyat bûyî? (Hiç ameliyat geçirdin mi?)
Tu emeliyata çî bûyî? (Ne ameliyatı oldun?)

Göğüs Ağrısı

Sînga te diêşe? (Göğsün ağrıyor mu?)
Ku derê sînga te diêşe? (Göğsünün neresi ağrıyor?)
Ji kengî de sînga te diêşe? (Ne zamandan beri göğsün ağrıyor?)
Berê jî sînga te diêşiya? (Daha önce de göğüs ağrısı oluyor muydu?)
Sînga te ji nişkan ve êşiya? (Göğsün aniden mi ağrıdı?)
Sînga te her ji çiqasî diêşe? (Göğüs ağrısı ne sıklıkta olmaktadır?)
Êşa sînga te çiqasî dewam dike? (Göğüs ağrısı ne kadar sürüyor?)
Wexta ku sînga te diêşe çiqasî dewam dike? (Göğüs ağrısı ne kadar sürüyor?)
Wexta ku sînga te êşiya te çi dikir? (Göğüs ağrısı olduğunda ne yapıyordun?)
Êşeke çawa ye? (Nasıl bir ağrıdır?)
Êşeke weke kêr lê keve ye? (Bıçak saplanır tarzında bir ağrı mı?)
Êşeke weke şewatê ye? (Yanma tarzında bir ağrı mı?)
Êşeke weke ecîqandinê ye? (Sıkışma tarzında bir ağrı mı?)
Êşeke weke tiştek tê radibe ye? (Batıcı tarzında bir ağrı mı?)
Êşa sînga te li canê te belav dibe? (Göğüs ağrısı vücuda yayılıyor mu?)
Êşa sînga te diavêje dereke din? (Göğüs ağrısı başka bir tarafa yayılıyor mu?)
Êşa sînga te diavêje mil û destê çepê? (Göğüs ağrısı sol omuz ve kola yayılıyor mu?)

Êşa sînga te diavêje rûyê te aliyê çepê? (Göğüs ağrısı yüzün sol tarafına yayılıyor mu?)

Wexta ku tu hêrs dibî sînga te diêşe? (Sinirlendiğin zaman göğüs ağrısı oluyor mu?)

Wexta ku tu dimeşî êşa sînga te çêdibe? (Yürüdüğünde göğüs ağrısı oluyor mu?)

Wexta ku tu hildikişî êşa sînga te çêdibe? (Yokuş çıktığında göğüs ağrısı oluyor mu?)

Wexta ku tu dikuxî sînga te diêşe? (Öksürdüğün zaman göğüs ağrısı oluyor mu?)

Wexta ku tu xwarinê dixwî sînga te diêşe? (Yemek yediğinde göğsün ağrıyor mu?)

Wexta ku tu birçî bî sînga te diêşe? (Aç olduğunda göğsün ağrıyor mu?)

Wexta ku te sar be sînga te diêşe? (Soğukta göğsün ağrıyor mu?)

Wexta ku te germ be sînga te diêşe? (Sıcakta göğüs ağrısı oluyor mu?)

Wexta ku tu bêhnê distînî sînga te diêşe? (Nefes aldığında göğüs ağrısı oluyor mu?)

Wexta ku tu xwe daqûl dikî êşa sînga te kêmm/zêde dibe? (Öne doğru eğildiğinde göğüs ağrısı azalıyor/artıyor mu?)

Wexta ku sînga te diêşe ji bo ku derbas bibe tu çi dikî? (Göğsün ağrıdığında geçmesi için ne yapıyorsun?)

Wexta ku sînga te diêşe tu xwe tev didî êşa wê zêdetir yan jî kêmtir dibe? (Göğsün ağrısında hareket ettiğinde ağrıda artma ya da azalma oluyor mu?)

Wexta ku sînga te diêşe dilê te diavêje? (Göğüs ağrısı olduğunda çarpıntın oluyor mu?)

Wexta ku sînga te diêşe dilê te dike gupegup? (Göğüs ağrısı olduğunda çarpıntın oluyor mu?)

Wexta ku sînga te diêşe mahdê te dixele/diqelibe? (Göğüs ağrısı olduğunda bulantın oluyor mu?)

Wexta ku sînga te diêşe tu vedirşî? (Göğüs ağrısı olduğuna kusuyor musun?)

Wexta ku sînga te diêşe tu xwê/xwêdan didî? (Göğüs ağrısı olduğunda terliyor musun?)

Wexta ku sînga te diêşe tirs/xoî dikeve ser dilê te? (Göğüs ağrısı olduğunda korkuyor musun?)

Wexta ku sînga te diêşe tu dibêjî qey ez ê bimirim? (Göğüs ağrısı olduğunda öleceğini zannediyor musun?)

Wexta ku tu hinekî bêhna xwe vedikî êşa sînga te kêmm dibe? (Biraz dinlendiğinde göğüs ağrısı azalıyor mu?)

Wexta ku sînga te diêşe weke giraniyekê tu li ser sînga xwe hîs dikî? (Göğüs ağrısı olduğunda göğsünde bir ağırlık hissediyor musun?)

Wexta ku sînga te diêşe bêhna te diçike? (Göğüs ağrısı olduğunda nefes darlığı oluyor mu?)

Êşa sînga te bêtir kîjan dahnê rojê çêdibe? (Göğüs ağrısı daha çok günün hangi öğünlerinde oluşuyor?)

Wexta ku tu karekî nakî jî sînga te diêşe? (İstirahat halindeyken de göğüs ağrısı oluyor mu?)

Tu derb li sînga te ketiye? (Göğsüne darbe aldın mı?)

Ava tîrş tê devê te? (Ağzına ekşi su geliyor mu?)

Berî ku sînga te biêşe tu verşiyaye? (Göğüs ağrısı olmadan önce kustun mu?)

Tu emeliyat bûyî? (Ameliyat oldun mu?)

Tu kengî emeliyat bûyî? (Ne zaman ameliyat oldun?)

Nexweşiya qelb bi te re heye? (Kalp hastalığı var mı sende?)

Tu çixareyê dikişînî? (Sigara içiyor musun?)

Tu ji kengî de çixareyê dikişînî? (Ne zamandan beri sigara içiyorsun?)

Tu rojê çend çixareyan dikişînî? (Günde kaç sigara içiyorsun?)

Tansiyona bilind bi te re heye? (Yüksek tansiyonun var mı?)

Dermanên ku tu hertim dixwî hene? (Sürekli kullandığın ilaçlar var mı?)

Dermanên ku tu niha dixwî hene? (Şu anda kullandığın ilaçlar var mı?)

Tu niha kîjan dermanan dixwî? (Şu anda hangi ilaçları kullanıyorsun?)

Yan Ağrısı

Dereke te diêşe? (Bir yerin ağrıyor mu?)

Ku derê te diêşe? (Neren ağrıyor?)

Kêlekên te diêşin? (Yan tarafların ağrıyor mu?)

Ji kengî de diêşe? (Ne zamandan beri ağrıyor?)

Êşa te hertim heye yan carinan derbas dibe? (Ağrının her zaman mı var yoksa bazen geçiyor mu?)

Te tu derb ji kêleka xwe xwariye? (Yan tarafından darbe yedin mi?)

Tu ji cihekî bilind ketiye erdê? (Yüksek bir yerden düştün mü?)

Wexta ku tu karekî giran dikî êşa te zêdetir dibe? (Ağır bir iş yaptığında ağrının artıyor mu?)

Êşa te diavêje dereke te yî din? (Ağrının başka bir tarafına yayılıyor mu?)

Diavêje zikê/nava te? (Karnına yayılıyor mu?)

Wexta ku kêlekên te diêşin mahdê te dixele/diqelibe? (Yan tarafların ağrıdığı anda bulantın oluyor mu?)

Wexta ku kêlekên te diêşin taya te çêdibe? (Yan tarafların ağrıdığı anda ateşin oluyor mu?)

Êşa te dike ku tu li cihê xwe nikaribî bisekinî? (Ağrı seni yerinde duramaz hale getiriyor mu?)

Piştfî ku tu destmêja biçûk dikî êşa te derbas dibe? (Küçük abdestini yaptıktan sonra ağrının geçiyor mu?)

DİĞER SEMPTOMLARI TARAMA

Ji xeynî êşê şikayeteke te yî din heye? (Ağrı dışında başka şikayetinin var mı?)

Serê te gêj dibe? (Başın dönüyor mu?)

Dewxa te dihere? (Başın dönüyor mu?)

Ber çavê te reş dibe? (Göz kararması oluyor mu?)

Dereke te ditevize? (Bir yerin uyuşuyor mu?)

Ku derê te ditevize? (Neren uyuşuyor?)

Dereke te dişewite? (Bir yerin yanıyor mu?)

Ku derê te dişewite? (Neren yanıyor?)

Tu dixeriqî/dixewirî? (Bayılıyor musun?)

Tu dikuxî? (Öksürüyor musun?)

Tu balxemê derdixî? (Balgam çıkıyor musun?)

Tu tayê digirî? (Ateşin oluyor mu?)

Tu diricifî/dilerizî/dihezi? (Titremen oluyor mu?)

Dilê te dike gupegup? (Çarpıntın oluyor mu?)

Bêhna te diçike? (Nefes darlığı oluyor mu?)

Tu xwê/xwêdan didî? (Terlemen oluyor mu?)

Mahdê te li hev dikeve? (Bulantın oluyor mu?)

Tu vedirî? (Kusman oluyor mu?)

Emelê te heye? (İshalin var mı?)

Qebizbûna te heye? (Kabızlığın var mı?)

Zikê te dinepexe? (Karnın şişiyor mu?)

Ba ji ber te dihere? (Gazın oluyor mu?)

Xewa te çawa ye? (Uykun nasıl?)

Tu bêxew dimînî? (Uykusuz kalıyor musun?)

Tu çend saetan radikevî? (Kaç saat uyuyorsun?)

Tu zû diqeherî? (Çabuk sinirleniyor musun?)

Tu zû hêrs dibî? (Çabuk sinirleniyor musun?)

Tu zû dibetilî/diwestî? (Çabuk yoruluyor musun?)

Destmêja te ya biçûk dişewite? (Küçük abdestinde yanma var mı?)

Birîn di canê te de hene? (Vücudunda yara var mı?)

Girêk di canê te de hene? (Vücudunda düğümler var mı?)

Adetên te çawa ne? (Adetlerin nasıl?)

Adetên te her meh di wextê xwe de ne? (Adetlerin her ay vaktinde mi oluyor?)

Tu zeîf bûyî? (Zayıflamış mısın?)

Te çend kîlo dane? (Kaç kilo verdin?)

Tu qelew bûyî? (Şişmanlamış mısın?)

Te çend kîlo stendine? (Kaç kilo almışsın?)

Bêqewetî bi te re çêdibe? (Güçsüzlük oluyor mu?)

Tu ji germê aciz dibî? (Sıcaktan rahatsız oluyor musun?)
Tu ji sermê aciz dibî? (Soğuktan rahatsız oluyor musun?)
Dereke te diwerime? (Bir yerinde şişlik oluyor mu?)
Ku derê te diwerime? (Neren şişiyor?)
Alerjiya te ji tişteki heye? (Bir şeye alerjin var mı?)
Alerjiya te ji çi heye? (Neye alerjin var?)
Alerjiya te ji dermanan heye? (İlaçlara alerjin var mı?)
Alerjiya te ji kîjan dermanan heye? (Hangi ilaçlara alerjin var?)
Movikên te diwerimin? (Eklemlerinde şişlik oluyor mu?)
Sibehê zû destên te hişk dibin? (Sabahları ellerinde sertlik oluyor mu?)
Di devê te de birîn derdikevin? (Ağzında yaralar oluşuyor mu?)
Dereke te dixure? (Kaşıntın var mı?)
Ku derê te dixure? (Neren kaşıntıyor?)
Tiştekî din ku tu dixwazî bêjî heye? (Söylemek istediğin başka bir şey var mı?)
Tiştekî ku tu dixwazî bipirsî heye? (Sormak istediğin başka bir şey var mı?)

DAHİLİYE

TANIMLAYICI BİLGİLER

- Tu bi xêr hatî.** (Hoş geldin.)
Tu çawa yî? (Nasılsın?)
Navê te çi ye? (Adın ne?)
Tu çend salî yî? (Kaç yaşındasın?)
Tu li ku çêbûyî? (Nerede doğdun?)
Tu zewicî yî? (Evli misin?)
Tu çend salî zewiciye? (Kaç yaşındayken evlendin?)
Zarokên te hene? (Çocukların var mı?)
Ê herî mezin çend salî ye? (En büyüğü kaç yaşındadır?)
Ê herî biçûk çend salî ye? (En küçüğü kaç yaşındadır?)
Çend zarokên te hene? (Kaç tane çocuğun var?)
Çend xwişk û birayên te hene? (Kaç kız ve erkek kardeşin var?)
Dê û bavê te sax in? (Anne-baban yaşıyor mu?)
Dê û bavê te çi karî dikin? (Anne-baban ne iş yapıyorlar?)
Xwendin û nivîsa te heye? (Okuma-yazman var mı?)
Tu çûyî mektebê? (Okula gittin mi?)
Heta sala çendan? (Kaçınıcı sınıfa kadar ?)
Tu niha dişuxulî? (Şu anda çalışıyor musun?)
Tu niha çi karî dikî? (Şimdi ne iş yapıyorsun?)
Tu niha li ku dijî? (Şimdi nerede yaşıyorsun?)
Mala we li ku ye? (Eviniz nerededir?)
Tu bi kê re li malê dimînî? (Evde kiminle yaşıyorsun?)
Tu berê çûyî ser textoran? (Daha önce doktora gittin mi?)
Tu berê çûyî ser textorê dahiliyê? (Daha önce dahiliye doktoruna gittin mi?)

TEMEL YAKINMALAR

- Ez çawa karim alîkariya te bikim?** (Sana nasıl yardımcı olabilirim?)
Çi şikayeta te heye? (Şikayetin nedir?)
Îro ji bo çi tu hatî vir? (Bugün niçin geldin buraya?)
Ez çawa karim alî te bikim? (Sana nasıl yardım edebilirim?)
Tu ji çi aciz î? (Neyden şikayetçisin?)
Tu ji çi digazînî? (Neyden şikayet ediyorsun?)
Herî pirr tu ji çi aciz î? (En çok neyden şikayetçisin?)
Ev şikayeta te kengî dest pê kir? (Bu şikayetin ne zaman başladı?)
Ev şikayeta te ji kengî de heye? (Bu şikayetin ne zamandan beri var?)
Wekî din çi şikayeta te heye? (Başka ne şikayetin var?)
Wekî din? (Başka?)

TIBBÎ ÖYKÜ

Kişisel Öykü

Nexweşiya şekir bi te re heye? (Şeker hastalığının var mı?)
Nexweşiya dil/qelb bi te re heye? (Kalp hastalığının var mı?)
Nexweşiya gurçikan bi te re heye? (Böbrek hastalığının var mı?)
Tansiyona te bilind dibe? (Tansiyonun yükseliyor mu?)
Tu çixareyê dikişînî? (Sigara içiyor musun?)
Tu berê çûyî ser textorê dahiliyê? (Daha önce dahiliye doktoruna gittin mi?)
Kesî xwîn daye te? (Kimse sana kan verdi mi?)
Tu qet emeliyat bûyî? (Hiç ameliyat oldun mu?)
Tu emeliyata çî bûyî? (Ne ameliyatı oldun?)
Dermanên ku tu hertim dixwî hene? (Sürekli kullandığın ilaçlar var mı?)
Dermanên ku tu niha dixwî hene? (Şu anda kullandığın ilaçlar var mı?)
Kîjan derman in? (Hangi ilaçlardır?)
Ji kengî de tu van dermanan dixwî? (Ne zamandan beri bu ilaçları kullanıyorsun?)
Tu rojê çend heban dixwî? (Günde kaç tane alıyorsun?)

Aile Öyküsü

Di malbata we de nexweşiya şekir/qelb/gurçikan/tansiyonê heye?
(Ailenizde şeker/kalp/böbrek/tansiyon hastası olan var mı?)
Di malbata we de kesên ku emeliyat bûne hene? (Ailenizde ameliyat geçiren var mı?)
Emeliyata çî bûne? (Ne ameliyatı geçirdiler?)

GASTROENTEROHEPATOLOJİK SEMPTOMLAR

Karın Ağrısı

Zikê/Nava te diêşe? (Karının ağrıyor mu?)
Zikê/Nava te ji kengî de diêşe? (Karının ne zamandan beri ağrıyor?)
Ku derê zikê te diêşe? (Karının neresi ağrıyor?)
Êşa zikê te ji nişkan ve dest pê kir? (Karın ağrısı aniden mi başladı?)
Piştî ku dest pê kir cihê wê guherî? (Başladıktan sonra lokalizasyonu değişti mi?)
Dereke te yî din diêşe? (Başka bir yerin ağrıyor mu?)
Zikê te hertim diêşe yan carinan diêşe? (Karın ağrısı her zaman mı yoksa ara sıra mı var?)
Êşeke çawa ye? (Nasıl bir ağrıdır?)
Êşeke weke kêr lê keve ye? (Bıçak saplanır tarzında bir ağrı mı?)
Êşeke weke şewatê ye? (Yanma tarzında bir ağrı mı?)
Êşeke weke eciqandinê ye? (Sıkışma tarzında bir ağrı mı?)

Êşa te her ku diçe zêdetir dibe yan kêmtir dibe? (Ağrın zamanla artıyor mu azalıyor mu?)

Wexta ku zikê te diêşe mahdê te dixele/diqelibe? (Karnın ağrıdığı zaman bulantın oluyor mu?)

Wexta ku zikê te diêşe tu vedirşî? (Karnın ağrıdığı zaman kusman oluyor mu?)

Wexta ku zikê te diêşe tu xwê/xwêdan didî? (Karnın ağrıdığı zaman terliyor musun?)

Wexta ku zikê te diêşe qebizbûna te heye? (Karnın ağrıdığı zaman kabızlığın var mı?)

Wexta ku zikê te diêşe emelê te heye? (Karnın ağrıdığı zaman ishalin var mı?)

Wexta ku zikê te diêşe zikê te dinepîxe/diwerime? (Karnın ağrıdığı zaman karnında şişlik oluyor mu?)

Wexta ku zikê te diêşe taya te çêdibe? (Karnın ağrıdığı zaman ateşin oluyor mu?)

Wexta ku zikê te diêşe te sar e? (Karnın ağrıdığı zaman üşüyor musun?)

Wexta ku zikê te diêşe tu diricîfî/dilerizî/dihezi? (Karnın ağrıdığı zaman titriyor musun?)

Êşa zikê te diavêje dereke din? (Karn ağrısı başka yerlere yayılıyor mu?)

Êşa zikê te diavêje ku derê te? (Karn ağrısı nerene yayılıyor?)

Berê kevir di ziravê te yan di gurçikên te de hebûn? (Daha önce safra kesende ya da böbreklerinde taş var mıydı?)

Pişti xwarinê zikê te diêşe? (Yemekten sonra karnın ağrıyor mu?)

Pişti xwarinê bi çiqasî zikê te diêşe? (Yemekten ne kadar süre sonra karnın ağrıyor?)

Kîjan dahnê rojê êşa zikê te zêdetir e? (Günün hangi öğünü karn ağrısı daha fazla oluyor?)

Wexta ku tu birçî bî zikê te diêşe? (Aç olduğunda karn ağrısı oluyor mu?)

Bulantı-Kusma

Mahdê te dixele/diqelibe? (Bulantın var mı?)

Dilê te li hev dikeve? (Bulantın oluyor mu?)

Ji kengî de mahdê te dixele/diqelibe? (Ne zamandan beri bulantın var?)

Her ji çiqasî mahdê te dixele? (Ne kadar sıklıkta bulantın oluyor?)

Her roj mahdê te dixele? (Her gün miden bulanıyor mu?)

Tu vedirşî? (Kusuyor musun?)

Ji kengî de tu vedirşî? (Ne zamandan beri kusuyorsun?)

Verşiya te çi reng e? (Kusmuğun ne renktir?)

Bêhneke nexweş ji verşiyê tê? (Kusmuk kötü kokulu mu?)

Têkiliya verşiyê bi xwarinê re heye? (Kusmanın yemek ile bir ilgisi var mı?)

Pişti xwarinê tu vedirşî? (Yemekten sonra kusuyor musun?)

Piştî xwarinê bi çiqasî tu vedirşî? (Yemekten ne kadar süre sonra kusuyorsun?)

Kîjan xwarin dîkin ku tu verşî? (Hangi yemekler kusmaya neden oluyor?)

Bêyî ku tu verşî mahdê te dixe/diqelibe? (Kusma olmadan bulantın oluyor mu?)

Wexta ku mahdê te dixe [tu vedirşî] zîkê te diêşe? (Bulantın [kusman] olduğu zaman karnın ağrıyor mu?)

Wexta ku mahdê te dixe [tu vedirşî] qebizbûn bi te re çêdibe? (Bulantın [kusman] olduğu zaman kabızlığın oluyor mu?)

Wexta ku mahdê te dixe [tu vedirşî] emel bi te re çêdibe? (Bulantın [kusman] olduğu zaman ishalin oluyor mu?)

Wexta ku mahdê te dixe [tu vedirşî] rengê destmêja biçûk diguhere? (Bulantın [kusman] olduğu zaman idrar rengi değişiyor mu?)

Wexta ku mahdê te dixe [tu vedirşî] rengê destmêja mezin diguhere? (Bulantın [kusman] olduğu zaman gaita rengi değişiyor mu?)

Wexta ku mahdê te dixe [tu vedirşî] taya te çêdibe? (Bulantın [kusman] olduğu zaman ateşin oluyor mu?)

Wexta ku mahdê te dixe [tu vedirşî] sînga te diêşe? (Bulantın [kusman] olduğu zaman göğüs ağrısı oluyor mu?)

Wexta ku mahdê te dixe [tu vedirşî] guhê te giran dibe? (Bulantın [kusman] olduğu zaman işitme kaybı oluyor mu?)

Wexta ku mahdê te dixe [tu vedirşî] zingînî ji guhê te tê? (Bulantın [kusman] olduğu zaman kulağında çınlama oluyor mu?)

Piştî ku tu vedirşî serê te diêşe? (Kustuktan sonra başın ağrıyor mu?)

Sibehê zû berî taştê tu vedirşî? (Sabahleyin kahvaltıdan önce kusuyor musun?)

Dî verşiya te de xwîn heye? (Kusmuğunda kan var mı?)

Disfaji

Wexta ku tu tişteki dixwî bi te zor tê? (Bir şey yerken zorlanıyor musun?)

Ji kengî de xwarin bi te zor tê? (Ne zamandan beri yemekte zorlanıyorsun?)

Piştî ku tu gepekê dadîqurtînî tu dixwazî avê vexwî? (Bir lokma yuttuktan sonra su içmek istiyor musun?)

Tu bêtir xwarinên weke şorbeyê dixwî? (Daha çok çorba gibi şeyler mi yiyorsun?)

Daqurtandina kîjan xwarinan bi te zor tîn? (Hangi yemekleri yutmakta zorlanıyorsun?)

Tenê daqurtandina xwarinên bêav bi te zor tîn? (Sadece susuz yemekleri yutmakta mı zorlanıyorsun?)

Daqurtandina xwarinên avî jî bi te zor tîn? (Sulu yemekleri yutmakta da zorlanıyor musun?)

Wexta daqurtandinê êş jî çêdibe? (Yutma sırasında ağrı oluyor mu?)

Gepa te dî qirika te de dimîne? (Lokman boğazında takılıyor mu?)

Diyare

Emelê te heye? (İshalin var mı?)

Nava te dihere? (İshalin var mı?)

Ji kengî de emelê te heye? (Ne zamandan beri ishalin var?)

Emelê te ji nişkan ve dest pê kir? (İshalin aniden mi başladı?)

Tu rojê çend caran derdikevî derve? (Günde kaç kere dışarı çıkıyorsun?)

Emelê te piştî xwarinê dest pê kir? (İshalin yemekten sonra mı başladı?)

Emelê te weke avê ye? (İshalin su gibi mi?)

Emelê te bixwîn e? (İshalin kanlı mı?)

Bêhneke nexweş jê tê? (Kötü kokulu mu?)

Destmêja te ya mezin çi reng e? (Büyük abdestin ne renktir?)

Wexta ku emelê te heye zikê/nava te diêşe? (İshalin olduğunda karnın ağrıyor mu?)

Wexta ku emelê te heye dilê te dihere xwarinê? (İshalin olduğunda iştahın nasıl?)

Wexta ku emelê te heye mahdê te dixele/diqelibe? (İshalin olduğunda miden bulanıyor mu?)

Wexta ku emelê te heye tu vedirî? (İshalin olduğunda kusuyor musun?)

Wexta ku emelê te heye taya te çêdibe? (İshalin olduğunda ateşin oluyor mu?)

Qebizbûn û emel li pey/dû hev tîn? (Kabızlık ve ishal birbirinin ardı sıra oluyor mu?)

Emelê te carinan baş dibe? (İshaliniz bazen düzeliyor mu?)

Te kîlo dane? (Kilo vermiş misin?)

Kabızlık

Qebizbûn bi te re heye? (Sende kabızlık var mı?)

Ji kengî de qebizbûn heye? (Ne zamandan beri kabızlık var?)

Rojê çend caran tu derdikevî derve? (Günde kaç kere dışarı çıkıyorsun?)

Her ji çiqasî tu derdikevî derve? (Ne kadar zamanda bir dışarı çıkıyorsun?)

Destmêja te ya mezin çi reng e? (Büyük abdestin ne renktir?)

Qebizbûna te bixwîn e? (Kabızlığınız kanlı mı?)

Qebizbûn û emel li dû/pey hev tîn? (Kabızlık ve ishal birbirinin ardı sıra oluyor mu?)

Zikê/Nava te dinepexe/diwerime? (Karnında şişlik oluyor mu?)

Ba ji ber te dihere? (Gazın oluyor mu?)

Melena

Rengê destmêja te ya mezin reş dibe? (Büyük abdestinin rengi siyahlaşıyor mu?)

Ji kengî de destmêja te ya mezin reş dibe? (Ne zamandan beri büyük abdestin siyahlaşıyor?)

Serê te gêj dibe? (Baş dönmesi oluyor mu?)

Mahdê te dixe/diqelibe? (Bulantın oluyor mu?)

Zikê/Nava te diêşe? (Karın ağrısı oluyor mu?)

Tu xwê/xwêdan didî? (Terliyor musun?)

Berê jî destmêja te ya mezin reş dibû? (Daha önce de büyük abdestin siyahlaşıyor muydu?)

Tu niha dermanan dixwî? (Şu anda ilaç kullanıyor musun?)

Tu kîjan dermanan niha dixwî? (Şu anda hangi ilaçları kullanıyorsun?)

Hematemez

Tu vedirşî? (Kusuyor musun?)

Verşiya te çi reng e? (Kusman ne renktir?)

Ji kengî de verşiya te bi vî rengî heye? (Ne zamandan beri bu renkte kusman oluyor?)

Berê jî bi vî rengî verşiya te çêdibû? (Daha önce de bu renkte kusman olmuş muydu?)

Hematokezya

Di destmêja te ya mezin de xwîn heye? (Büyük abdestinde kan oluyor mu?)

Ji kengî de di destmêja te ya mezin de xwîn heye? (Ne zamandan beri büyük abdestinde kan var?)

Di destmêja te ya mezin de xwîn weke xêzekê ye yan tevlihev e? (Büyük abdestinde kan karışık mı yoksa bir çizgi şeklinde mi?)

Sarılık

Ji kengî de zerika te heye? (Ne zamandan beri sarılığın var?)

Zerika te ji nişkan ve dest pê kir? (Sarılığın birdenbire mi başladı?)

Bi zerikê re zikê/nava te diêşe? (Sarılıkla beraber karın ağrısı oluyor mu?)

Bi zerikê re dilê te naçe xwarinê? (Sarılıkla beraber iştahsızlık oluyor mu?)

Bi zerikê re mahdê te dixe/diqelibe? (Sarılıkla beraber bulantın oluyor mu?)

Bi zerikê re rengê destmêja biçûk diguhere? (Sarılıkla beraber idrarının rengi değişiyor mu?)

Bi zerikê re taya te çêdibe? (Sarılıkla beraber ateşin oluyor mu?)

Bi zerikê re canê te dixure? (Sarılıkla beraber kaşıntın oluyor mu?)

Berê kesî xwîn daye te? (Daha önce kimse sana kan verdi mi?)

Berê tu qet bi zerikê ketibû? (Daha önce sarılık geçirdin mi?)

Hevalên/Merivên te yên bi zerikê hene? (Sarılığın olan arkadaşların/akrabalarının var mı?)

Karında Şişlik

Zikê/Nava te dinepîxe/diwerime? (Karında şişkinlik oluyor mu?)

Ji kengî de zikê/nava te dinepîxe/diwerime? (Ne zamandan beri karında şişkinlik oluyor?)

Piştî xwarinê zikê/nava te dinepîxe/diwerime? (Yemekten sonra mı karnında şişkinlik oluyor?)

Zikê/Nava te hertim dinepîxe/diwerime yan carinan? (Karnında şişkinlik her zaman mı yoksa bazen mi oluyor?)

Piştî ku ba ji ber te dihere werma zikê te baş dibe? (Gaz çıkardığında şişkinlik düzeliyor mu?)

NEFROLOJİK SEMPTOMLAR

Miksiyona İlişkin Semptomlar

Tu rojê çend caran derdikevî destmêja biçûk? (Günde kaç kere küçük abdeste çıkıyorsun?)

Bi şev tu derdikevî destmêja biçûk? (Gece küçük abdeste çıkıyor musun?)
Şevê çend caran? (Gecede kaç defa?)

Carinan ji nişkan ve destmêja te ya biçûk tê? (Bazen aniden küçük abdestin geliyor mu?)

Tu bi şev avê/çayê/qahweyê pirr vedixwî? (Gece çok su/çay/kahve içiyor musun?)

Destmêja te ya biçûk dişewite? (Küçük abdestini yaparken yanma oluyor mu?)

Ev çend roj in? (Kaç gündür?)

Wexta ku tu destmêja xwe ya biçûk dikî tu xwe diesirînî? (Küçük abdestini yaparken ıkınıyor musun?)

Tu bi şev nivînên xwe şil dikî? (Geceleyin yatağını ıslatıyor musun?)

Bêhemdî xwe tu destmêja biçûk dikî? (İsteğin dışında idrarını yapıyor musun?)

Wexta ku tu destmêja biçûk dikî carinan disekine/qut dibe? (Küçük abdestin sırasında duraksama oluyor mu?)

Ji kengî de? (Ne zamandan beri?)

Piştî destmêja biçûk dilop/niqut jê tê? (Küçük abdestten sonra damlalar geliyor mu?)

Piştî ku tu destmêja biçûk dikî tu hîs dikî ku hîn jî tê de maye? (Küçük abdestini yaptıktan sonra da içeride biraz kaldığını hissediyor musun?)

Kevir bi te re çêbûbûn berê? (Daha önce sende taş oluşmuş muydu?)

Destmêja te ya biçûk zela e yan şêlû ye? (Küçük abdestin berrak mı yoksa bulanık mı?)

Bêhneke nexweş jê tê? (Kötü kokuyor mu?)

Destmêja te ya biçûk zirav bûye? (Küçük abdestin incelmış mi?)

Destmêja te ya biçûk dibe weke şîr? (Küçük abdestin süt kıvamında oluyor mu?)

Xwîn ji destmêja te ya biçûk tê? (Küçük abdestinden kan geliyor mu?)

Wexta ku xwîn jê tê dişewite/diêşe? (Kan geldiğinde yanıyor/ağrıyor mu?)

Ateş

Taya/Agirê/Qizilmeya te çêdibe? (Ateşin oluyor mu?)

Ji kengî de taya te çêdibe? (Ne zamandan beri ateşin oluyor?)

Wexta ku taya te çêdibe tu karî karekî bikî? (Ateşin olduğunda iş yapabiliyor musun?)

Wexta ku taya te çêdibe tu dilerizî/diricifî/dihezî? (Ateşin olduğunda titremen de oluyor mu?)

Salên/Mehên berê jî taya te çêdibû? (Daha önceki yıllarda/aylarda da ateşin oluyor muydu?)

Kilo Kaybı

Van rojên/hefteyên/salên dawî te kîlo dane? (Son günlerde/haftalarda/yıllarda kilo verdin mi?)

Te çend kîlo dane? (Kaç kilo verdin?)

Tu berê çend kîlo bû? (Daha önce kaç kiloydun?)

Tu niha çend kîlo yî? (Şimdi kaç kilosun?)

Ağrı

Dereke te diêşe? (Bir yerin ağrıyor mu?)

Ku derê te diêşe? (Neren ağrıyor?)

Kêlekên te diêşin? (Yan tarafların ağrıyor mu?)

Ji kengî de diêşe? (Ne zamandan beri ağrıyor?)

Êşa te hertim heye yan carinan derbas dibe? (Ağrın her zaman mı var yoksa bazen geçiyor mu?)

Te tu derb ji kêleka xwe xwariye? (Yan tarafından darbe yedin mi?)

Tu ji cihekî bilind ketiye erdê? (Yüksek bir yerden düştün mü?)

Wexta ku tu karekî giran dikî êşa te zêdetir dibe? (Ağır bir iş yaptığında ağrın artıyor mu?)

Êşa te diavêje dereke te yî din? (Ağrın başka bir tarafına yayılıyor mu?)

Diavêje zikê/nava te? (Karnına yayılıyor mu?)

Wexta ku kêlekên te diêşin mahdê te dixele/digelibe? (Yan tarafların ağrıdığı anda bulantın oluyor mu?)

Wexta ku kêlekên te diêşin taya te çêdibe? (Yan tarafların ağrıdığı anda ateşin oluyor mu?)

Piştfî ku tu destmêja biçûk dikî êşa te derbas dibe? (Küçük abdestini yaptıktan sonra ağrın geçiyor mu?)

Gastrointestinal Semptomlar

Zikê/Nava te diwerime/dinepexe? (Karnın şişiyor mu?)

Zikê/Nava te diêşe? (Karnın ağrıyor mu?)

Ji kengî de zikê/nava diêşe? (Karnın ağrısı ne zamandan beri var?)

Mahdê te dixe/diqelibe? (Bulantın oluyor mu?)

Tu vedirî? (Kusuyor musun?)

Ji destmêja biçûk nêmtihab/gemari tê? (Küçük abdestten akıntı/iltihap/kirlilik geliyor mu?)

Tu birîn li derdora navrana te hene? (Kasıklarında ve etrafında yara var mı?)

Tu girêk li derdora navrana te hene? (Kasıklarında ve etrafında kitle/düğüm var mı?)

Girêk diêşe? (Düğüm/kitle ağrıyor mu?)

HEMATOLOJİK SEMPTOMLAR

Anemi Semptomları

Tu zû dibetili/diwestî? (Çabuk yoruluyor musun?)

Ji kengî de tu zû dibetili/diwestî? (Ne zamandan beri çabuk yoruluyorsun?)

Wexta ku tu karekî dikî bêhna te diçike? (Bir iş yaptığında nefes darlığın oluyor mu?)

Dilê te dike gupegup? (Çarpıntın oluyor mu?)

Sînga te diêşe? (Göğsün ağrıyor mu?)

Serê te gêj dibe? (Başın dönüyor mu?)

Dewxa te dihere? (Başın dönüyor mu?)

Xewa te pirr tê? (Çok uykun geliyor mu?)

Tu ji ser hişê xwe diherî? (Bayılıyor musun?)

Tu dixeriqî/dixewirî? (Bayılıyor musun?)

Destê te ditevize? (Elin uyuşuyor mu?)

Di malbata we de kesên ku xwîna wan kêmtir e heye? (Ailenizde kansızlığı olan var mı?)

Kanama Semptomları

Wexta ku dereke te xwîn dibe xwîna te dereng disekine? (Bir yerin kanadığında durması gecikiyor mu?)

Di zaroktiya te de jî xwîna te dereng disekinî? (Çocukluğunda da kanamanın durması geç mi oluyordu?)

Dereke te jixweber xwîn dibe? (Bir yerin kendiliğinden kanıyor mu?)

Ku derê te jixweber xwîn dibe? (Neren kendiliğinden kanıyor?)

Heta niha çend caran xwîn bûye? (Şimdiye kadar kaç kere kanamış?)

Wexta ku canê te li derekê dikeve zû şîn dibe? (Vücudun bir yere çarptığında çabuk morarma oluyor mu?)

Pozê te jixweber xwîn dibe? (Burnun kendiliğinden kanıyor mu?)

Mehê çend caran xwîn ji pozê te tê? (Ayda kaç defa burnun kanıyor?)

Wexta ku tu dikevî kincan xwîna te zêde tê? (Adete girdiğin zaman kanaman fazla oluyor mu?)

Wexta ku tu diranê xwe dikişînî xwîna te dereng disekine? (Dişini çektiğin zaman kanaması geç duruyor mu?)

Çokên te diwerimin? (Dizlerinde şişlik oluşuyor mu?)

Heta niha bi kuxukê re xwîn hatiye? (Şimdiye kadar öksürükle kan gelmiş mi?)

Heta niha di destmêja te ya biçûk de te xwîn dîtiye? (Bugüne kadar küçük abdestinde kan görmüş müsün?)

Destmêja te ya mezin reş dibe? (Büyük abdestinde siyahlaşma oluyor mu?)

Dermanên ku tu hertim dixwî hene? (Sürekli kullandığın ilaçlar var mı?)

Niha tu dermanan dixwî? (Şu anda ilaç kullanıyor musun?)

Tu kîjan dermanan dixwî? (Hangi ilaçları kullanıyorsun?)

Lenfadenopati

Girêk di canê te de hene? (Vücudunda düğümler oluşuyor mu?)

Di ku derê te de girêk çêdibin? (Vücudunun neresinde düğümler oluşuyor?)

Di binçengên te de girêk çêdibin? (Koltuk altında düğümler oluşuyor mu?)

Tu kengî pê hisiyayî ku girêk di canê te de hene? (Vücudunda düğümler olduğunu ne zaman fark ettin?)

Ji wê gavê heta niha mezin bûne? (O zamandan şimdiye kadar büyüme oldu mu?)

Wexta ku tu dest girêkan didî diêşin? (Düğümlere dokunduğun zaman ağrı oluyor mu?)

Jixweber diêşin? (Kendiliğinden ağrıyorlar mı?)

Taya te çêdibe? (Ateşin oluyor mu?)

Te kîlo dane? (Kilo vermiş misin?)

Tu bi şev xwê/xwêdan didî? (Geceleri terliyor musun?)

Canê te dixure? (Kaşıntın var mı?)

Çermê ser girêkê sor dibe? (Düğümün üstündeki cilt kızanıyor mu?)

Dermanên ku tu hertim dixwî hene? (Sürekli kullandığın ilaçlar var mı?)

Dermanên ku tu niha dixwî hene? (Şu anda kullandığın ilaçlar var mı?)

Tu niha kîjan dermanan dixwî? (Şu anda hangi ilaçları kullanıyorsun?)

ENDOKRİNOLOJİK SEMPTOMLAR

Hirsutizm

Li rûyê te mû derdikevin? (Yüzünde kıllar çıkıyor mu?)

Li sînga te û li piştê te mû derdikevin? (Göğsünde ve sırtında kıllar çıkıyor mu?)

Ji kengî de ev mû derdikevin? (Ne zamandan beri bu kıllar çıkıyor?)

Ji ber van mûyan tu aciz dibî? (Bu kıllar nedeniyle rahatsızlık hissediyor musun?)

Ev mûyên canê te ji nişkan ve derketin yan hêdî hêdî? (Vücudundaki bu kıllar aniden mi çıktı yoksa yavaş yavaş mı?)

Cara ewilîn tu çend salî ketî kincan? (İlk adetini kaç yaşındaydı?)
Adetên te her ji çend rojan e? (Adetlerin kaç günde bir oluyor?)
Tu hertim di wextê xwe de dikevî kincan? (Adetlerin düzenli mi?)
Ji bo ku tu biheml nemînî tu heban dixwî? (Gebe kalmamak için hap kullanıyor musun?)
Tu çend kîlo yî? (Kaç kilosun?)
Dermanên ku tu hertim dixwî hene? (Sürekli kullandığın ilaçlar var mı?)
Dermanên ku tu niha dixwî hene? (Şu anda kullandığın ilaçlar var mı?)
Tu niha kîjan dermanan dixwî? (Şu anda hangi ilaçları kullanıyorsun?)
Berî van dermanan jî mû li rûyê te derdiketin? (Bu ilaçlardan önce de yüzünde kıllar çıkıyor muydu?)
Dengê te li gorî berê qalind bûye? (Sesin eskisine göre kalınlaşmış mı?)
Porê te diweşe? (Saçın dökülüyor mu?)
Ji serê pêşîrên te şîr tê? (Memelerinden süt akıyor mu?)
Di malbata we de kesên din ku mû li rûyê wan derdikevin hene? (Ailenizde yüzünde kıllar çıkan başka kimse var mı?)

Deride Pigmentasyon

Rengê çermê te guheriye? (Derinin renginde değişim var mı?)
Ku derê çermê te reng guhertiye? (Derinin neresi renk değiştirmiş?)
Ji kengî de rengê çermê te guheriye? (Ne zamandan beri deride renk değişimi mevcut?)
Çermê te diweşe? (Derinde dökülme oluyor mu?)
Cihê ku rengê wî guheriye dixure? (Renk değişimi olan yerde kaşıntı oluyor mu?)
Cihê ku rengê wî guheriye firehtir dibe? (Renk değişimi olan alan genişliyor mu?)

Güçsüzlük

Bêqewetî bi te re çêdibe? (Güçsüzlük oluyor mu?)
Tu ji qudum dikevî? (Takatten düşüyor musun?)
Ji kengî de bêqewetî heye? (Ne zamandan beri güçsüzlük mevcut?)
Bêqewetî ji nişkan ve dest pê kir? (Güçsüzlük aniden mi başladı?)
Her ku diçe bêqewetî zêdetir dibe? (Zamanla güçsüzlük artıyor mu?)
Wexta ku tu porê xwe şeh dikî tu diwestî/dibetilî? (Saçlarını taradığında yoruluyor musun?)
Wexta ku tu radihêjî misîneke av tu diwestî? (Bir ibrik su kaldırdığında yoruluyor musun?)
Wexta ku tu hildikişî tu ji hal de dikevî? (Yokuş çıktığında takatten düşüyor musun?)
Wexta ku tu radibî ser xwe tu ji qudum dikevî? (Ayağa kalktığında güçsüzlük oluyor mu?)

Tişt cot cot t n ber  av  te? (Nesneleri  ift olarak görüyor musun?)
Wexta ku tu xwarinek  dadiqurt n  bi te zor t ? (Yeme i yutarken zorlan yor musun?)
Wexta ku tu b qewet dim n  dereke te di  e? (G c s zl k oldu unda a rı olu uyor mu?)
Di malbata we de kesek  din bi v    ikayet  heye? (Ailenizde bu  ikayetleri olan ba ka kimse var mı?)

Hipotiroidi

Tu z  dibetili/diwest ? ( abuk yoruluyor musun?)
Tu li gorî berî karî xwe derengt r dikî? (Daha önceye göre i lerini daha geç yapıyor musun?)
Xewa te pirr t ? (Uy un çok geliyor mu?)
Pirr caran te sar e? ( o u zaman    yor musun?)
Tu ji serm  aciz dib ? (So uktan rahatsız oluyor musun?)
Xw dana te k m bûye? (Terlemen azalmış mı?)
Tu h s dikî ku  erm  te zuha bûye? (Derinin kurudu unu hissediyor musun?)
Reng   erm  te zer dibe? (Cildinde sararma oluyor mu?)
Nen k n te pirr di ikin? (T rnakların  ok kırılıyor mu?)
Por  te diwe e? (Sa ın d k l yor mu?)
Xwarina te k m b ye? (  tahın azalmı  mı?)
Dereke te di  e? (Bir yerin a rıyor mu?)
Can  te ditevize? (Vücudunda uy şukluk oluyor mu?)
Tu qebiz dib ? (Kabızlık oluyor mu?)
Dest n te/ ok n te diwerimin? (Ellerin/Dizlerin  i iyor mu?)
Tu ti tan z  ji b r dik ? ( abuk unutuyor musun?)

Hipertiroidi

Tu xwarin  pirr dixw  yan hindik? (Yeme i  ok mu yiyorsun yoksa az mı?)
Tu ze f b y ? (Zayıflamı  mısın?)
Te k lo dane? (Kilo vermi  misin?)
Te  end k lo dane? (Ka  kilo vermi sin?)
Tu  elew b y ? ( i manlamı  mısın?)
Te k lo stendine? (Kilo almı  mısın?)
Te  end k lo stendine? (Ka  kilo almı sin?)
Dest n te diricifin/dilerizin/dihezin? (Ellerin titriyor mu?)
Dest n te ji keng  de dilerizin/diricifin/dihezin? (Ellerin ne zamandan beri titriyor?)
Dil  te diav je? ( arpıntın var mı?)
Dil  te dike gupegup? ( arpıntın oluyor mu?)
Dil  te ji keng  de dike gupegup? ( arpıntın ne zamandan beri var?)
Gupegupa dil  te   qas  devam dike? ( arpıntın ne kadar sürüyor?)

Wexta ku dilê te dike gupegup tirs/xof dikeve ser dilê te? (Çarpıntın olduğunda korku hissediyor musun?)

Destên te germ dibin? (Ellerin sıcak oluyor mu?)

Tu ji germê aciz dibî? (Sıcaktan rahatsız oluyor musun?)

Destên te xwê/xwêdan didin? (Ellerin terliyor mu?)

Bêhna te diçike? (Nefes darlığın oluyor mu?)

Tu zû dibetili/diwestî? (Çabuk yoruluyor musun?)

Çavên te beloqî dibin? (Gözlerin dışarıya doğru çıkıyor mu?)

Dora çavê te diwerime? (Gözlerinin etrafı şişiyor mu?)

Diabetes Mellitus

Tu zû dibetili/diwestî? (Çabuk yoruluyor musun?)

Devê te pirr zuha dibe? (Ağzın çok kuruyor mu?)

Tu pirr tî dibî? (Çok susuyor musun?)

Tu avê pirr vedixwî? (Çok su içiyor musun?)

Tu zû birçî dibî? (Çabuk acıkıyor musun?)

Tu pirr xwarinê dixwî? (Çok yemek yiyor musun?)

Tu zeîf dibî? (Zayıflıyor musun?)

Te çend kîlo dane? (Kaç kilo verdin?)

Tu pirr derdikevî destmêja biçûk? (Küçük abdeste çok çıkıyor musun?)

Tu rojê çend caran derdikevî destmêja biçûk? (Günde kaç kere küçük abdeste çıkıyorsun?)

Tu bi şev derdikevî destmêja biçûk? (Geceleyin idrara çok çıkar mısın?)

Tu bi şev çend caran derdikevî destmêja biçûk? (Geceleyin kaç kere idrara çıkıyorsun?)

Canê te ditevize? (Vücudunda uyuşma oluyor mu?)

Destên te ditevizin? (Ellerin uyuşuyor mu?)

Mahdê te dixele/diqelibe? (Bulantın oluyor mu?)

Tu vedirşî? (Kusuyor musun?)

Canê te dixure? (Kaşıntın oluyor mu?)

Canê te ji kengî de dixure? (Kaşıntın ne zamandan beri var?)

Birîn di devê te de çêdibin? (Ağzında yaralar oluşuyor mu?)

Bêhn ji devê te tê? (Ağzından koku geliyor mu?)

Tu qebiz dibî? (Kabızlığın oluyor mu?)

Canê te diwerime? (Vücudunda ödem oluşuyor mu?)

Zikê/Nava te diêşe? (Karnın ağrıyor mu?)

Serê te gêj dibe? (Baş dönmesi oluyor mu?)

Ber çavê te reş dibe? (Göz kararması oluyor mu?)

Tu bêhiş dikevî? (Bayılıyor musun?)

Tu dixeriqî/dixewirî? (Bayılıyor musun?)

Tu çiqasî xeriqî/xewirî dimînî? (Ne kadar süre baygın kalıyorsun?)

Erkeklerde İnfertilite

Tu zewicî yî? (Evli misin?)

Ev çend sal in tu zewicî yî? (Kaç yıldır evlisin?)

Zarokên te hene? (Çocukların var mı?)

Çend zarokên te hene? (Kaç çocuğun var?)

Hefteyê/Mehê çend caran tu û hevala xwe diherin ba hev? (Eşinle haftada/ayda kaç kez birlikte oluyorsun?)

Nexweşiyên te yên ku te berê derbas kirine kîjan in? (Daha önce hangi hastalıkları geçirdin?)

Nexweşiyeye te niha heye? (Şu anda bir hastalığın var mı?)

Tu berê bi êşa zirav/jana zirav/weremê ketî? (Daha önce ince hastalık/verem geçirdin mi?)

Tansiyona te bilind dibe? (Tansiyonun yükseliyor mu?)

Tu berê emeliyat bûyî? (Daha önce ameliyat oldun mu?)

Tu emeliyata çi bûyî? (Ne ameliyatı oldun?)

Tu çixareyê dikişînî? (Sigara içiyor musun?)

Tu ji kengî de çixareyê dikişînî? (Ne zamandan beri sigara kullanıyorsun?)

Tu rojê çend çixareyan dikişînî? (Günde kaç tane sigara kullanıyorsun?)

Tu alkolê vedixwî? (Alkol içiyor musun?)

Ji kengî de tu alkolê vedixwî? (Ne zamandan beri alkol kullanıyorsun?)

Tu rojê çiqas alkol vedixwî? (Günde ne kadar alkol içiyorsun?)

Dermanên ku tu hertim dixwî hene? (Sürekli kullandığın ilaçlar var mı?)

Dermanên ku tu niha dixwî hene? (Şu anda kullandığın ilaçlar var mı?)

Tu kîjan dermanan dixwî? (Hangi ilaçları kullanıyorsun?)

Kadınlarda İnfertilite

Tu zewicî yî? (Evli misin?)

Ev çend sal in tu zewicî yî? (Kaç yıldır evlisin?)

Zarokên te hene? (Çocukların var mı?)

Çend zarokên te hene? (Kaç çocuğun var?)

Zarok ji ber te çûne? (Düşük yaptın mı?)

Hefteyê/Mehê çend caran tu û hevalê xwe diherin ba hev? (Eşinle haftada/ayda kaç kez birlikte oluyorsun?)

Her meh tu dikevî kincan? (Her ay adet kanaman oluyor mu?)

Her meh di wextê xwe de dibe? (Her ay düzenli mi oluyor?)

Ji kengî de tu nakevî kincan? (Ne zamandan beri adet görmüyorsun?)

Tu pirr zêde zeîf bûyî? (Çok fazla zayıflamış mısın?)

Te çend kîlo dane? (Kaç kilo vermişsin?)

Ji serê pêşîrên te jixweber şîr tê? (Meme ucundan kendiliğinden süt geliyor mu?)

Wexta ku tu dikevî kincan canê te diêşe? (Adet olduğun zaman ağrın oluyor mu?)

Berî ku tu bikevî kincan pêşîrên te diêşin? (Adet görmeden önce göğüsle-
rinde ağrı oluyor mu?)

Berî ku tu bikevî kincan canê te diwerime? (Adet görmeden hemen önce vü-
cudunda ödem oluşuyor mu ?)

Nexweşiyên te yên ku te berê derbas kirine kîjan in? (Daha önce hangi has-
talıkları geçirdin?)

Nexweşiyêke te niha heye? (Şu anda bir hastalığın var mı?)

Tu berê bi êşa zirav/jana zirav/weremê ketiye? (Daha önce ince hastalık/ve-
rem geçirdin mi?)

Li rûyê te mû derdikevin? (Yüzünde kıllar çıkıyor mu?)

Li sînga te û piştê te mû derdikevin? (Göğsünde ve sırtında kıllar çıkıyor
mu?)

Tansiyona te bilind dibe? (Tansiyonun yükseliyor mu?)

Tu berê emeliyat bûyî? (Daha önce ameliyat oldun mu?)

Tu emeliyata çi bûyî? (Ne ameliyatı oldun?)

Tu çixareyê dikişînî? (Sigara içiyor musun?)

Tu ji kengî de çixareyê dikişînî? (Ne zamandan beri sigara kullanıyorsun?)

Tu rojê çend çixareyan dikişînî? (Günde kaç tane sigara kullanıyorsun?)

Tu alkolê vedixwî? (Alkol içiyor musun?)

Ji kengî de tu alkolê vedixwî? (Ne zamandan beri alkol kullanıyorsun?)

Tu rojê çiqas alkol vedixwî? (Günde ne kadar alkol içiyorsun?)

Dermanên ku tu hertim dixwî hene? (Sürekli kullandığın ilaçlar var mı?)

Dermanên ku tu niha dixwî hene? (Şu anda kullandığın ilaçlar var mı?)

Tu kîjan dermanan dixwî? (Hangi ilaçları kullanıyorsun?)

KISA SEMPTOM TARAMA

Dereke te diêşe? (Bir yerin ağrıyor mu?)

Zikê/Nava te diêşe? (Karnın ağrıyor mu?)

Zikê/Nava te ji kengî de diêşe? (Karnın ne zamandan beri ağrıyor?)

Ku derê zikê te diêşe? (Karnının neresi ağrıyor?)

Taya te heye? (Ateşin var mı?)

Taya te ji kengî de heye? (Ne zamandan beri ateşin var?)

Êşa zikê te ji nişkan ve dest pê kir? (Karn ağrısı aniden mi başladı?)

Dereke te yî din diêşe? (Başka bir yerin ağrıyor mu?)

Mahdê te dixele/diqelibe? (Bulantın var mı?)

Dilê te li hev dikeve? (Bulantın oluyor mu?)

Ji kengî de mahdê te dixele/diqelibe? (Ne zamandan beri bulantın var?)

Tu vedirşî? (Kusuyor musun?)

Ji kengî de tu vedirşî? (Ne zamandan beri kusuyorsun?)

Verşiya te çi reng e? (Kusmuğun ne renktir?)

Wexta ku tu tiştêkî dixwî bi te zor tê? (Bir şey yerken zorlanıyor musun?)

Ji kengî de xwarin bi te zor tê? (Ne zamandan beri yemekte zorlanıyorsun?)

Emelê te heye? (İshalin var mı?)
Nava te dihere? (İshalin var mı?)
Ji kengî de emelê te heye? (Ne zamandan beri ishalin var?)
Tu rojê çend caran derdikevî derve? (Günde kaç kere dışarı çıkıyorsun?)
Qebizbûn bi te re heye? (Sende kabızlık oluyor mu?)
Ji kengî de bi te re qebizbûn heye? (Ne zamandan beri kabızlığın var?)
Destmêja te ya mezin çi reng e? (Büyük abdestin ne renktir?)
Qebizbûna te bixwîn e? (Kabızlığın kanlı mı?)
Zikê/Nava te dinepîxe/diwerime? (Karında şişlik oluyor mu?)
Ba ji ber te dihere? (Gazın oluyor mu?)
Serê te gêj dibe? (Baş dönmesi oluyor mu?)
Ji kengî de zerika te heye? (Ne zamandan beri sarılığınız var?)
Zerika te ji nişkan ve dest pê kir? (Sarılığın birdenbire mi başladı?)
Bi zerikê re zikê/nava te diêşe? (Sarılıkla beraber karın ağrısı oluyor mu?)
Bi zerikê re mahdê te diqelibe? (Sarılıkla beraber bulantın oluyor mu?)
Bi zerikê re rengê destmêja biçûk diguhere? (Sarılıkla beraber idrar rengi değişiyor mu?)
Tu rojê çend caran derdikevî destmêja biçûk? (Günde kaç kere küçük abdeste çıkıyorsun?)
Bi şev tu derdikevî destmêja biçûk? (Gece küçük abdeste çıkıyor musun?)
Van rojên/hefteyên/salên dawî te kilo dane? (Son günlerde/haftalarda/yıllarda kilo verdin mi?)
Te çend kilo dane? (Kaç kilo verdin?)
Tu zû dibetilî/diwestî? (Çabuk yoruluyor musun?)
Ji kengî de tu zû dibetilî/diwestî? (Ne zamandan beri çabuk yoruluyorsun?)
Dilê te dike gupegup? (Çarpıntın oluyor mu?)
Sînga te diêşe? (Göğsün ağrıyor mu?)
Serê te gêj dibe? (Başın dönüyor mu?)
Destê te ditevize? (Elin uyuşuyor mu?)
Dermanên ku tu hertim dixwî hene? (Sürekli kullandığın ilaçlar var mı?)
Niha tu dermanan dixwî? (Şu anda ilaç kullanıyor musun?)
Tu kîjan dermanan dixwî? (Hangi ilaçları kullanıyorsun?)
Girêk di canê te de hene? (Vücudunda düğümler oluşuyor mu?)
Li rûyê te mû derdikevin? (Yüzünde kıllar çıkıyor mu?)
Li sînga te û piştê te mû derdikevin? (Göğsünde ve sırtında kıllar çıkıyor mu?)
Ji kengî de ev mû derdikevin? (Ne zamandan beri bu kıllar çıkıyor?)
Bêgewetî bi te re çêdibe? (Güçsüzlük oluyor mu?)
Tu ji qudum dikevî? (Takatten düşüyor musun?)
Ji kengî de bêgewetî heye? (Ne zamandan beri güçsüzlük mevcut?)
Destên te diricifin/dilerizin/dihezin? (Ellerin titriyor mu?)

DERMATOLOJİ

TANIMLAYICI BİLGİLER

Tu bi xêr hatî. (Hoş geldin.)
Tu çawa yî? (Nasılsın?)
Navê te çi ye? (Adın ne?)
Tu çend salî yî? (Kaç yaşındasın?)
Tu li ku çêbûyî? (Nerede doğdun?)
Tu zewicî yî? (Evlî misin?)
Zarokên te hene? (Çocukların var mı?)
Çend zarokên te hene? (Kaç tane çocuğun var?)
Xwendin û nivîsa te heye? (Okuma-yazman var mı?)
Tu çûyî mektebê? (Okula gittin mi?)
Heta sala çendan? (Kaçınıcı sınıfa kadar?)
Tu niha dişuxulî? (Şu anda çalışıyor musun?)
Tu niha çi karî dikî? (Şimdi ne iş yapıyorsun?)
Tu niha li ku dijî? (Şimdi nerede yaşıyorsun?)
Mala we li ku ye? (Eviniz nerededir?)

TEMEL YAKINMALAR

Derbasî/Derbasbûyî be. (Geçmiş olsun.)
Ez çawa karim alîkariya te bikim? (Sana nasıl yardımcı olabilirim?)
Çi şikayeta te heye? (Şikayetinin nedir?)
Îro ji bo çi tu hatiye vir? (Bugün niçin geldin buraya?)
Ez çawa karim alî te bikim? (Sana nasıl yardım edebilirim?)
Tu ji çi aciz î? (Neden şikayetçisin?)
Tu ji çi digazinî? (Neden şikayet ediyorsun?)
Herî pirr tu ji çi aciz î? (En çok neyden şikayetçisin?)
Wekî din çi şikayeta te heye? (Başka ne şikayetinin var?)
Wekî din? (Başka?)

ŞİMDİKİ HASTALIĞIN ÖYKÜSÜ

Ev birîna te kengî dest pê kiriye? (Bu lezyonun ne zaman başladı?)
Ev birîna te ji nişkan ve dest pê kir? (Bu lezyonun birdenbire mi başladı?)
Ev birîna te hêdî hêdî dest pê kir? (Bu lezyonun yavaş yavaş mı başladı?)
Ev birîn di serî de jî weke xwe yî niha bû? (Bu lezyon başlangıçta da böyle miydi?)
Ev birîn di serî de çawa bû? (Bu lezyon başlangıçta nasıldı?)
Ev birîn carê jixweber vedimire? (Bu lezyon arada bir kendiliğinden kayboluyor mu?)

Ev birîn li ber rojê xerabtir dibe? (Bu lezyon güneşte dahada kötüleşiyor mu?)

Ev birîn di sermê de xerabtir dibe? (Bu lezyon soğukta kötüleşiyor mu?)

Ev birîn di germê de xerabtir dibe? (Bu lezyon sıcakta kötüleşiyor mu?)

Birîna te dixure? (Lezyon kaşınıyor mu?)

Birîna te dişewite? (Lezyonda yanma hissediyor musun?)

Birîna te diêşe? (Lezyonda ağrı oluyor mu?)

Ji bo vêya tu berê çûyî ser textor? (Bunun için daha önce doktora gittin mi?)

Derman dan te? (İlaç verdi mi sana?)

Çi derman dan te? (Ne ilaç verdi sana?)

Te ev derman çend rojan xwar? (Bu ilaçları kaç gün kullandın?)

Tu niha jî van dermanan dixwî? (Bu ilaçları hala kullanıyor musun?)

Bi wan dermanan birîna te çawa bû? (Bu ilaçlarla yaran nasıl oldu?)

Berê jî tu birîn di canê te de çêdibûn? (Daha önce de vücudunda yaralar oluşuyor muydu?)

NOT: Kürtçe'de kullandığımız "birîn" kelimesini "lezyon, döküntü, yara" kavramlarına karşılık olarak düşündük.

TİBBÎ ÖYKÜ

Kişisel Öykü

Nexweşiya şeker bi te re heye? (Şeker hastalığının var mı?)

Nexweşiya qelb bi te re heye? (Kalp hastalığının var mı?)

Nexweşiya gurçikan bi te re heye? (Böbrek hastalığının var mı?)

Tansiyona te bilind dibe? (Tansiyonun yükseliyor mu?)

Tu çixareyê dikişînî? (Sigara içiyor musun?)

Tu çûyî ser textorê cildiyê? (Cildiye doktoruna gittin mi?)

Kesî xwîn daye te? (Kimse sana kan verdi mi?)

Tu qet emeliyat bûyî? (Hiç ameliyat oldun mu?)

Tu emeliyata çî bûyî? (Ne ameliyatı oldun?)

Aile Öyküsü

Di malbata we de nexweşiya şeker/qelb/gurçikan/tansiyonê heye? (Ailenizde şeker/kalp/böbrek/tansiyon hastalığı var mı?)

Di malbata we de kesên ku emeliyat bûne hene? (Ailenizde ameliyat geçiren var mı?)

Emeliyata çî bûne? (Ne ameliyatı geçirdiler?)

Kengî emeliyat bû? (Ne zaman ameliyat oldu?)

Di malbata we de nexweşiya weke ya te bi kesî re heye? (Ailenizde seninkine benzer bir hastalığı olan başka kimse var mı?)

Di malbata we de kesî ku diçe ser textorê cildiyê hene? (Ailenizde cildiye doktoruna giden var mı?)

Meslek Öyküsü

Tu niha çi karî dikî? (Şimdi ne iş yapıyorsun?)

Tu vî karî ji kengî ve dikî? (Ne zamandan beri bu işi yapıyorsun?)

Te berê çi kar dikir? (Daha önce ne iş yapıyordun?)

Wexta ku tu çend rojan dev ji karê xwe berdidî, birîna te hinekî baş dibe?

(Birkaç gün işi bıraktığında lezyonda bir iyileşme oluyor mu?)

Hevalên ku hûn bi hevdu re kar dikin, birînên bi vî şiklî di canê wan de ji çêdibin? (Beraber iş yaptığın arkadaşlarında da bu tür yaralar oluşuyor mu?)

İlaç Öyküsü

Berê ji bo nexweşiyeke din tu çûyî ser textoran? (Daha önce başka bir hastalık için doktora gittin mi?)

Derman dan te? (İlaç verdi mi sana?)

Pişti ku te ew derman xwarin ev birînên te dest pê kir? (O ilaçları kullandıktan sonra mı bu yaralar oluştu?)

Pişti ku te derman betal kirin birînên te baş bûn? (İlaçları bıraktıktan sonra yaraların iyileşti mi?)

Dermanên ku tu hertim dixwî hene? (Sürekli kullandığın ilaçlar var mı?)

Dermanên ku niha tu dixwî hene? (Şu anda kullandığın ilaçlar var mı?)

Kîjan derman in? (Hangi ilaçlardır?)

Adet ve Gebelik Öyküsü

Birînên te berî ku tu têkevî kincan pirrtir dibin? (Yaralar adet görmeden önce artıyor mu?)

Wexta ku tu dikevî kincan tu dermanan dixwî? (Adet gördüğün zaman ilaç kullanıyor musun?)

Tu niha biheml î? (Şu anda gebe misin?)

Tu berê biheml mayî? (Daha önce gebe kaldın mı?)

Wexta ku tu biheml bû birîn di canê te de çêdibûn? (Gebe kaldığında vücudunda yaralar çıkıyor muydu?)

KISA SEMPTOM TARAMA

Te van rojan sabûna xwe guhertiye? (Bugünlerde kullandığın sabunu değiştirdin mi?)

Te van rojan dermanên firaxan guhertiye? (Bugünlerde bulaşık deterjanını değiştirdin mi?)

Ji kengî de te guhertiye? (Ne zamandır değiştirmişsin?)

Hûn heywanan xwedî dikin? (Hayvan besliyor musunuz?)

Hûn li malê kîjan heywanan xwedî dikin? (Evde hangi hayvanları besliyorsunuz?)

Tu bêhnê bi xwe werdikî/dadikî? (Koku sürüyor musun?)

Van rojan kêzikan dev te kiriye? (Bugünlerde böcek ısırды mı seni?)

Di van demên dawî de te xwarineke nuh xwariye? (Son zamanlarda yeni bir yemek yedin mi?)

Ev birînên te zivistani/bihari/havîni/payîzi xerabtir dibin? (Yaraların kışın/ilkbaharda/yazın/sonbaharda daha da kötüleşiyor mu?)

Di canê te girêk çêdibin? (Vücudunda düğümler oluşuyor mu?)

Di canê te de belalûk çêdibin? (Vücudunda siğil çıkıyor mu?)

Ev girêk ji kengî de hene? (Bu düğümler ne zamandan beri var?)

Birîna te nême/avê digire? (Yara iltihap/su tutuyor mu?)

Nêm/av ji birîna te tê? (Yarandan iltihap/su geliyor mu?)

Wexta ku tu dest birînê didî diêşe? (Yaraya dokunduğunda ağrı oluyor mu?)

Birîna te diwerime? (Yaranda şişlik oluşuyor mu?)

Wexta ku birîn derdikevin tu tayê digirî? (Yaralar oluştuğunda ateşin oluyor mu?)

Wexta ku tu birînê dixurînî pirtik jê diweşin? (Yarayı kaşıdığında dökülen parçalar oluyor mu?)

Pişti ku birîn diteqe qemûşeke reş digire? (Yara patladığında siyah bir kabuk oluşuyor mu?)

Birîn bêtir di ku derê canê te de çêdibin? (Yaralar daha çok vücudunun hangi bölümünde oluşuyor?)

Birîn her ku diçe belav dibin? (Yaralar gitgide yayılıyor mu?)

Di devê te de birîn çêdibin? (Ağzında yaralar oluşuyor mu?)

Di nav porê te de birîn çêdibin? (Saçlı bölgede yaralar oluşuyor mu?)

Di porê te de menes/kapek heye? (Saçında kepek var mı?)

Birîn piştî ku baş dibin şîna wan dimîne? (Yaralar iyileştikten sonra iz bırakıyor mu?)

Xur di canê te de çêdibe? (Vücudunda kaşıntı oluyor mu?)

Ku derê canê te dixure? (Vücudunun neresi kaşınıyor?)

Xura te bêtir bi şev e yan bi roj e? (Kaşıntının daha çok gece mi yoksa gündüz mü oluyor?)

Bi kîjan xwarinan xura te zêdetir dibe? (Hangi yemeklerle kaşıntının artıyor?)

Wexta ku tu birînê xwîn dikî xura wê kêr dibe? (Yarayı kanatınca kaşıntısı azalıyor mu?)

Di malbata we de kesên din ku dixurin hene? (Ailenizde başka kaşınan var mı?)

Di mala we de kêzik hene? (Evinizde böcek var mı?)

Van rojan hûn çûne geştê/seyrane/gerê/pîknîkê? (Son günlerde pikniğe gittiniz mi?)

Nivînên te hirî ne? (Yatağın yünden mi?)

Zîro/zûrî bi te re heye? (Kurt var mı sende?)

Alerjiya te bi dermanan heye? (İlaçlara alerjin var mı?)

Bi kîjan dermanan alerjiya te heye? (Hangi ilaçlara karşı alerjin var?)

Alerjiya te bi xwarinan heye? (Yemeklere alerjin var mı?)

Bi kîjan xwarinan alerjiya te heye? (Hangi yemeklere karşı alerjin var?)

Tiştekî din ku tu dixwazî bêjî heye? (Söylemek istediğin başka bir şey var mı?)

Tiştekî ku tu dixwazî bipirsî heye? (Sormak istediğin başka bir şey var mı?)

ENFEKSİYON HASTALIKLARI

TANIMLAYICI BİLGİLER

Tu bi xêr hatî. (Hoş geldin.)
Tu çawa yî? (Nasılsın?)
Navê te çi ye? (Adın ne?)
Tu çend salî yî? (Kaç yaşındasın?)
Tu li ku çêbûyî? (Nerede doğdun?)
Tu zewicî yî? (Evlî misin?)
Zarokên te hene? (Çocukların var mı?)
Çend zarokên te hene? (Kaç tane çocuğun var?)
Xwendin û nivîsa te heye? (Okuma-yazman var mı?)
Tu çûyî mektebê? (Okula gittin mi?)
Heta sala çendan? (Kaçınıcı sınıfa kadar okula gittin?)
Tu niha dişuxulî? (Şu anda çalışıyor musun?)
Tu niha çi karî dikî? (Şimdi ne iş yapıyorsun?)
Tu niha li ku dijî? (Şimdi nerede yaşıyorsun?)
Mala we li ku ye? (Eviniz nerededir?)

TEMEL YAKINMALAR

Derbasî/Derbasbûyî be. (Geçmiş olsun.)
Ez çawa karim alîkariya te bikim? (Sana nasıl yardımcı olabilirim?)
Çi şikayeta te heye? (Şikayetin nedir?)
Îro ji bo çi tu hatî vir? (Bugün niçin geldin buraya?)
Ez çawa karim alî te bikim? (Sana nasıl yardım edebilirim?)
Tu ji çi aciz î? (Neden şikayetçisin?)
Tu ji çi digazînî? (Neden şikayet ediyorsun?)
Herî pirr tu ji çi aciz î? (En çok neyden şikayetçisin?)
Wekî din çi şikayeta te heye? (Başka ne şikayetin var?)
Wekî din? (Başka?)

TIBBÎ ÖYKÜ

Kişisel Öykü

Nexweşiya şeker bi te re heye? (Şeker hastalığının var mı?)
Nexweşiya qelb bi te re heye? (Kalp hastalığının var mı?)
Nexweşiya gurçikan bi te re heye? (Böbrek hastalığının var mı?)
Tansiyona te bilind dibe? (Tansiyonun yükseliyor mu?)
Tu çixareyê dikişînî? (Sigara içiyor musun?)
Kesî xwîn daye te? (Kimse sana kan verdi mi?)
Tu qet emeliyat bûyî? (Hiç ameliyat oldun mu?)

Tu emeliyata çi bûyî? (Ne ameliyatı oldun?)

Aile Öyküsü

Di malbata we de nexweşiya şeker/qelb/gurçikan/tansiyonê heye? (Ailenizde şeker/kalp/böbrek/tansiyon hastası olan var mı?)

Di malbata we de kesên ku emeliyat bûne hene? (Ailenizde ameliyat geçiren var mı?)

Emeliyata çi bûne? (Ne ameliyatı geçirdiler?)

Di malbata we de nexweşiya weke ya te bi kesî re heye? (Ailenizde seninkine benzer bir hastalığı olan başka kimse var mı?)

ENFEKSİYON HASTALIKLARINDA ANAMNEZ

Ateş

Taya te heye? (Ateşin var mı?)

Taya te ji kengî de heye? (Ateşin ne zamandan beri var?)

Te taya xwe bi dereceyê pîvaye? (Ateşini derece ile ölçtün mü?)

Taya te rojê/hefteyê/mehê çend caran çêdibe? (Ateşin günde/haftada/ayda kaç defa oluyor?)

Taya te bi roj an bi şev bilind dibe? (Ateşin gündüz mü yoksa gece mi yükseliyor?)

Taya te ji nişkan ve bilind bû? (Ateşin aniden mi yükseldi?)

Taya te çend saetan dewam dike? (Ateşin kaç saat devam ediyor?)

Wexta ku taya te bilind dibe te sar dibe? (Ateşin yükseldiği zaman üşüyor musun?)

Wexta ku taya te bilind dibe tu diricifî/dilerizî/dihezî? (Ateşin yükseldiği zaman titriyor musun?)

Berî ku taya te dest pê bike tu diricifî/dilerizî/dihezî yan piştî tayê? (Ateşin başlamadan önce mi yoksa sonrasında mı titremen oluyor?)

Wexta ku taya te bilind dibe tu xwê/xwêdan didî? (Ateşin yükseldiği zaman terliyor musun?)

Taya te rojê çend caran bilind û nizm dibe? (Ateşin günde kaç kez yükselip iniyor?)

Ev mehek e tu çûyî dereke xerîb? (Son bir aydır yabancı bir yere gittin mi?)

Dermanên ku tu hertim dixwî hene? (Sürekli kullandığın ilaçlar var mı?)

Dermanên ku tu niha dixwî hene? (Şu anda kullandığın ilaçlar var mı?)

Tu niha kîjan dermanan dixwî? (Şu anda hangi ilaçları kullanıyorsun?)

Karın Ağrısı

Zikê/Nava te diêşe? (Karnın ağrıyor mu?)

Zikê/Nava te ji kengî de diêşe? (Karnın ne zamandan beri ağrıyor?)

Ku derê zikê te diêşe? (Karnının neresi ağrıyor?)
Êşa zikê te ji nişkan ve dest pê kir? (Karnının ağrısı aniden mi başladı?)
Piştî ku dest pê kir cihê wê guherî? (Başladıktan sonra lokalizasyonu değişti mi?)
Dereke te yî din diêşe? (Başka bir yerin ağrıyor mu?)
Zikê te hertim diêşe yan carinan diêşe? (Karn ağrısı her zaman mı yoksa ara sıra mı var?)
Êşeke çawa ye? (Nasıl bir ağrıdır?)
Êşeke weke kêr lê keve ye? (Bıçak saplanır tarzında bir ağrı mı?)
Êşeke weke şewatê ye? (Yanma tarzında bir ağrı mı?)
Êşeke weke ecîqandîne ye? (Sıkışma tarzında bir ağrı mı?)
Êşa te her ku diçe zêdetir dibe yan kêmtir dibe? (Ağrı zamanla artıyor mu azalıyor mu?)
Wexta ku zikê te diêşe mahdê te dixele/diqelibe? (Karnın ağrıdığı zaman bulantının oluyor mu?)
Wexta ku zikê te diêşe tu vedirşî? (Karnın ağrıdığı zaman kusman oluyor mu?)
Wexta ku zikê te diêşe qebizbûna te çêdibe? (Karnın ağrıdığı zaman kabızlığın oluyor mu?)
Wexta ku zikê te diêşe emelê te çêdibe? (Karnın ağrıdığı zaman ishalin oluyor mu?)
Wexta ku zikê te diêşe taya te çêdibe? (Karnın ağrıdığı zaman ateşin oluyor mu?)
Wexta ku zikê te diêşe tu diricîfî/dilerizî/dihezi? (Karnın ağrıdığı zaman titriyor musun?)
Berê kevir di ziravê te yan di gurçikên te de hebûn? (Daha önce safra kesende ya da böbreklerinde taş var mıydı?)
Piştî xwarinê zikê te diêşe? (Yemekten sonra karnın ağrıyor mu?)
Piştî xwarinê bi çiqaşî zikê te diêşe? (Yemekten ne kadar süre sonra karnın ağrıyor?)
Kîjan dahnê rojê êşa zikê te zêdetir e? (Günün hangi öğünü karn ağrısı daha fazla oluyor?)
Wexta ku tu birçî bî zikê te diêşe? (Aç olduğunda karn ağrısı oluyor mu?)

Bulantı-Kusma

Mahdê te dixele/diqelibe? (Bulantının var mı?)
Dilê te li hev dikeve? (Bulantının oluyor mu?)
Ji kengî ve mahdê te dixele/diqelibe? (Ne zamandan beri bulantının var?)
Her ji çiqaşî mahdê te dixele? (Ne kadar sıklıkta bulantının oluyor?)
Her roj mahdê te dixele? (Her gün miden bulanıyor mu?)
Tu vedirşî? (Kusuyor musun?)

Ji kengî ve tu vedirşî? (Ne zamandan beri kusuyorsun?)
Verşiya te çi reng e? (Kusmuğun ne renktir?)
Bêhneke nexweş ji verşiya te tê? (Kusmuk kötü kokulu mu?)
Têkiliya verşiya te bi xwarinê re heye? (Kusmanın yemek ile bir ilgisi var mı?)
Piştî xwarinê tu vedirşî? (Yemekten sonra kusuyor musun?)
Piştî xwarinê bi çiqasî tu vedirşî? (Yemekten ne kadar süre sonra kusuyorsun?)
Kîjan xwarin dikin ku tu verşî? (Hangi yemekler kusmana neden olur?)
Bêyî ku tu verşî mahdê te dixele/diqelibe? (Kusma olmadan bulantın oluyor mu?)
Wexta ku mahdê te dixele [tu vedirşî] zikê te diêşe? (Bulantın [kusman] olduğu zaman karnın ağrıyor mu?)
Wexta ku mahdê te dixele [tu vedirşî] qebizbûn bi te re çêdibe? (Bulantın [kusman] olduğu zaman kabızlığın oluyor mu?)
Wexta ku mahdê te dixele [tu vedirşî] emel bi te re çêdibe? (Bulantın [kusman] olduğu zaman ishalin oluyor mu?)
Wexta ku mahdê te dixele [tu vedirşî] rengê destmêja biçûk diguhere? (Bulantın [kusman] olduğu zaman idrar rengi değişiyor mu?)
Wexta ku mahdê te dixele [tu vedirşî] rengê destmêja mezin diguhere? (Bulantın [kusman] olduğu zaman gaita rengi değişiyor mu?)
Wexta ku mahdê te dixele [tu vedirşî] taya te çêdibe? (Bulantın [kusman] olduğu zaman ateşin oluyor mu?)
Wexta ku mahdê te dixele [tu vedirşî] guhê te giran dibe? (Bulantın [kusman] olduğu zaman iştme kaybı oluyor mu?)
Wexta ku mahdê te dixele [tu vedirşî] zingînî ji guhê te tê? (Bulantın [kusman] olduğu zaman kulağında çınlama oluyor mu?)
Piştî ku tu vedirşî serê te diêşe? (Kustuktan sonra başın ağrıyor mu?)
Sibehê zû berî taştê tu vedirşî? (Sabahleyin kahvaltıdan önce kusuyor musun?)
Di verşiya te de xwîn heye? (Kusmuğunda kan var mı?)

Diyare

Emelê te heye? (İshalin var mı?)
Nava te dihere? (İshalin var mı?)
Ji kengî de emelê te heye? (Ne zamandan beri ishalin var?)
Emelê te ji nişkan ve dest pê kir? (İshalin aniden mi başladı?)
Tu rojê çend caran derdikevî derve? (Günde kaç kere dışarı çıkıyorsun?)
Emelê te piştî xwarinê dest pê kir? (İshalin yemekten sonra mı başladı?)
Emelê te weke avê ye? (İshalin su gibi mi?)
Emelê te bixwîn e? (İshalin kanlı mı?)
Bêhneke nexweş jê tê? (Kötü kokulu mu?)

Berê kesî xwîn daye te? (Daha önce kimse sana kan verdi mi?)
Berê tu qet bi zerikê ketibû? (Daha önce sarılık geçirdin mi?)
Hevalên/Merivên te yên ku bi zerikê ne hene? (Sarılığı olan arkadaşların/akrabaların var mı?)

Öksürük

Kuxuka te heye? (Öksürüğün var mı?)
Kuxuka te kengî dest pê kir? (Öksürüğün ne zaman başladı?)
Kuxuka te ji nişkan ve dest pê kir? (Öksürüğün birdenbire mi başladı?)
Kuxuka te kîjan dahnê rojê pirrtir e? (Öksürüğün günün hangi zamanında daha fazladır?)
Sibehê zû kuxuka te bêtir dibe? (Sabahları öksürüğün daha fazla oluyor mu?)
Li cihê ku tu lê dişixulî dixan û toz heye? (Çalıştığın ortamda duman ve toz var mı?)
Tu çixareyê dikişînî? (Sigara içiyor musun?)
Tu ji kengî de çixareyê dikişînî? (Ne zamandan beri sigara içiyorsun?)
Tu rojê çend çixareyan dikişînî? (Günde kaç sigara içiyorsun?)
Bi kuxukê re tu balxemê jî derdixî? (Öksürükle beraber balgam da çıkarıyor musun?)
Wexta ku kuxuka te dest pê dike, li ser hev çend deqeyan dewam dike? (Öksürüğün başladığında kaç dakika sürüyor?)
Bi xwarinê re kuxuka te pirrtir dibe? (Yemekle beraber öksürüğün artıyor mu?)
Bi kuxukê re taya te çêdibe? (Öksürükle beraber ateşin oluyor mu?)
Taya te bêtir bi şev çêdibe? (Ateşin daha çok gece mi oluyor?)
Bi kuxukê re serê te diêşe? (Öksürükle beraber baş ağrısı oluyor mu?)
Tu bi şev xwê/xwêdan didî? (Gece terliyor musun?)
Bi kuxukê re sînga te diêşe? (Öksürükle beraber göğüs ağrısı oluyor mu?)
Tu li malê çûkan xwedî dikî? (Evde kuş besliyor musun?)
Merivên te yên bi êşa/jana zirav (weremê) hene? (Verem hastalığı olan akrabaları var mı?)

Balgam

Balxema te heye? (Balgam çıkarıyor musun?)
Ji kengî de balxema te heye? (Ne zamandan beri balgamın var?)
Tu rojê çiqas balxem derdixî? (Günde ne kadar balgam çıkarıyorsun?)
Balxema te kîjan dahnê rojê pirrtir e? (Balgamın günün hangi zamanında daha fazladır?)
Balxema te çi reng e? (Balgamın ne renktir?)
Di nav balxemê de xwîn heye? (Balgamın içinde kan var mı?)
Bêhneke nexweş ji balxemê tê? (Balgam kötü kokuyor mu?)
Tu çixareyê dikişînî? (Sigara içiyor musun?)

Van rojan şiklê balxema te guheriye? (Bugünlerde balgamın şekli değişti mi?)

Bi balxemê re taya te çêdibe? (Balgamla beraber ateşin oluyor mu?)

Bi balxemê re sînga te diêşe? (Balgamla beraber göğüs ağrısı oluyor mu?)

Îdrar Yolları Enfeksiyonları

Tu rojê çend caran derdikevî destmêja biçûk? (Günde kaç kere küçük abdeste çıkıyorsun?)

Bi şev tu derdikevî destmêja biçûk? (Gece küçük abdeste çıkıyor musun?)

Şevê çend caran? (Gecede kaç defa?)

Carinan ji nişkan ve destmêja te ya biçûk tê? (Bazen aniden küçük abdestin geliyor mu?)

Tu bi şev avê/çayê/qahwê pirr vedixwî? (Gece çok su/çay/kahve içiyor musun?)

Destmêja te ya biçûk dişewite? (Küçük abdestini yaparken yanma oluyor mu?)

Ev çend roj in? (Kaç gündür?)

Taya te heye? (Ateşin oluyor mu?)

Wexta ku tu destmêja xwe ya biçûk dikî tu xwe diesirînî? (Küçük abdestini yaparken ıkınıyor musun?)

Tu bi şev nivînên xwe şil dikî? (Geceleyin yatağını ıslatıyor musun?)

Bêhemdî xwe tu destmêja biçûk dikî? (İsteğin dışında idrarını kaçırıyor musun?)

Wexta ku tu destmêja biçûk dikî carinan disekine/qut dibe? (Küçük abdestin sırasında duraksama oluyor mu?)

Ji kengî de? (Ne zamandan beri?)

Piştî destmêja biçûk dilop/nîqut jê tîn? (Küçük abdestten sonra damlalar geliyor mu?)

Piştî ku tu destmêja biçûk dikî tu hîs dike ku hîn jî tê de maye? (Küçük abdestini yaptıktan sonra da içeride biraz kaldığını hissediyor musun?)

Kevir bi te re çêbûbûn berê? (Daha önce sende taş oluşmuş muydu?)

Destmêja te ya biçûk zelal e yan şêlû ye? (Küçük abdestin berrak mı yoksa bulanık mı?)

Bêhneke nexweş jê tê? (Kötü kokuyor mu?)

Destmêja te ya biçûk zirav bûye? (Küçük abdestin incelmış mi?)

Destmêja te ya biçûk dibe weke şîr? (Küçük abdestin süt kıvamında oluyor mu?)

Xwîn ji destmêja te ya biçûk tê? (Küçük abdestinden kan geliyor mu?)

Wexta ku xwîn jê tê dişewite/diêşe? (Kan geldiğinde yanma/ağrı oluyor mu?)

KISA SEMPTOM TARAMA

Dereke te diêşe? (Bir yerin ağrıyor mu?)

Ku derê te diêşe? (Neren ağrıyor?)

Serê te diêşe? (Başın ağrıyor mu?)

Taya te heye? (Ateşin var mı?)

Taya te ji kengî de heye? (Ateşin ne zamandan beri var?)

Taya te rojê/hefteyê/mehê çend caran çêdibe? (Ateşin günde/haftada/ayda kaç defa oluyor?)

Taya te ji nişkan ve bilind bû? (Ateşin aniden mi yükseldi?)

Taya te çend saetan dewam dike? (Ateşin kaç saat devam ediyor?)

Wexta ku taya te bilind dibe te sar dibe? (Ateşin yükseldiği zaman üşüyor musun?)

Wexta ku taya te bilind dibe tu diricîfî/dilerizî? (Ateşin yükseldiği zaman titriyor musun?)

Taya te rojê çend caran bilind û nizm dibe? (Ateşin günde kaç kez yükselip düşüyor?)

Nêm/îltîhab/av ji guhê te tê? (Kulağından akıntı geliyor mu?)

Zikê/Nava te diêşe? (Karnın ağrıyor mu?)

Zikê/Nava te ji kengî de diêşe? (Karnın ne zamandan beri ağrıyor?)

Êşa zikê te ji nişkan ve dest pê kir? (Karnın ağrısı aniden mi başladı?)

Wexta ku zikê te diêşe emelê te çêdibe? (Karnın ağrıdığı zaman ishalin oluyor mu?)

Wexta ku zikê te diêşe taya te çêdibe? (Karnın ağrıdığı zaman ateşin oluyor mu?)

Wexta ku zikê te diêşe te sar e? (Karnın ağrıdığı zaman üşüyor musun?)

Mahdê te dixele/diqelibe? (Bulantın var mı?)

Dilê te li hev dikeve? (Bulantın oluyor mu?)

Ji kengî de mahdê te dixele/diqelibe? (Ne zamandan beri bulantın var?)

Tu vedirşî? (Kusuyor musun?)

Ji kengî de tu vedirşî? (Ne zamandan beri kusuyorsun?)

Emelê te heye? (İshalin var mı?)

Ji kengî de emelê te heye? (Ne zamandan beri ishalin var?)

Emelê te ji nişkan ve dest pê kir? (İshalin aniden mi başladı?)

Tu rojê çend caran derdikevî derve? (Günde kaç kere dışarı çıkıyorsun?)

Emelê te weke avê ye? (İshalin su gibi mi?)

Emelê te bixwîn e? (İshalin kanlı mı?)

Tu bêhiş dikevî? (Bilincini kaybediyor musun?)

Tu hewale derbas dikî? (Havale geçiriyor musun?)

Ji kengî de zerika te heye? (Ne zamandan beri sarılığın var?)

Zerika te ji nişkan ve dest pê kir? (Sarılığın birdenbire mi başladı?)

Bi zerikê re zikê/nava te diêşe? (Sarılıkla beraber karnın ağrısı oluyor mu?)

Bi zerikê re mahtê te diqelibe? (Sarılıkla beraber bulantın oluyor mu?)
Destmêja te ya biçûk dişewite? (Küçük abdestini yaparken yanma oluyor mu?)
Kuxuka te heye? (Öksürüğün var mı?)
Kuxuka te kengî dest pê kir? (Öksürüğün ne zaman başladı?)
Kuxuka te ji nişkan ve dest pê kir? (Öksürüğün birdenbire mi başladı?)
Bi kuxukê re tu balxemê jî derdixî? (Öksürükle beraber balgam da çıkıyor musun?)
Bi kuxukê re taya te çêdibe? (Öksürükle beraber ateşin oluyor mu?)
Balxema te çi reng e? (Balgamın ne renktir?)
Di nav balxemê de xwîn heye? (Balgamın içinde kan var mı?)
Bêhneke nexweş ji balxemê tê? (Balgam kötü kokuyor mu?)
Tu çixareyê dikişînî? (Sigara içiyor musun?)

FİZİK TEDAVİ VE REHABİLİTASYON

TANIMLAYICI BİLGİLER

Tu bi xêr hafî. (Hoş geldin.)
Tu çawa yî? (Nasılsın?)
Navê te çi ye? (Adın ne?)
Tu çend salî yî? (Kaç yaşındasın?)
Tu li ku çêbûyî? (Nerede doğdun?)
Tu zewicî yî? (Evli misin?)
Zarokên te hene? (Çocukların var mı?)
Çend zarokên te hene? (Kaç tane çocuğun var?)
Xwendin û nivîsa te heye? (Okuma-yazman var mı?)
Tu çûyî mektebê? (Okula gittin mi?)
Heta sala çendan? (Kaçınıcı sınıfa kadar okula gittin?)
Tu niha dişuxulî? (Şu anda çalışıyor musun?)
Tu niha li ku dijî? (Şimdi nerede yaşıyorsun?)
Mala we li ku ye? (Eviniz nerededir?)

TEMEL YAKINMALAR

Derbasî/Derbasbûyî be. (Geçmiş olsun.)
Ez çawa karim alîkariya te bikim? (Sana nasıl yardımcı olabilirim?)
Çi şikayeta te heye? (Şikayetinin nedir?)
Îro ji bo çi tu hatiye vir? (Bugün niçin geldin buraya?)
Ez çawa karim alî te bikim? (Sana nasıl yardım edebilirim?)
Tu ji çi aciz î? (Neden şikayetçisin?)
Tu ji çi digazînî? (Neden şikayet ediyorsun?)
Herî pirr tu ji çi aciz î? (En çok neyden şikayetçisin?)
Wekî din çi şikayeta te heye? (Başka ne şikayetinin var?)
Wekî din? (Başka?)

TIBBÎ ÖYKÜ

Kişisel Öykü

Nexweşiya şeker bi te re heye? (Şeker hastalığının var mı?)
Nexweşiya dil/qelb bi te re heye? (Kalp hastalığının var mı?)
Nexweşiya gurçikan bi te re heye? (Böbrek hastalığının var mı?)
Tansiyona te bilind dibe? (Tansiyonun yükseliyor mu?)
Tu çixareyê dikişînî? (Sigara içiyor musun?)

Tu ji kengî de çixareyê dikişînî? (Ne zamandan beri sigara içiyorsun?)
Tu rojê çend çixareyan dikişînî? (Günde kaç sigara içiyorsun?)
Berê tu qet çûyî ser textorê fizîkê? (Daha önce hiç fizik doktoruna gittin mi?)
Çi şikayeta te hebû? (Ne şikayetin vardı?)
Çi nexweşiya te hebû? (Ne hastalığın vardı?)
Textorê fizîkê derman dan te? (Fizik doktoru sana ilaç verdi mi?)
Tu bi wan dermanan baş bû? (O ilaçlarla iyileştin mi?)
Tu qet emeliyat bûyî? (Hiç ameliyat oldun mu?)
Tu emeliyata çî bûyî? (Ne ameliyatı oldun?)
Dermanên ku tu hertim dixwî hene? (Sürekli kullandığın ilaçlar var mı?)
Dermanên ku tu niha dixwî hene? (Şimdi kullandığın ilaçlar var mı?)
Kîjan derman in? (Hangi ilaçlardır?)

Aile Öyküsü

Di malbata we de nexweşiya şekir/qelb/gurçikan/tansiyonê heye?
(Ailenizde şeker/kalp/böbrek/tansiyon hastası olan var mı?)
Di malbata we de nexweşiyên fizîkê hene? (Ailenizde fizik hastalığı olan var mı?)
Di malbata we de kesên ku emeliyat bûne hene? (Ailenizde ameliyat geçiren var mı?)
Emeliyata çî bûne? (Ne ameliyatı geçirdiler?)

KAS VE İSKELET HASTALIKLARINDA ANAMNEZ

Ağrı

Êşa te heye? (Ağrın var mı?)
Ku derê te diêşe? (Neren ağrıyor?)
Herderê te ji kengî de diêşe? (Yaygın vücut ağrısı ne zamandan beri var?)
Kulîmekên te diêşin? (Kalçaların ağrıyor mu?)
Ji kengî de diêşe? (Ne zamandan beri ağrıyor?)
Her ku diçe êşa te zêdetir dibe? (Giderek ağrın artıyor mu?)
Êş li canê te belav dibe? (Ağrı vücuduna yayılıyor mu?)
Êşa pişta te diavêje çîmên te? (Sırt ağrın bacaklarına yayılıyor mu?)
Êşa te ji nişkan ve dest pê kir? (Ağrın aniden mi başladı?)
Her roj diêşe? (Hergün ağrıyor mu?)
Kîjan dahnê rojê êşa te zêdetir dibe? (Günün hangi öğününde ağrın artıyor?)
Bi şev êşa te zêdetir dibe? (Geceleri ağrın artıyor mu?)
Wexta ku tu xwe tev didî êşa te zêdetir dibe? (Hareket ettiğinde ağrın artıyor mu?)
Cihê ku diêşe diwerime? (Ağrıyan yer şişiyor mu?)
Cihê ku diêşe sor dibe? (Ağrıyan yer kızanıyor mu?)
Wexta ku te sar be êşa te zêdetir dibe? (Üşüdüğünde ağrın artıyor mu?)

Ji bo ku êşa canê te derbas bibe tu çi dikî? (Ağrının geçmesi için ne yapıyor-sun?)

Wexta ku tu karekî dikî êşa te çêdibe? (Bir iş yaptığında ağrın oluyor mu?)

Wexta ku tu karekî nakî jî êşa te çêdibe? (Bir iş yapmadığında da ağrın oluyor mu?)

Wexta ku tu bêhna xwe vedikî êşa te derbas dibe? (Dinlendiğinde ağrın geçiyor mu?)

Ji bo ku êşa te derbas bibe tu dermanan dixwî? (Ağrının geçmesi için ilaç kullanıyor musun?)

Wexta ku dinya baran û ba be êşa te zêde dibe? (Hava yağmurlu ve rüzgarlı olduğunda ağrın artıyor mu?)

Êşa te te ji xew şiyar dike? (Ağrın uykudan uyandırıyor mu?)

Te barekî giran rahiştiye? (Ağır bir yük kaldırdın mı?)

Tu derb li te ketine? (Hiç darbe aldın mı?)

Te qet qeze derbas kiriye? (Hiç kaza geçirdin mi?)

Tu qet emeliyat bûyî? (Hiç ameliyat geçirdin mi?)

Tu emeliyata çi bûyî? (Ne ameliyatı oldun?)

Güçsüzlük

Bêqewetî bi te re çêdibe? (Güçsüzlük oluyor mu?)

Tu ji qudum dikevî? (Takatten düşüyor musun?)

Ji kengî de bêqewetî heye? (Ne zamandan beri güçsüzlük mevcut?)

Her ku diçe bêqewetî zêdetir dibe? (Zamanla güçsüzlük artıyor mu?)

Wexta ku tu porê şeh dikî tu diwestî/dibetilî? (Saçlarını taradığında yoruluyor musun?)

Wexta ku tu radihêjî misîneke av tu diwestî? (Bir ibrik su kaldırdığında yoruluyor musun?)

Wexta ku tu hildikişî tu ji hal de dikevî? (Yokuş çıktığında takatten düşüyor musun?)

Wexta ku tu radibî ser xwe tu ji qudum dikevî? (Ayağa kalktığında güçsüzlük oluyor mu?)

Tişt cot cot tên ber çavê te? (Nesneleri çift olarak görüyor musun?)

Wexta ku tu xwarinekê dadîqurtîne bi te zor tê? (Yemeği yutarken zorlanıyor musun?)

Di malbata we de kesekî din bi vê şikayetê heye? (Ailenizde bu şikayetleri olan başka kimse var mı?)

Eklem Şişliği

Movikên te diwerimin? (Eklemlerinde şişlik oluyor mu?)

Çokên te diwerimin? (Dizlerinde şişlik oluyor mu?)

Destên te diwerimin? (Ellerinde şişlik oluyor mu?)

Enîşkên te diwerimin? (Dirseklerinde şişlik oluyor mu?)

Lingên te diwerimin? (Ayakların şişiyor mu?)

Ji kengî de diwerimin? (Ne zamandan beri şişlik oluyor?)

Werm ji nişkan ve dest pê kir? (Şişlik aniden mi başladı?)

Werm carinan jixweber derbas dibe? (Şişlik bazen kendiliğın geçiyor mu?)

Wexta ku tu karekî dikî werm zêdetir dibe? (Bir iş yaptığında şişlik artıyor mu?)

Wexta ku tu karekî nakî werm dadikeve? (Bir iş yapmadığında şişlik azalıyor mu?)

Deformite

Xwarbûn di canê te de heye? (Vücudunda eğrilik var mı?)

Xwarbûn ji kengî de heye? (Eğrilik ne zamandan beri mevcut?)

Xwarbûn ji nişkan ve derket? (Eğrilik aniden mi ortaya çıktı?)

Xwarbûn piştî ku derbek lê ket çêbû? (Eğrilik bir darbeden sonra mı oluştu?)

Bi wext re xwarbûn zêdetir bûye? (Eğrilik zamanla artıyor mu?)

Sabah Tutukluğ

Sibehê zû dereke te hişk dibe? (Sabahları bir yerinde sertlik oluyor mu?)

Sibehê zû destên te hişk dibin? (Sabahları ellerinde sertlik oluyor mu?)

Hişkbûna destên te çiqasî dewam dike? (Ellerindeki sertlik ne kadar sürüyor?)

Destên te ji kengî de sibehê zû hişk dibin? (Ellerindeki sertlik ne zamandan beri var?)

Dereke te yî din hişk dibe? (Başka bir yerinde sertlik oluyor mu?)

Yanma ve Uyuşma

Dereke te dişewite? (Bir yerin yanıyor mu?)

Ku derê te dişewite? (Neren yanıyor?)

Destên te, lingên te dişewitin? (Ellerin, ayakların yanıyor mu?)

Destên te, lingên te ji kengî de dişewitin? (Ellerin, ayakların ne zamandan beri yanıyor?)

Dereke te ditevize? (Bir yerin uyuşuyor mu?)

Ku derê te ditevize? (Neren uyuşuyor?)

Destên te, lingên te ditevizin? (Ellerin, ayakların uyuşuyor mu?)

Destên te, lingên te ji kengî de ditevizin? (Ellerin, ayakların ne zamandan beri uyuşuyor?)

Diğer Semptomlar

Birîn di canê te de derdikeyin? (Vücudunda yaralar çıkıyor mu?)

Birînên canê te li ber rojê sor dibin? (Vücudundaki yaralar güneşte kızarıyor mu?)

Di devê te de birîn derdikeyin? (Ağzında yaralar çıkıyor mu?)

Tu ji qudum dikevî? (Takatten düşüyor musun?)
Taya te çêdibe? (Ateşin oluyor mu?)
Wexta ku destên te dicemidin şîn dibin? (Ellerin üşüdüğünde moranıyor mu?)
Porê te diweşe? (Saçların dökülüyor mu?)
Devê te zuha dibe? (Ağzın kuruyor mu?)
Emelê te heye? (İshalin var mı?)
Qebizbûna te heye? (Kabızlık oluyor mu?)
Di malbata we de kesekî din bi vê şîkayetê heye? (Ailenizde bu şikayetleri olan başka kimse var mı?)
Çokên te diwerimin? (Dizlerinde şişlik oluyor mu?)
Destên te diwerimin? (Ellerinde şişlik oluyor mu?)
Xwarbûn di canê te de heye? (Vücudunda eğrilik var mı?)
Xwarbûn ji kengî de heye? (Eğrilik ne zamandan beri mevcut?)
Tiştekî din ku tu dixwazî bêjî heye? (Söylemek istediğin başka bir şey var mı?)
Tiştekî ku tu dixwazî bipirsî heye? (Sormak istediğin başka bir şey var mı?)

GENEL CERRAHİ

TANIMLAYICI BİLGİLER

Tu bi xêr hatî. (Hoş geldin.)
Tu çawa yî? (Nasılsın?)
Navê te çi ye? (Adın ne?)
Tu çend salî yî? (Kaç yaşındasın?)
Tu li ku çêbûyî? (Nerede doğdun?)
Tu zewicî yî? (Evli misin?)
Zarokên te hene? (Çocukların var mı?)
Çend zarokên te hene? (Kaç tane çocuğun var?)
Xwendin û nivîsa te heye? (Okuma-yazman var mı?)
Tu çûyî mektebê? (Okula gittin mi?)
Tu niha dişuxulî? (Şu anda çalışıyor musun?)
Tu niha çi karî dikî? (Şimdi ne iş yapıyorsun?)

TEMEL YAKINMALAR

Ez çawa karim alîkariya te bikim? (Sana nasıl yardımcı olabilirim?)
Çi şikayeta te heye? (Şikayetin nedir?)
Îro ji bo çi tu hatiye vir? (Bugün niçin geldin buraya?)
Ez çawa karim alî te bikim? (Sana nasıl yardım edebilirim?)
Tu ji çi aciz î? (Neden şikayetçisin?)
Tu ji çi digazînî? (Neden şikayet ediyorsun?)
Herî pirr tu ji çi aciz î? (En çok neyden şikayetçisin?)
Wekî din çi şikayeta te heye? (Başka ne şikayetin var?)
Wekî din? (Başka?)

TIBBİ ÖYKÜ

Kişisel Öykü

Nexweşiya şekir bi te re heye? (Şeker hastalığının var mı?)
Nexweşiya qelb bi te re heye? (Kalp hastalığının var mı?)
Nexweşiya gurçikan bi te re heye? (Böbrek hastalığının var mı?)
Tansiyona te bilind dibe? (Tansiyonun yükseliyor mu?)
Tu çixareyê dikişînî? (Sigara içiyor musun?)
Tu qet emeliyat bûyî? (Hiç ameliyat oldun mu?)
Tu emeliyata çi bûyî? (Ne ameliyatı oldun?)
Dermanên ku tu hertim dixwî hene? (Sürekli kullandığın ilaçlar var mı?)
Kîjan derman in? (Hangi ilaçlardır?)

Aile Öyküsü

Di malbata we de nexweşiya şekir/qelb/gurçikan/tansiyonê heye? (Ailenizde şeker/kalp/böbrek/tansiyon hastası olan var mı?)

Di malbata we de kesên ku gûatr bi wan re hene hene? (Ailenizde guatr hastalığı olan var mı?)

Di malbata we de kesên ku emeliyat bûne hene? (Ailenizde ameliyat geçiren var mı?)

Emeliyata çi bûne? (Ne ameliyatı geçirdiler?)

MEME HASTALIKLARINDA ANAMNEZ

Memede Kitle

Di pêsirên te de girêk hene? (Memende düğüm var mı?)

Di kîjan pêşîra te de girêk hene? (Hangi memende düğüm var?)

Tu kengî pê hisiya ku di pêşîra te de girêk hene? (Memende düğüm olduğunu ne zaman fark ettin?)

Girêk hişk e yan nerm e? (Düğüm sert mi yoksa yumuşak mı?)

Ji wê gavê heta niha girêk mezin bûye? (O zamandan bu yana düğümde büyüme oldu mu?)

Wexta ku tu dikevî kincan girêk mezin/biçûk dibe? (Adet olduğun zamanlarda düğümde büyüme/küçülme oluyor mu?)

Wexta ku tu dest didiyê girêk diêşe? (Düğümde dokunduğunda ağrı hissediyor musun?)

Rengê çermê pêşîra te guheriye? (Meme cildinde renk değişikliği olmuş mu?)

Ji serê pêşîra te nê/îltîhab/av tê? (Meme başında akıntı/iltihap/su geliyor mu?)

Derb li pêşîra ketine? (Memene bir darbe aldın mı?)

Memede Ağrı

Pêşîra te diêşe? (Memede ağrı var mı?)

Ku derê pêşîra te diêşe? (Memenin neresi ağrıyor?)

Kîjan pêşîra te diêşe? (Hangi memen ağrıyor?)

Êşa te çiqasî dewam dike? (Ağrının ne kadar sürüyor?)

Ev cara ewilîn e ku diêşe? (İlk defa mı ağrıyor?)

Pêşîra te ji kengî de diêşe? (Memede ne zamandan beri ağrı var?)

Êşeke çawa ye? (Nasıl bir ağrıdır?)

Êşeke weke kêr lê keve ye? (Bıçak saplanır tarzında bir ağrı mı?)

Êşeke weke şewatê ye? (Yanma tarzında bir ağrı mı?)

Êşeke weke ecîqandinê ye? (Sıkışma tarzında bir ağrı mı?)

Êşeke weke tişteke tê radibe ye? (Baticı tarzında bir ağrı mı?)
 Êşa pêsîra te li canê te belav dibe? (Meme ağrısı vücuda yayılıyor mu?)
 Êşa pêsîra te diavêje ku derê te? (Meme ağrısı nereye yayılıyor?)
 Berê jî pêsîra te diêşîya? (Daha önce de memede ağrı oluyor muydu?)
 Wexta ku tu dikevî kincan êş zêdetir/kêmtir dibe? (Adet olduğun zaman ağrısı artıyor/azalıyor mu?)
 Di pêsîra te ya ku diêşe de girêk hene? (Ağrılı memende düğüm var mı?)
 Pêsîra te ya ku diêşe mezin bûye? (Ağrılan memende büyüme var mı?)

Memede Akıntı

Ji serê pêsîrên te nê/îltîhab/av tê? (Meme başından akıntı/iltihap/su geliyor mu?)
 Ji kîjan pêsîra te nê/îltîhab/av tê? (Hangi memenden akıntı/iltihap/su geliyor?)
 Nê/îltîhab/Av çi reng e? (Akıntı/İltihap/Su ne renktir?)
 Nê/îltîhab/Av bixwîn e? (Akıntı/İltihap/Su kanlı mı?)
 Tu kengî pê hisiya ku ji serê pêsîra te nê/îltîhab/av tê? (Memenden akıntı/iltihap/su geldiğini ne zaman fark ettin?)
 Nê/îltîhab/Av jixweber tê yan wexta ku tê ecîqandin tê? (Akıntı/İltihap/Su kendiliğinden mi geliyor yoksa sıkınca mı geliyor?)
 Wexta ku tu dikevî kincan nê/îltîhab/av zêdetir/kêmtir dibe? (Adet gördüğün zaman akıntı/iltihap/su artıyor/azalıyor mu?)
 Di pêsîrên te de girêk hene? (Memelerinde düğümler var mı?)
 Di pêsîrên te de êş heye? (Memelerinde ağrı oluyor mu?)

Diğer Sorular

Cara ewilîn tu çend salî ketiye kincan? (İlk defa kaç yaşında adet kanaman oldu?)
 Tu hebên ji bo ku biheml nemînî dixwî? (Doğum kontrol hapları kullanıyor musun?)
 Ji kengî de tu wan heban dixwî? (Ne zamandan beri o ilaçları kullanıyorsun?)
 Serê te diêşe? (Başın ağrıyor mu?)
 Dermanên ku tu hertim dixwî hene? (Sürekli kullandığın ilaçlar var mı?)
 Dermanên ku tu niha dixwî hene? (Şu anda kullandığın ilaçlar var mı?)
 Tu niha kîjan dermanan dixwî? (Şu anda hangi ilaçları kullanıyorsun?)
 Cara dawîn tu kengî ketî kincan? (Son adet tarihin ne zamandı?)
 Tu heta niha biheml mayî? (Şimdiye kadar gebe kaldın mı?)
 Cara dawîn te kengî zarok aniye dinyayê? (En son ne zaman doğum yaptın?)
 Tu hîn/hê dikevî kincan? (Hala adet görüyor musun?)
 Tu ji kengî de nakevî kincan? (Ne zamandan beri adet görmüyorsun?)

LENFADENOPATİLERDE ANAMNEZ

Girêk di canê te de hene? (Vücudunda düğümler oluşuyor mu?)

Di ku derê te de girêk çêdibin? (Vücudunun neresinde düğümler oluşuyor?)

Di binçengên te de girêk çêdibin? (Koltuk altında düğümler oluşuyor mu?)

Tu kengî pê hisiya ku girêk di canê de hene? (Vücudunda düğümler olduğunu ne zaman fark ettin?)

Ji wê gavê heta niha mezin bûne? (O zamandan şimdiye kadar büyüme oldu mu?)

Wexta ku tu dest girêkan didî diêşin? (Düğümlere dokunduğun zaman ağrı oluyor mu?)

Ji ber xwe ve diêşin? (Kendiliğinden mi ağrıyorlar?)

Taya te çêdibe? (Ateşin oluyor mu?)

Te kîlo dane? (Kilo vermiş misin?)

Tu bi şev xwê/xwêdan didî? (Geceleri terliyor musun?)

Canê te dixure? (Kaşıntın var mı?)

Çermê ser girêkê sor dibe? (Düğümün üstündeki cilt kızarıyor mu?)

Dermanên ku tu hertim dixwî hene? (Sürekli kullandığın ilaçlar var mı?)

Dermanên ku tu niha dixwî hene? (Şu anda kullandığın ilaçlar var mı?)

Tu niha kîjan dermanan dixwî? (Şu anda hangi ilaçları kullanıyorsun?)

AKUT BATINDA ANAMNEZ

Zikê/Nava te diêşe? (Karnın ağrıyor mu?)

Zikê/Nava te ji kengî de diêşe? (Karnın ne zamandan beri ağrıyor?)

Ku derê zikê te diêşe? (Karnının neresi ağrıyor?)

Êşa zikê te ji nişkan ve dest pê kir? (Karnın ağrısı aniden mi başladı?)

Piştî ku dest pê kir cihê wê guherî? (Başladıktan sonra lokalizasyonu değişti mi?)

Dereke te yî din diêşe? (Başka bir yerin ağrıyor mu?)

Zikê te hertim diêşe yan carinan diêşe? (Karnın ağrısı her zaman mı yoksa ara sıra mı var?)

Êşeke çawa ye? (Nasıl bir ağrıdır?)

Êşeke weke kêr lê keve ye? (Bıçak saplanır tarzında bir ağrı mı?)

Êşeke weke şewatê ye? (Yanma tarzında bir ağrı mı?)

Êşeke weke ecîqandinê ye? (Sıkışma tarzında bir ağrı mı?)

Êşa te her ku diçe zêdetir dibe yan kêmtir dibe? (Ağrı zamanla artıyor mu azalıyor mu?)

Ji bo ku êşa te kêmtir bibe tu çi dikî? (Ağrının azalması için ne yapıyorsun?)

Wexta ku tu dikevî kincan zikê te diêşe? (Adet kanamalarının sırasında karnın ağrısı oluyor mu?)

Wexta ku zikê te diêşe mahdê te dixele/diqelibe? (Karnın ağrıdığı zaman bulantın oluyor mu?)

Wexta ku zikê te diêşe tu vedirşî? (Karnın ağrıdığı zaman kusman oluyor mu?)

Wexta ku zikê te diêşe tu xwê/xwêdan didî? (Karnın ağrıdığı zaman terliyor musun?)

Wexta ku zikê te diêşe qebizbûna te heye? (Karnın ağrıdığı zaman kabızlığın var mı?)

Wexta ku zikê te diêşe ba ji ber te dihere? (Karnın ağrıdığı zaman gazın oluyor mu?)

Wexta ku zikê te diêşe emelê te heye? (Karnın ağrıdığı zaman ishalin var mı?)

Wexta ku zikê te diêşe zikê te dinepîxe/diwerime? (Karnın ağrıdığı zaman karnında şişlik oluyor mu?)

Wexta ku zikê te diêşe destmêja te ya biçûk dişewite? (Karnın ağrıdığı zaman küçük abdestinde yanma oluyor mu?)

Wexta ku zikê te diêşe taya te çêdibe? (Karnın ağrıdığı zaman ateşin oluyor mu?)

Wexta ku zikê te diêşe te sar e? (Karnın ağrıdığı zaman üşüyor musun?)

Wexta ku zikê te diêşe tu diricîfî/dilerizî? (Karnın ağrıdığı zaman titriyor musun?)

Êşa zikê te diavêje dereke din? (Karn ağrısı başka yerlere yayılıyor mu?)

Êşa zikê te diavêje ku derê te? (Karn ağrısı nerene yayılıyor?)

Berê kevir di ziravê te yan jî di gurçikên te de hebûn? (Daha önce safra kesende ya da böbreklerinde taş var mıydı?)

Pişî xwarinê zikê te diêşe? (Yemekten sonra karnın ağrıyor mu?)

Pişî xwarinê bi çiqasî zikê te diêşe? (Yemekten ne kadar süre sonra karnın ağrıyor?)

Kîjan dahnê rojê êşa zikê te zêdetir e? (Günün hangi öğünü karn ağrısı daha fazla oluyor?)

Wexta ku tu birçî bî zikê te diêşe? (Aç olduğunda karn ağrısı oluyor mu?)

Dermanên ku tu hertim dixwî hene? (Sürekli kullandığın ilaçlar var mı?)

Tu niha kîjan dermanan dixwî? (Şu anda hangi ilaçları kullanıyorsun?)

Tu berê emeliyat bûyî? (Daha önce ameliyat oldun mu?)

Tu emeliyata çî bûyî? (Ne ameliyatı oldun?)

NOT: Tiroid hastalıklarına ve gastrointestinal hastalıklara ait semptomlar "Dahiliye" bölümünde ayrıntılı olarak incelenmiştir.

KISA SEMPTOM TARAMA

- Taya te çêdibe?** (Ateşin oluyor mu?)
Taya te ji kengî de çêdibe? (Ateşin ne zamandan beri oluyor?)
Emelê te heye? (İshalin var mı?)
Qebizbûn bi te re çêdibe? (Kabızlık oluyor mu?)
Ba ji ber te dihere? (Gazın oluyor mu?)
Mahdê te dixele/diqelibe? (Bulantın oluyor mu?)
Tu vedirşî? (Kusuyor musun?)
Verşiya te çi reng e? (Kusmuğun ne renktir?)
Tu berê emeliyat bûyî? (Daha önce ameliyat oldun mu?)
Tu emeliyata çi bûyî? (Ne ameliyatı oldun?)
Dereke te diêşe? (Bir yerin ağrıyor mu?)
Ku derê te diêşe? (Neren ağrıyor?)
Wexta ku tu tiştêkî dixwî bi te zor tê? (Bir şey yerken zorlanıyor musun?)
Ji kengî de xwarin bi te zor tê? (Ne zamandan beri yemekte zorlanıyorsun?)
Rengê destmêja te ya mezin reş dibe? (Büyük abdestin rengi siyahlaşıyor mu?)
Ji kengî de destmêja te ya mezin reş e? (Ne zamandan beri büyük abdestin siyahtır?)
Di destmêja te ya mezin de xwîn heye? (Büyük abdestinde kan oluyor mu?)
Ji kengî de di destmêja te ya mezin de xwîn heye? (Ne zamandan beri büyük abdestinde kan var?)
Zikê/Nava te dinepexe/diwerime? (Karnında şişkinlik oluyor mu?)
Ji kengî de zikê/nava te dinepexe/diwerime? (Ne zamandan beri karında şişkinlik oluyor?)
Van rojên/hefteyên/salên dawî te kîlo dane? (Son günlerde/haftalarda/yıllarda kilo verdin mi?)
Te çend kîlo dane? (Kaç kilo verdin?)
Tu zû dibetilî/diwestî? (Çabuk yoruluyor musun?)
Ji kengî de tu zû dibetilî/diwestî? (Ne zamandan beri çabuk yoruluyorsun?)
Bêqewetî bi te re çêdibe? (Güçsüzlük oluyor mu?)
Tu ji qudum dikevî? (Takatten düşüyor musun?)
Ji kengî de bêqewetî heye? (Ne zamandan beri güçsüzlük mevcut?)
Dilê te diavêje? (Çarpıntın var mı?)
Dilê te dike gupegup? (Çarpıntın oluyor mu?)
Dilê te ji kengî de dike gupegup? (Çarpıntın ne zamandan beri var?)
Di pêsîrên te de girêk hene? (Memende düğüm var mı?)
Di kîjan pêsîra te de girêk hene? (Hangi memende düğüm var?)
Pêsîra te diêşe? (Memende ağrı var mı?)
Ku derê pêsîra te diêşe? (Memenin neresi ağrıyor?)

Kîjan pêşîra te diêşe? (Hangi memen ağrıyor?)

Ji serê pêşîrên te nêmbîlîhab/av tê? (Meme başından akıntı/iltihap/su geliyor mu?)

Ji kîjan pêşîra te nêmbîlîhab/av tê? (Hangi memenden akıntı/iltihap/su geliyor?)

Nêmbîlîhab/Av çi reng e? (Akıntı/İltihap/Su ne renktir?)

Nêmbîlîhab/Av bixwîn e? (Akıntı/İltihap/Su kanlı mı?)

Dermanên ku tu hertim dixwî hene? (Sürekli kullandığın ilaçlar var mı?)

Dermanên ku tu niha dixwî hene? (Şu anda kullandığın ilaçlar var mı?)

Tu niha kîjan dermanan dixwî? (Şu anda hangi ilaçları kullanıyorsun?)

Girêk di canê te de hene? (Vücudunda düğümler oluşuyor mu?)

Di ku derê te de girêk çêdibin? (Vücudunun neresinde düğümler oluşuyor?)

Di bin çengên te de girêk çêdibin? (Koltuk altında düğümler oluşuyor mu?)

Zikê/Nava te diêşe? (Karnın ağrıyor mu?)

Zikê/Nava te ji kengî de diêşe? (Karnın ne zamandan beri ağrıyor?)

Ku derê zikê te diêşe? (Karnının neresi ağrıyor?)

Êşa zikê te ji nişkan ve dest pê kir? (Karn ağrısı aniden mi başladı?)

Piştfî ku dest pê kir cihê wê guherî? (Başladıktan sonra lokalizasyonu değişti mi?)

GÖĞÜS HASTALIKLARI

TANIMLAYICI BİLGİLER

Tu bi xêr hatî. (Hoş geldin.)
Tu çawa yî? (Nasılsın?)
Navê te çi ye? (Adın ne?)
Tu çend salî yî? (Kaç yaşındasın?)
Tu li ku çêbûyî? (Nerede doğdun?)
Tu li ku derê jiyaye/maye? (Nerelerde yaşad ın/kaldın?)
Tu li gundan jiyaye/kaldın? (Köyde yaşadın/kaldın mı?)
Ji bo xwarinçêkirinê we tenûr/bixêrîk/sobe bi kar aniye? (Yemek yapmak için tandır/soba kullandınız mı?)
Ji bo xwegermkirinê we tenûr/bixêrîk/sobe bi kar aniye? (Isınmak için tandır/soba kullandınız mı?)
Tu zewicî yî? (Evli misin?)
Zarokên te hene? (Çocukların var mı?)
Çend zarokên te hene? (Kaç tane çocuğun var?)
Xwendin û nivîsa te heye? (Okuma-yazman var mı?)
Tu çûyî mektebê? (Okula gittin mi?)
Tu niha dişuxulî? (Şu anda çalışıyor musun?)
Tu niha çi karî dikî? (Şimdi ne iş yapıyorsun?)
Te berê kîjan kar kirine? (Daha önce hangi işlerde çalıştın mı?)

TEMEL YAKINMALAR

Ez çawa karim alîkariya te bikim? (Sana nasıl yardımcı olabilirim?)
Çi şikayeta te heye? (Şikayetin nedir?)
Îro ji bo çi tu hatiye vir? (Bugün niçin geldin buraya?)
Ez çawa karim alî te bikim? (Sana nasıl yardım edebilirim?)
Tu ji çi aciz î? (Neden şikayetçisin?)
Tu ji çi digazinî? (Neden şikayet ediyorsun?)
Herî pirr tu ji çi aciz î? (En çok neyden şikayetçisin?)
Wekî din çi şikayeta te heye? (Başka ne şikayetin var?)
Wekî din? (Başka?)

TIBBÎ ÖYKÜ

Kişisel Öykü

Nexweşiya şekir bi te re heye? (Şeker hastalığının var mı?)
Nexweşiya dil/qelb bi te re heye? (Kalp hastalığının var mı?)
Nexweşiya gurçikan bi te re heye? (Böbrek hastalığının var mı?)
Nexweşiya pişikê bi te re heye? (Akciğer hastalığının var mı?)
daha önce zatüre,verem geçirdiniz mi?)

Tansiyona te bilind dibe? (Tansiyonun yükseliyor mu?)

Tu çixareyê dikişîni? (Sigara içiyor musun?)

Tu qet emeliyat bûyi? (Hiç ameliyat oldun mu?)

Tu emeliyata çi bûyi? (Ne ameliyatı oldun?)

Dermanên ku tu hertim dixwî hene? (Sürekli kullandığın ilaçlar var mı?)

NOT: Kürtçe'de "akciğer" in karşılığı olarak "pişik, kezeb, ceger" kelimeleri kullanılmaktadır. Ancak "kezeb" ve "ceger" kelimeleri "karaciğer" için de kullanılabildiğinden bu kitapta "akciğer" için "pişik" kelimesini kullanmayı tercih ettik.

akciğer: pişik, kezebe sor, cegera sor

karaciğer: kezebe reş, cegera reş

Kîjan derman in? (Hangi ilaçlardır?)

Aile Öyküsü

Di malbata we de nexweşiya şekir/qelb/gurçikan/tansiyonê heye? (Ailenizde şeker/kalp/böbrek/tansiyon hastası olan var mı?)

Di malbata we de nexweşiyên pişikê hene? (Ailenizde akciğer hastalığı olan var mı?)

Di malbata we de kesên ku emeliyat bûne hene? (Ailenizde ameliyat geçiren var mı?)

Emeliyata çi bûne? (Ne ameliyatı geçirdiler?)

Di malbata we de êşa/jana zirav heye? (Ailenizde verem geçiren var mı?)

Heke hebe tedawî dîtiye? (Varsa tedavi aldı mı?)

Di malbata we de qansera pişikê heye? (Ailenizde akciğer kanseri olan var mı?)

GÖĞÜS HASTALIKLARINDA ANAMNEZ

Öksürük

Kuxuka te heye? (Öksürüğün var mı?)

Kuxuka te kengî dest pê kir? (Öksürüğün ne zaman başladı?)

Kuxuka te ji nişkan ve dest pê kir? (Öksürüğün birdenbire mi başladı?)

Kuxuka te kîjan dahnê rojê pirrtir e? (Öksürüğün günün hangi zamanında daha fazladır?)

Sibehê zû kuxuka te bêtir e? (Sabahları öksürüğün daha fazla oluyor mu?)

Bi şev ji ber kuxukê tu ji xewê şiyar dibî? (Geceleri öksürük ile uyanıyormusun?)

Li cihê ku tu lê dişuxulî dixan û toz heye? (Çalıştığın ortamda duman ve toz var mı?)

Tu çixareyê dikişînî? (Sigara içiyor musun?)
Tu ji kengî de çixareyê dikişînî? (Ne zamandan beri sigara içiyorsun?)
Tu rojê çend çixareyan dikişînî? (Günde kaç sigara içiyorsun?)
Bi kuxukê re tu balxemê jî derdixî? (Öksürükle beraber balgam da çıkıyor musun?)
Wexta ku kuxuka te dest pê dibe li ser hev çend deqeyan dewam dibe? (Öksürüğün başladığında kaç dakika sürüyor?)
Bi xwarinê re kuxuka te pirrtir dibe? (Yemekle beraber öksürüğün artıyor mu?)
Bi kuxukê re taya te çêdibe? (Öksürükle beraber ateşin oluyor mu?)
Bi kuxukê re serê te diêşe? (Öksürükle beraber baş ağrısı oluyor mu?)
Tu bi şev xwê/xwêdan didî? (Gece terliyor musun?)
Bi kuxukê re sînga te diêşe? (Öksürükle beraber göğüs ağrısı oluyor mu?)
Tu li malê çûkan xwedî dikî? (Evde kuş besliyor musun?)
Tu li malê kîjan çûkan xwedî dikî? (Ev de hangi kuşları besliyorsun?)

Balgam

Balxema te heye? (Balgam çıkıyor musun?)
Ji kengî ve balxema te heye? (Ne zamandan beri balgamın var?)
Tu rojê çiqas balxem derdixî? (Günde ne kadar balgam çıkarıyorsun?)
Balxema te kîjan dahnê rojê pirrtir e? (Balgamın günün hangi zamanında daha fazladır?)
Balxema te çi reng e? (Balgamın ne renktir?)
Balxema te ji kengî ve zer/kesk e? (Balgamın ne zamandan beri sarıdır/yeşildir?)
Di nav balxemê de xwîn heye? (Balgamın içinde kan var mı?)
Ji kengî ve di balxema te de xwîn heye? (Ne zamandan beri balgamında kan mevcut?)
Bêhneke nexweş ji balxemê tê? (Balgam kötü kokuyor mu?)
Tu çixareyê dikişînî? (Sigara içiyor musun?)
Tu ji kengî de çixareyê dikişînî? (Ne zamandan beri sigara içiyorsun?)
Tu rojê çend çixareyan dikişînî? (Günde kaç sigara içiyorsun?)
Van rojan şiklê balxema te guheriye? (Bugünlerde balgamın şekli değişti mi?)
Bi balxemê re taya te çêdibe? (Balgamla beraber ateş oluyor mu?)
Bi balxemê re sînga te diêşe? (Balgamla beraber göğüs ağrısı oluyor mu?)

Hemoptizi

Bi kuxuka te re xwîn tê? (Öksürükle beraber kan geliyor mu?)
Ji kengî ve bi kuxukê re xwîn tê? (Ne zamandan beri öksürükle beraber kan geliyor?)
Çend caran bi kuxukê re xwîn hatiye? (Kaç defa öksürükle beraber kan gelmiş?)
Xwîn bi balxemê re tê? (Kan balgamla beraber mi geliyor?)

Mahdê te dixele? (Bulantın oluyor mu?)
Xwîn di balxemê de weke xêzekê ye? (Kan balgamda çizgi şeklinde mi?)
Tu çixareyê dikişînî? (Sigara içiyor musun?)
Tu ji kengî ve çixareyê dikişînî? (Ne zamandan beri sigara içiyorsun?)
Tu rojê çend çixareyan dikişînî? (Günde kaç sigara içiyorsun?)
Tu bi jana zirav/êşa zirav ketiye? (Daha önce verem geçirdin mi?)
Di malbata te de kesên din ku bi kuxuka wan re xwîn tê hene? (Ailede öksürükle kan gelen başka bir kişi var mı?)
Tu berê emeliyat bûyî? (Daha önce ameliyat oldun mu?)
Dermanên ku tu niha dixwî heye? (Şu anda kullandığın ilaç var mı?)
Tu niha kîjan dermanan dixwî? (Şu anda hangi ilaçları kullanıyorsun?)
Berê dereke te xwîn bûye? (Daha önce bir yerin kanamış mıydı?)
Xwîna te dereng sekinîbû? (Kanın geç durmuş muydu?)

Nefes Darlığı

Bêhna te diçike? (Nefesin daralıyor mu?)
Bêhna te ji kengî ve diçike? (Nefesin ne zamandan beri daralıyor?)
Bêhnçikandina te ji nişkan ve dest pê kir? (Nefes darlığın aniden mi başladı?)
 bacaklarınızda ağır, şişlik var mı?
Bêhnçikandina te hêdî hêdî dest pê kir? (Nefes darlığın yavaş yavaş mı başladı?)
Bêhna te her ji çiqasî diçike? (Nefes darlığın ne kadar sıklıkta olmaktadır?)
Bi şev bêhna te diçike? (Geceleyin nefes darlığın oluyor mu?)
Bi şev ji bêhnçikandinê tu ji xewê şiyar dibî? (Geceleri nefes darlığıyla uykudan uyanırmısınız?)
Bêhna te bêtir zivistanî/biharî/havînî/payîzî diçike? (Nefes darlığın daha çok kışın/baharda/yazın/güzün mü oluyor?)
Biharî bêhnçikandina te zêde dibe? (Bahar aylarında nefes darlığınızda artış oluyor mu?)
Wexta ku tu rast li ser piştê radikevî bêhna te diçike? (Sırt üstü düz yattığında nefes darlığın oluyor mu?)
Wexta ku tu li ser kar bî bêhna te diçike? (İşteyken nefes darlığın oluyor mu?)
Wexta ku tu karekî dikî bêhna te diçike? (Bir iş yaptığında nefesin daralıyor mu?)
Wexta ku tu karekî nakî jî bêhna te diçike? (Hiçbir iş yapmadığında da nefesin daralıyor mu?)
Wexta ku tu bêhnê distînî deng jê tê? (Nefes aldığı anda ses çıkıyor mu?)
Wexta ku tu bêhnê didî deng jê tê? (Nefes verdiği anda ses çıkıyor mu?)
Wexta ku bêhna te diçike dilê te diavêje? (Nefes darlığın olduğunda çarpıntı oluyor mu?)
Wexta ku bêhna te diçike dilê te dike gupegup? (Nefes darlığın olduğunda çarpıntının oluyor mu?)

NOT: Kürtçe'de "**bêhn teng bûn**" deyimini kelimelerin gerçek anlamlarıyla "**nefesi daralmak**" olsa da deyim olarak "**sinirlenmek**" anlamına gelmektedir. "**Nefes darlığı**"nı tam olarak karşılayan ise "**bêhnçikandin**" deyimidir.

Wexta ku bêhna te diçike tirs/xof dikeve ser dilê te? (Nefes darlığın olduğunda korku hissediyor musun?)

Wexta ku bêhna te diçike sînga te diêşe? (Nefes darlığın olduğunda göğüs ağrısı oluyor mu?)

Wexta ku bêhna te diçike dengê te dikeve? (Nefes darlığın olduğunda ses kısıklığı da oluyor mu?)

Bêyî ku bêhna te biçike tu karî çiqasî bimeşî? (Nefes darlığın olmadan ne kadar yürüyebilirsin?)

Taya te çêdibe? (Ateşin oluyor mu?)

Kuxuka te çêdibe? (Öksürüğün oluyor mu?)

Tu çixareyê dikişînî? (Sigara içiyor musun?)

Tu ji kengî de çixareyê dikişînî? (Ne zamandan beri sigara içiyorsun?)

Tu kevokan xwedî dikî? (Güvercin besliyor musun?)

Li derdora we nikar (axa spî) heye? (Civarinızda asbest var mı?)

Berê tu bi bronşîtê ketî? (Daha önce bronşit geçirdin mi?)

Alerjiya te ji tiştekî heye? (Bir şeye alerjin var mı?)

Göğüs Ağrısı

Sînga te diêşe? (Göğsün ağrıyor mu?)

Sînga te ji kengî de diêşe? (Göğsün ne zamandan beri ağrıyor?)

Sînga te ji nişkan ve êşiya? (Göğsün aniden mi ağrıdı?)

Wexta sînga te ji nişkan ve êşiya dile te kir gupegup? (Ani göğüs ağrısı ile beraber çarpıntı oldu mu?)

Sînga te her ji çiqasî diêşe? (Göğüs ağrısı ne sıklıkta olmaktadır?)

Êşa sînga te çiqasî dewam dike? (Göğüs ağrısı ne kadar sürüyor?)

Berê ji sînga te diêşiya? (Daha önce de göğüs ağrısı oluyor muydu?)

Ku derê sînga te diêşe? (Göğsünün neresi ağrıyor?)

Êşeke çawa ye? (Nasıl bir ağrıdır?)

Weke kêr lê ketibe yan weke ku tê ecîqandin e? (Bıçak vurulmuş gibi mi yoksa sıkıştırılmış gibi midir?)

Êşa sînga te diavêje dereke din? (Göğüs ağrısı başka bir tarafa yayılıyor mu?)

Êşa sînga te diavêje stû/mil/destê te yê çepê? (Göğüs ağrısı sol boyun/omuz/ele yayılıyor mu?)

Êşa sînga te diavêje nav milên te? (Göğüs ağrısı omuzların arasına yayılıyor mu?)

Wexta ku tu karekî dikî sînga te diêşe? (Bir iş yaptığında göğüs ağrısı oluyor mu?)

Wexta ku tu hêrs dibî sînga te diêşe? (Sinirlendiğin zaman göğüs ağrısı oluyor mu?)

Wexta ku tu dicemidî sînga te diêşe? (Üşüdüğün zaman göğüs ağrısı oluyor mu?)

Wexta ku tu xwe daqûl dikî êşa sînga te kêm/zêde dibe? (Öne doğru eğildiğinde göğüs arısı azalıyor/artıyor mu?)

Wexta ku bêhnê distînî sînga te diêşe? (Nefes aldığı anda göğüs ağrısı oluyor mu?)

Wexta ku tu xwe li ser piştê dirêj dikî sînga te diêşe? (Sırt üstü uzandığında göğüs ağrısı oluyor mu?)

Wexta ku tu xwarinê dixwî sînga te diêşe? (Yemek yediğinde göğüs ağrısı oluyor mu?)

Wexta ku tu dikuxî sînga te diêşe? (Öksürdüğü zaman göğüs ağrısı oluyor mu?)

Wexta ku sînga te diêşe tu xwê/xwêdan didî? (Göğüs ağrısı olduğunda terleme oluyor mu?)

Wexta ku sînga te diêşe bêhna te diçike? (Göğüs ağrısı olduğunda nefes darlığı oluyor mu?)

Tu derb li sînga te ketiye? (Göğsüne darbe aldın mı?)

Ava tîrş tê devê te? (Ağzına ekşi su geliyor mu?)

Berî ku sînga te biêşe tu verşiyaye? (Göğüs ağrısı olmadan önce kustun mu?)

Tansiyona te bilind dibe? (Tansiyonun yükseliyor mu?)

Tu emeliyat bûyî? (Ameliyat oldun mu?)

Tu kengî emeliyat bûyî? (Ne zaman ameliyat oldun?)

Nexweşiya qelb bi te re heye? (Kalp hastalığı var mı sende?)

Wheezing

Wexta ku tu bêhnê distînî û didî deng jê tê? (Nefes alıp verdiğinde ses geliyor mu?)

Ji kengî ve deng ji bêhna te tê? (Ne zamandan beri nefesinden ses geliyor?)

Her ji çiqasî deng ji bêhna te tê? (Ne kadar sıklıkta nefesinden ses geliyor?)

Dengê bêhna te jixweber derbas dibe? (Nefesindeki ses kendiliğinden geçiyor mu?)

Goşt di pozê te de heye? (Burnunda et var mı?)

Wexta ku deng ji bêhna te tê, bêhna te jî pê re diçike? (Nefesinden ses geldiğinde beraberinde nefes darlığı da oluyor mu?)

Tiştek di ber te de maye? (Boğazına bir şey takılmış mı?)

Van rojan tu bi şewbê/bapêşê/halmewtê ketiye? (Bugünlerde üst solunum yolu enfeksiyonu geçirdin mi?)

Astima te heye? (Astımın var mı?)

Alerjiya te ji tişteki heye? (Bir şeye alerjin var mı?)

NOT: Kürtçe'de siyanoz için mor renginden ziyade mavi rengi kullanıldığından siyanozun karşılığı Kürtçe'de mavi anlamına gelen "şîn" kelimesi kullanılmıştır.

Siyanoz

Lêvên te şîn dibin? (Dudakların morarıyor mu?)

Serê tiliyên te şîn dibin? (Parmak uçların morarıyor mu?)

Hundirê devê te şîn dibe? (Ağzının içi morarıyor mu?)

Ji kengî de canê te şîn dibe? (Ne zamandan beri vücudunda morarma oluyor?)

Di zaroktiyê de jî canê te şîn dibû? (Çocukluğunda da vücudunda morarma oluyor muydu?)

Wexta ku sar dibe canê te şîn dibe? (Soğukta mı vücudunda morarma oluyor?)

Wexta ku germ dibe şînbûna canê te derbas dibe? (Isındığında morarma geçiyor mu?)

Nexweşiya te ya dil/qelb heye? (Kalp hastalığın var mı?)

Nexweşiya te ya xwînê heye? (Kan hastalığı var mı?)

Nexweşiya te ya pişikê heye? (Akciğer hastalığın var mı?)

KISA SEMPTOM TARAMA

Kuxuka te heye? (Öksürüğün var mı?)

Kuxuka te kengî dest pê kir? (Öksürüğün ne zaman başladı?)

Kuxuka te kîjan dahnê rojê pirrtir e? (Öksürüğün günün hangi zamanında daha fazladır?)

Sibehê zû kuxuka te bêtir e? (Sabahları öksürüğün daha fazla oluyor mu?)

Li cihê ku tu lê dişuxulî dixan û toz heye? (Çalıştığın ortamda duman ve toz var mı?)

Tu çixareyê dikişînî? (Sigara içiyor musun?)

Tu ji kengî ve çixareyê dikişînî? (Ne zamandan beri sigara içiyorsun?)

Tu rojê çend çixareyan dikişînî? (Günde kaç sigara içiyorsun?)

Bi kuxukê re tu balxemê jî derdixî? (Öksürükle beraber balgam da çıkarıyor musun?)

Balxema te heye? (Balgam çıkarıyor musun?)

Ji kengî ve balxema te heye? (Ne zamandan beri balgamın var?)

Tu rojê çiqas balxem derdixî? (Günde ne kadar balgam çıkarıyorsun?)

Balxema te kîjan dahnê rojê pirrtir e? (Balgamın günün hangi zamanında daha fazladır?)

Balxema te çi reng e? (Balgamın ne renktir?)

Bêhneke nexweş ji balxemê tê? (Balgam kötü kokuyor mu?)

Van rojan şiklê balxema te guheriye? (Bugünlerde balgamın şekli değişti mi?)

Bi kuxuka te re xwîn tê? (Öksürükle beraber kan geliyor mu?)

Ji kengî de bi bi kuxukê re xwîn tê? (Ne zamandan beri öksürükle beraber kan geliyor?)

Çend caran bi kuxukê re xwîn hatiye? (Kaç defa öksürükle beraber kan gelmiş?)

Mahdê te dixele? (Bulantın oluyor mu?)

Tu bi jana zirav/êşa zirav ketiye? (Daha önce verem geçirdin mi?)

Di malbata te de kesên din ku bi kuxuka wan re xwîn tê hene? (Ailede öksürükle kan gelen başka bir kişi var mı?)

Bêhna te diçike? (Nefesin daralıyor mu?)

Bêhna te ji kengî de diçike? (Nefesin ne zamandan beri daralıyor?)

Bêhnçikandina te hêdî hêdî dest pê kir? (Nefes darlığın yavaş yavaş mı başladı?)

Bêhna te her ji çiqasî diçike? (Nefesin ne kadar sıklıkta olmaktadır?)

Bi şev bêhna te diçike? (Geceleyin nefes darlığın oluyor mu?)

Wexta ku tu rast li ser piştê radikevî bêhna te diçike? (Sırt üstü düz yattığında nefes darlığın oluyor mu?)

Wexta ku tu li ser kar bî bêhna te diçike? (İşteyken nefes darlığın oluyor mu?)

Wexta ku tu karekî dikî bêhna te diçike? (Bir iş yaptığında nefesin daralıyor mu?)

Wexta ku tu karekî nakî jî bêhna te diçike? (Hiçbir iş yapmadığında da nefesin daralıyor mu?)

Wexta ku tu bêhnê distînî deng jê tê? (Nefes aldığı anda ses çıkıyor mu?)

Wexta ku tu bêhnê didî deng jê tê? (Nefes verdiğinde ses çıkıyor mu?)

Wexta ku bêhna te diçike dilê te diavêje? (Nefes darlığın olduğunda çarpıntı oluyor mu?)

Wexta ku bêhna te diçike dilê te dike gupegup? (Nefes darlığın olduğunda çarpıntı oluyor mu?)

Sînga te diêşe? (Göğsün ağrıyor mu?)

Sînga te ji kengî ve diêşe? (Göğsün ne zamandan beri ağrıyor?)

Sînga te ji nişkan ve êşiya? (Göğsün aniden mi ağrıdı?)

Sînga te her ji çiqasî diêşe? (Göğüs ağrısı ne sıklıkta olmaktadır?)

Êşa sînga te çiqasî dewam dike? (Göğüs ağrısı ne kadar sürüyor?)

Ku derê sînga te diêşe? (Göğsünün neresi ağrıyor?)

Êşeke çawa ye? (Nasıl bir ağrıdır?)

Êşa sînga te diavêje dereke din? (Göğüs ağrısı başka bir tarafa yayılıyor mu?)

Êşa sînga te diavêje stû/mil/destê te yê çepê? (Göğüs ağrısı sol boyun/omuz/ele yayılıyor mu?)

Êşa sînga te diavêje nav milên te? (Göğüs ağrısı omuzların arasına yayılıyor mu?)

Wexta ku tu karekî dikî sînga te diêşe? (Bir iş yaptığında göğüs ağrısı oluyor mu?)

Wexta ku tu dicemidî sînga te diêşe? (Üşüdüğün zaman göğüs ağrısı oluyor mu?)

Wexta ku tu xwe daqûl dikî êşa sînga te kê m/zêde dibe? (Öne doğru eğildiğinde göğüs arısı azalıyor/artıyor mu?)

Wexta ku bêhnê distînî sînga te diêşe? (Nefes aldığı anda göğüs ağrısı oluyor mu?)

Wexta ku tu xwe li ser piştê dirêj dikî sînga te diêşe? (Sırt üstü uzandığında göğüs ağrısı oluyor mu?)

Wexta ku tu xwarinê dixwî sînga te diêşe? (Yemek yediğinde göğüs ağrısı oluyor mu?)

Wexta ku tu bêhnê distînî û didî deng jê tê? (Nefes alıp verdiğinde ses geliyor mu?)

Ji kengî ve deng ji bêhna te tê? (Ne zamandan beri nefesinden ses geliyor?)

Her ji çiqasî deng ji bêhna te tê? (Ne kadar sıklıkta nefesinden ses geliyor?)

Dengê bêhna te jixweber derbas dibe? (Nefesindeki ses kendiliğinden geçiyor mu?)

Goşt di pozê te de heye? (Burnunda et var mı?)

Lêvên te şîn dibin? (Dudakların morarıyor mu?)

Serê tiliyên te şîn dibin? (Parmak uçların morarıyor mu?)

Hundirê devê te şîn dibe? (Ağzının içi morarıyor mu?)

Ji kengî de canê te şîn dibe? (Ne zamandan beri vücudunda morarma oluyor?)

Di zaroktiyê de jî canê te şîn dibû? (Çocukluğunda da vücudunda morarma oluyor muydu?)

Wexta ku sar dibe canê te şîn dibe? (Soğukta mı vücudunda morarma oluyor?)

SOLUNUM SİSTEMİ MUAYENESİ

Ez te mûayene bikim. (Seni muayene edeyim.)

Tu karî piştê xwe û sînga xwe vekî? (Sırtını ve göğsünü açabilir misin?)

Tu karî li vir rûnê? (Buraya oturabilir misin?)

Tu karî xwe li ser piştê dirêj bikî? (Sırt üstü uzanabilir misin?)

Tu karî bêhneke kûr bistînî? (Derin bir nefes alabilir misin?)

Tu karî bêhnê bistînî û bernedî? (Nefesini alıp tutabilir misin?)

Wexta ku min ji te re got bêhna xwe berde. (Söylediğimde nefesini bırak.)

Bêhna xwe berde. (Nefesini ver.)

Tu karî li ser hev bêjî "Diyarbekir, Diyarbekir..."? (Üst üste "Diyarbekir, Diyarbekir.." diyebilir misin?)

GÖZ HASTALIKLARI

TANIMLAYICI BİLGİLER

Tu bi xêr hatî. (Hoş geldin.)
Tu çawa yî? (Nasılsın?)
Navê te çi ye? (Adın ne?)
Tu çend salî yî? (Kaç yaşındasın?)
Tu li ku çêbûyî? (Nerede doğdun?)
Tu zewicî yî? (Evli misin?)
Zarokên te hene? (Çocukların var mı?)
Çend zarokên te hene? (Kaç tane çocuğun var?)
Xwendin û nivîsa te heye? (Okuma-yazman var mı?)
Tu çûyî mektebê? (Okula gittin mi?)
Tu niha dişuxulî? (Şu anda çalışıyor musun?)
Tu niha çi karî dikî? (Şimdi ne iş yapıyorsun?)

TEMEL YAKINMALAR

Ez çawa karim alîkariya te bikim? (Sana nasıl yardımcı olabilirim?)
Çi şikayeta te heye? (Şikayetin nedir?)
Îro ji bo çi tu hatiye vir? (Bugün niçin geldin buraya?)
Ez çawa karim alî te bikim? (Sana nasıl yardım edebilirim?)
Tu ji çi aciz î? (Neden şikayetçisin?)
Tu ji çi digazînî? (Neden şikayet ediyorsun?)
Gazina te çi ye? (Şikayetin nedir?)
Herî pirr tu ji çi aciz î? (En çok neyden şikayetçisin?)
Wekî din çi şikayeta te heye? (Başka ne şikayetin var?)
Wekî din? (Başka?)

TIBBÎ ÖYKÜ

Kişisel Öykü

Nexweşiya şeker bi te re heye? (Şeker hastalığının var mı?)
Nexweşiya dil/qelb bi te re heye? (Kalp hastalığının var mı?)
Nexweşiya gurçikan bi te re heye? (Böbrek hastalığının var mı?)
Tansiyona te bilind dibe? (Tansiyonun yükseliyor mu?)
Tu çixareyê dikişînî? (Sigara içiyor musun?)
Tu qet emeliyat bûyî? (Hiç ameliyat oldun mu?)
Tu emeliyata çi bûyî? (Ne ameliyatı oldun?)
Tu li ku derê emeliyat bûyî? (Nerede ameliyat oldun?)
Pişti emeliyatê dîtina te çawa bû? (Ameliyattan sonra görmen nasıl oldu?)
Dermanên ku tu hertim dixwî hene? (Sürekli kullandığın ilaçlar var mı?)
Kîjan derman in? (Hangi ilaçlardır?)

Aile Öyküsü

Di malbata we de nexweşiya şekir/qelb/gurçikan/tansiyonê heye? (Ailenizde şeker/kalp/böbrek/tansiyon hastası olan var mı?)

Di malbata we de nexweşiyên çavan hene? (Ailenizde göz hastalığı olan var mı?)

Di malbata we de kesên ku emeliyat bûne hene? (Ailenizde ameliyat geçen var mı?)

Emeliyata çi bûne? (Ne ameliyatı geçirdiler?)

GÖZ HASTALIKLARINDA ANAMNEZ

Göz Ağrısı

Çavê te diêşe? (Gözün ağrıyor mu?)

Çavê te dişewite? (Gözünde yanma oluyor mu?)

Kîjan çavê te diêşe? (Hangi gözün ağrıyor?)

Kîjan çavê te dişewite? (Hangi gözün yanıyor?)

Ji kengî de çavê te diêşe? (Ne zamandan beri gözün ağrıyor?)

Derb li çavê te ketiye? (Gözüne darbe aldın mı?)

Êşeke çawa ye? (Nasıl bir ağrıdır?)

Çavê te ji nişkan ve êşiya/şewitî? (Gözün aniden mi ağrımaya/yanmaya başladı?)

Tu ji ber ronyê aciz dibî? (Işıktan rahatsız oluyor musun?)

Wexta ku çavê te diêşe serê te jî diêşe? (Gözün ağrıdığı anda başın da ağrıyor mu?)

Wexta ku tu çavê xwe digirî û vedikî diêşe? (Gözünü açıp kapattığında ağrı oluyor mu?)

Tu dibêjî weke ku tiştêk di çavê min de heye? (Gözünde bir yabancı cisim olduğu hissi oluyor mu?)

Li aliye çavê ku diêşe rûyê te jî diêşe? (Ağrıyan göz tarafında yüzde ağrı oluyor mu?)

Çift Görme

Tu tiştan cot cot dibînî? (Nesneleri çift görüyor musun?)

Tu tiştêkî weke du tiştan dibînî? (Bir şeyi iki şey olarak görüyor musun?)

Ji kengî de tu tiştêkî weke du tiştan dibînî? (Ne zamandan beri nesneleri çift görüyorsun?)

Ji bo ku tu xweştir bibînî carinan tu çavekî xwe digire? (Daha iyi görmek için bazen bir gözünü kapatıyor musun?)

Göz Yaşarması ve Kuruluğu

Çavê te zêde şil dibe? (Gözün aşırı yaşıyor mu?)

Çavê te ji kengî ve zêde şil dibe? (Gözün ne zamandan beri aşırı yaşıyor?)

Wexta ku çavê te zêde şil dibe diêşe? (Gözün yaşardığında ağrı oluyor mu?)

Çavê te zêde zuha dibe? (Gözünde aşırı kuruluk var mı?)

Ji kengî ve çavê te zêde zuha dibe? (Gözünde ne zamandan beri kuruluk mevcut?)

Akıntı

Nêm/Av ji çavê te tê? (Gözünden iltihap/su geliyor mu?)

Ji kengî ve nêm/av ji çavê te tê? (Ne zamandan beri gözünden iltihap/su geliyor?)

Wexta ku nêm/av ji çavê te tê çavê te dişewite? (Gözünden akıntı geldiği zaman yanma oluyor mu?)

Kırmızı Göz

Çavê te sor dibe? (Gözünde kızarıklık oluyor mu?)

Kîjan çavê te sor dibe? (Hangi gözünde kızarıklık oluyor?)

Çavê te ji kengî de sor dibe? (Gözünde n zamandan beri kızarıklık oluyor?)

Çavê te diêşe? (Gözün ağrıyor mu?)

Tu derb li çavê te ketiye? (Gözüne hiç darbe aldın mı?)

Tu zêde dikuxî? (Aşırı öksürüyor musun?)

Tu zêde vedirşî? (Aşırı kusuyor musun?)

Alerjiya te heye? (Alerjin var mı?)

Alerjiya te ji çi heye? (Neye alerjin var?)

Di malbata we de kesekî din ku çavê wî sor dibe heye? (Ailenizde gözünde kızarıklık olan başka kimse var mı?)

Görme Kaybı

Tu xweş dibînî? (İyi görüyor musun?)

Awirên te kêr bûne? (Görmen azalmış mı?)

Dîtina te kêr bûye? (Görmen azalmış mı?)

Tu ji kengî ve nabînî? (Ne zamandan beri görmüyorsun?)

Nedîtina te ji nişkan ve dest pê kir? (Görmemen birdenbire mi oldu?)

Tu yekcar nabînî yan kêr be jî dibînî? (Hiç mi görmüyorsun yoksa az da olsa görebiliyor musun?)

Çavê te diêşe? (Gözün ağrıyor mu?)

Tu bi xumam dibînî? (Bulanık görüyor musun?)

Ji kengî de tu tiştan bi xumam dibînî? (Ne zamandan beri bulanık görüyorsun?)

Diğer Semptomlar

Li ber çavê te weke birûskan/berqan çêdibe? (Gözünün önünde şimşek çakması oluyor mu?)

Li ber çavên te birûsk/berq diteqin? (Gözünün önünde şimşek çakması oluyor mu?)

Carinan weke perdeyekê tê ber çavê te? (Gözünün önünde bazen perdelenme oluyor mu?)

Êvarî awirên/dîtina te kêmbin? (Akşamları görmeyi azalıyor mu?)

Tu dibêji weke ku tiştek ketiye çavê min? (Gözünde yabancı cisim olduğunu söylüyor musun?)

Serê te diêşe? (Başın ağrıyor mu?)

Çavê te dixure? (Gözün kaşınıyor mu?)

Çavê te jixweber dileqe? (Gözün seğiriyor mu?)

Şîlaq di çavê te de çêdibe? (Gözünde çapaklanma oluyor mu?)

Tu rengan tevlihev dikî? (Renkleri karıştırdığın oluyor mu?)

KISA SEMPTOM TARAMA

Çavê te diêşe? (Gözün ağrıyor mu?)

Kîjan çavê te diêşe? (Hangi gözün ağrıyor?)

Êşeke çawa ye? (Nasıl bir ağrıdır?)

Çavê te dişewite? (Gözün yanıyor mu?)

Çavê te ji nişkan ve êşiya? (Gözün aniden mi ağrımaya başladı?)

Tu ji ber ronyê aciz dibî? (Işıktan rahatsız oluyor musun?)

Wexta ku tu çavê xwe digirî û vedikî diêşe? (Gözünü açıp kapattığında ağrı oluyor mu?)

Wexta ku tu li jêr û jor dinêrî çavê te diêşe? (Yukarıya ve aşağıya baktığında gözünde ağrı oluyor mu?)

Tu dibêji weke ku tiştek di çavê min de heye? (Gözünde bir yabancı cisim olduğunu hissi oluyor mu?)

Serê te diêşe? (Başın ağrıyor mu?)

Li aliye çavê ku diêşe rûyê te jî diêşe? (Ağrıyan göz tarafında yüzde ağrı oluyor mu?)

Tu tiştekî weke du tiştan dibînî? (Cisimleri çift görüyor musun?)

Çavê te zêde şil dibe? (Gözünde aşırı yaşarma oluyor mu?)

Çavê te zêde zuha dibe? (Gözünde aşırı kuruma oluyor mu?)

Nêm/Av ji çavê te tê? (Gözünden akıntı/su geliyor mu?)

Çavê te sor dibe? (Gözünde kızarıklık oluyor mu?)

Tu van rojan pirr dikuxî? (Bugünlerde çok öksürüyor musun?)

Tu derb li çavê te ketiye? (Gözüne darbe geldi mi?)

Alerjiya te ji tiştekî heye? (Bir şeye alerjin var mı?)

Ronîya çavê te kêmbûye? (Görmeyi azalmış mı?)

Roniya çavê te ji nişkan ve kê m bûye? (Görmen kaybı aniden mi oldu?)
Tu ji kengî ve qet nabînî? (Ne zamandan beri hiç görmüyorsun?)
Dîtina te kê m bûye? (Görmen azalmış mı?)
Çavê te ji kengî ve şaş e? (Gözünde ne zamandan beri şaşılık var?)
Di malbata we de kesên ku çavê wan şaş in hene? (Ailende gözünde şaşılığı olan kimse var mı?)
Di biçûkantî de te qet hewale derbas kiriye? (Küçüklüğünde hiç havale geçirdin mi?)
Tiştekî din ku tu dixwazî bêjî heye? (Söylemek istediğin başka bir şey var mı?)
Tiştekî ku tu dixwazî bipirsî heye? (Sormak istediğin başka bir şey var mı?)

GÖZ HASTALIKLARINDA FİZİK MUAYENE

Görme Keskinliği

Vî çavê xwe bigire. (Bu gözünü kapat.)
Tu destê min dibînî? (Elimi görüyor musun?)
Ev çend e? (Bu kaçtır?)
Tu vê ya dibînî? (Bunu -E gösterilerek - görüyor musun?)
Berê vê ya bi kîjan alî de ye? (Bunun yönü neresidir?)
Li hundirê roniye binêre. (Işığa bak.)
Tu vê roniye dibînî? (Bu ışığı görüyor musun?)
Li tiliya/pêçiya min binêre. (Parmağıma bak.)
Li guhê min binêre. (Kulağıma bak.)
Rast li min binêre. (Doğruca bana bak.)
Berê roniya destê min li kîjan alî ye? (Elimdeki ışığın yönü neresidir?)
Destê min diheje/dileqe? (Elim sallanıyor mu?)
Berçavka te heye? (Gözlüğün var mı?)
Berçavka te ji bo dîtina dûr heye? (Uzağı görmek için gözlüğün var mı?)
Dîtina te ji nêz de çawa ye? (Yakını görmen nasıl?)
Tu berçavka nêz dixwazî? (Yakın gözlüğü istiyor musun?)

Renkli Görme

Ev kîjan reng e? (Bu hangi renktir?)
Tiliya xwe li ser rengê kesk tenê bigerîne? (Parmağını sadece yeşil renk üzerinde gezdir.)

Görme Alanı

Çena xwe deyne ser vê derê. (Çeneni buraya koy.)
Çavê xwe qet neleqîne. (Gözünü hiç kıpırdatma.)
Li jor, li jêr û li kêlekan nenêre. (Yukarıya, aşağıya ve yanlara bakma.)

Tenê li pêşiya xwe binêre. (Sadece karşıya bak.)
Bila tiliya te li ser vê bişkokê be. (Parmağın bu düşmenin üstünde olsun.)
Wexta ku ronî vêkeve pê li bişkokê bike. (Işık yandığında düşmeye bas.)
Lê li roniye nenêre tenê li pêşiya xwe binêrê. (Fakat ışığa bakma sadece karşıya bak.)

Göz Kasları

Li jor binêre. (Yukarıya bak.)
Li jêr binêre. (Aşağıya bak.)
Li aliyê rastê binêre. (Sağa bak.)
Li aliyê çepê binêre. (Sola bak.)
Li jor û li aliyê rastê binêre. (Yukarıya sağa bak.)
Li jor û li aliyê çepê binêre. (Yukarıya sola bak.)
Li jêr û li aliyê rastê binêre. (Aşağıya sağa bak.)
Li jêr û li aliyê çepê binêre. (Aşağıya sola bak.)

KADIN HASTALIKLARI VE DOĞUM

TANIMLAYICI BİLGİLER

- Tu bi xêr hatî.** (Hoş geldin.)
Tu çawa yî? (Nasılsın?)
Navê te çi ye? (Adın nedir?)
Tu çend salî yî? (Kaç yaşındasın?)
Tu li ku çêbûyî? (Nerede doğdun?)
Tu ji ku derê yî? (Nerelisin?)
Mala we li ku ye? (Eviniz nerededir?)
Tu û kî di malê de dimînin? (Evde kimlerle yaşıyorsun?)
Tu qet çûyî mektebê? (Hiç okula gittin mi?)
Tu karekî dikî? (Çalışıyor musun?)
Tu zewicî yan azeb î? (Evli misin yoksa bekar mısın?)
Tu çend salî zewiciyî? (Kaç yaşında evlendin?)
Ev çend sal in tu zewiciyî? (Kaç yıldır evlisin?)
Tu û mêrê xwe merivên hev tên? (Kocanla akraba mısınız?)
Hûn çiyê hev tên? (Akrabalık dereceniz nedir?)
Mêrê te çend salî ye? (Kocan kaç yaşındadır?)
Mêrê te çi karî dike? (Kocan ne iş yapıyor?)
Ez çawa karim alîkariya te bikim? (Sana nasıl yardımcı olabilirim?)

TEMEL YAKINMALAR

- Ez çawa karim alîkariya te bikim?** (Sana nasıl yardımcı olabilirim?)
Çi şikayeta te heye? (Şikayetin nedir?)
Îro ji bo çi tu hatiye vir? (Bugün niçin geldin buraya?)
Ez çawa karim alî te bikim? (Sana nasıl yardım edebilirim?)
Tu ji çi aciz î? (Neden şikayetçisin?)
Tu ji çi digazînî? (Neden şikayet ediyorsun?)
Herî pirr tu ji çi aciz î? (En çok neyden şikayetçisin?)
Wekî din çi şikayeta te heye? (Başka ne şikayetin var?)
Wekî din? (Başka?)

TIBBÎ ÖYKÜ

Kişisel Öykü

- Nexweşiya şekir bi te re heye?** (Şeker hastalığının var mı?)
Nexweşiya dil/qelb bi te re heye? (Kalp hastalığının var mı?)
Nexweşiya gurçikan bi te re heye? (Böbrek hastalığının var mı?)
Tansiyona te bilind dibe? (Tansiyonun yükseliyor mu?)

Tu çixareyê dikişînî? (Sigara içiyor musun?)
Tu qet çûyî ser textorê pîrekan/jinan? (Kadın doğum doktoruna hiç gittin mi?)
Kesî xwîn daye te? (Kimse sana kan verdi mi?)
Tu qet emeliyat bûyî? (Hiç ameliyat oldun mu?)
Tu emeliyata çî bûyî? (Ne ameliyatı oldun?)
Dermanên ku tu hertim dixwî hene? (Sürekli kullandığın ilaçlar var mı?)
Kîjan derman in? (Hangi ilaçlardır?)

Aile Öyküsü

Di malbata we de nexweşiya şekir/qelb/gurçikan/tansiyonê heye? (Ailenizde şeker/kalp/böbrek/tansiyon hastası olan var mı?)
Di malbata we de nexweşiyên pîrekî hene? (Ailenizde jinekolojik hastalığı olan var mı?)
Di malbata we de kesên ku emeliyat bûne hene? (Ailenizde ameliyat geçiren var mı?)
Emeliyata çî bûne? (Ne ameliyatı geçirdiler?)

OBSTETRİK ÖYKÜ

Tev vêya çend caran tu biheml bûyî? (Bu dahil kaç kere gebe kaldın?)
Te çend zarok anîn dinyayê? (Kaç çocuk dünyaya getirdin?)
Çend zarokên te sax in? (Kaç çocuğun yaşıyor?)
Zaroka te ya herî biçûk çend mehî/salî ye? (En küçük çocuğun kaç aylık/yaşındadır?)
Zarokên te li malê çêbûn yan li nexweşxaneyê? (Çocukların evde mi yoksa hastanede mi doğdular?)
Çend zarokên te sax çêbûn? (Kaç çocuğun canlı doğdu?)
Çend zarokên te mirî çêbûn? (Kaç çocuğun ölü doğdu?)
Zarok ji ber te çûne? (Düşük yaptın mı?)
Çend zarok ji ber te çûn? (Kaç tane düşük yaptın?)
Zarok çend mehî bûn ji ber te çûn? (Düşükler kaç aylıkken oldular?)
Zarokên ku ji ber te çûn li dû hev bûn? (Düşükler ardı ardına mı oldu?)
Zarokên ku te ji ber xwe kirine hene? (İsteyerek çocuk aldındın mı?)
Zarokên te yên mirî hene? (Ölen çocukların oldu mu?)
Zarokên te yên zû çêbûne hene? (Erken doğan çocukların oldu mu?)
Zarokên te yên dereng çêbûne hene? (Geç doğan çocukların oldu mu?)
Zarokên te yên ku wexta ku çêbûn gir/mezin bûn hene? (Doğduklarında iri olan çocukların oldu mu?)
Zarokên te yên ku wexta ku çêbûn zeîf bûn hene? (Doğduklarında zayıf olan çocukların oldu mu?)
Zarokên te yên cewî hene? (İkiz çocukların var mı?)
Berê wexta tu biheml bû, te aştî li xwe xistine? (Önceki gebeliklerinde aşı yaptırdın mı?)

MEVCUT GEBELİK ÖYKÜSÜ

Cara dawî tu kengi ket kincan? (En son adetini ne zaman başladı?)

Adetên te hertim di wextê xwe de bûn? (Adetlerin düzenli miydi?)

Mahdê te dixele/diqelibe? (Miden bulanıyor mu?)

Tu vedirşî? (Kusman var mı?)

Tu pîrr derdikevî destmêja biçûk? (İdrara sık çıkıyor musun?)

Canê te diwerime? (Vücudunda şişlik oluyor mu?)

Qebizbûn heye? (Kabızlık oluyor mu?)

Bêhna te diçike? (Nefes darlığı oluyor mu?)

Ji kincên te xwin tê? (Kanaman oluyor mu?)

Taya/Sicarê te çêdibe? (Ateşin oluyor mu?)

Tu çixareyê dikişîni? (Sigara içiyor musun?)

Tu niha tu dermanan dixwî? (Şu anda ilaç kullanıyor musun?)

Kîjan dermanan? (Hangi ilaçları?)

Te aşî li xwe xistiye? (Aşı yaptırdın mı?)

JİNEKOLOJİK ÖYKÜ

Çi şikayeta te heye? (Ne şikayetin var?)

Ev şikayet ji kengî de heye? (Bu şikayetin ne zamandan beri var?)

Tu ji bo vê şikayeta xwe çûyî ser textoran? (Bu şikayet nedeniyle doktora gittin mi?)

Textor ji te re çî got? (Doktor sana ne dedi?)

Derman dan te? (İlaç verdi mi sana?)

Cara ewilîn tu çend salî ket kincan? (İlk adetini kaç yaşındayken oldu?)

Cara ewilîn tu çend salî bêdestmêj bû? (İlk adetini kaç yaşındayken oldu?)

Cara dawî tu kengi ket kincan? (En son adetini ne zaman başladı?)

Adetên te her ji çend rojan carekê dibe? (Adetlerin ne kadar zamanda bir oluyor?)

Adetên te çend rojan dewam dike? (Adetlerin kaç gün sürüyor?)

Adetên te hertim di wextê xwe de ne? (Adetlerin düzenli mi?)

Di adetên te yê dawî de xwîn kê/zêde bûye? (Son adetlerinde kan miktarında azalma/artma oldu mu?)

Wexta ku tu dikevî kincan canê te diêşe? (Adet olduğun zaman ağrı oluyor mu?)

Wexta ku tu dikevî kincan canê te diwerime? (Adet olduğun zaman vücudunda şişlik oluşuyor mu?)

Wexta ku tu dikevî kincan sîngên te diwerime? (Adet olduğun zaman göğüs gerginliği oluyor mu?)

Wexta ku bi hevalê xwe dikeve nav nivînan canê te diêşe? (Eşinle yatakta olduğun zaman ağrı oluyor mu?)

Wexta ku bi hevalê xwe dikeve nav nivînan canê te xwîn dibe? (Eşinle yatakta olduğun zaman kanama oluyor mu?)

Tu berê qet bihevl mayî? (Daha önce gebe kaldın mı?)

Ji bo ku bihevl nebî tu tiştêkî bi kar tînî? (Gebe kalmamak için bir şey kullanıyor musun?)

Ji bo ku tu bihevl nebî tu heban dixwî? (Gebe kalmamak için hap kullanıyor musun?)

Kincê gemarî heye? (Akıntı oluyor mu?)

Kirasê te spî dibe? (Akıntın oluyor mu?)

Kincê gemarî ji kengî de heye? (Akıntı ne zamandan beri var?)

Kincê gemarî çi reng e? (Akıntı ne renktir?)

Zikê/Nava te diêşe? (Karnın ağrıyor mu?)

Zikê te yê biçûk diêşe? (Küçük karnın ağrıyor mu?)

Zikê/Nava te diwerime? (Karnında şişlik oluyor mu?)

Kêlekên te diêşin? (Yanların ağrıyor mu?)

Destmêja te ya biçûk dişewite? (Küçük abdestinde yanma var mı?)

Tu û mêrê xwe hefteyê çend caran bi hev re dibin? (Sen ve eşin haftada kaç kere beraber oluyorsunuz?)

İNFERTİLİTE ÖYKÜSÜ

Tu zewicî yî? (Evli misin?)

Ev çend sal in tu zewicî yî? (Kaç yıldır evlisin?)

Zarokên te hene? (Çocukların var mı?)

Çend zarokên te hene? (Kaç çocuğun var?)

Zarok ji ber te çûne? (Düşük yaptın mı?)

Heftayê/Mehê çend caran tu hevalê xwe bi hev re dibin? (Eşinle haftada/ayda kaç kez beraber oluyorsun?)

Her meh tu dikevî kincan? (Her ay adet kanaman oluyor mu?)

Her meh di wextê xwe de dibe? (Her ay düzenli mi oluyor?)

Ji kengî de tu nakevî kincan? (Ne zamandan beri adetlerin olmuyor?)

Tu pirr zêde zeîf bûyî? (Çok fazla zayıflamış mısın?)

Te çend kîlo dane? (Kaç kilo vermişsin?)

Ji serê pêşîrên te jixweber şîr tê? (Meme ucundan kendiliğinden süt geliyor mu?)

Wexta ku tu dikevî kincan canê te diêşe? (Adet olduğun zaman ağrın oluyor mu?)

Berî ku tu dikevî kincan pêşîrên te diêşin? (Adetten hemen önce göğüslerinde ağrı oluyor mu?)

Berî ku tu dikevî kincan canê te diwerime? (Adetten hemen önce vücudunda ödem oluşuyor mu?)

Nexweşiyên te yên ku te berê derbas kirine kîjan in? (Daha önce hangi hastalıkları geçirdin?)

Nexweşiyeke te niha heye? (Şu anda bir hastalığın var mı?)
Tu berê bi êşa zirav/jana zirav/weremê ketiye? (Daha önce ince hastalık/verem geçirdin mi?)
Li rûyê te mû derdikevin? (Yüzünde kıllar çıkıyor mu?)
Li sînga te û piştê te mû derdikevin? (Göğsünde ve sırtında kıllar çıkıyor mu?)
Tansiyona te bilind dibe? (Tansiyonun yükseliyor mu?)
Tu berê emeliyat bûyî? (Daha önce ameliyat oldun mu?)
Tu emeliyata çi bûyî? (Ne ameliyatı oldun?)
Tu çixareyê dikişînî? (Sigara içiyor musun?)
Tu ji kengî de çixareyê dikişînî? (Ne zamandan beri sigara kullanıyorsun?)
Tu rojê çend çixareyan dikişînî? (Günde kaç tane sigara kullanıyorsun?)
Tu alkolê vedixwî? (Alkol içiyor musun?)
Ji kengî de tu alkolê vedixwî? (Ne zamandan beri alkol kullanıyorsun?)
Tu rojê çiqas alkol vedixwî? (Günde ne kadar alkol içiyorsun?)
Dermanên ku tu hertim dixwî hene? (Sürekli kullandığın ilaçlar var mı?)
Dermanên ku tu niha dixwî hene? (Şu anda kullandığın ilaçlar var mı?)
Tu kîjan dermanan dixwî? (Hangi ilaçları kullanıyorsun?)

KISA SEMPTOM TARAMA

Çi şikayeta te heye? (Ne şikayetin var?)
Tu berê ji ber nexweşiya jinan tu çûyî ser textoran? (Daha önce kadın hastalığı nedeni ile doktora gittin mi?)
Tu ji ber çi çûbû? (Hangi şikayetle gitmiştin?)
Cara dawî tu kengî ket kincan? (En son adetini ne zaman başladı?)
Ev çend meh in tu neketiye kincan? (Kaç aydır adetini olmamış?)
Tu van mehên dawî zeîf bûyî? (Son aylarda zayıfladın mı?)
Te çend kîlo daye? (Kaç kilo verdin?)
Di serçavê te de mû derdikevin? (Yüzünde kıllar çıkıyor mu?)
Di sînga te de mû derdikevin? (Göğsünde kıllar çıkıyor mu?)
Carinan canê te pirr germ dibe? (Sıcak basması oluyor mu?)
Tu bi şev xwê/xwêdan didî? (Geceleyin terliyor musun?)
Serê te diêşe? (Baş ağrısı oluyor mu?)
Rûyê te diwerime? (Yüzünde şişlik oluyor mu?)
Destên te û lingên te diwerimin? (Ellerin ve ayakların şişiyor mu?)
Ji wextê ku biheml bûyî heta niha te çend kîlo stendiye? (Gebe olduğundan bu güne dek kaç kilo aldın?)
Wexta ku biheml bû te ket kincan? (Gebeyken kanaman oldu mu?)
Birîn di canê te de çêdibin? (Vücudunda yaralar oluşuyor mu?)
Girêk di canê te de çêdibin? (Vücudunda düğümler oluşuyor mu?)

Di sîngên te de girêk çêdibin? (Göğüslerinde düğüm oluşuyor mu?)
Taya te çêdibe? (Ateşin oluyor mu?)
Taya te ji kengî de heye? (Ateşin ne zamandan beri var?)
Wexta tu biheml bû, tu qet li nexweşxaneyê razayî? (Gebeyken hiç hastanede yattın mı?)
Tu ji ber çi li nexweşxaneyê razayî? (Ne sebeple hastanede yattın?)
Tiştekî din ku tu dixwazî bêjî heye? (Söylemek istediğin başka bir şey var mı?)
Tiştekî ku tu dixwazî bipirsî heye? (Sormak istediğin başka bir şey var mı?)

OBSTETRİK VE JİNEKOLOJİK MUAYENE

Tu zewicî yî yan azeb î? (Evli misin, bekar mısın?)
Tu mûayeneya jinî/pîrekî qebûl dikî? (Jinekolojik muayeneyi kabul ediyor musun?)
Tu berê mûayeneya jinî/pîrekî bûyî? (Daha önce jinekolojik muayene yapıldı mı sana?)
Çi şikayeta te hebû wê wextê? (Ne şikayetin vardı o zaman?)
Derman dan te? (İlaç verdiler mi sana?)
Destmêja te ya biçûk tê? (Küçük abdestin geliyor mu?)
Mûsaadeya te heye ez mûayeneya pîrekî/jinî bikim? (Jinekolojik muayene yapmama izin veriyor musun?)
Berî mûayenê divê tu destmêja xwe ya biçûk bikî. (Muayeneden önce küçük abdestini yapman gerekiyor.)
Çekên/Cilên/Kincên xwe yên binî ji xwe bike. (İç çamaşırını çıkar.)
Wê hemşîreya me wê alîkariya te bike. (Hemşiremiz size yardımcı olacaktır.)
Xwe rehet berde. (Kendini rahat bırak.)
Wexta ku dereke te êşîya ji min re bêje. (Muayene sırasında bir yerin ağrırsa bana söyle.)
Ev der diêşe? (Burası ağrıyor mu?)
Ev birîn ji kengî de heye? (Bu yara ne zamandan beri var?)
Ev birîn diêşe? (Bu yara ağrıyor mu?)
Ev girêk ji kengî de heye? (Bu düğüm ne zamandan beri var?)
Ev girêk diêşe? (Bu düğüm ağrıyor mu?)
Ez ê niha bi ûltrasonê li te binêrim. (Şimdi sana ultrason ile bakacağım.)

KARDİYOLOJİ

TANIMLAYICI BİLGİLER

Tu bi xêr hafî. (Hoş geldin.)
Tu çawa yî? (Nasılsın?)
Navê te çi ye? (Adın ne?)
Tu çend salî yî? (Kaç yaşındasın?)
Tu li ku çêbûyî? (Nerede doğdun?)
Tu zewicî yî? (Evli misin?)
Zarokên te hene? (Çocukların var mı?)
Çend zarokên te hene? (Kaç tane çocuğun var?)
Xwendin û nivîsa te heye? (Okuma-yazman var mı?)
Tu çûyî mektebê? (Okula gittin mi?)
Heta sala çendan? (Kaçınıcı sınıfa kadar okula gittin?)
Tu niha dişuxulî? (Şu anda çalışıyor musun?)
Tu niha çi karî dikî? (Şimdi ne iş yapıyorsun?)
Tu niha li ku dijî? (Şimdi nerede yaşıyorsun?)
Mala we li ku ye? (Eviniz nerededir?)

TEMEL YAKINMALAR

Derbasî/Derbasbûyî be. (Geçmiş olsun.)
Ez çawa karim alîkariya te bikim? (Sana nasıl yardımcı olabilirim?)
Çi şikayeta te heye? (Şikayetin nedir?)
Îro ji bo çi tu hatiye vir? (Bugün niçin geldin buraya?)
Ez çawa karim alî te bikim? (Sana nasıl yardım edebilirim?)
Tu ji çi aciz î? (Neden şikayetçisin?)
Tu ji çi digazînî? (Neden şikayet ediyorsun?)
Herî pirr tu ji çi aciz î? (En çok neyden şikayetçisin?)
Wekî din çi şikayeta te heye? (Başka ne şikayetin var?)
Wekî din? (Başka?)

TİBBİ ÖYKÜ

Kişisel Öykü

Nexweşiya şeker bi te re heye? (Şeker hastalığının var mı?)
Nexweşiya dil/qelb bi te re heye? (Kalp hastalığının var mı?)
Nexweşiya gurçikan bi te re heye? (Böbrek hastalığının var mı?)
Tansiyona te bilind dibe? (Tansiyonun yükseliyor mu?)
Tu çixareyê dikişînî? (Sigara içiyor musun?)
Tu qet emeliyat bûyî? (Hiç ameliyat oldun mu?)

Tu emeliyata çi bûyî? (Ne ameliyatı oldun?)

Dermanên ku tu hertim dixwî hene? (Sürekli kullandığın ilaçlar var mı?)

Kîjan derman in? (Hangi ilaçlardır?)

Aile Öyküsü

Di malbata we de nexweşiya şeker/gurçikan/tansiyonê heye? (Ailenizde şeker/böbrek/tansiyon hastası olan var mı?)

Di malbata we de nexweşiyên dil/qelb hene? (Ailenizde kalp hastalığı olan var mı?)

Di malbata we de kesên ku emeliyat bûne hene? (Ailenizde ameliyat geçiren var mı?)

Emeliyata çi bûne? (Ne ameliyatı geçirdiler?)

KALP HASTALIKLARINDA ANAMNEZ

Göğüs Ağrısı

Sînga te diêşe? (Göğsün ağrıyor mu?)

Ku derê sînga te diêşe? (Göğsünün neresi ağrıyor?)

Ji kengî de sînga te diêşe? (Ne zamandan beri göğsün ağrıyor?)

Wexta ku sînga te diêşe çiqasî dewam dike? (Göğüs ağrısı ne kadar sürüyor?)

Wexta ku sînga te diêşiya te çi kar dikir? (Göğüs ağrısı olduğunda ne iş yapıyordun?)

Êşeke weke kêr lê keve bû? (Bıçak saplanır tarzında bir ağrı mıydı?)

Êşeke weke şewatê bû? (Yanma tarzında bir ağrı mıydı?)

Êşeke weke eciqandinê bû? (Sıkışma tarzında bir ağrı mıydı?)

Êşeke weke tiştek tê radibe bû? (Baticı tarzında bir ağrı mıydı?)

Êşa sînga te li canê te belav dibû? (Göğüs ağrısı vücuda yayılıyor muydu?)

Êşa sînga te diavêje mil û destê çepê? (Göğüs ağrısı sol omuz ve kola yayılıyor mu?)

Êşa sînga te diavêje rûyê te aliyê çepê? (Göğüs ağrısı yüzün sol tarafına yayılıyor mu?)

Wexta ku tu dimeşî êşa sînga te çêdibe? (Yürüdüğünde göğüs ağrısı oluyor mu?)

Wexta ku tu hildikişî êşa sînga te çêdibe? (Yokuş çıktığında göğüs ağrısı oluyor mu?)

Wexta ku tu xwarinê dixwî sînga te diêşe? (Yemek yediğinde göğsün ağrıyor mu?)

Wexta ku tu birçî bî sînga te diêşe? (Aç olduğunda göğsün ağrıyor mu?)

Wexta ku te sar be sînga te diêşe? (Üşüdüğünde göğsün ağrıyor mu?)

Wexta ku te germ be sînga te diêşe? (Sıcakta göğüs ağrısı oluyor mu?)

Wexta ku sînga te biêşe ji bo ku derbas bibe tu çi dikî? (Göğsün ağrıdığına geçmesi için ne yapıyorsun?)

Wexta ku sînga te diêşe dilê te diavêje? (Göğüs ağrısı olduğunda çarpıntı oluyor mu?)

Wexta ku sînga te diêşe dilê te dike gupegup? (Göğüs ağrısı olduğunda çarpıntının oluyor mu?)

Wexta ku sînga te diêşe mahdê te dixele/diqelibe? (Göğüs ağrısı olduğunda bulantının oluyor mu?)

Wexta ku sînga te diêşe tu vedirşî? (Göğüs ağrısı olduğunda kusuyor musun?)

Wexta ku sînga te diêşe tu xwê/xwêdan didî? (Göğüs ağrısı olduğunda terliyor musun?)

Wexta ku sînga te diêşe tirs/xoî dikeve ser dilê te? (Göğüs ağrısı olduğunda korkuyor musun?)

Wexta ku sînga te diêşe tu dibêjî qey ez ê bimirim? (Göğüs ağrısı olduğunda öleceğini zannediyor musun?)

Wexta ku tu hinekî bêhna xwe vedikî êşa sînga te kê m dibe? (Biraz dinlendiğinde göğüs ağrısı azalıyor mu?)

Wexta ku sînga te diêşe weke giraniyekê tu li ser sînga xwe hîs dikî? (Göğüs ağrısı olduğunda göğsünde bir ağırlık hissediyor musun?)

Wexta ku sînga te diêşe bêhna te diçike? (Göğüs ağrısı olduğunda nefes darlığı oluyor mu?)

Êşa sînga te bêtir kîjan dahnê rojê çêdibe? (Göğüs ağrısı daha çok günün hangi öğünlerinde oluşuyor?)

Wexta ku tu karekî nakî jî sînga te diêşe? (İstirahat halindeyken de göğüs ağrısı oluyor mu?)

Tu çixareyê dikişînî? (Sigara içiyor musun?)

Tu ji kengî de çixareyê dikişînî? (Ne zamandan beri sigara içiyorsun?)

Tu rojê çend çixareyan dikişînî? (Günde kaç sigara içiyorsun?)

Tansiyona bilind bi te re heye? (Yüksek tansiyonun var mı?)

Dermanên ku tu hertim dixwî hene? (Sürekli kullandığın ilaçlar var mı?)

Dermanên ku tu niha dixwî hene? (Şu anda kullandığın ilaçlar var mı?)

Tu niha kîjan dermanan dixwî? (Şu anda hangi ilaçları kullanıyorsun?)

Dispne

Bêhna te diçike? (Nefes darlığının oluyor mu?)

Bêhna te ji kengî de diçike? (Ne zamandan beri nefes darlığının var?)

Bêhnçikandina te çawa dest pê kir? (Nefes darlığı nasıl başladı?)

Di xew de bêhna te diçike? (Uykudayken nefes darlığı oluyor mu?)

Bêhnçikandina te te ji xew şiyar dike? (Nefes darlığının uykudan uyandırıyor mu?)

Wexta ku tu bi bêhnçikandinê ji xew şiyar dibî tu çi dikî? (Nefes darlığı ile uyandığında ne yapıyorsun?)

Tu çi dikî ji bo ku bêhna te bê ber te? (Nefes darlığının geçmesi için ne yapıyorsun?)

Wexta ku bêhna te diçike sînga te diêşe? (Nefes darlığı olduğunda göğsün ağrıyor mu?)

Wexta ku bêhna te diçike sînga te dişewite? (Nefes darlığı olduğunda göğüste yanma oluyor mu?)

Te qet balxemeke bixwîn derxistiye? (Hiç kanlı balgam çıkardın mı?)

Te qet balxemeke bikef derxistiye? (Hiç köpüklü balgam çıkardın mı?)

Bêhnçikandina te ji berê bêtir bûye? (Nefes darlığın eskiye göre arttı mı?)

Çîmên te werimî ne? (Bacakların şişmiş mi?)

Wexta ku tu karekî dikî bêhna te diçike? (Bir iş yaptığında nefes darlığı oluyor mu?)

Wexta ku tu karekî nakî jî bêhna te diçike? (Bir iş yapmadığında da nefes darlığı oluyor mu?)

Wexta ku tu xwe li ser piştê dirêj dikî bêhna te diçike? (Sırt üstü uzandığında nefes darlığı oluyor mu?)

Wexta ku tu radikevî cihê serê te bilind e? (Yattığında başın yüksekte midir?)

Wexta ku tu rudinê bêhna te tê ber te? (Oturduğunda nefesin açılıyor mu?)

Wexta ku bêhna te diçike kuxuka te çêdibe? (Nefes darlığı olduğunda öksürüğün de oluyor mu?)

Ewilî bêhna te diçike yan tu dikuxî? (Önce nefes darlığı mı yoksa öksürük mü oluyor?)

Wexta ku tu li ser kêleka çepê radizê bêhna te diçike? (Sol yan tarafına yattığında nefes darlığı oluyor mu?)

Wexta ku tu rûniştî bêhna te diçike û wexta ku xwe dirêj dike bêhna te tê ber te? (Oturduğunda nefes darlığın olduğunda uzanınca açılıyor mu?)

Wexta ku bêhna te diçike dike xîzexîz? (Nefes darlığı olduğunda hışıltılı soluk alıp veriyor musun?)

Wexta ku bêhna te diçike dilê te diavêje? (Nefes darlığı olduğunda çarpıntın oluyor mu?)

Wexta ku bêhna te diçike dilê te dike gupegup? (Nefes darlığı olduğunda çarpıntının oluyor mu?)

Wexta ku bêhna te diçike mahdê te dixele/diqelibe? (Nefes darlığı olduğunda bulantın oluyor mu?)

Wexta ku bêhna te diçike tu vedirşî? (Nefes darlığı olduğuna kusuyor musun?)

Wexta ku bêhna te diçike tu xwê/xwêdan didî? (Nefes darlığı olduğunda terliyor musun?)

Wexta ku bêhna te diçike tirs/xof dikeve ser dilê te? (Nefes darlığı olduğunda korkuyor musun?)

Tu çixareyê dikişînî? (Sigara içiyor musun?)

Wexta ku bêhna te diçike tu dibêjî qey ez ê bimirim? (Nefes darlığı olduğunda öleceğini zannediyor musun?)

Tu ji kengî de çixareyê dikişînî? (Ne zamandan beri sigara içiyorsun?)

Tu rojê çend çixareyan dikişînî? (Günde kaç sigara içiyorsun?)

Tansiyona bilind bi te re heye? (Yüksek tansiyonun var mı?)

Dermanên ku tu hertim dixwî hene? (Sürekli kullandığın ilaçlar var mı?)

Dermanên ku tu niha dixwî hene? (Şu anda kullandığın ilaçlar var mı?)

Tu niha kîjan dermanan dixwî? (Şu anda hangi ilaçları kullanıyorsun?)

Çarpıntı

Tu pê dihisî ku dilê te diavêje? (Kalbinin attığını hissediyor musun?)

Dilê te dike gupegup? (Kalbin güm güm ediyor mu?)

Tu bi dengê dilê xwe dihisî? (Kalbinin sesini hissediyor musun?)

Tu çawa pê dihisî? (Nasıl farkına varıyorsun?)

Tu qet pê dihisî ku dilê te disekine? (Kalbinin durduğunu hissettiğin oluyor mu?)

Dilê te ji kengî de diavêje? (Ne zamandan beri çarpıntın var?)

Dilê te ji nişkan ve diavêje yan hêdî hêdî dest pê dike? (Çarpıntın aniden mi başlıyor yoksa tedricen mi oluyor?)

Dilavêtin ji nişkan ve yan hêdî hêdî derbas dibe? (Çarpıntın aniden mi geçiyor yoksa yavaş yavaş mı geçiyor?)

Wexta ku dilê te diavêje sînga te diêşe? (Çarpıntın olduğunda göğüs ağrısı oluyor mu?)

Wexta ku dilê te diavêje bêhna te diçike? (Çarpıntın olduğunda nefes darlığı oluyor mu?)

Wexta ku dilê te diavêje serê te gêj dibe? (Çarpıntın olduğunda baş dönmesi oluyor mu?)

Wexta ku dilê te diavêje tu xwê/xwêdan didî? (Çarpıntın olduğunda terliyor musun?)

Wexta ku dilê te diavêje tirs/xof dikeve ser dilê te? (Çarpıntın olduğunda korkuyor musun?)

Wexta ku bêhna te diçike tu dibêjî qey ez ê bimirim? (Nefes darlığı olduğunda öleceğini zannediyor musun?)

Wexta ku dilê te diavêje destmêja te ya biçûk tê? (Çarpıntın olduğunda idrar yapma ihtiyacı oluyor mu?)

Wexta ku dilê te diavêje ber çavê te reş dibe? (Çarpıntın olduğunda göz kararması oluyor mu?)

Wexta ku dilê te diavêje destê te pûç dibe/ditevize? (Çarpıntı olduğunda ellerde uyuşma oluyor mu?)

Wexta ku tu karekî dikî dilê te diavêje? (Bir iş yaptığında çarpıntın oluyor mu?)

Bi kuxukê re taya te çêdibe? (Öksürükle beraber ateşin oluyor mu?)
Bi kuxukê re serê te diêşe? (Öksürükle beraber baş ağrısı oluyor mu?)
Tu bi şev xwê/xwêdan didî? (Gece terliyor musun?)
Bi kuxukê re sînga te diêşe? (Öksürükle beraber göğüs ağrısı oluyor mu?)
Tu li malê çûkan xwedî dikî? (Evde kuş besliyor musun?)
Dermanên ku tu hertim dixwî hene? (Sürekli kullandığın ilaçlar var mı?)
Dermanên ku tu niha dixwî hene? (Şu anda kullandığın ilaçlar var mı?)
Tu niha kîjan dermanan dixwî? (Şu anda hangi ilaçları kullanıyorsun?)

Hemoptizi

Bi kuxuka te re xwîn tê? (Öksürükle beraber kan geliyor mu?)
Ji kengî de bi kuxukê re xwîn tê? (Ne zamandan beri öksürükle beraber kan geliyor?)
Çend caran bi kuxukê re xwîn hatiye? (Kaç defa öksürükle beraber kan gelmiş?)
Xwîn bi balxemê re tê? (Kan balgamla beraber mi geliyor?)
Xwîn bikef e? (Kan köpüklü mü?)
Taya te çêdibe? (Ateşin oluyor mu?)
Sînga te diêşe? (Göğsün ağrıyor mu?)
Mahdê te dixele/diqelibe? (Bulantın oluyor mu?)
Xwîn di balxemê de weke xêzekê ye? (Kan balgamda çizgi şeklinde mi?)
Tu çixareyê dikişîni? (Sigara içiyor musun?)
Tu bi jana zirav/êşa zirav ketiye? (Daha önce verem geçirdin mi?)
Di malbata te de kesekî din ku bi kuxuka wî/wê re xwîn tê heye? (Ailede öksürükle kan gelen başka bir kişi var mı?)
Tu berê emeliyat bûyî? (Daha önce ameliyat oldun mu?)
Dermanên ku tu hertim dixwî hene? (Sürekli kullandığın ilaçlar var mı?)
Dermanên ku tu niha dixwî heye? (Şu anda kullandığın ilaç var mı?)
Tu niha kîjan dermanan dixwî? (Şu anda hangi ilaçları kullanıyorsun?)
Berê dereke te xwîn bûye? (Daha önce bir yerin kanamış mıydı?)
Xwîna te dereng sekinîbû? (Kanın geç durmuş muydu?)
Nexweşiya te ya pişikê heye? (Akciğer hastalığının var mı?)

Senkop

Tu bêhiş dikevî? (Bayılıyor musun?)
Tu ji kengî de bêhiş dikevî? (Ne zamandan beri bayılıyorsun?)
Heta niha çend caran tu bêhiş ketiye? (Şimdiye kadar kaç kere bayıldın?)
Berê jî tu bêhiş ketibû? (Daha önce de bayılmış mıydın?)
Tu çiqasî bêhiş dimîni? (Ne kadar süre baygın kalıyorsun?)
Berî ku tu bêhiş bikevî serê te gej dibe? (Bayılmadan önce başın dönüyor mu?)

Berî ku tu bêhiş bikevî ber çavê te reş dibe? (Bayılmadan önce göz kararı oluyor mu?)

Wexta ku tu ji nişkan ve radibî serê te gêj dibe? (Aniden ayağa kalktığında göz kararı oluyor mu?)

Cara ewilîn tu li ku bêhiş ketî? (İlk defa nerede bayıldın?)

Cara ewilîn wexta ku tu bêhiş ket te çi dikir? (İlk defa bayıldığında ne yapıyordun?)

Dilê te diavêt? (Çarpıntın var mıydı?)

Wexta ku tu bêhiş ket êşa te hebû? (Bayıldığında ağrın var mıydı?)

Berî ku tu bêhiş bikevî aciziya te hebû? (Bayıldığında sıkıntın var mıydı?)

Tu ketî erdê? (Yere düştün mü?)

Wexta ku tu ketî dereke te êşiya? (Düştüğünde bir yerin incindi mi?)

Wexta ku tu ketî mahdê te dixeliya/diqelibî? (Düştüğünde bulantın var mıydı?)

Tu bi temamî ser hişê xwe çû? (Bilincini tamamen kaybettin mi?)

Wexta ku tu bêhiş dikevî dengê dora te tê te? (Bayıldığında etrafındaki sesleri duyuyor musun?)

Piştî ku tu tê ser hişê xwe tu çawa yî? (Ayıldığında kendini nasıl hissediyorsun?)

Piştî ku tu tê ser hişê xwe tu westiyayî yî? (Ayıldığında yorgun oluyor musun?)

Wexta ku tu bêhiş dikevî tu destmêja xwe ya biçûk dikî? (Bayıldığında küçük abdestini geçiriyor musun?)

Dermanên ku tu hertim dixwî hene? (Sürekli kullandığın ilaçlar var mı?)

Dermanên ku tu niha dixwî heye? (Şu anda kullandığın ilaç var mı?)

Tu niha kîjan dermanan dixwî? (Şu anda hangi ilaçları kullanıyorsun?)

Nexweşiyên te yên din hene? (Başka bir hastalığın var mı?)

KISA SEMPTOM TARAMA

Sînga te diêşe? (Göğsün ağrıyor mu?)

Ku derê sînga te diêşe? (Göğsünün neresi ağrıyor?)

Ji kengî de sînga te diêşe? (Ne zamandan beri göğsün ağrıyor?)

Êşa sînga te diavêje mil û destê çepê? (Göğüs ağrısı sol omuz ve kola yayılıyor mu?)

Bêhna te diçike? (Nefes darlığın oluyor mu?)

Bêhna te ji kengî de diçike? (Ne zamandan beri nefes darlığın var?)

Bêhncikandina te çawa dest pê kir? (Nefes darlığı nasıl başladı?)

Di xew de bêhna te diçike? (Uykudayken nefes darlığı oluyor mu?)

Wexta ku bêhna te diçike sînga te diêşe? (Nefes darlığı olduğunda göğsün ağrıyor mu?)

Çimên te werimî ne? (Bacakların şişmiş mi?)

Tu çixareyê dikişînî? (Sigara içiyor musun?)
Tu ji kengî de çixareyê dikişînî? (Ne zamandan beri sigara içiyorsun?)
Tu rojê çend çixareyan dikişînî? (Günde kaç sigara içiyorsun?)
Tansiyona bilind bi te re heye? (Yüksek tansiyonun var mı?)
Tu pê dihisî ku dilê te diavêje? (Kalbinin attığını hissediyor musun?)
Dilê te dike gupegup? (Kalbin güm güm ediyor mu?)
Tu bi dengê dilê xwe dihisî? (Kalbinin sesini hissediyor musun?)
Dermanên ku tu hertim dixwî hene? (Sürekli kullandığın ilaçlar var mı?)
Dermanên ku tu niha dixwî hene? (Şu anda kullandığın ilaçlar var mı?)
Tu niha kîjan dermanan dixwî? (Şu anda hangi ilaçları kullanıyorsun?)
Kuxuka te heye? (Öksürüğün var mı?)
Kuxuka te kengî dest pê kir? (Öksürüğün ne zaman başladı?)
Wexta ku tu xwe dirêj dikî kuxuka te zêdetir dibe? (Uzandığında öksürüğün artıyor mu?)
Bi kuxuka te re xwîn tê? (Öksürükle beraber kan geliyor mu?)
Ji kengî de bi kuxukê re xwîn tê? (Ne zamandan beri öksürükle beraber kan geliyor?)
Çend caran bi kuxukê re xwîn hatiye? (Kaç defa öksürükle beraber kan gelmiş?)
Xwîn bikef e? (Kan köpüklü mü?)
Tu bêhiş dikevî? (Bayılıyor musun?)
Tu ji kengî de bêhiş dikevî? (Ne zamandan beri baylıyorsun?)
Heta niha çend caran tu bêhiş ketiye? (Şimdiye kadar kaç kere bayıldın?)
Wexta ku tu bêhiş dikevî dengê dora te tê te? (Bayıldığında etrafındaki sesleri duyuyor musun?)
Nexweşiyên te yên din hene? (Başka bir hastalığın var mı?)
Tiştêkî din ku tu dixwazî bêjî heye? (Söylemek istediğin başka bir şey var mı?)
Tiştêkî ku tu dixwazî bipirsî heye? (Sormak istediğin başka bir şey var mı?)

KULAK BURUN BOĞAZ

TANIMLAYICI BİLGİLER

- Tu bi xêr hatî.** (Hoş geldin.)
Tu çawa yî? (Nasılsın?)
Navê te çi ye? (Adın ne?)
Tu çend salî yî? (Kaç yaşındasın?)
Tu li ku çêbûyî? (Nerede doğdun?)
Tu zewicî yî? (Evli misin?)
Zarokên te hene? (Çocukların var mı?)
Çend zarokên te hene? (Kaç tane çocuğun var?)
Xwendin û nivîsa te heye? (Okuma-yazman var mı?)
Tu cûyî mektebê? (Okula gittin mi?)
Tu niha dişuxulî? (Şu anda çalışıyor musun?)
Tu niha çi karî dikî? (Şimdi ne iş yapıyorsun?)

TEMEL YAKINMALAR

- Ez çawa karim alîkariya te bikim?** (Sana nasıl yardımcı olabilirim?)
Çi şikayeta te heye? (Şikayetinin nedir?)
Îro ji bo çi tu hatiye vir? (Bugün niçin geldin buraya?)
Ez çawa karim alî te bikim? (Sana nasıl yardım edebilirim?)
Tu ji çi aciz î? (Neden şikayetçisin?)
Tu ji çi digazinî? (Neden şikayet ediyorsun?)
Herî pirr tu ji çi aciz î? (En çok neyden şikayetçisin?)
Wekî din çi şikayeta te heye? (Başka ne şikayetinin var?)
Wekî din? (Başka?)

TIBBÎ ÖYKÜ

Kişisel Öykü

- Nexweşiya şeker bi te re heye?** (Şeker hastalığının var mı?)
Nexweşiya dil/qelb bi te re heye? (Kalp hastalığının var mı?)
Nexweşiya gurçikan bi te re heye? (Böbrek hastalığının var mı?)
Tansiyona te bilind dibe? (Tansiyonun yükseliyor mu?)
Tu çixareyê dikişî? (Sigara içiyor musun?)
Tu qet emeliyat bûyî? (Hiç ameliyat oldun mu?)
Tu emeliyata çi bûyî? (Ne ameliyatı oldun?)
Dermanên ku tu hertim dixwî hene? (Sürekli kullandığın ilaçlar var mı?)
Kîjan derman in? (Hangi ilaçlardır?)

Aile Öyküsü

Di malbata we de nexweşiya şekir/qelb/gurçikan/tansiyonê heye? (Ailenizde şeker/kalp/böbrek/tansiyon hastası olan var mı?)

Di malbata we de kesên ku emeliyat bûne hene? (Ailenizde ameliyat geçiren var mı?)

Emeliyata çi bûne? (Ne ameliyatı geçirdiler?)

KULAK HASTALIKLARINDA ANAMNEZ

İşitme Kaybı

Guhekî te yan herdu guhên te giran bûne? (Bir kulağında mı yoksa her iki kulağında mı işitme kaybı var?)

Kîjan guhê te giran bûye? (Hangi kulağında işitme kaybı var?)

Ji kengî de guhê te giran bûye? (Ne zamandan beri işitme kaybı oldu?)

Serê te gêj dibe? (Baş dönmesi oluyor mu?)

Di malbata we de kesên din ku guhên wan giran bûne hene? (Ailenizde işitme kaybı olan başka kimse var mı?)

Cihê ku tu lê dixebitî dengê bilind lê heye? (Gürültülü bir yerde mi çalışıyorsun?)

Cihê ku deng û qerebalix lê pirr e, deng xweştir tê te? (Gürültülü ve kalabalık yerde daha iyi işitiyor musun?)

Van rojan tu bi şewbê ketiye? (Son günlerde gribal enfeksiyon geçirdin mi?)

Tu niha dermanan dixwî? (Şu anda ilaç kullanıyor musun?)

Tu niha kîjan dermanan dixwî? (Şu anda hangi ilaçları kullanıyorsun?)

Kulak Ağrısı

Guhekî te yan herdu guhên te diêşin? (Bir kulağın mı yoksa her iki kulağın mı ağrıyor?)

Kîjan guhê te diêşe? (Hangi kulağın ağrıyor?)

Serê te jî diêşe? (Başın da ağrıyor mu?)

Diranên te diêşin? (Dışlerinde ağrı var mı?)

Tu derb li guhê te ketiye? (Kulağına hiç darbe yedin mi?)

Kulak Akıntısı

Nêm/Av ji guhê te tê? (Kulağından akıntı/su geliyor mu?)

Çi reng e? (Ne renktir?)

Rengê wê zer e? (Sarı renkli mi?)

Nêm ji kîjan guhê te tê? (Akıntı hangi kulağından geliyor?)

Ji kengî de nêm ji guhê te tê? (Ne zamandan beri akıntı devam ediyor?)

Berê jî tu caran nêm ji guhê te hatiye? (Daha önce de kulağından hiç akıntı gelmiş miydi?)

Serê te gêj dibe? (Başın dönüyor mu?)

Dewxa te dihere? (Başın dönüyor mu?)
Guhê te diêşe? (Kulağın ağrıyor mu?)
Van rojan qirika te êşiyaye? (Son günlerde boğaz ağrısı oldu mu?)
Van rojan tu bi şewbê ketiye? (Son günlerde nezle/grip oldun mu?)
Van rojan tu derb li serê te yan jî li guhê te ketiye? (Son günlerde başına ya da kulağına darbe aldın mı?)
Guhê te giran bûye? (İşitmen azalmış mı?)
Te derman bera guhê xwe daye? (Kulağının içine ilaç kullandın mı?)

Kulak Kaşıntısı

Guhê te dixure? (Kulağın kaşınıyor mu?)
Kîjan guhê te dixure? (Hangi kulağın kaşınıyor?)
Ji kengî de guhê te dixure? (Ne zamandan beri kulağın kaşınıyor?)
Nêm ji guhê te tê? (Kulağından akıntı geliyor mu?)
Nexweşiyên te yên wekî din heye? (Başka hastalığın var mı?)

Baş Dönmesi

Serê te gêj dibe? (Başın dönüyor mu?)
Ji kengî de serê te gêj dibe? (Ne zamandan beri baş dönmesi oluyor?)
Berê jî tu carî serê te gêj dibû? (Daha önce de baş dönmesi oluyor muydu?)
Serê te çend saniyeyan/deqeyan/saetan/rojan dewam dike? (Baş dönmesi kaç saniye/dakika/saat/gün devam ediyor?)
Rabûkî yan rûniştî bêtir serê te gêj dibe? (Ayaktayken mi yoksa otururken mi daha çok başın dönüyor?)
Wexta ku serê te gêj dibe, tu tiştêkî weke du tişt bibînî? (Başın döndüğü zaman cisimleri çift görüyor musun?)
Wexta ku serê te gêj dibe, guhê te giran dibe? (Başın döndüğü zaman işitme kaybı oluyor mu?)
Wexta ku serê te gêj dibe, mahdê te dixele/diqelibe? (Başın döndüğü zaman bulantın oluyor mu?)
Wexta ku serê te gêj dibe, zingînî ji guhê te tê? (Başın döndüğü zaman kulak çınlaması oluyor mu?)
Dermanê ku tu niha dixwî heye? (Şu anda kullandığın ilaç var mı?)
Tu niha kîjan dermanan dixwî? (Şu anda hangi ilaçları kullanıyorsun?)

BURUN HASTALIKLARINDA ANAMNEZ

Burun Tıkanıklığı

Pozê/difina/bêvila te dixetime/tê girtin? (Burun tıkanıklığı oluyor mu?)
Kîjan alî dixetime? (Hangi taraf tıkanıyor?)
Ji kengî de pozê te dixetime? (Ne zamandan beri tıkanıyor?)

Tu derb li pozê te ketiye? (Burnun hiç darbe aldı mı?)

Alerjiya te heye? (Alerjin var mı?)

Pozê te bêtir di kîjan mewsîmê de dixetime? (Burnun daha çok hangi mevsimde tıkanıyor?)

Astima te heye? (Astımın var mı?)

Wexta ku pozê te dixetime, tu şikayeteke din heye? (Burnun tıkanmış olduğu zaman başka bir şikayetin oluyor mu?)

Te derman berra pozê xwe daye? (Burnunun içine ilaç kullandın mı?)

NOT: Kürtçe'de "burun" kelimesinin karşılığı olarak değişik yörelerde üç farklı kelime kullanılmaktadır. Bunlar; "poz", "bêvil" ve "dîfin" kelimeleridir. Biz burada en yaygın kullanılan "poz" kelimesini seçtik.

Burun Akıntısı

Pozê te diherike? (Burnun akıyor mu?)

Ji kengî de pozê te diherike? (Burnun ne zamandan beri akıyor?)

Alerjiya te heye? (Alerjin var mı?)

Tu dipişkî? (Hapşırıyor musun?)

Wexta ku tu serê xwe berjêr dikî pozê te diherike? (Başını öne eğdiğinde burnun akıntısı oluyor mu?)

Wexta ku tu dikuxî pozê te diherike? (Öksürdüğünde burnun akıyor mu?)

Burun Kanaması

Xwîn ji pozê te tê? (Burnun kanıyor mu?)

Ji kengî de xwîn ji pozê te tê? (Ne zamandan beri burnun kanaması var?)

Berê ji xwîn ji pozê te dihat? (Daha önce de burnundan kan geliyor muydu?)

Nexweşiya te ya xwînê heye? (Herhangi bir kan hastalığının var mı?)

Tu bi pozê xwe dilîze? (Burnunla oynuyor musun?)

Dibe ku tişteketibe pozê te? (Burnuna yabancı bir cisim girmiş olabilir mi?)

Tu derb li pozê te ketiye? (Burnun hiç darbe aldı mı?)

ORAL KAVÎTE HASTALIKLARINDA ANAMNEZ

Di devê te de cihekî ku diêşe heye? (Ağız içinde ağrıyan bir yer var mı?)

Ji kengî de diêşe? (Ne zamandan beri ağrıyor?)

Di devê te de cihekî werimî heye? (Ağız içinde şişlik oluyor mu?)

Cihê werimî diêşe? (Şişlik ağrıyor mu?)

Cihê werimî ji kengî de heye? (Şişlik ne zamandan beri var?)

Di devê te de birîn hene? (Ağzında yara var mı?)

Ji kengî de birîn di devê te de hene? (Ne zamandan beri ağzında yara mevcut?)

Birînên devê te diêşin? (Ağızdaki yaralar ağrıyor mu?)

Birînên devê te carê jixweber baş dibin? (Ağzındaki yaralar kendiliğinden iyileşiyor mu?)

Di canê te de weki din jî birîn hene? (Vücudunda başka yaralar var mı?)

Tu çixareyê dikişînî? (Sigara içiyor musun?)

Ji kengî de tu çixareyê dikişînî? (Ne zamandır sigara içiyorsun?)

Tu rojê çend çixareyan dikişînî? (Günde kaç sigara içiyorsun?)

Diranên te yên xerabûyî hene? (Çürük dişin var mı?)

Bêhneke nexweş ji devê te tê? (Ağzından kötü bir koku geliyor mu?)

Ji devê te xwîn tê? (Ağız içinde kanama oluyor mu?)

Devê te zuha dibe? (Ağız kuruyor mu?)

Tahma devê te nexweş dibe? (Ağızda kötü bir tat oluyor mu?)

BOĞAZ HASTALIKLARINDA ANAMNEZ

Qirika te diêşe? (Boğazın ağrıyor mu?)

Qirika te ji kengî de diêşe? (Boğazın ne zamandan beri ağrıyor?)

Guhê te diêşe? (Kulağında ağrı oluyor mu?)

Wexta ku tu dadiqurtînî qirika te diêşe? (Yutkunduğunda boğazında ağrı oluyor mu?)

Wexta ku tu tiştêkî dixwî qirika te diêşe? (Birşey yediğinde boğazında ağrı oluyor mu?)

Wexta ku tu avê vedixwî qirika te diêşe? (Su içtiğinde boğazında ağrı oluyor mu?)

Di xew de tu xurxurê dikî? (Uykudayken horluyor musun?)

Di xew de bêhna te diçike? (Uykudayken nefessiz kalıyor musun?)

Tu zû diwestî? (Çabuk yoruluyor musun?)

Tu bi roj xilmaşî dibî? (Gündüz uyukluyor musun?)

Dengê te dikevî? (Ses kısıklığı oluyor mu?)

Dengê te ji kengî de ketiye? (Sesin ne zamandan beri kısıktır?)

Carinan dengê te baş dibe? (Sesin bazen düzeliyor mu?)

Tu berê bi narqozê emeliyat bûyî? (Daha önce narkoz altında ameliyat oldun mu?)

Tu derb li qirika te ketiye? (Boğazına hiç darbe yedin mi?)

Tu dikuxî? (Öksürüyor musun?)

Bi kuxukê re xwîn jî tê? (Öksürükle kan geliyor mu?)

KISA SEMPTOM TARAMA

Guhê te giran bûye? (Sende işitme kaybı var mı?)

Kîjan guhê te giran bûye? (Hangi kulağında işitme kaybı var?)

Nêm/Av ji guhê te tê? (Kulağından akıntı/su geliyor mu?)

Guhê te diêşe? (Kulağın ağrıyor mu?)

Kîjan guhê te diêşe? (Hangi kulağın ağrıyor?)

Serê te jî diêşe? (Başın da ağrıyor mu?)
Tu derb li guhê te ketiye? (Kulağına hiç darbe yedin mi?)
Serê te gêj dibe? (Başın dönüyor mu?)
Dewxa te dihere? (Başın dönüyor mu?)
Van rojan qirika te êşiyaye? (Son günlerde boğaz ağrısı oldu mu?)
Guhê te dixure? (Kulağın kaşınıyor mu?)
Dermanê ku tu niha dixwî heye? (Şu anda kullandığın ilaç var mı?)
Tu niha kîjan dermanan dixwî? (Şu anda hangi ilaçları kullanıyorsun?)
Pozê/difina/bêvila te dixetime/tê girtin? (Burun tıkanıklığı oluyor mu?)
Tu derb li pozê te ketiye? (Burnun hiç darbe aldı mı?)
Alerjiya te heye? (Alerjin var mı?)
Pozê te diherike? (Burnun akıyor mu?)
Ji kengî de pozê te diherike? (Burnun ne zamandan beri akıyor?)
Tu dipişkî? (Hapşırıyor musun?)
Xwîn ji pozê te tê? (Burnun kanıyor mu?)
Di devê te de cihekî werimî heye? (Ağız içinde şişlik oluyor mu?)
Di devê te de birîn hene? (Ağzında yara var mı?)
Ji kengî de birîn di devê te de hene? (Ne zamandan beri ağzında yara mevcut?)
Birînên devê te diêşin? (Ağzındaki yaralar ağrıyor mu?)
Tu çixareyê dikişînî? (Sigara içiyor musun?)
Ji kengî de tu çixareyê dikişînî? (Ne zamandır sigara içiyorsun?)
Tu rojê çend çixareyan dikişînî? (Günde kaç sigara içiyorsun?)
Bêhneke nexweş ji devê te tê? (Ağzından kötü bir koku geliyor mu?)
Devê te zuha dibe? (Ağız kuruluğu oluyor mu?)
Tahma devê te nexweş dibe? (Ağızda kötü bir tat oluyor mu?)
Qirika te diêşe? (Boğazın ağrıyor mu?)
Qirika te ji kengî de diêşe? (Boğazın ne zamandan beri ağrıyor?)
Dengê te dikeví? (Ses kısıklığı oluyor mu?)
Tu dikuxî? (Öksürüyor musun?)
Bi kuxukê re xwîn ji tê? (Öksürükle kan geliyor mu?)
Tiştekî din ku tu dixwazî bêjî heye? (Söylemek istediğin başka bir şey var mı?)
Tiştekî ku tu dixwazî bipirsî heye? (Sormak istediğin başka bir şey var mı?)

KULAK MUAYENESİ

Ez ê guhê te mûayene bikim. (Kulağını muayene edeceğim.)
Wexta ku ez mûayene bikim divê tu xwe neleqîne. (Kulağını muayene ettiğimde kıpırdamamalısın.)
Wexta ku ez vêya dikim guhê te diêşe? (Bunu yaptığımda ağrı oluyor mu?)

Di guhê te de hinek gemar/qilêr heye. (Kulağında biraz kirlilik var.)

Niha ez ê paqij bikim. (Şimdi temizleyeceğim.)

Pozê xwe bigire. (Burnunu kapat.)

Bi devê xwe nepoxê binepixîne. (Ağzınla balon şişir)

Fısıltı Testi

Niha ez ê guhekî te bigirim. (Şimdi bir kulağını kapatacağım.)

Ez ê niha hêdika bipeyivim, ku dengê min hat te ji min re bêje. (Şimdi ya-
vaşça konuşacağım, sesim geldiğinde bana söyle)

Niha dengê min tê te? (Şu anda sesim geliyor mu?)

Min got çî? (Ne dedim?)

Rinne ve Weber Testi

Niha ez ê vêya deynim paş guhê te. (Şimdi bunu -diapozon- kulağının arka-
sına dokunduracağım.)

Wexta ku dengê wê hat te ji min re bêje. (Sesi duyduğunda bana söyle.)

Û wexta ku dengê wê qut bû ji min re bêje. (Ve sesi kesildiğinde bana söyle.)

Dengê wê tê te? (Sesini duyuyor musun?)

Deng hê jî tê te? (Sesi hala duyuyor musun?)

Deng qut bû? (Ses kesildi mi?)

Bi kîjan guhî deng xweştir tê te? (Hangi kulakla daha iyi işitiyorsun?)

BURUN MUAYENESİ

Niha ez ê pozê te mûayene bikim. (Şimdi burnunu muayene edeceğim.)

Ji pozê xwe bêhnê bistîne û berde. (Burnundan nefes alıp ver.)

Niha ez ê vêya têxim pozê. (Şimdi bunu -spekulum- burnuna koyacağım.)

Wexta ku êşîya ji min re bêje. (-Sinüslerin perküsyonu sırasında- Ağrıdığın-
da bana söyle)

Diêşe? (Ağrıyor mu?)

ORAL KAVİTE MUAYENESİ

Diranên te yên taxim hene? (Takma dişlerin var mı?)

Tu karî wan derxî? (Onları çıkarabilir misin?)

Tu karî devê xwe vekî? (Ağzını açabilir misin?)

Tu karî zimanê xwe rakî jor? (Dilini yukarı kaldırabilir misin?)

Tu karî zimanê xwe derxî derve? (Dilini çıkarabilir misin?)

Tu karî devê xwe vekî û bigirî? (Ağzını açıp kapatabilir misin?)

BOĞAZ MUAYENESİ

Tu karî devê xwe vekî? (Ağzını açabilir misin?)

Tu karî bêjî "aaaa"? ("Aaaa" diyebilir misin?)

NÖROLOJİ

TANIMLAYICI BİLGİLER

- Tu bi xêr hatî.** (Hoş geldin.)
Tu çawa yî? (Nasılsın?)
Navê te çi ye? (Adın ne?)
Tu çend salî yî? (Kaç yaşındasın?)
Tu li ku çêbûyî? (Nerede doğdun?)
Tu zewicî yî? (Evli misin?)
Tu kengî zewicî? (Ne zaman evlendin?)
Zarokên te hene? (Çocukların var mı?)
Çend zarokên te hene? (Kaç tane çocuğun var?)
Çend xwişk û birayên te hene? (Kaç kız ve erkek kardeşin var?)
Dê û bavê te sax in? (Anne-baban yaşıyor mu?)
Dê û bavê te çi karî dikin? (Anne-baban ne iş yapıyorlar?)
Xwendin û nivîsa te heye? (Okuma-yazman var mı?)
Tu çûyî mektebê? (Okula gittin mi?)
Heta sala çendan? (Kaçınıcı sınıfa kadar okula gittin?)
Tu niha dişuxulî? (Şu anda çalışıyor musun?)
Tu niha çi karî dikî? (Şimdi ne iş yapıyorsun?)
Tu niha li ku dijî? (Şimdi nerede yaşıyorsun?)
Mala we li ku ye? (Eviniz nerededir?)
Tu û kî li malê dimînin? (Evde kiminle yaşıyorsun?)
Tu berê qet çûyî ser textoran? (Daha önce hiç doktora gittin mi?)
Tu berê çûyî norolojiyê? (Daha önce nörolojiye gittin mi?)
Tu berê çûyî psikiyatriyê? (Daha önce psikiyatriye gittin mi?)

TEMEL YAKINMALAR

- Derbasî/Derbasbûyî be.** (Geçmiş olsun.)
Ez çawa karim alîkariya te bikim? (Sana nasıl yardımcı olabilirim?)
Çi şikayeta te heye? (Şikayetin nedir?)
Îro ji bo çi tu hatiye vir? (Bugün niçin geldin buraya?)
Ez çawa karim alî te bikim? (Sana nasıl yardım edebilirim?)
Tu ji çi aciz î? (Neden şikayetçisin?)
Tu ji çi digazinî? (Neden şikayet ediyorsun?)
Herî pirr tu ji çi aciz î? (En çok neyden şikayetçisin?)
Wekî din çi şikayeta te heye? (Başka ne şikayetin var?)
Wekî din? (Başka?)

TIBBÎ ÖYKÜ

Kişisel Öykü

Tu berê qet felç bûyî? (Daha önce felç oldun mu?)
Nexweşiya şekir bi te re heye? (Şeker hastalığın var mı?)
Nexweşiya dil/qelb bi te re heye? (Kalp hastalığın var mı?)
Nexweşiya gurçikan bi te re heye? (Böbrek hastalığın var mı?)
Tansiyona te bilind dibe? (Tansiyonun yükseliyor mu?)
Tu çixareyê dikişînî? (Sigara içiyor musun?)
Tu berê çûyî ser textorê norolojiyê? (Daha önce nöroloji doktoruna gittin mi?)
Tu çûyî ser textorê psîkiyatriyê? (Psikiyatriye gittin mi?)
Kesî xwîn daye te? (Kimse sana kan verdi mi?)
Tu qet emeliyat bûyî? (Hiç ameliyat oldun mu?)
Tu emeliyata çî bûyî? (Ne ameliyatı oldun?)
Dermanên ku tu hertim dixwî hene? (Sürekli kullandığın ilaçlar var mı?)
Kîjan derman in? (Hangi ilaçlardır?)
Tu her roj van dermanan dixwî? (Bu ilaçları her gün kullanıyor musun?)
Tu parêza xwe dikî? (Diyetine dikkat ediyor musun?)

Aile Öyküsü

Di malbata we de nexweşiya şekir/qelb/gurçikan/tansiyonê heye? (Ailenizde şeker/kalp/böbrek/tansiyon hastası olan var mı?)
Di malbata we de nexweşiyên norolojiyê hene? (Ailenizde nörolojik hastalığı olan var mı?)
Di malbata we de kesên ku felç bûne hene? (Ailenizde felç olan var mı?)
Di malbata we de kesên ku emeliyat bûne hene? (Ailenizde ameliyat geçiren var mı?)
Emeliyata çî bûne? (Ne ameliyatı geçirdiler?)

NÖROLOJİK ANAMNEZ

Baş ağrısı

Serê te diêşe? (Başın ağrıyor mu?)
Ji kengî de serê te diêşe? (Ne zamandan beri başın ağrıyor?)
Her ji çiqasî serê te diêşe? (Ne kadar sıklıkta başın ağrıyor?)
Her roj serê te diêşe? (Her gün başın ağrıyor mu?)
Rojê/Heftê/Mehê/Salê çend caran serê te diêşe? (Günde/Haftada/Ayda/Yılda kaç kez başın ağrıyor?)
Êşa serê te êşeke çawa ye? (Başının ağrısı nasıl bir ağrı?)
Êşeke weke ku serê te tê ecîqandî e? (Başını sıkıştıran bir ağrı mı?)
Êşeke weke ku li defê dikeve ye? (Davul çalıyor gibi bir ağrı mı?)
Êşeke weke ku birûsk lê dikeve ye? (Şimşek çakma tarzında bir ağrı mı?)

Ku derê serê te diêşe? (Başının neresi ağrıyor?)
Wexta ku tu serê xwe dileqînî êşa serê te zêdetir dibe? (Başını hareket ettirdiğinde ağrısı artıyor mu?)
Kîjan alî bêtir diêşe? (Hangi taraf daha fazla ağrıyor?)
Serêşa te çiqasî dewam dike? (Baş ağrının ne kadar sürüyor?)
Êşa serê te bi hebên serêşê derbas dibe? (Başının ağrısı ağrı kesici ile geçiyor mu?)
Berî ku serêşa te dest pê bike tu bi xwe dihisî? (Baş ağrısı başlamadan önce hissediyor musun?)
Wexta ku serê te diêşe tu ji roniyê û ji deng aciz dibî? (Baş ağrısı olduğunda ışık ve sestten rahatsız oluyor musun?)
Wexta ku serê te diêşe hêşir/rondik ji çavên te tèn? (Baş ağrısı olduğunda gözünden yaş geliyor mu?)
Wexta ku serê te diêşe çavên te sor dibin? (Baş ağrısı olduğunda gözünde kızarıklık oluyor mu?)
Wexta ku serê te diêşe pozê/bêvila/difina te diherike? (Baş ağrısı olduğunda burun akıntısı oluyor mu?)
Wexta ku serê te diêşe mahdê te dixele û tu vedirşî? (Başın ağrıdığı anda bulantı-kusma oluyor mu?)
Di xew de serê te diêşe? (Uykudayken başın ağrıyor mu?)
Serê te bêtir bi şev yan bi roj diêşe? (Baş ağrısı daha çok gündüz mü yaksa gece mi oluyor?)
Wexta ku tu ji hinekan yan jî ji tişteki aciz dibî serê te diêşe? (Birine ya da bir şeye kızdığı anda başın ağrıyor mu?)
Di malbata we de kesên ku serê wan diêşe hene? (Ailenizde baş ağrısı olan başka kimse var mı?)
Berê tu derb li serê te ketiye? (Daha önce kafana darbe yedin mi?)
Tu berê emeliyata serî bûyî? (Daha önce başından ameliyat oldun mu?)
Te berê menenjît derbas kiriye? (Daha önce menenjit geçirdin mi?)
Nexweşiyên te yên wekî tansiyon, şeker, qelb/dil hene? (Tansiyon, şeker, kalp gibi hastalıkların var mı?)
Dermanên ku hertim tu dixwî hene? (Sürekli kullandığın ilaçlar var mı?)
Navê wan dermanan tu zanî? (İlaçların isimlerini biliyor musun?)

Bilinç Kaybı

Tu bêhiş dikevî? (Bayılıyor musun?)
Tu dixeriqî? (Bayılıyor musun?)
Tu bi dayê dikevî? (Sara nöbeti geçiriyor musun?)
Tu ji kengî de bi dayê dikevî? (Ne zamandan beri sara nöbeti geçiriyorsun?)
Cara ewilîn tu kengî ket? (İlk defa ne zaman düştün?)
Her ji çiqasî tu dikevî? (Ne kadar sıklıkta nöbet geçiriyorsun?)

Her roj tu dikevî? (Her gün nöbet geçiriyor musun?)

Rojê/Heftê/Mehê/Salê çend caran tu dikevî? (Günde/Haftada/Ayda/Yılda kaç kez nöbet geçiriyorsun?)

Daya te çiqasî dewam dike? (Sara nöbetin ne kadar sürüyor?)

Tu bi şev ya bi roj bêtir dikevî? (Gece mi yoksa gündüz mü daha çok düşünüyorsun?)

Di xew de tu bi dayê dikevî? (Uykudayken sara nöbeti geçiriyor musun?)

Tu bi temamî ji ser hişê xwe ve diçî? (Tamamen bilincini kaybediyor musun?)

Berî ku tu bikevî mahdê te dixele/diqelibe? (Düşmeden önce bulantın oluyor mu?)

Tu vedirşî? (Kusuyor musun?)

Berî ku tu bikevî bêhneke nexweş tê te? (Düşmeden önce kötü bir koku alıyor musun?)

Wexta ku tu dikevî deng tên te? (Düştüğünde sesleri duyuyor musun?)

Wexta ku tu dikevî dest û lingên te diperpitin? (Düştüğünde ellerin ve ayakların kasılıyor mu?)

Tenê dest û lingên te diperpitin yan canê/laşê te giş diperpîte? (Sadece ellerin ve ayakların mı kasılıyor yoksa tüm vücudun mu kasılıyor?)

Wexta ku tu dikevî kef ji devê te tê? (Düştüğünde ağzından köpük geliyor mu?)

Wexta ku tu dikevî bêhemdî xwe tu destmêja biçûk dikî? (Düştüğünde istemeden küçük abdestini yapıyor musun?)

Wexta ku tu dikevî tu dev zimanê xwe dikî? (Düştüğünde dilini ısırtıyor musun?)

Tu dev serê zimanê xwe yan kêlekên zimanê xwe dikî? (Dilinin ucunu mu yoksa yanlarını mı ısırtıyorsun?)

Pişî ku tu tê ser hişê xwe xewa te tê? (Ayıldıktan sonra uykun geliyor mu?)

Tu çend saetan radikevî? (Kaç saat uyuyorsun?)

Acizî, betilandin û bêxewî dike ku tu bikevî? (Stres, yorgunluk ve uykusuzluk nöbetini tetikliyor mu?)

Wexta ku tu dermanê xwe nexwî tu bi dayê dikevî? (İlacını almadığında nöbet geçiriyor musun?)

Di malbata we de kesên ku bi dayê dikevin hene? (Ailenizde nöbet geçiren başka kimse var mı?)

Berê tu derb li serê te ketiye? (Daha önce kafana darbe yedin mi?)

Tu berê emeliyata serî bûyî? (Daha önce başından ameliyat oldun mu?)

Te berê menenjît derbas kiriye? (Daha önce menenjit geçirdin mi?)

Nexweşiyên te yên wekî tansiyon, şeker, qelb/dil hene? (Tansiyon, şeker, kalp gibi hastalıkların var mı?)

Dermanên ku hertim tu dixwî hene? (Sürekli kullandığın ilaçlar var mı?)

Navê wan dermanan tu zanî? (İlaçların isimlerini biliyor musun?)

Tu van dermanan her roj dixwî? (Bu ilaçları her gün alıyor musun?)

Baş Dönmesi

Serê te gêj dibe? (Başın dönüyor mu?)

Dewxa te dihere? (Başın dönüyor mu?)

Ji kengî de serê te gêj dibe? (Ne zamandan beri başın dönüyor?)

Cara ewilîn kengî serê te gêj bû? (İlk ne zaman baş dönmesi oldu?)

Gêjbûna serê te çiqasî dewam dike? (Baş dönmesi ne kadar sürüyor?)

Gêjbûna serê te ji nişkan ve dest pê kir? (Baş dönmesi aniden mi başladı?)

Wexta ku tu radibî ser lingan serê te gêj dibe? (Ayağa kalktığın zaman başın dönüyor mu?)

Wexta ku serê te gêj dibe mahdê te dixele/diqelibe? (Başın döndüğü zaman bulantın oluyor mu?)

Wexta ku serê te gêj dibe tu xwê/xwêdan didî? (Başın döndüğü zaman terliyor musun?)

Wexta ku serê te gêj dibe tirs/xof dikeve ser dilê te? (Başın döndüğü zaman korkuya kapılıyor musun?)

Wexta ku serê te gêj dibe zingînî ji guhê te tê? (Başın döndüğü zaman kulağında çınlama oluyor mu?)

Wexta ku serê te gêj dibe guhê te giran dibe? (Başın döndüğü zaman işitme kaybı oluyor mu?)

Wexta ku serê te gêj dibe guhê te diêşe? (Başın döndüğü zaman kulağında ağrı oluyor mu?)

Wexta ku serê te gêj dibe dilê te diavêje? (Başın döndüğü zaman çarpıntın oluyor mu?)

Wexta ku serê te gêj dibe bêhna te diçike? (Başın döndüğü zaman nefes darlığı oluyor mu?)

Dermanên ku hertim tu dixwî hene? (Sürekli kullandığın ilaçlar var mı?)

Dermanên ku tu niha dixwî hene? (Şu anda kullandığın ilaçlar var mı?)

Navê wan dermanan tu zanî? (İlaçların isimlerini biliyor musun?)

Rojê çend heban tu dixwî? (Günde kaç tane alıyorsun?)

Görme Bozukluğu

Dîtina te kê m bû? (Görmende azalma var mı?)

Dîtina te ji nişkan ve kê m bû? (Aniden mi görmende azalma oldu?)

Tu tiştan cot cot dibînî? (Nesneleri çift görüyor musun?)

Kîjan çavê te kê m bûye? (Hangi gözünde görme azalmış?)

Ji kengî de çavê te baş nabîne? (Ne zamandan beri gözün iyi görmüyor?)

Tu hertim baş nabînî yan carinan baş dibînî? (Her zaman mı iyi görmüyorsun yoksa bazen iyi görüyor musun?)

Ji nişkan ve çavê te kê m bû? (Aniden mi görmen azaldı?)

Çavên te diêşin? (Gözlerinde ağrı var mı?)

Nexweşiya te ya çavan heye? (Göz hastalığın var mı?)

Gûatra te heye? (Guatrın var mı?)

Nexweşiya şekir bi te re heye? (Şeker hastalığının var mı?)
Tansiyona te bilind dibe? (Tansiyonun yükseliyor mu?)
Tu derb li çavê te ketiye? (Gözüne darbe aldın mı?)
Berçavka te heye? (Gözlük kullanıyor musun?)
Tu çûyî ser textorê çavan? (Göz doktoruna gittin mi?)
Textorê çavan ji te re çi got? (Göz doktoru ne dedi sana?)

Tremor

Destê te diricife/dilerize/diheze? (Elin titriyor mu?)
Serê te kil dibe? (Başın sallanıyor mu?)
Ji kengî de destê te diricife/dilerize? (Ne zamandan beri elin titriyor?)
Ji nişkan ve ricifandinê/larizandanê dest pê kir yan hêdî hêdî? (Titreme aniden mi yoksa yavaş yavaş mı başladı?)
Wexta ku tu karekî dikî ricifandin/lerizandin zêdetir dibe? (Bir iş yaptığında titreme artıyor mu?)
Wexta ku tu karekî nakî ricifandin/lerizandin zêdetir dibe? (Bir iş yapmadığında titreme artıyor mu?)
Wexta ku tu avê vedixwî tu avê dirijînî? (Su içtiğinde suyu döküyor musun?)
Wexta ku tu di xew de bî ricifandin/lerizandin dîsa çêdibe? (Uykudayken yine titreme oluyor mu?)
Gûatra te heye? (Guatrın var mı?)
Tu emeliyata gûatrê bûyî? (Guatr ameliyatı oldun mu?)
Dermanên ku hertim tu dixwî hene? (Sürekli kullandığın ilaçlar var mı?)
Dermanên ku tu niha dixwî hene? (Şu anda kullandığın ilaçların var mı?)
Navê wan dermanan tu zanî? (İlaçların isimlerini biliyor musun?)

Uyuşma

Dereke te ditevize? (Bir yerinde uyuşma var mı?)
Ku derê te ditevize? (Neren uyuşuyor?)
Destê te ditevize? (Elin uyuşuyor mu?)
Ji kengî de ditevize? (Ne zamandan beri uyuşuyor?)
Nexweşiyên te yên damaran heye? (Damar hastalığının var mı?)
Nexweşiya şekir bi te re heye? (Şeker hastalığının var mı?)
Nexweşiya gurçikan bi te re heye? (Böbrek hastalığının var mı?)
Tu karê şîşikan û sîxikan dikî? (Örgü işleri yapıyor musun?)
Dermanên ku hertim tu dixwî hene? (Sürekli kullandığın ilaçlar var mı?)
Dermanên ku tu niha dixwî hene? (Şu anda kullandığın ilaçların var mı?)
Navê wan dermanan tu zanî? (İlaçların isimlerini biliyor musun?)

Güçsüzlük

Bêgewetî bi te re çêdibe? (Güçsüzlük oluyor mu?)
Tu ji qudum dikevî? (Takatten düşüyor musun?)

Ji kengî de bêqewetî heye? (Ne zamandan beri güçsüzlük mevcut?)
Dereke te diêşe? (Bir yerin ağrıyor mu?)
Çokên te diêşin? (Dizlerin ağrıyor mu?)
Bêqewetî ji nişkan ve dest pê kir? (Güçsüzlük aniden mi başladı?)
Her ku diçe bêqewetî zêdetir dibe? (Zamanla güçsüzlük artıyor mu?)
Wexta ku tu porê xwe şeh dikî tu diwestî/dibetilî? (Saçlarını taradığında yoruluyor musun?)
Wexta ku tu radihêjî misîneke av tu diwestî? (Bir ibrik su kaldırdığında yoruluyor musun?)
Wexta ku tu hildikişî tu ji hal de dikevî? (Yokuş çıktığında takatten düşüyor musun?)
Wexta ku tu radibî ser xwe tu ji qudum dikevî? (Ayağa kalktığında güçsüzlük oluyor mu?)
Tişt cot cot tên ber çavê te? (Nesneleri çift olarak görüyor musun?)
Wexta ku tu xwarinekê dadiqurtîne bi te zor tê? (Yemeği yutarken zorlanıyor musun?)
Wexta ku tu bêqewetî dimînî dereke te diêşe? (Güçsüzlük olduğunda ağrı oluşuyor mu?)
Di malbata we de kesekî din bi vê şikayetê heye? (Ailenizde bu şikayetleri olan başka kimse var mı?)

KISA SEMPTOM TARAMA

Serê te diêşe? (Başın ağrıyor mu?)
Ji kengî de serê te diêşe? (Ne zamandan beri başın ağrıyor?)
Her roj serê te diêşe? (Her gün başın ağrıyor mu?)
Êşa serê te çiqasî dewam dike? (Baş ağrısı ne kadar sürüyor?)
Tu bêtir bi kîjan destê xwe kar dikî? (Daha çok hangi elinle iş yapıyorsun?)
Dîtina te kêmbûye? (Görmenizde azalma var mı?)
Dîtina te ji nişkan ve kêmbûye? (Görmen birdenbire mi azaldı?)
Tu tiştan cot cot dibînî? (Nesneleri çift görüyor musun?)
Tu ji kengî ve tiştan cot cot dibînî? (Ne zamandan beri şeyleri çift görüyorsun?)
Kîjan çavê te kêmbûye? (Hangi gözünde görme azalmış?)
Ji kengî de çavê te baş nabîne? (Ne zamandan beri gözün iyi görmüyor?)
Dermanên ku tu hertim dixwî hene? (Sürekli kullandığın ilaçlar var mı?)
Dermanên ku tu niha dixwî hene? (Şu anda kullandığın ilaçlar var mı?)
Kîjan derman in? (Hangi ilaçlardır?)
Tu her roj van dermanan dixwî? (Bu ilaçları her gün kullanıyor musun?)
Tu rojê çend heban dixwî? (Günde kaç tane kullanıyorsun?)

Wexta ku tu dimeşî bi te zor tê? (Yürürken zorluk çekiyor musun?)
Berê tu derb li serê te ketiye? (Daha önce kafana darbe yedin mi?)
Tu berê emeliyata serî bûyî? (Daha önce başından ameliyat oldun mu?)
Serê te gêj dibe? (Başın dönüyor mu?)
Ji kengî de serê te gêj dibe? (Ne zamandan beri başın dönüyor?)
Wexta ku serê te gêj dibe zingîn ji guhê te tê? (Başın döndüğü zaman kulağında çınlama oluyor mu?)
Destê te diricife/dilerize? (Ellerin titriyor mu?)
Ji kengî de destê te diricife/dilerize? (Ne zamandan beri elin titriyor?)
Gavên te biçûk bûne? (Adımların küçülmüş mü?)
Tu tiştan ji bîr dikî? (Unutkanlık var mı?)
Tu zû diwestî/dibetilî? (Çabuk yoruluyor musun?)
Tu ji qudûm dikevî? (Takattan düşüyor musun?)
Tu bêqewet dimînî? (Güçsüzlük oluyor mu?)
Canê te pûç dibe? (Uyuşukluk oluyor mu?)
Tu bi dayê dikevî? (Nöbet (sara nöbeti) geçiriyor musun?)
Te berê menenjit derbas kiriye? (Daha önce menenjit geçirdin mi?)
Tu bêhiş dikevî? (Bayılıyor musun?)
Tu dixeriqî? (Bayılıyor musun?)
Tu ji kengî de bi dayê dikevî? (Ne zamandan beri nöbet geçiriyorsun?)
Cara ewilîn tu kengî ket? (İlk defa ne zaman düştün?)
Tiştêkî din ku tu dixwazî bêjî heye? (Söylemek istediğin başka bir şey var mı?)
Tiştêkî ku tu dixwazî bipirsî heye? (Sormak istediğin başka bir şey var mı?)

NÖROLOJİK MUAYENE

KRANİYAL SİNİRLERİN MUAYENESİ

Olfaktor Sinir

Ev bêhna çi ye? (Bu ne kokusudur?)
Niha bêhna çi tê te? (Şu anda ne kokusu alıyorsun?)

Optik Sinir

Görme Keskinliği

Tu destê min dibînî? (Elimi görüyor musun?)
Ev çend tilî ne? (Bu kaç parmağıdır?)
Tu karî vê nivîsê bixwînî? (Bu yazıyı okuyabilir misin?)
Li vir çi dinivîse? (Burada ne yazıyor?)

Görme Alanı

Niha li çavê min binêre û çavê xwe neleqîne. (Şimdi gözüme bak ve gözlerini kıpırdatma.)

Ez ê tiliya xwe hêdî hêdî nêzîkî çavê te bikim. (Parmağımı yavaş yavaş gözüne yaklaştıracam.)

Te kengî tiliya min dît ji min re bêje. (Parmağımı gördüğünde bana söyle.)

Okulomotor, Troklear ve Abdusens Sinirleri

Li jor û li aliyê rastê binêre. (Yukarıya sağa bak.)

Li jor û li aliyê çepê binêre. (Yukarıya sola bak.)

Li jêr û li aliyê rastê binêre. (Aşağıya sağa bak.)

Li jêr û li aliyê çepê binêre. (Aşağıya sola bak.)

Tu tiştêkî du tişt dibînî? (Bir şeyi iki şey olarak görüyor musun?)

Li tiliya min binêre. (Parmağıma bak.)

NOT: Kürtçe'de "aşağı" ve "yukarı" yer zarfları ağızlara göre çeşitlilik gösterir.

aşağı: jêr, xwar **yukarı:** jor, banî, qiyame, diyar

Trigeminal Sinir

Devê xwe veke. (Ağzını aç.)

Diranê xwe bieciqîne. (Dişlerini sık.)

Bifîkîne. (Işık çal.)

Fasial Sinir

Herdu çavên xwe hişk bigire û veke. (Her iki gözünü sıkıca kapat ve aç.)

Herdu birûyên xwe rake û deyne. (Her iki kaşını kaldır ve indir.)

Diranên xwe bieciqîne û deve xwe veke. (Dişlerini sık ve ağzını aç.)

Odituvar Sinir

Ez ê niha hêdîka bipeyivim, ku dengê min hat te ji min re bêje. (Şimdi yavaşça konuşacağım, sesim geldiğinde bana söyle)

Niha dengê min tê te? (Şu anda sesim geliyor mu?)

Min got çî? (Ne dedim?)

Dengê saetê tê te? (Saatin sesini duyuyor musun?)

Li ser vê xêzê bimeşe. (Bu çizginin üzerinde yürü.)

Glossofaringeal Sinir

Devê xwe veke û bêje 'aaa'. (Ağzını aç ve 'aaa' de.)

Tifa/Xweziya xwe daqurtîne. (Tükürüğü yut.)

Vagus ve Aksesuvar Sinir

Ez ê destê xwe deynim ser çena te û tu jî li vî alî binêre. (Elimi çenenin üzerine koyacağım sen de bu tarafa bak.)

NOT: Kûrtçe'de "bakmak" fiilinin iki yaygın kullanılış biçimi vardır.
Nêrîn: min nêrî (baktım), ez dinêrim (bakıyorum), binêre (bak)
Mêze kirin: min mêze kir (baktım), ez mêze dikim (bakıyorum), mêze ke (bak)

Hipoglossal Sinir

Zimanê xwe derxe. (Dilini çıkar.)

Zimanê xwe bi jêr de daxe. (Dilini aşağı indir.)

Zimanê xwe bi jor de rake. (Dilini yukarı kaldır.)

DUYU MUAYENESİ

Yüzeyel Duyu

Ez ê niha derziyê hêdika bidim laşê te. (Şimdi yavaşça iğneği vücuduna değdireceğim.)

Tu pê dihişê? (Hissediyor musun?)

Tu bi tiliya min dihişê? (Parmağımı hissediyor musun?)

Ev sar e yan germ e? (Bu sıcak mı yoksa soğuk mu?)

Kîjan germtir e? (Hangisi daha sıcak?)

Kîjan sartir e? (Hangisi daha soğuk?)

Derin Duyu

Cihê ku ez dest bidimê ku biêşe ji min re bêje. (Dokunduğum yer ağrırsa bana söyle.)

Ev der diêşê? (Burası acıyor mu?)

Niha çavên xwe bigire û tiliyên te bi kîjan alî de ne bêje? (Şimdi gözlerini kapat ve parmaklarının hangi yönde olduğunu söyle.)

Destê te niha li jêr e yan li jor e? (Elin şu anda aşağıda mı yoksa yukarıda mı?)

Vibrasyon Duyusu

Ez ê vêya deynim ser hestiyê te. (Bunu -diyapazon gösterilerek- kemiğinin üstüne koyacağım.)

Tu bi lerizandina wê dihişê? (Titreşimini hissediyor musun?)

Tu bi ricifandina wê dihişê? (Titreşimini hissediyor musun?)

Bası ve Ağrı Duyusu

Ev der diêşe? (Burası ağrıyor mu?)

Ku derê te diêşe? (Neren ağrıyor?)

Barognozi

Kîjan ji van girantir e? (Bunlardan hangisi daha ağır?)

Topognozi

Ez niha dest ku derê te didim? (Şu anda nerene dokunuyorum?)

HAREKET SİSTEMİNİN MUAYENESİ

Kas Gücü

Destê xwe ber bi xwe de bikişîne. (Elini kendine doğru çek.)

Destê xwe ber bi min de bidahfîne. (Elini bana doğru it.)

Lingê xwe ber bi xwe de bikişîne. (Ayağını kendine doğru çek.)

Lingê xwe ber bi min de bidahfîne. (Ayağını bana doğru it.)

Kas Tonusu

Tu tişteki neke. (Sen bir şey yapma.)

Xwe serbest/rehet berde. (Kendini serbest/rahat bırak.)

Serebellar Sistem Muayenesi

Tiliya xwe ewilî bibe ser pozê xwe, dawiyê bîne ser tiliya min. (Parmağını önce burnuna dokundur sonra da benim parmağıma.)

Niha jî çavên xwe bigire û dîsa wusa bike. (Şimdi de gözlerini kapat ve yine öyle yap.)

Tu karî destê xwe wusa bikî? (Elini şu şekilde yapabilir misin? Diyadokokinezi hareketleri gösterilerek bu soru sorulur)

Rabe ser xwe. (Ayağa kalk.)

Herdu lingên xwe bîne ba hev û çavên xwe bigire. (Her iki ayağını yan yana getir ve gözlerini kapat.)

Ez ê te dahf bidim tu jî nekeve. (Seni iteceğim, düşmeyesin.)

Li ser vê xêzê çend gavan bimeşe. (Bu çizgi üzerinde birkaç adım yürü.)

BİLİNÇ MUAYENESİ

Çavê xwe veke. (Gözünü aç.)

Tu dengê min dibihîse? (Sesimi duyuyor musun?)

Navê te çi ye? (Adın nedir?)

Tu çend salî yî? (Kaç yaşındasın?)

Tu niha li ku yî? (Şimdi neredesin?)

Tu niha li malê yî? (Şimdi evde misin?)

Îro çi ye? (Bugün günlerden ne?)

Em di kîjan mehê de ne? (Hangi aydayız?)

Em di kîjan mewsîmê de ne? (Hangi mevsimdeyiz?)

Ev kî ye? (Bu kimdir? *Bir tanıdığı gösterilerek.*)

Navê wî çi ye? (Onun adı nedir? *Gösterilen kişi erkek ise.*)

Navê wê çi ye? (Onun adı nedir? *Gösterilen kişi kadın ise.*)

EGİTİMSİZLER İÇİN STANDARDİZE MİNİ MENTAL TEST (SMMT-E)

Oryantasyon

Em di kîjan salê de ne? (Hangi yıl içindeyiz?)

NOT: Yaşlı eğitimsiz Kürt kadınlarının büyük kısmı hangi yılda olduklarını bilmez. Bu bilişsel bir yetersizlik değildir.

Em di kîjan mewsîmê/demsalê de ne? (Hangi mevsimdeyiz?)

Niha zivistan e, bihar e, havîn e yan payîz e? (Şu anda kış mı, bahar mı, yaz mı yoksa sonbahar mı?)

Em di kîjan mehê/heyvê de ne? (Hangi aydayız?)

Îro çi ye? (Bugün nedir?)

Duşem e, çarşem e yan înî ye? (Bugün pazartesi mi, çarşamba mı yoksa cuma mı?)

Niha kîjan dahnê rojê ye? (Şimdi günün hangi öğünüdür?)

Niha wextê kîjan nimêjê ye? (Şimdi hangi namaz vaktidir?)

Niha sibeh e, nîvro ye, esir e, êvar/mûxrib e yan eşa ye? (Şimdi sabah mı, öğle mi, ikindi mi, akşam mı yoksa yatsı vakti midir?)

Niha tu li kîjan welatî yî? (Şimdi hangi ülkedesin?)

Niha tu li Tirkî yî yan li Sûrî/Îranê/Iraqê yî? (Şimdi Türkiye'de misin yoksa Suriye/İran/İrak'ta misin?)

Niha tu li kîjan bajarî yî? (Şimdi hangi şehirdesin?)

Niha tu li kîjan semtê/taxê/mihellê yî? (Şimdi hangi semtte/mahalledesin?)

Niha tu li kîjan avahiyê ye? (Şimdi hangi binadasın?)

Ev der mala te ye yan nexweşxane ye? (Burası evin mi yoksa hastane mi?)

Niha em li qatê çendan in? (Şimdi kaçınca kattayız?)

Kayıt Hafızası

Niha ez ê navê sê tiştan ji te re bêjim. (Şimdi sana üç şeyin ismini söyleyeceğim.)

Piştî min got tu ji li dû/pey min bêje. (Ben söyledikten sonra sen de söyle.)

Mase, bazin, kiras. (Masa, bilezik, elbise.)

Dikkat ve Hesap Yapma

Tu karî rojan bijmêrî? (Günleri sayabilir misin?)

Piştî sêşemê kîjan roj tê? (Salıdan sonra hangi gün gelir?)

Berî îniyê kîjan roj tê? (Cumadan önce hangi gün gelir?)

Hatırlama

Sê tiştên ku bîska/kêliya din min ji te re gotin çi bûn? (Biraz önce sana söylediğim üç şeyin neydi?)

Lisan

a) Ev çi ye? (Bu nedir?)

Navê vêya çi ye? (Bunun adı nedir?)

b) Ez ê tişteki ji te re bêjim. (Sana bir şey söyleyeceğim.)

Tu jî li dû/pey min bêje. (Sen de benden sonra söyle.)

"Ez erê û na naxwazim" ("Evet ve hayır istemiyorum.")

c) Niha ez ê tişteki bixwazim ku tu bikî. (Şimdi yapmanı istediğim bir şey var.)

"Kaxeza/Kaxeta ser masê bi destê xwe yê rastê rahêjê, bi herdu destê xwe bike duqat û dîsa deyne ser masê" ("Masadaki kağıdı sağ elinle al, iki elinle ikiye katla ve tekrar masaya bırak")

d) Niha li rûyê min binêre. (Şimdi yüzüme bak.)

Min çi kir tu jî bikî. (Ne yaparsam aynısını yap.)

e) Li ser mala xwe tişteki bêje. (Evin hakkında bir şey söyle.)

f) Niha ez ê tişteki pêş te bikim. (Şimdi sana bir şey göstereceğim.)

Tu jî weke wê xêz bike. (Sen de aynısını çiz.)

PEDİYATRİ

TANIMLAYICI BİLGİLER

Hûn bi xêr hatine. (Hoş gelmişsiniz.)
Hûn çawa ne? (Nasılsınız?)
Navê te çi ye? (Adın ne?)
Navê kurik/lawik çi ye? (-Erkek- Çocuğun adı nedir?)
Navê keçikê/qîzikê çi ye? (-Kız- Çocuğun adı nedir?)
Tu çend salî yî? (Kaç yaşındasın?)
Zarok çend rojî/meh/salî ye? (Çocuk kaç günlük/aylık/yıl yaşındadır?)
Mala we li ku ye? (Eviniz nerededir?)
Hûn çend kes li malê dimînin? (Kaç kişi evde kalıyorsunuz?)
Tu li ku çêbûyî? (Nerede doğdun?)
Zarok li ku çêbûyî? (Çocuk nerede doğdu?)
Çend zarokên we hene? (Kaç tane çocuğunuz var?)
Xwendin û nivîsa te heye? (Okuma-yazman var mı?)
Zarok diçe mektebê? (Çocuk okula gidiyor mu?)
Diçe sala çendan? (Kaçınıcı sınıfa gidiyor?)

NOT: Kürtçe'de "zarok, zar, gede, tîfal, sêwlek, sebî" kelimelerinin hepsi "çocuk" anlamındadır. Bu kitapta en yaygın kullanılan "zarok" kelimesini tercih ettik.

TEMEL YAKINMALAR

Ez çawa karim alîkariya we bikim? (Size nasıl yardımcı olabilirim?)
Çi şikayeta te heye? (Şikayetin nedir?)
Çi şikayeta zarok heye? (Çocuğun ne şikayeti var?)
Îro ji bo çi we zarok aniye vir? (Bugün niçin çocuğu buraya getirdiniz?)
Ez çawa karim alî we bikim? (Size nasıl yardım edebilirim?)
Tu ji çi aciz î? (Neden şikayetçisin?)
Tu ji çiyê zarok aciz î? (Çocuğun nesinden şikayetçisin?)
Tu ji çi digazînî? (Neden şikayet ediyorsun?)
Herî pirr tu ji çi aciz î? (En çok neyden şikayetçisin?)
Herî pirr tu ji çiyê zarok aciz î? (Çocuğun en çok nesinden şikayetçisin?)
Wekî din çi şikayeta te heye? (Başka ne şikayetin var?)
Wekî din çi şikayeta zarok heye? (Çocuğun başka ne şikayeti var?)
Wekî din? (Başka?)

TIBBÎ ÖYKÜ

Kişisel Öykü

Nexweşiya şekir bi zorok re heye? (Çocuğun şeker hastalığı var mı?)
Nexweşiya dil/qelb bi zarok re heye? (Çocuğun kalp hastalığı var mı?)
Nexweşiya gurçikan bi zarok re heye? (Çocuğun böbrek hastalığı var mı?)
Nexweşiya pişikê bi zarok re heye? (Çocuğun akciğer hastalığı var mı?)
Zarok qet emeliyat bûye? (Çocuk hiç ameliyat oldu mu?)
Zarok emeliyata çi bûye? (Çocuk ne ameliyatı oldu?)
Dermanên ku zarok hertim dixwe hene? (Çocuğun sürekli kullandığı ilaçlar var mı?)
Kîjan derman in? (Hangi ilaçlardır?)

Aile Öyküsü

Di malbata we de nexweşiya şekir/qelb/gurçikan/tansiyonê/êşa zirav heye? (Ailenizde şeker/kalp/böbrek/tansiyon/verem hastası olan var mı?)
Di malbata we de kesên ku emeliyat bûne hene? (Ailenizde ameliyat geçiren var mı?)
Emeliyata çi bûne? (Ne ameliyatı geçirdiler?)

ÖZGEÇMİŞİ

Doğum Öncesi Dönem

Çend zarokên we hene? (Kaç tane çocuğunuz var?)
Ev zarokê we yê çendan e? (Bu sizin kaçınıcı çocuğunuzdur?)
Berî ku tu biheml bimînî nexweşiyên te hebûn? (Gebe kalmadan önce herhangi bir hastalığın var mıydı?)
Wexta ku tu biheml bû te tu nexweşî derbas kir? (Gebeyken hastalık geçirdin mi?)
Wexta ku tu biheml bû te sorik/tetanoz derbas kiriye? (Gebeyken kızamık/tetanoz geçirdin mi?)
Wexta ku tu biheml bû te qet li nexweşxaneyê razayî? (Gebeyken hiç hastaneye yatırıldın mı?)
Wexta ku tu biheml bû te tu derman dixwarin? (Gebeyken ilaç kullandın mı?)
Te kîjan derman dixwarin? (Hangi ilaçları kullanıyordun?)
Te derman çend rojan/hefteyan/mehan xwarin? (Bu ilaçları kaç gün/hafta/ay kullandın?)
Wexta ku tu biheml bû te qet fîlmên xwe kişandin? (Gebeyken hiç filmlerini çektirdin mi?)
Wexta ku tu biheml bû te qet qeze derbas kir? (Gebe kaldığında kaza geçirdin mi?)

Wexta ku tu biheml bû te çixare dikişand? (Gebeyken sigara kullanıyor muydun?)

Te çend rojan/hefteyan/mehan çixare dikişandin? (Kaç gün/hafta/ay sigara içiyordun?)

Te rojê çend çixare dikişandin? (Günde kaç sigara içiyordun?)

Doğum Öyküsü

Zarok di wextê xwe de çêbû? (Çocuk vaktinde mi dünyaya geldi?)

Zarok berî wextê xwe yan piştî wextê çêbû? (Çocuk vaktinden önce mi yoksa sonra mı dünyaya geldi?)

Zaroka te li malê yan li nexweşxaneyê çêbû? (Çocuğun evde mi yoksan hastanede mi doğdu?)

Kê tu welidandî? (Kim seni doğurttu?)

Zarok bi hemdê xwe çêbû yan bi emeliyatê çêbû? (Çocuk spontan mı doğdu yoksa ameliyatla mı?)

Çima bi emeliyatê çêbû? (Neden ameliyat ile doğurdunuz?)

Ewilî serî derket yan dereke din? (Önce başı mı çıktı yoksa başka bir yeri mi?)

Welidandina wî çend saetan dewam kir? (Doğumu kaç saat sürdü?)

Di wextê welidandinê de tu derman dan te? (Doğum sırasında sana ilaç verdiler mi?)

Di wextê welidandinê de tu mesele derketibû? (Doğum sırasında herhangi bir sorun yaşanmış mıydı?)

Doğum Sonrası Öykü

YENİDOĞAN

Piştî ku çêbû bi çi wextî dest bi girî kir? (Doğduktan ne kadar süre sonra ağlamaya başladı?)

Giriye wî/wê bi dengê zeîf bû yan xurt bû? (Ağlaması zayıf bir sesle miydi yoksa güçlü bir sesle miydi?)

Wexta ku nuh çêbû rûyê wî/wê spî bûbû? (Yeni doğduğunda yüzü soluk muydu?)

Wexta ku nuh çêbû hewceyî kuwêzê kiribû? (Yeni doğduğunda küvöze ihtiyacı olmuş muydu?)

Wexta ku nuh çêbû di pênc deqeyên ewilîn de tu mesele derket? (Doğduktan sonraki ilk beş dakikada herhangi bir sorun çıktı mı?)

Wexta ku nuh çêbû di roja ewilîn de tu mesele derket? (Doğduktan sonraki ilk gün herhangi bir sorun çıktı mı?)

Roja ewilîn destmêja biçûk/mezin kir? (İlk gün küçük/büyük abdestini yaptı mı?)

Wexta ku nuh çêbû di hefteya ewilîn de tu mesele derket? (Doğduktan sonraki ilk haftada herhangi bir sorun çıktı mı?)

Wexta ku nuh çêbû di meha ewilîn de tu mesele derket? (Doğduktan sonra-ki ilk ayda herhangi bir sorun çıktı mı?)

Di meha ewilîn de zerikî bû? (İlk ayda sarılık oldu mu?)

Roja çendan zerikê dest pê kir? (Kaçınıcı günde sarılık başladı?)

Zerikê çend rojan dewam kir? (Sarılık kaç gün devam etti?)

Zerika wî/wê jixweber derbas bû yan we ew bir ser textor? (Sarılığı kendiliğinden mi düzeldi yoksa onu doktora götürdünüz mü?)

Roja ewilî şîrê xwe xweş dimijand? (İlk gün emmesi iyi miydi?)

Di meha ewilîn de qet hewale derbas kir? (İlk ay hiç havale geçirdi mi?)

Çend caran hewale derbas kir? (Kaç kere havale geçirdi?)

Taya wî/wê çêdibû? (Ateşi oluyor muydu?)

Navika wî/wê kengî ket? (Göbeği ne zaman düştü?)

Ji navika wî/wê xwîn dihat? (Göbeğinden kan geliyor muydu?)

Ji navika wî/wê nêma/av dihat? (Göbeğinden akıntı/su geliyor muydu?)

Wexta ku nuh çêbû çend kîlo bû? (Yeni doğduğunda kaç kiloydu?)

Wexta ku nuh çêbû qama wî/wê çend santîm bû? (Yeni doğduğunda boyu kaç santimdi?)

NOT: Kürtçe'de zamirler tamlamalarda oblik halde kullanılırlar. Üçüncü tekil kişi zamiri olan "ew" eril olarak kullanıldığında "wî", dişil olarak kullanıldığında "wê" haline dönüşmektedir.

bavê wî: onun (erkek) babası **bavê wê:** onun (kız) babası

Bu yüzden cümlelerde her iki cinsiyete göre de kullanılmıştır.

Bavê wî/wê çend salî ye? (Babası kaç yaşındadır?)

BESLENME

Piştî ku çêbû bi çend saetan te şîrê xwe dayê? (Doğduktan kaç saat sonra ona süt verdin?)

Te rojê çend caran şîrê xwe dayê? (Günde kaç kere ona süt verdin?)

Te heya çi wextî şîrê xwe dayê? (Ne zamana kadar ona süt verdin?)

Te çima şîrê xwe nedidayê? (Neden ona sütünü vermiyordun?)

Te ji dêvla şîrê xwe çi didayê? (Kendi sütünü yerine ona ne veriyordun?)

Te şîrê çêlekan/mangeyan dayê? (İnek sütü verdin mi ona?)

Te çi wextî dest bi xwarinên din kir? (Ne zaman diğer besinlere başladın?)

Te kengî dest bi xwarina bi kevçî kir? (Ne zaman kaşıkla yemek vermeye başladın?)

Te rojê çend caran mama didayê? (Günde kaç kere ona mama veriyordun?)

Te di ber re tu dermanê vîtamînan didayê? (Beraber vitamin ilaçları da veriyor muydun?)

Heta çi wextî te ew derman didayê? (Ne zamana kadar o ilaçları veriyordun?)

Piştî xwarinê pîrr vedirişîya? (Yemekten sonra çok kusuyor muydu?)

Ji kîjan xwarinan hez dike? (Hangi yemekleri seviyor?)
Ji kîjan xwarinan hez nake? (Hangi yemekleri sevmiyor?)
Ji kengî de xwe bi xwe xwarinê dixwe? (Ne zamandan beri kendi kendine yemek yiyor?)
Zû ji ser xwarinê radibe? (Yemekten çabuk kalkıyor mu?)
Hûn bi zorê xwarinê didinê? (Ona zorla yemek veriyor musunuz?)

BÜYÜME VE GELİŞME

Wexta ku yek/du/pênc/deh salî bû çend kîlo bû? (Bir/iki/beş/on yaşındayken kaç kiloydu?)
Niha çend kîlo ye? (Şu anda kaç kilodur?)
Wexta ku yek/du/pênc salî bû qama wî/wê çend santîm bû? (Bir/iki/beş/on yaşındayken boyu kaç santimdi?)
Niha qama wî/wê çend santîm e? (Şu anda boyu kaç santimdir?)
Wexta ku yrk/du/pênc/deh salî bû ji zarokên din qelewtir bû yan zeiftir bû? (Bir/iki/beş/on yaşındayken diğer çocuklardan daha mı zayıf yoksa daha mı şişmandı?)
Cara ewilîn çî wextî karîbû bi serê xwe bigirta? (İlk ne zaman başını tutabildi?)
Cara ewilîn çî wextî xwe ji ser dev zîvirand? (İlk ne zaman yüz üstü pozisyonundan dönebildi?)
Cara ewilîn çî wextî bi tena serê xwe rûnişt? (İlk ne zaman desteksiz oturdu?)
Cara ewilîn çî wextî bi çarpîka meşîya? (İlk ne zaman emekledi?)
Cara ewilîn çî wextî meşîya? (İlk ne zaman yürüdü?)
Cara ewilîn çî wextî peyv ji devê wî/wê derket? (İlk ne zaman ağzından bir kelime çıktı?)
Çî wextî elimî/hînbû benikê sola xwe girêbide? (Ayakkabısını bağlamayı ne zaman öğrendi?)
Ji çî wextî de kare cilên/çekên/kincên xwe ji xwe bike û li xwe ke? (Ne zamandan beri elbiselerini kendi giyip çıkarabiliyor?)
Wexta ku mîza wî/wê tê ji we re dibêje? (İdrarı geldiğinde size söylüyor mu?)
Zane bi xwe here tuwaletê? (Kendi başına tuvalete gitmeyi biliyor mu?)
Ji kengî de zane bi xwe here tuwaletê? (Ne zamandan beri kendi başına tuvalete gitmeyi biliyor?)
Bi şev nivînên xwe şil dike? (Geceleyin yatağını ıslatıyor mu?)
Diçe mektebê/dibistanê? (Okula gidiyor mu?)
Diçe sala çendan? (Kaçınıcı sınıfa gisiyor?)
Rewşa wî/wê ya li mektebê çawa ye? (Okuldaki durumu nasıl?)
Ew û hevalên xwe li hev dîkin? (Arkadaşları ile anlaşıyor mu?)
Tiliya xwe dimije? (Parmağını emiyor mu?)
Axê dixwe? (Toprak yiyor mu?)

GEÇİRDİĞİ HASTALIKLAR

Berê çi nexweşi derbas kirine? (Daha önce ne tür hastalıklar geçirdi?)
Sorik derxistine? (Kızamık geçirdi mi?)
Nîkutok/xurî derbas kiriye? (Kızamıkçık/suçiçeği geçirdi mi?)
Bi zerikê ketiye? (Sarılık geçirdi mi?)
Zêde bi emel diket? (Çok ishal oluyor muydu?)
Bronşît/astim pê re çêdibû? (Bronşit/astım oluyor muydu?)
Berê qet emeliyat bûye? (Daha önce ameliyat olmuş mu?)
Emeliyata çi bûye? (Ne ameliyatı olmuş?)
Li ku emeliyat bûye? (Nerede ameliyat olmuş?)
Berê qeze derbas kiriye? (Daha önce kaza geçirmiş mi?)
Kengî qeze derbas kiriye? (Ne zaman kaza geçirdi?)
Dereke wî/wê seqet ma? (Bir sakatlık kaldı mı?)
Ji derekê ketiye? (Bir yerden düşmüş mü?)
Dermanên ku hertim dixwî heye? (Sürekli kullandığı ilaç var mı?)
Çi dermanan dixwe? (Hangi ilaçları kullanıyor?)
Ji kengî de van dermanan dixwî? (Ne zamandan beri bu ilaçları kullanıyor?)
Dermanên ku niha dixwe heye? (Şu anda kullandığı ilaçlar var mı?)
Hewaleyê derbas dike? (Havale geçiriyor mu?)
Her ji çiqasî dikeve? (Ne kadar zamanda bir düşüyor?)

AŞILAR

We aşıyên wî/wê yên heta niha giş lê xistine? (Şimdiye kadar bütün aşılarını yaptırdınız mı?)
Cara ewilîn we kengî aşî lê xistine? (İlk ne zaman aşı yaptırdınız?)
Cara dawîn we kengî aşî lê xistine? (En son ne zaman aşı yaptırdınız?)
Aşıyên wî/wê yên ku we lê nexistine hene? (Yaptırmadığınız aşıları var mı?)
Qarneya wî/wê ya aşıyan niha li cem te ye? (Aşı karnesi şu anda yanında mı?)

ALERJİ

Alerjiya wî/wê ji dermanan heye? (İlaçlara alerjisi var mı?)
Alerjiya wî/wê ji kîjan dermanan heye? (Hangi ilaçlara alerjisi var?)
Alerjiya wî/wê ji xwarinan heye? (Besinlere alerjisi var mı?)
Alerjiya wî/wê ji kîjan xwarinan heye? (Hangi besinlere alerjisi var?)
Alerjiya wî/wê ji tişteki din heye? (Başka şeylere alerjisi var mı?)
Di malbata we de kesekî ku alerji wî/wê ji dermanan/xwarinan/tişteki heye? (Ailenizde ilaçlara/besinlere/başka şeylere alerjisi olan var mı?)

SOYGEÇMİŞ

Diya wî/wê çend salî ye? (Annesi kaç yaşındadır?)
Bavê wî/wê çend salî ye? (Babası kaç yaşındadır?)

Tu çend salî ye? (Kaç yaşındasın?)

Nexweşiyên giran yên diya/bavê wî/wê hene? (Annesinin/Babasının ciddi hastalıkları var mı?)

Diya wî/wê û bavê wî/wê merivên hev tîn? (Annesi ve babası arasında akrabalık var mı?)

Diya wî/wê û bavê wî/wê çiyê hev tîn? (Annesi ve babası arasında akrabalık derecesi nedir?)

Çend birayên wî/wê hene? (Kaç erkek kardeşi var?)

Çend xwişkên/xwehên wî/wê hene? (Kaç kızkardeşi var?)

Zarokên we bi dorê çend salî ne? (Çocuklarınız sırasıyla kaç yaşındadır?)

Zarokên we yên din nexweşiyên giran derbas kirine? (Diğer çocuklarınız ciddi hastalık geçirdiler mi?)

Zarokên we yên ku mirine hene? (Ölen çocuklarınız var mı?)

Zarokên we yên mirî çend salî/mehî/rojî mirine? (Ölen çocuklarınız kaç yaşında/aylıkken/günlükken öldüler?)

Zarokên we yên mirî ji ber çi mirine? (Ölen çocuklarınızın ölüm sebebi neydi?)

Zarokên ku ji ber te çûne hene? (Düşük yaptın mı?)

Di malbata we de zarokê ku seqet çêbûne hene? (Ailenizde sakat doğan çocuklar oldu mu?)

SOSYAL DURUM

Diya wî/wê çûye mektebê/dibistanê? (Annesi okula gitmiş mi?)

Bavê wî/wê çûye mektebê? (Babası okula gitmiş mi?)

Heta sala çendan? (Kaçınıcı sınıfa kadar?)

Tu çûyî mektebê? (Okula gittin mi?)

Diya wî/wê çi karî dike? (Annesi ne iş yapıyor?)

Bavê wî/wê çi karî dike? (Babası ne iş yapıyor?)

Mala we li ku ye? (Eviniz nerededir?)

Mal a we ye? (Ev sizin mi?)

Mala we çend ode ye? (Eviniz kaç odalı?)

Hûn çend heb di malê de dimînin? (Kaç kişi evde yaşıyorsunuz?)

Hûn kî û kî di malê de dimînin? (Evde kimler kalıyor?)

KISA SEMPTOM TARAMA

Qirika wî/wê diêşe? (Boğazı ağrıyor mu?)

Serê wî/wê diêşe? (Başı ağrıyor mu?)

Nêm/Av/Îltîhab ji guhê wî/wê tê? (Kulağından akıntı/iltihap/su geliyor mu?)

Pozê wî/wê xwîn dibe? (Burnunda kan geliyor mu?)

Kuxuka wî/wê heye? (Öksürüğü var mı?)

Wexta ku bêhnê distîne deng jê tê? (Nefes aldığı anda ses geliyor mu?)

Wexta ku bêhnê distîne dike xîzexî? (Solunumu hışıltılı mı?)

Bêhna wî/wê diçike? (Nefesi daralıyor mu?)
Xewa wî çawa ye? (Uykusu nasıl?)
Di xewê de bêhna wî diçike? (Uykudayken nefesi daralıyor mu?)
Pozê wî/wê pirr dixetime? (Burun tıkanıklığı çok oluyor mu?)
Xwarinê dixwe? (Yemek yiyor mu?)
Verşiya wî/wê heye? (Kusması oluyor mu?)
Nava wî/wê dihere? (İshali oluyor mu?)
Emelê wî/wê heye? (İshali var mı?)
Qebizbûn pê re çêdibe? (Kabızlığı oluyor mu?)
Zikê/Nava wî/wê diêşe? (Karın ağrısı oluyor mu?)
Wexta ku destmêja xwe ya biçûk dike dişewite? (Küçük abdestini yaparken yanıyor mu?)
Rengê destmêja biçûk sor dibe? (Küçük abdesti kırmızı geliyor mu?)
Lêvên wî/wê şîn dibin? (Dudaklarında morarma oluyor mu?)
Taya wî/wê çêdibe? (Ateşi oluyor mu?)
Van rojan kîloyên wî/wê kêman bûne? (Bugünlerde kiloları azalmış mı?)
Heta niha qet hewale derbas kiriye? (Bugüne kadar hiç havale geçirdi mi?)
Axê dixwe? (Toprak yiyor mu?)
Zikê wî/wê dinepexe? (Karında şişme oluyor mu?)
Çend salî dest bi meşê kir? (Kaç yaşında yürümeye başladı?)
Çend salî dest bi peyvê kir? (Kaç yaşında konuşmaya başladı?)
Çend salî bi tena serê xwe karîbû biçûya tuwaletê? (Kaç yaşında kendi başına tuvalete gidebildi?)
Canê xwe dixurîne? (Kaşıntısı var mı?)
Çavê wî/wê dişewite? (Gözünde yanma var mı?)
Guhê wî/wê giran dibe? (İşitme zorluğu oluyor mu?)
Pozê wî/wê diherike? (Burun akıntısı var mı?)
Bêhneke nexweş ji devê wî/wê tê? (Ağzından kötü koku geliyor mu?)
Xwîn ji ber diranên wî/wê tê? (Dişlerinde kanama oluyor mu?)
Birîn di devê wî/wê de çêdibin? (Ağzında yaralar oluşuyor mu?)
Ji ser hişê xwe diçe? (Bayılmaları oluyor mu?)
Heta niha qet xerikiye? (Bugüne kadar hiç bayıldı mı?)
Sînga wî/wê diêşe? (Göğsü ağrıyor mu?)
Astima wî/wê heye? (Astımı var mı?)
Ji destmêja mezin xwîn tê? (Büyük abdestinden kan geliyor mu?)
Di destmêja mezin de zîro/zûrî heye? (Büyük abdestinde kurt/solucan var mı?)
Bi şev av ji devê wî/wê tê? (Geceleyin ağzından su geliyor mu?)
Pirr derdikeve destmêja biçûk? (Sık sık idrara çıkıyor mu?)
Ketiye kincan? (Adetleri başlamış mı?)
Ji kengî de ketiye kincan? (Adetleri ne zamandan beri başlamış?)
Wexta ku dikeve kincan canê wê diêşe? (Adet sırasında ağrı oluyor mu?)

PSİKİYATRİ

PSİKİYATRİK ÖYKÜ

TANIMLAYICI BİLGİLER

Tu bi xêr hatî. (Hoş geldin.)
Tu çawa yî? (Nasılsın?)
Navê te çi ye? (Adın ne?)
Tu çend salî yî? (Kaç yaşındasın?)
Tu li ku çêbûyî? (Nerede doğdun?)
Tu zewicî yî? (Evli misin?)
Zarokên te hene? (Çocukların var mı?)
Çend zarokên te hene? (Kaç tane çocuğun var?)
Ê herî mezin çend salî ye? (En büyüğü kaç yaşında?)
Ê herî biçûk çend salî ye? (En küçüğü kaç yaşında?)
Çend xwişk û birayên te hene? (Kaç kız ve erkek kardeşin var?)
Tu yê/ya çendan î? (Sen kaçıncısın?)
Dê û bavê te sax in? (Anne-baban yaşıyor mu?)
Dê û bavê te çi karî dikin? (Anne-baban ne iş yapıyorlar?)
Xwendin û nivîsa te heye? (Okuma-yazman var mı?)
Tu çûyî mektebê? (Okula gittin mi?)
Heta sala çendan? (Kaçınıcı sınıfa kadar gittin?)
Tu niha dişuxulî? (Şu anda çalışıyor musun?)
Tu niha çi karî dikî? (Şimdi ne iş yapıyorsun?)
Tu niha li ku dijî? (Şimdi nerede yaşıyorsun?)
Mala we li ku ye? (Eviniz nerede?)
Tu li malê bi kê re dimînî? (Evde kiminle yaşıyorsun?)
Tu berê çûyî psikiyatriyê? (Daha önce psikiyatriye gittin mi?)
Tu bi dilê xwe hatiye yan bi xwestina hinekan tu hatiye vir? (Kendi isteğinle mi yoksa başkalarının isteği ile mi buraya geldin?)
Kes bi te re hatiye? (Seninle beraber kimse geldi mi?)

TEMEL YAKINMALAR

Ez çawa karim alikariya te bikim? (Sana nasıl yardımcı olabilirim?)
Çi şikayeta te heye? (Şikayetin nedir?)
Îro ji bo çi tu hatiye vir? (Bugün niçin geldin buraya?)
Ez çawa karim alî te bikim? (Sana nasıl yardım edebilirim?)
Tu ji çi aciz î? (Neyden şikayetçisin?)
Tu ji çi digazînî? (Neyden şikayet ediyorsun?)
Herî pirr tu ji çi aciz î? (En çok neyden şikayetçisin?)
Wekî din çi şikayeta te heye? (Başka ne şikayetin var?)
Wekî din? (Başka?)

ŞİMDİKİ HASTALIĞIN ÖYKÜSÜ

Ev şikayeta te ji kengî de heye? (Bu şikayetin ne zamandan beri var?)
Ev şikayeta te çawa dest pê kir? (Bu şikayetin nasıl başladı?)
Tu çima niha hatî ser textor? (Neden şimdi doktora geldin?)
Ji ber vê nexweşiyê karê te xera bû? (Bu hastalık nedeniyle işinde bozulma oldu mu?)
Tu karê malê karî bikî? (Ev işi yapabiliyor musun?)
Tu ji bo vê şikayeta xwe tu çûyî ser textor? (Bu şikayetin için daha önce doktora gittin mi?)
Derman dan te? (Sana ilaç verdiler mi?)
Tu navê dermanan zanî? (İlaçların isimlerini biliyor musun?)
Tu ji kengî de van dermanan dixwî? (Bu ilaçları ne zamandan beri kullanıyorsun?)
Tu bi van dermanan baş bûyî? (Bu ilaçlarla iyileştin mi?)

GEÇMİŞ HASTALIK ÖYKÜSÜ

Psikiyatrik Hastalık Öyküsü

Tu berê çûyî ser textorê psikiyatriyê? (Daha önce psikiyatriste gittin mi?)
Çima tu çûyî? (Neden gittin?)
Dîsa ji ber van şikayetan tu çûyî? (Yine bu şikayetlerle mi gittin?)
Derman dan te? (Sana ilaç verdiler mi?)
Çi derman dan te? (Ne ilaç verdiler sana?)
Te dermanên xwe xwarin? (İlaçlarını kullandın mı?)
Te dermanên xwe çend rojan/heftan/mehan/salan xwarin? (İlaçlarını kaç gün/hafta/ay/yıl kullandın?)
Te çima dev ji dermanên xwe berda? (İlaçlarını neden bıraktın?)
Ji kengî de tu dermanê xwe naxwî? (İlaçlarını ne zamandır kullanmıyor sun?)
Tu hîna dermanê xwe dixwî? (İlaçlarını hala kullanıyor musun?)
Tu bi wan dermanan baş bû? (İlaçlarla iyi oldun mu?)
Tu berê li klînikê razandin? (Seni kliniğe yatırdılar mı?)
Çend caran tu razandin? (Seni kaç kere yatırdılar?)
Çend rojan tu razandin? (Seni kaç gün yatırdılar?)

Tıbbi Hastalık Öyküsü

Nexweşiya te ya dil/qelb heye? (Kalp hastalığının var mı?)
Nexweşiya te ya şeker heye? (Şeker hastalığının var mı?)
Nexweşiya te ya gûatrê heye? (Guatr hastalığının var mı?)
Tu derb li serê te ketine? (Başına darbe aldın mı?)
Tu qet bi dayê ketî? (Sara hastalığının var mı?)

Tu qet dikevî? (Hiç düşüyor musun?)
Te berê qeze derbas kiriye? (Daha önce kaza geçirdin mi?)
Tu berê emeliyat bûye? (Daha önce ameliyat olmuş musun?)
Tu çima emeliyat bû? (Neden ameliyat oldun?)
Nexweşiyên te yên wekî din hene? (Başka hastalığın var mı?)
Tu berê razandin? (Daha önce yatırıldın mı?)
Çima tu razandin? (Niye yatırıldın?)
Di zarokatiyê de te menenjit derbas kiriye? (Çocukken menenjit geçirdin mi?)

Madde Kullanım Öyküsü

Tu çixareyê dikişînî? (Sigara kullanıyor musun?)
Tu rojê çend heban dikişînî? (Günde kaç tane içiyorsun?)
Ji kengî de dikişînî? (Ne zamandan beri içiyorsun?)
Tu alkolê vedixwî? (Alkol içiyor musun?)
Tu ji kengî de alkolê vedixwî? (Ne zamandan beri alkol içiyorsun?)
Tu rojê çiqas alkol vedxwî? (Günde ne kadar alkol kullanıyorsun?)
Cara dawîn te kengî alkol vexwar? (En son ne zaman alkol içtin?)
Tu baliyê/tînerê/esrarê/eroînê/kokaînê dikişînî? (Bali/Tiner/Esrar/Eroin/Kokain kullanıyor musun?)
Tu ji kengî de baliyê/tînerê/esrarê/eroînê/kokaînê dikişînî? (Ne zamandan beri bali/tiner/esrar/eroïn/kokain kullanıyorsun?)
Tu her ji çiqasî baliyê/tînerê/esrarê/eroînê/kokaînê dikişînî? (Ne kadar sıklıkta bali/tiner/esrar/eroïn/kokain kullanıyorsun?)
Te cara dawîn kengî bali/tîner/esrar/eroîn/kokaîn kişand? (En son ne zaman bali/tiner/esrar/eroïn/kokain kullandın?)

SOYGEÇMİŞİ

Bavê/Diya te sax e? (Baban/Annen yaşıyor mu?)
Bavê/Diya te çi karî dike? (Baban/Annen ne iş yapıyor?)
Nexweşiyên bavê/diya te hene? (Babanın/Annenin hastalıkları var mı?)
Bavê/Diya te ji çi çû rehmêtê? (Baban/Annen hangi sebeple öldü?)
Çend birayên/xwişkên te hene? (Kaç erkek/kız kardeşin var?)
Birayên/Xwişkên te çi karî dikin? (Erkek/Kız kardeşlerin ne iş yapıyorlar?)
Nexweşiyên birayên/xwişkên te hene? (Erkek/Kız kardeşlerinin hastalıkları var mı?)
Tu nexweşiyên psîkiyatrîk di malbata we de hene? (Ailenizde psikiyatrik hastalık var mı?)
Çi nexweşiyên wan ên psîkiyatrîk hene? (Ne tür psikiyatrik rahatsızlıkları var?)

Di malbata we de nexweşîya şekir/qelb/gurçikan/tansiyonê heye? (Ailenizde şeker/kalp/böbrek/tansiyon hastası olan var mı?)

Di malbata we de nexweşîyên pîrekî hene? (Ailenizde jinekolojik hastalığı olan var mı?)

Di malbata we de kesên ku emeliyat bûne hene? (Ailenizde ameliyat geçiren var mı?)

Emeliyata çî bûne? (Ne ameliyatı geçirdiler?)

Nexweşîyên wan ên wekî din hene? (Başka hastalıkları var mı?)

ÖZGEÇMİŞİ

Prenatal ve Perinatal Öykü

Wexta ku tu di zikê dê de bû tu nexweşîya diya te hebû? (Anne karnındayken annenin herhangi bir hastalığı var mıydı?)

Wexta ku tu di zikê dê de bû diya te tu derman dixwar? (Anne karnındayken annen herhangi bir ilaç kullanıyor muydu?)

Wexta ku tu di zikê dê de bû diya te alkol/çixare vedixwar? (Anne karnındayken annen alkol/sigara kullanıyor muydu?)

Tu li malê çêbû yan li nexweşxaneyê? (Evde mi doğdun yoksa hastanede mi?)

Çocukluk Öyküsü

Te şîrê dê mijiyaye? (Anne sütü emdin mi?)

Te çend mehan/salan şîrê dê mijiyaye? (Kaç ay/yıl anne sütü emdin?)

Te çend salî dest bi meşê kir? (Kaç yaşında yürümeye başladın?)

Te çend sali dest bi peyvê kir? (Kaç yaşında konuşmaya başladın?)

Te bi şev bin xwe şil dikir? (Geceleyin altını ıslatır mıydın?)

Heta çend salî te bi şev bin xwe şil dikir? (Kaç yaşına kadar geceleyin altını ıslatıyordun?)

Tu çûyî mektebê? (Okula gittin mi?)

Tu çima neçûyî mektebê? (Okula niye gitmedin?)

Di zaroktiyê de navbera te û hevalên te çawa bû? (Çocukken arkadaşların ile aran nasıldı?)

We pirr bi hev diçînî? (Çok kavga ediyor muydunuz?)

Yetişkinlik Öyküsü

Meslek Öyküsü

Tu niha dişuxulî? (Şu anda çalışıyor musun?)

Tu niha çî karî dikî? (Şu anda ne işte çalışıyorsun?)

Tu ji kengî de vî karî dikî? (Ne zamandır bu işi yapıyorsun?)

Te berê çî kar dikir? (Daha önce ne iş yapıyordun?)

Evlilik ve İlişki Öyküsü

Tu zewicî yî? (Evlî misin?)

Di navbera te û mêrê/jina te de tu mesele heye? (Senin ve kocan/karın arasında bir sorun var mı?)

Tu û mêrê/jina xwe li hev dîkin? (Sen ve kocan/karın anlaşabiliyor musun?)

Tu bi dilê xwe zewicî? (Kendi isteğinle mi evlendin?)

Askerlik Öyküsü

Tu çûyî eskeriyê? (Askerlik yaptın mı?)

Çima tu negirtin eskeriyê? (Seni niye askere almadılar?)

Te çend mehan eskerî kir? (Kaç ay askerlik yaptın?)

Li eskeriyê tu qet şandin psikiyatriyê? (Askerdeyken seni hiç psikiyatriye gönderdiler mi?)

Çima tu şandin? (Seni niye gönderdiler?)

Li eskeriyê tu qet dan disîplînê? (Askerdeyken seni hiç disipline verdiler mi?)

Li eskeriyê tu qet şandin "hava deşîşimî"? (Askerdeyken seni hiç hava deşîşimine gönderdiler mi?)

Eğitim Öyküsü

Tu qet çûyî mektebê? (Okula hiç gittin mi?)

Heta sala çendan tu çûyî mektebê? (Kaçınıcı sınıfa kadar gittin?)

Tu çima neçûyî mektebê? (Neden okula gitmedin?)

Yaşam Koşulları

Hûn çend heb di malê de dimînin? (Kaç kişi evde kalıyorsunuz?)

Tu û kî di malê de dimînin? (Kimlerle kalıyorsunuz?)

Mala we çend ode ye? (Eviniz kaç odalı?)

Odeya te bi xwe heye? (Kendine ait odan var mı?)

Tu û kî di eynî odeyê de radizên? (Kiminle aynı odada yatıyorsunuz?)

Kî mala we xwedî dike? (Evin geçimini kim sağlıyor?)

Rewşa we ya aborî çawa ye? (Ekonomik durumunuz nasıl?)

Yasal Öykü

Tu qet ketiye hepsê? (Hiç hapse girdin mi?)

Tu ji ber çi ketiye hepsê? (Neden hapse girdin?)

Tu çend caran ketiye hepsê? (Kaç defa hapse girdin?)

Tu çend mehan/salan di hepsê de ma? (Kaç ay/yıl hapiste kaldın?)

Cinsel Öykü

Tu çend salî ketiye kincan? (Kaç yaşında adet görmeye başladın?)

Tu çend salî zewicî? (Kaç yaşında evlendin?)

Tu heta niha bi kesekî re raketiye? (Şimdiye kadar kimse ile birlikte oldun mu?)

Tu hefteyê çend caran radikevî? (Haftada kaç defa birlikte oluyorsun?)

Kesî heta niha dest avêtiye te? (Bugüne kadar hiç tacize uğradın mı?)

Rüyalar

Tu xewnan dibînî? (Rüya görüyor musun?)

Tu xewnên nebaş dibînî? (Kötü rüyalar görüyor musun?)

Di xewna xwe de tu çi dibînî? (Rüyanda neler görüyorsun?)

RUHSAL DURUM MUAYENESİ

Oryantasyon

Niha tu li ku yî? (Şu an neredesin?)

Ji kengî de tu li vir î? (Ne zamandan beri buradasın?)

Em di kîjan mehê de ne? (Hangi aydayız?)

Îro çendê mehê ye? (Bugün ayın kaç?)

Îro ji rojan çi ye? (Bugün günlerden ne?)

Niha kîjan dahn e? (Şu anda hangi öğündeyiz?)

Ev kî ye? (Bu kimdir? *Bir tanıdığını gösterilerek.*)

Ev çi te ye? (Bu neyin oluyor? *Bir tanıdığını gösterilerek.*)

Bellek

Tiştê ku ez ê bêjim bi dû min de bêje. (Söylediklerimi benden sonra tekrarla.)

Benîşt, derî, kiras. (Sakız, kapı, elbise.)

Te vê sibehê çi xwar? (Bu sabah ne yedin?)

Wexta ku tu pênc salî bû mala we li ku bû? (Beş yaşındayken eviniz neredeydi?)

Çend sal berê tu zewicî? (Kaç yıl önce evlendin?)

Konsantrasyon ve Dikkat

Ji sedî pênc bi pênc tu karî dakevî? (Yüzden geriye beşer beşer sayabilir misin?)

Li ser vê maseyê binêre. Çavê xwe bigire û tiştê ser maseyê bijmêre. (Masanın üzerine bak. Gözlerini kapat ve masanın üstündekileri say.)

Çavê xwe bigire. Rengê dîwêr çi ye? (Gözlerini kapat. Duvar ne renk?)

Sê tiştên ku min bîstika/kêliya din ji te re gotin çi bûn? (Biraz önce sana söylediğim üç şey neydi?)

Bilgi Birikimi ve Zeka

Diyarbakır/Mêrdîn/... mezin e yan Farqîn/Qoser/... mezin e? (Diyarbakır/Mardin/... mi büyük yoksa Silvan/Kızıltepe/... mi?)

Serokê belediya Diyarbakirê/Mêrdînê kî ye? (Diyarbakır/Mardin Belediye Başkanı kimdir?)

Ji kîjan partiye ye? (Hangi partidendir?)

Ev çi reng e? (Bu ne renk?)

Tu karî tiliyên min bijmêrî? (Parmaklarımı sayabilir misin?)

Soyut Düşünce

"Giya di bin kevir de namîne." Mirov ji bo çi vê dibêje? ("Ot taşın altında kalmaz" sözünü ne için söyleriz?)

"Ecelê bizinê tê nanê şivên dixwe" Mirov ji bo çi vê dibêje? ("Keçinin eceli geldiğinde çobanın ekmeğini yer" sözünü ne için söyleriz?)

Yargılama

Tu cuzdanekê li erdê bibînî tu yê çi bikî? (Yerde bir cüzdan bulsan ne yaparsın?)

Du zarok li derve li hev xin tu yê çi bikî? (Dışarıda iki çocuk kavga etse ne yaparsın?)

NOT: Eğitimsiz hastaların bilişsel fonksiyonlarının değerlendirilmesi nöroloji bölümünde "Eğitimsizler İçin Standardize Mini Mental Test" kısmında ayrıntılı olarak incelenmiştir.

İçgörü

Tu çima li vir î? (Neden buradasın?)

Nexweşiya te heye? (Hastalığın var mı?)

Nexweşiya te ya psikiyatriyê heye? (Psikiyatrik hastalığın var mı?)

Algılama

Wexta ku tu tenê dimînî ji derve de deng tîn te? (Yalnız kaldığında dışarıdan ses geliyor mu?)

Di hundirê serê te de deng çêdibin? (Kafanın içinden ses duyuyor musun?)

Ji te re çi dibêjin? (Sana ne söylüyorlar?)

Li ser te dipeyivin? (Senin hakkında konuşuyorlar mı?)

Tiştên ku kesên din nabînin tu dibînî? (Başkalarının görmediği şeyleri görüyor musun?)

Tu çi dibînî? (Ne görüyorsun?)

Bi te re dipeyivin? (Seninle konuşuyorlar mı?)

Li ber mirêkê/neynikê tu xwe çawa dibînî? (Aynada kendini nasıl görüyorsun?)

Carinan tu bi xwe xerîb tê? (Bazen kendini yabancı gibi hissediyor musun?)

Carinan derdora te bi te xerîb tê? (Bazen çevren sana yabancı gibi geliyor mu?)

Duygulanım ve Duygudurum

Tu niha xwe çawa dibînî? Kêfxweş, bêmahd, jhalketî, bicoş, bêçare... (Şu anda kendini nasıl hissediyorsun? Keyifli, keyifsiz, tükenmiş, coşkulu, çaresiz...)

Tu van rojan xwe çawa dibînî? Kêfxweş, bêmahd, jhalketî, bicoş, bêçare... (Son günlerde kendini nasıl hissediyorsun? Keyifli, keyifsiz, tükenmiş, coşkulu, çaresiz...)

Düşünce İçeriği

Hezeyanlar

Tu carinan ji însanan ditirsî? (Bazen insanlardan korkuyor musun?)

Tu çima ji însanan ditirsî? (Neden insanlardan korkuyorsun?)

Kesî ku xerabiyê bi te bike heyê? (Sana zarar vermek isteyenler var mı?)

Çima dixwazin xerabiyê bi te bikin? (Sana neden zarar vermek istiyorlar?)

Tu carinan xwe weke yekî pirr mezin/zengîn/jêhatî dibînî? (Bazen kendini çok büyük/zengin/becerikli biri olarak görüyor musun?)

Tu carinan zanî bê kesên din çi difikirin? (Bazen diğer insanların ne düşündüğünü bildiğin oluyor mu?)

Tu carinan pê dihise ku kesên din zanin bê tu çi difikirî? (Bazen diğer insanların senin ne düşündüğünü bildikleri oluyor mu?)

Carinan televîzyon li ser te tiştêkî dibêje? (Bazen televizyon senin hakkında konuşuyor mu?)

Obsesyonlar/Kompulsiyonlar

Tiştê ku tu naxwazî ku were hişê te tîn hişê te? (İstemediğin şeyler aklına geliyor mu?)

Tu ji wan aciz dibî? (Onlardan rahatsız oluyor musun?)

Ji bo ku neyên hişê te tu çi dikî? (Aklına gelmemesi için ne yapıyorsun?)

Tu destê xwe rojê çend caran dişo? (Elini günde kaç kere yıkıyorsun?)

Ku tu destê xwe neşo wê çi bibe? (Elini yıkamasan ne olacak?)

Ku tu destê xwe dişo aciziya te derbas dibe? (Elini yıkadığında sıkıntın geçiyor mu?)

Tu hertiştî dijmêrî? (Herşeyi sayıyor musun?)

Wexta ku derek belawela be tu aciz dibî? (Bir yer dağınık olduğunda rahatsız oluyor musun?)

Tu rojê çend caran malê didî ser hev? (Günde kaç kez evi toparlıyorsun?)

Piştî ku tu tûp/derî digirî tu dibêjî gelo min girt yan negirt? (Tüp/Kapıyı kapattıktan sonra acaba kapattım mı kapatmadım mı diye düşünüyor musun?)

Tu çend caran li tûp/derî dinêrî bê ka te girtiye yan na? (Tüp/Kapıyı kapatıp kapatmadığına kaç defa bakıyorsun?)

Suisid Düşüncesi

Tu difikirî ku tu xwe bikujî? (Kendini öldürmeyi düşünüyor musun?)

Tu çima dixwazî xwe bikujî? (Kendini neden öldürmek istiyorsun?)

Ji kengî de tu difikirî ku tu xwe bikujî? (Ne zamandan beri kendini öldürmeyi düşünüyorsun?)

Tu yê çawa xwe bikujî? (Kendini nasıl öldürmeyi düşünüyorsun?)

Homisidal Düşünceler

Tu difikirî ku tu hinekan bikujî? (Birilerini öldürmeyi düşünüyor musun?)

Tu dixwazî kê bikujî? (Kimi öldürmek istiyorsun?)

Tu çima dixwazî wî/wê/wan bikujî? (Neden onu(eril)/onu(dişi)/onları öldürmek istiyorsun?)

Tu ji kengî de dixwazî wî/wê/wan bikujî? (Ne zamandan beri onu(eril)/onu(dişi)/onları öldürmek istiyorsun?)

Tu yê çawa wî/wê/wan bikujî? (Onu(eril)/Onu(dişi)/Onları nasıl öldürecek-sin?)

Fobiler

Tu ji tiştêkî ku însanên din jê natirsîn ditirsî? (Diğer insanların korkmadığı bir şeyden korkuyor musun?)

Tu ji çi ditirsî? (Neyden korkuyorsun?)

Tu ji kengî de jê ditirsî? (Ne zamandan beri ondan korkuyorsun?)

Tu ji heywanan ditirsî? (Hayvanlardan korkuyor musun?)

Tu ji siwarhatina li otobus, teksî û trêne ditirsî? (Otobüs, taksi ve trene binmekten korkuyor musun?)

Tirsa te çawa dest pê kir? (Korkun nasıl başladı?)

KISA SEMPTOM TARAMA

Serê te diêşe? (Başın ağrıyor mu?)

Tu zû hêrs dibî? (Çabuk sinirleniyor musun?)

Serê te gêj dibe? (Başın dönüyor mu?)

Dewxa te diçe? (Başın dönüyor mu?)

Tu tiştan zû ji bîr dikî? (Unutkanlık var mı?)

Zû dilê te dimîne? (Alınganlık var mı?)

Sînga te diêşe? (Göğüs ağrısı var mı?)

Tu li derve/cihê vekirî ditirsî? (Dışarıda/açık alanlarda korkuyor musun?)

Tu dibêjî "ez bimirim ji xwe re xelas bibim"? ("Ölsem de kurtulsam" diyor musun?)

Destê te dilerize/diricife? (Elin titriyor mu?)

Xwarina te kêmbûye? (Yemen azalmış mı?)

Tu zû di xew re diçî? (Çabuk uyuyabiliyor musun?)

Tu zû digirî? (Çabuk ağlıyor musun?)

Carinan ji nişkan ve tirs/xof dikeve ser dilê te? (Bazen birdenbire korktuğun oluyor mu?)

Tu bi tenê diwêrî derkevî derve? (Yalnız başına dışarı çıkmaya korkuyor musun?)

Dilê te carinan ji nişkan ve davêje? (Bazen çarpıntın oluyor mu?)

Mahdê te dixele? (Bulantın oluyor mu?)

Tu carinan dibêjî "însanên din giş li min dinêrin"? (Bazen "bütün insanlar bana bakıyor" diyor musun?)

Tu ji tişteki ku însanên din jê natirsin ditirsî? (Diğer insanların korkmadığı bir şeyden korkuyor musun?)

Tu ji siwarhatina li otobus, teksî û trêne ditirsî? (Otobüs, taksi ve trene binmekten korkuyor musun?)

Bêhna te diçike? (Nefesin daralıyor mu?)

Tu carinan dibêji "Ez ê xwe bikujim"? (Bazen "kendimi öldüreceğim" diyor musun?)

Tu difikirî ku tu xwe bikujî? (Kendini öldürmeyi düşünüyor musun?)

Tu çima dixwazî xwe bikujî? (Kendini neden öldürmek istiyorsun?)

Tu difikirî ku tu hinekan bikujî? (Birilerini öldürmeyi düşünüyor musun?)

Tu dixwazî kê bikujî? (Kimi öldürmek istiyorsun?)

Canê te pûç dibe? (Vücudunda uyuşma oluyor mu?)

Wexta ku însanên din li te dinêrin tu aciz dibî? (İnsanlar sana baktığında rahatsız oluyor musun?)

Tu sibehê zû ji xew radibî? (Sabah erken uyanıyor musun?)

Li ba însanên din tu zû aciz dibî? (Diğer insanların yanında sıkılıyor musun?)

Tu zêde bi însanan re dixeyidî? (Diğer insanlara çok kızıyor musun?)

Bi te re tirsî ku wê tişteki nebaş bê serê te heye? (Başına kötü bir şey gelecekmiş korkusu var mı?)

Carinan dibe ku tu nikarî li cihê xwe bisekinî? (Bazen yerinde duramadığın oluyor mu?)

Bi te nexweşîyeke te yî pirr giran heye? (Sence çok ağır bir hastalığın var mı?)

Carinan kes ji te re dibêje tu pirr dipeyivî? (Kimse bazen sana çok konuşuyorsun diyor mu?)

Tiştekî din ku tu dixwazî bêji heye? (Söylemek istediğin başka bir şey var mı?)

Tiştekî ku tu dixwazî bipirsî heye? (Sormak istediğin bir şey var mı?)

ÜROLOJİ

ÜROLOJİK ÖYKÜ

TANIMLAYICI BİLGİLER

Tu bi xêr hatî. (Hoş geldin.)
Tu çawa yî? (Nasılsın?)
Navê te çi ye? (Adın ne?)
Tu çend salî yî? (Kaç yaşındasın?)
Tu li ku çêbûyî? (Nerede doğdun?)
Tu zewicî yî? (Evli misin?)
Zarokên te hene? (Çocukların var mı?)
Çend zarokên te hene? (Kaç tane çocuğun var?)
Çend xwişk û birayên te hene? (Kaç kız ve erkek kardeşin var?)
Dê û bavê te sax in? (Anne-baban yaşıyor mu?)
Dê û bavê te çi karî dikin? (Anne-baban ne iş yapıyorlar?)
Xwendin û nivîsa te heye? (Okuma-yazman var mı?)
Tu çuyî mektebê? (Okula gittin mi?)
Heta sala çendan tu çuyî mektebê? (Kaçınıcı sınıfa kadar okula gittin?)
Tu niha dişuxulî? (Şu anda çalışıyor musun?)
Tu niha çi karî dikî? (Şimdi ne iş yapıyorsun?)
Tu niha li ku dijî? (Şimdi nerede yaşıyorsun?)
Mala we li ku ye? (Eviniz nerededir?)
Tu û kî li malê dimînin? (Evde kiminle yaşıyorsun?)
Tu berê çuyî ürolojiyê? (Daha önce ürolojiye gitmiş misin?)

TEMEL YAKINMALAR

Ez çawa karim alîkariya te bikim? (Sana nasıl yardımcı olabilirim?)
Çi şikayeta te heye? (Şikayetin nedir?)
Îro ji bo çi tu hatiye vir? (Bugün niçin geldin buraya?)
Ez çawa karim alî te bikim? (Sana nasıl yardım edebilirim?)
Tu ji çi aciz î? (Neden şikayetçisin?)
Tu ji çi digazînî? (Neden şikayet ediyorsun?)
Herî pirr tu ji çi aciz î? (En çok neyden şikayetçisin?)
Wekî din çi şikayeta te heye? (Başka ne şikayetin var?)
Wekî din? (Başka?)

TIBBÎ ÖYKÜ

Kişisel Öykü

Nexweşiya şekir bi te re heye? (Şeker hastalığının var mı?)
Nexweşiya dil/qelb bi te re heye? (Kalp hastalığının var mı?)
Nexweşiya gurçikan bi te re heye? (Böbrek hastalığının var mı?)
Tansiyona te bilind dibe? (Tansiyonun yükseliyor mu?)
Tu çixareyê dikişîni? (Sigara içiyor musun?)
Tu berê çûyî ser textorê ûrolojiyê? (Daha önce üroloji doktoruna gittin mi?)
Kesî xwîn daye te? (Kimse sana kan verdi mi?)
Tu qet emeliyat bûyî? (Hiç ameliyat oldun mu?)
Tu emeliyata çî bûyî? (Ne ameliyatı oldun?)
Dermanên ku tu hertim dixwî hene? (Sürekli kullandığın ilaçlar var mı?)
Dermanên ku tu niha dixwî hene? (Şu anda kullandığın ilaçlar var mı?)
Kîjan derman in? (Hangi ilaçlardır?)

Aile Öyküsü

Di malbata we de nexweşiya şekir/qelb/gurçikan/tansiyonê heye? (Ailenizde şeker/kalp/böbrek/tansiyon hastalığı olan var mı?)
Di malbata we de kesên ku kevir ji gurçikên xwe xistine hene? (Ailenizde böbreğinden taş düşüren var mı?)
Di malbata we de kesên bi qanserê hene? (Ailenizde kanser hastası olan var mı?)
Di malbata we de kesên ku ji ber qanserê mirine hene? (Ailenizde kanserden ölen var mı?)
Di malbata we de kesên ku emeliyat bûne hene? (Ailenizde ameliyat geçiren kimse var mı?)
Emeliyata çî bûne? (Ne ameliyatı geçirdiler?)

SİSTEMİK BULGULAR

Ateş

Taya/Agirê/Qizilmeya te çêdibe? (Ateşin oluyor mu?)
Ji kengî de taya te çêdibe? (Ne zamandan beri ateşin oluyor?)
Wexta ku taya te çêdibe tu karî karekî bikî? (Ateşin olduğunda bir iş yapıyor musun?)
Wexta ku taya te çêdibe tu dilerizî/diricifî? (Ateşin olduğunda titremen de oluyor mu?)
Salên/Mehên berê jî taya te çêdibû? (Daha önceki yıllarda/aylarda da ateşin oluyor muydu?)

Kilo Kaybı

Van rojên/hefteyên/salên dawî te kîlo dane? (Son günlerde/haftalarda/yıllarda kilo verdin mi?)

Te çend kîlo dane? (Kaç kilo verdin?)

AĞRI

Dereke te diêşe? (Bir yerin ağrıyor mu?)

Ku derê te diêşe? (Neren ağrıyor?)

Kêlekên te diêşin? (Yan tarafların ağrıyor mu?)

Ji kengî de diêşe? (Ne zamandan beri ağrıyor?)

Êşa te hertim heye yan carinan derbas dibe? (Ağrın her zaman mı var yoksa bazen geçiyor mu?)

Te barên giran rahiştinê? (Ağır yükler taşıdın mı?)

Te tu derb ji kêleka xwe xwariye? (Yan tarafından darbe yedin mi?)

Tu ji cihekî bilind ketiye erdê? (Yüksek bir yerden düştün mü?)

Wexta ku tu karekî giran dikî êşa te pirrtir dibe? (Ağır bir iş yaptığında ağrın artıyor mu?)

Êşa te diavêje dereke te yî din? (Ağrın başka bir tarafına yayılıyor mu?)

Diavêje zikê/nava te? (Karnına yayılıyor mu?)

Wexta ku kêlekên te diêşin mahdê te dixele/diqelibe? (Yan tarafların ağrıdığı anda bulantın oluyor mu?)

Wexta ku kêlekên te diêşin taya te çêdibe? (Yan tarafların ağrıdığı anda ateşin oluyor mu?)

Êşa te dike ku tu li cihê xwe nikaribî bisekinî? (Ağrı seni yerinde duramaz hale getiriyor mu?)

Piştî ku tu destmêja biçûk dikî êşa te derbas dibe? (Küçük abdestini yaptıktan sonra ağrın geçiyor mu?)

GASTROİNTESTİNAL SEMPTOMLAR

Zikê/Nava te diwerime/dinepexe? (Karnın şişiyor mu?)

Zikê/Nava te ji kengî de diwerime/dinepexe? (Ne zamandan beri karnın şişiyor?)

Zikê/Nava te diêşe? (Karnın ağrıyor mu?)

Ji kengî de zikê/nava te diêşe? (Karnın ağrısı ne zamandan beri var?)

Mahdê te dixele/diqelibe? (Bulantın oluyor mu?)

Mahdê te dişewite? (Miden yanıyor mu?)

Tu vedirşî? (Kusuyor musun?)

Tu ji kengî de vedirşî? (Ne zamandan beri kusman var?)

Di verşîya te de xwîn heye? (Kusmuğunda kan var mı?)

MİKSİYONA İLİŞKİN SEMPTOMLAR

Tu rojê çend caran derdikevî destmêja biçûk? (Günde kaç kere küçük abdeste çıkıyorsun?)

Bi şev tu derdikevî destmêja biçûk? (Gece küçük abdeste çıkıyor musun?)

Şevê çend caran? (Gecede kaç defa?)

Carinan ji nişkan ve destmêja te ya biçûk tê? (Bazen aniden küçük abdestin geliyor mu?)

Tu bi şev avê/çayê/qahwê pîrr vedixwî? (Gece çok su/çay/kahve içiyor musun?)

Destmêja te ya biçûk dişewite? (Küçük abdestini yaparken yanma oluyor mu?)

Ev çend roj in? (Kaç gündür?)

Wexta ku tu destmêja xwe ya biçûk dikî tu xwe diesirînî? (Küçük abdestini yaparken ıkınıyor musun?)

Tu bi şev nivînên xwe şil dikî? (Geceleyin yatağını ıslatıyor musun?)

Bê hemdî xwe tu destmêja biçûk dikî? (İsteğin dışında idrarını yapıyor musun?)

Wexta ku tu destmêja biçûk dikî carinan disekine/qut dibe? (Küçük abdestin sırasında duraksama oluyor mu?)

Ji kengî de? (Ne zamandan beri?)

Piştfî destmêja biçûk dilop/niqut jê tîn? (Küçük abdestten sonra damlalar geliyor mu?)

Piştfî ku tu destmêja biçûk dikî tu hîs dike ku hîna jî tê de maye? (Küçük abdestini yaptıktan sonra da içeride biraz kaldığını hissediyor musun?)

Destmêja te ya biçûk zela e yan şêlû ye? (Küçük abdestin berrak mı yoksa bulanık mı?)

Bêhneke nexweş jê tê? (Kötü kokuyor mu?)

Destmêja te ya biçûk zirav bûye? (Küçük abdestin incelmış mi?)

Destmêja te ya biçûk dibe weke şîr? (Küçük abdestin süt kıvamında oluyor mu?)

Xwîn ji destmêja te ya biçûk tê? (Küçük abdestinden kan geliyor mu?)

Wexta xwîn jê tê dişewite/diêşe? (Kan geldiğinde yanıyor/ağrıyor mu?)

DİĞER BULGULAR

Ji destmêja biçûk nêmtî/iltihap/gemari tê? (Küçük abdestten akıntı/iltihap/kirlilik geliyor mu?)

Tu birin li derdora navrana te heye? (Kasıklarının etrafında yara var mı?)

Tu girêk li derdora navrana te heye? (Kasıklarının etrafında kitle/düğüm var mı?)

Girêk diêşe? (Düğüm/kitle ağrıyor mu?)

CİNSEL SORUNLARA İLİŞKİN SORULAR

Erkeklerde Cinsel Zorluklar

Tu weke hertim dixwazî here ba jina xwe? (Her zaman ki kadar eşinle birlikte olmak istiyor musun?)

Wexta ku tu bi jina xwe re bî zilamtiya te sist dibe? (Eşinle beraber olduğunda erkekliğinde gevşeme oluyor mu?)

Wexta ku tu bi jina xwe re yî ava piştê zû tê? (Eşinle beraber olduğunda çabuk boşalıyor musun?)

Kadında Cinsel Zorluklar

Tu weke hertim dixwazî here ba mêrê xwe? (Her zaman ki kadar eşinle birlikte olmak istiyor musun?)

Wexta ku tu bînimêj dibî destmêja te ya biçûk dişewite? (Adet olduğunda idrarda yanma oluyor mu?)

Wexta ku tu bi mêrê xwe re bî êş heye? (Eşinle beraber olduğunda ağrı oluyor mu?)

ERKEKTE İNFERTİLİTE

Tu zewicî yî? (Evli misin?)

Ev çend sal in ku tu zewicî yî? (Kaç yıldır evlisin?)

Zarokên te hene? (Çocukların var mı?)

Çend zarokên te hene? (Kaç çocuğun var?)

Hefteyê/Mehê çend caran tu diçe ba hevala/hevalê xwe? (Eşinle haftada/ayda kaç kez birlikte oluyorsun?)

Nexweşiyên te yên ku te berê derbas kirine kija in? (Daha önce hangi hastalıkları geçirdin?)

Nexweşiyê te niha heye? (Şu anda bir hastalığın var mı?)

Tu berê bi êşa zirav/jana zirav/weremê ketiye? (Daha önce ince hastalık/verem geçirdin mi?)

Tansiyona te bilind dibe? (Tansiyonun yükseliyor mu?)

Tu berê emeliyat bûyî? (Daha önce ameliyat oldun mu?)

Tu emeliyata çi bûyî? (Ne ameliyatı oldun?)

Tu çixareyê dikişînî? (Sigara içiyor musun?)

Tu ji kengî de çixareyê dikişînî? (Ne zamandan beri sigara kullanıyorsun?)

Tu rojê çend çixareyan dikişînî? (Günde kaç tane sigara içiyorsun?)

Tu alkolê vedixwî? (Alkol içiyor musun?)

Ji kengî de tu alkolê vedixwî? (Ne zamandan beri alkol kullanıyorsun?)

Tu rojê çiqas alkol vedixwî? (Günde ne kadar alkol içiyorsun?)

Dermanên ku tu hertim dixwî hene? (Sürekli kullandığın ilaçlar var mı?)

Dermanên ku tu niha dixwî hene? (Şu anda kullandığın ilaçlar var mı?)

Tu kîjan dermanan dixwî? (Hangi ilaçları kullanıyorsun?)

KISA SEMPTOM TARAMA

Kêlekên te diêşin? (Yanların ağrıyor mu?)

Êşa kêlekê diavêje zikê te û rahnen te? (Yan ağrısı karna ve kasıklara atıyor mu?)

Tu pirr derdikevî destmêja biçûk? (İdrara sık çıkıyor musun?)

Tu bi şev derdikevî destmêja biçûk? (Gece idrara sık çıkıyor musun?)

Destmêja te ya biçûk dişewite? (İdrarda yanma oluyor mu?)

Xwîn ji destmêja te ya biçûk tê? (İdrardan kan geliyor mu?)

Bêhemdî te destmêja te ya biçûk tê? (İdrar kaçırıyor musun?)

Destmêja te ya biçûk kêmezêde bûye? (İdrar miktarı azalmış/çoğalmış mı?)

Nêm ji destmêja te ya biçûk tê? (İdrar yolundan akıntı geliyor mu?)

Kincê gemarî çêdibin? (Vajinal akıntı oluyor mu?)

Cara dawî tu kengi ket kincan? (En son ne zaman adete gördün?)

Kevir bi te re çêbûbûn berê? (Daha önce sende taş oluşmuş muydu?)

Ji nişkan ve destmêja te ya biçûk tê? (Aniden işeme hissi geliyor mu?)

Berî ku dest bi destmêja biçûk bikî tu hinekî disekinî? (İdrara başlarken biraz bekliyor musun?)

Tu berê emeliyat bûyî? (Daha önce ameliyat oldun mu?)

Emeliyata çî bû? (Ne ameliyatıydı?)

Tu kengî emeliyat bû? (Ne zaman ameliyat oldun?)

Tu niha tu dermanan dixwî? (Şu anda ilaç kullanıyor musun?)

Tu kîjan dermanan dixwî? (Hangi ilaçları kullanıyorsun?)

Tiştekî din ku tu dixwazî bêjî heye? (Söylemek istediğin başka bir şey var mı?)

Tiştekî ku tu dixwazî bipirsî heye? (Sormak istediğin bir şey var mı?)

ÜROGENİTAL SİSTEM FİZİK MUAYENESİ

BÖBREKLERİN MUAYENESİ

Gözlem

Tu dikarî çekên/cilên xwe ji xwe bikî? (Elbiselerini çıkarabilir misin?)

Palpasyon

Tu dikarî li ser piştê xwe dirêj bikî? (Sırt üstü uzanabilir misin?)

Wexta min ji te re got hilmeke/bêhneke kûr bistîne. (Sana söylediğimde derin bir nefes al.)

Bêhneke kûr bistîne. (Derin bir nefes al.)

Perküsyon

Niha ez ê hêdîka li kêleka te xim. (Şimdi yavaşça yan taraflarına vura-cağım.)

Wexta ez wusa dikim diêşe? (Böyle yaptığımda acıyor mu?)

DIŞ GENİTAL ORGANLARIN MUAYENESİ

PENİS

Tu dikarî xwe tazî bikî? (Soyunabilir misin?)

Divê ez mûayene bikim. (Muayene etmem gerekir.)

Ev birîn ji kengî de heye? (Bu yara ne zamandan beri var.)

Ev birîn diêşin? (Bu yaralar ağrıyor mu?)

SKROTUM

Wexta ez dest didimê diêşe? (Dokunduğumda ağrıyor mu?)

Ev ji kengî de werimiye? (Ne zamandan beri bu şişlik var?)

VAJİNAL MUAYENE

Ev birîn ji kengî de hene? (Bu yaralar ne zamandan beri mevcut?)

Ev birîn diêşin? (Bu yaralar ağrıyor mu?)

ERKEKLERDE REKTAL MUAYENE

Divê ji dawî de bi tilîkan ez te mûayene bikim. (Seni arkadan parmakla muayene etmeliyim.)

Tu mûayeneya ji dawî de qebûl dikî? (Arkadan muayeneyi kabul ediyor musun?)

Musaada te heye? (Müsaaden var mı?)

Tu karî xwe tazî bikî. (Soyunabilir misin?)

Tu kari xwe daqûl bikî. (Öne doğru eğilebilir misin?)

DÎŞ HEKİMLİĞİ

TANIMLAYICI BİLGİLER

D: **Tu bi xêr hatî.** (Hoş geldin.)
H: **Di nav xêrê de bî.** (Hoş bulduk.)
Xêra Xwedê li te be. (Hoş bulduk.)
Xwedê ji te razî be. (Allah razı olsun.)

D: **Tu çawa yî?** (Nasılsın?)
H: **Ez baş im.** (İyiyim.)
Ez ne baş im. (İyi değilim.)
Ez qet ne baş im. (Hiç iyi değilim.)

D: **Navê te çi ye?** (Adın ne?)
H: **Navê min Rojbîn e.** (Benim adım Rojbîn.)
Navê min Evdila ye. (Benim adım Abdullah.)

D: **Tu çend salî yî?** (Kaç yaşındasın?)
H: **Ez 49 salî me.** (Ben 49 yaşımdayım.)
Ez nizamim. (Bilmiyorum.)

D: **Tu li ku çêbûyî?** (Nerede doğdun?)
H: **Ez li gund çêbûme.** (Köyde doğmuşum.)
Ez li Mêrdînê çêbûme. (Mardin'de doğmuşum.)

D: **Tu zewicî yî?** (Evli misin?)
H: **Erê. Ez zewicî me.** (Evet. Evliyim.)
Na. Ez ne zewicî me. (Hayır. Evli değilim.)
Ez bi dergîstî me. (Nişanlıyım.)

D: **Tu kengî zewicî yî?** (Ne zaman evlendin?)
H: **22 sal berê.** (22 yıl önce.)
Ez 17 salî bûm, zewicîm. (17 yaşında evlendim.)

D: **Zarokên te hene?** (Çocukların var mı?)
H: **Erê, hene.** (Evet, var.)
Na, tune ne/nîn in. (Hayır, yok.)

D: **Çend zarokên te hene?** (Kaç tane çocuğun var?)
H: **8 zarokên min hene.** (8 çocuğum var.)

3 keç/qîz û 4 kurên/lawên min hene. (3 kızım ve 4 oğlum var.)
Keçeke/Qîzeke min û kurekî/lawekî min heye. (Bir kızım ve bir oğlum var.)
Xulamên te bin, 3 kurên/lawên min hene. (Kölen olsunlar, 3 oğlum var.)

D: Çend xwişk û birayên te hene? (Kaç kız ve erkek kardeşin var?)
H: 3 xwişk û 2 birayên min hene. (3 kız 2 erkek kardeşim var.)
Em 4 xwişk û 3 bira ne. (Biz 4 kız 3 erkek kardeşiz.)
2 xwişkên min hene, birayên min tune ne. (2 kız kardeşim var, erkek kardeşim yok.)

D: Dê û bavê te sax in? (Anne-baban yaşıyor mu?)
H: Erê, herdu jî sax in. (Evet, ikisi de yaşıyor.)
Diya min sax e, bavê min miriye. (Annem yaşıyor, babam ölmüş.)
Dê û bavê min herdu jî çûne rehmetê. (Annem ve babam ikisi de ölmüşler.)

D: Dê û bavê te çi karî dikin? (Anne-baban ne iş yapıyorlar?)
H: Bavê min heywanan xwedî dike, diya min li malê ye. (Babam hayvan besliyor, annem evdedir.)
Bavê min teqewît bûye, diya min çûye rehmetê. (Babam emekli olmuş, annem ölmüş.)
Herdu jî tu karî nakin. (İkisi de çalışmıyor.)

D: Xwendin û nivîsa te heye? (Okuma-yazman var mı?)
H: Na, tune ye. (Hayır, yok.)
Ez herfan nas dikim. (Harfleri tanıyorum.)
Ez bi herfên Erebi zanim. (Arap harflerini biliyorum.)

D: Tu çûyî mektebê? (Okula gittin mi?)
H: Na, ez neçûme mektebê. (Hayır, okula gitmemişim.)
Erê, ez çûmê. (Evet, gitmişim.)

D: Heta sala çendan tu çûyî mektebê? (Kaçınıcı sınıfa kadar okula gittin?)
H: Ez salekê çûme mektebê. (Bir yıl okula gitmişim.)
Heta sala pêncan ez çûmê. (Beşinci sınıfa kadar gitmişim.)

D: Tu niha dişuxulî? (Şu anda çalışıyor musun?)
H: Na, ez li malê me. (Hayır, evdeyim.)
Erê, ez dişuxulim. (Evet, çalışıyorum.)

D: Tu niha çi karî dikî? (Şimdi ne iş yapıyorsun?)
H: Niha ez karekî nakim. (Şimdi hiçbir şey yapmıyorum.)
Ez li nav erdan dişuxulim. (Tarlada çalışıyorum.)

Ez li febrîqeyekê dişuxulim. (Fabrikada çalışıyorum.)
Ez fêkiyan difiroşim. (Sebze satıyorum.)

D: Mala we li ku ye? (Eviniz nerededir?)
H: Mala me li gund e. (Evimiz köydedir.)
Mala me li bajêr e. (Evimiz şehirdedir.)
Mala me li Farqînê ye. (Evimiz Silvan'dadır.)
Mala me li taxa jêr e. (Evimiz aşağı mahallededir.)

D: Tu û kî li malê dimînin? (Evde kiminle yaşıyorsun?)
H: Ez bi tenê me. (Yalnız başınayım.)
Ez û diya xwe, bavê xwe, xwişk û birayên xwe bi hev re dimînin. (Ben, annem, babam, kız ve erkek kardeşlerimle kalıyoruz.)
Ez û mêrê/jina xwe û zarokên xwe dimînin. (Kocam/Karım ve çocuklarımla beraber yaşıyorum.)

TEMEL YAKINMALAR

D: Ez çawa karim alikariya te bikim? (Sana nasıl yardımcı olabilirim?)
Çi şikayeta te heye? (Şikayetin nedir?)
Îro ji bo çi tu hatiye vir? (Bugün niçin geldin buraya?)
Ez çawa karim alî te bikim? (Sana nasıl yardım edebilirim?)
Tu ji çi aciz î? (Neden şikayetçisin?)
Tu ji çi digazini? (Neden şikayet ediyorsun?)
Herî pirr tu ji çi aciz î? (En çok neyden şikayetçisin?)
Wekî din çi şikayeta te heye? (Başka ne şikayetin var?)
Wekî din? (Başka?)
H: Diranê min diêşe. (Dişim ağrıyor.)
Taximê diranên min dileqe. (Takım dişlerim sallanıyor?)
Taximê min li pidûyê min dixê? (Takım dişlerim diş etlerime vuruyor?)
Ez hatim diranê xwe rakim. (Dişimi çektirmeye geldim?)

TIBBİ ÖYKÜ

Kişisel Öykü

D: Nexweşiya şeker bi te re heye? (Şeker hastalığın var mı?)
H: Na, nexweşiya şeker bi min re tune ye. (Hayır, şeker hastalığım yoktur.)
Erê, ev 8 sal in şekerê min heye. (Evet, 8 yıldır şekerim var.)

D: Nexweşiya qelb bi te re heye? (Kalp hastalığın var mı?)
H: Na, nexweşiya qelb bi min re tune ye. (Hayır, kalp hastalığım yoktur.)

Erê, ev 5 sal in nexweşiya qelb bi min re heye. (Evet, 5 yıldır kalp hastalığım var.)

D: Nexweşiya gurçikan bi te re heye? (Böbrek hastalığın var mı?)

H: Na, nexweşiya gurçikan bi min re tune ye. (Hayır, böbrek hastalığım yoktur.)

Erê, ev 12 sal in nexweşiya gurçikan bi min re heye. (Evet, 8 yıldır şekerim var.)

D: Tansiyona te bilind dibe? (Tansiyonun yükseliyor mu?)

H: Na, tansiyona min bilind nabe. (Hayır, tansiyonum yükselmiyor.)

Erê, ji zû de ye tansiyon bi min re heye. (Evet, çoktandır tansiyonum var.)

D: Tu çixareyê dikişînî? (Sigara içiyor musun?)

H: Na, ez çixareyê nakişînim. (Hayır, sigara içmiyorum.)

Erê, ez çixareyê dikişînim. (Evet, sigara içiyorum.)

Ev 13 sal in ku ez çixareyê dikişînim. (13 yıldır sigara içiyorum.)

Rojê 10 çixareyan dikişînim. (Günde 10 sigara içiyorum.)

Rojê du pakêtan dikişînim. (Günde iki paket içiyorum.)

D: Tu berê çûyî ser kîjan textoran? (Daha önce hangi doktorlara gittin?)

H: Ez berê neçûme ser textoran. (Daha önce doktora gitmedim.)

Ez çûme ser textorê gurçikan. (Böbrek doktoruna gitmişim.)

D: Kesî xwîn daye te? (Kimse sana kan verdi mi?)

H: Na, kesî xwîn nedaye min. (Hayır, kimse bana kan vermedi.)

Erê, carekê xwîn dane min. (Evet, bir kere bana kan verdiler.)

D: Tu qet emeliyat bûyî? (Hiç ameliyat oldun mu?)

H: Na, ez qet emeliyat nebûme. (Hayır, hiç ameliyat olmamışım.)

Erê, ez du caran emeliyat bûme. (Evet, iki kere ameliyat oldum.)

D: Tu emeliyata çi bûyî? (Ne ameliyatı oldun?)

H: Ez emeliyata apandisîtê bûm. (Apandisit ameliyatı oldum.)

Ez ji çavên/gurçikên/destên xwe emeliyat bûm.

(Gözümden/Böbreğimden/ Ellerimden ameliyat oldum?)

D: Dermanên ku tu hertim dixwî hene? (Sürekli kullandığın ilaçlar var mı?)

H: Na, tune ne. (Hayır, yoktur.)

Erê, ez dermanên tansiyonê/şekir dixwim. (Evet, tansiyon/şeker ilaçlarını kullanıyorum.)

D: Kîjan derman in? (Hangi ilaçlardır?)

H: Ez navê wan nizanîm. (İsimlerini bilmiyorum.)

Hebeke şîn bû. (Mavi bir haptı.)

D: **Tu her roj van dermanan dixwî?** (Bu ilaçları her gün kullanıyor musun?)
H: **Na, wexta ku ez nexweş bim ez dixwim.** (Hayır, hastalandığımda ilaçları kullanıyorum.)
Erê, **her roj ez dixwim.** (Evet, her gün kullanıyorum.)

D: **Ji kengî de tu van dermanan dixwî?** (Ne zamandır bu ilaçları kullanıyorsunuz?)
H: **Ev bû 5 sal ez van dermanan dixwim.** (5 yıldır bu ilaçları kullanıyorum.)
10 roj in ez dixwim. (10 gündür kullanıyorum.)

DENTAL ÖYKÜ

D: **Tu berê qet çûyî ser textorê diranan?** (Daha önce hiç diş hekimine gittin mi?)
H: **Na. Cara ewilîn ez têm.** (Hayır. İlk defa geliyorum.)
Erê. **Gellek caran ez çûme.** (Evet. Çok defa gittim.)
Ji zû de ye ez neçûme. (Çoktandır gitmemişim.)
Deh sal berê ez çûbûm. (On yıl önce gitmiştim.)

D: **Tu berê ji bo çî çûbû ser textorê diranan?** (Daha önce neden diş hekimine gittin?)
H: **Ji bo diranê xwe rakim.** (Dişimi çektiirmek için.)
Diranê min diêşîya. (Dişim ağrıyordu.)
Min taxim da çêkirin. (Takım yaptırdım.)

D: **Tu her ji çiqasî diçî ser textorê diranan?** (Hangi sıklıkta diş hekimine başvurusun?)
H: **Her ji şeş mehan.** (Altı ayda bir.)
Salê carekê. (Yılda bir defa.)
Her ku biêşe. (Her ağrıdığımda.)

D: **Berê textorê diranan tişte bi diranê kiriye?** (Daha önce hiçbir diş hekimine dişine bir işlem yaptı mı?)
H: **Na. Kesî tişte bi diranê min nekiriye.** (Hayır. Kimse dişime bir şey yapmamış.)
Erê. **Diranekî min rakir.** (Evet. Bir dişimi çekti.)

D: **Çi bi diranê te kir?** (Dişine ne yaptı?)
H: **Du diranên min rakiribû.** (İki dişimi çekmişti.)
Diranekî min dolxî kiribû. (Bir dişime dolgu yapmıştı.)

D: **Ji bo diranê te anesteziya lokal kiribû?** (Sana diş için hiç lokal anestezi yapıldı mı?)

Derziya pûçkirinê li diranê te xistibû? (Dişine uyuşturmak için iğne yaptı mı?)

H: **Na. Lokal anestezi nehat kirin.** (Hayır. Lokal anestezi yapılmadı.)

Erê. Ji bo pûçkirinê derzî li diranê min xistibû. (Evet. Uyuşturmak için iğne yapılmıştı.)

D: **Piştî derziyê tu mesele derket?** (İğneden sonra herhangi bir sorun çıktı mı?)

H: **Na. Tu mesele derneket.** (Hayır. Bir sorun çıkmadı.)

Xweşik pûç nebû. Derziyeke din lêxist. (İyi uyuşmamıştı. Bir iğne daha yapıldı.)

Alerjiya min ji derziyê çêbû. (İğneye allerjim oldu.)

D: **Te berê diranê xwe kişandiyê?** (Hiç diş çektirdin mi?)

H: **Na. Min qet diranê xwe nekişandiye.** (Hayır hiç dişimi çektirmedim.)

Erê. Min sê diranên xwe rakiriyê. (Evet. Üç dişimi çektirdim.)

D: **Te qet diranên xwe "dolxî" kiriyê?** (Hiç dolgu yaptırdın mı?)

H: **Na. Min dolxî nekiriyê.** (Hayır. Dolgu yaptırmadım.)

Çar diranên dolxî kirine. (Dört dişime dolgu yapılmış.)

D: **Te berê qet filimê diranên xwe kişandiye?** (Daha önce hiç diş röntgeni

NOT: Kürtçe'de **"diş"** kelimesine karşılık daha çok **"dîran"** kelimesi kullanılmakla birlikte, **"didan"** kelimesi de kullanılmaktadır.

çektirdin mi?)

H: **Na. Min qet filim nekişandiye.** (Hayır. Hiç film çektirmedim.)

Erê. Min carekê filimê diranên xwe kişandibû. (Evet. Bir defa diş filmimi çektirdim.)

DİŞ AĞRISI SORGULANMASI

Ağrının Yeri

Dereke te diêşe? (Bir yerin ağrıyor mu?)

Ku derê te diêşe? (Neren ağrıyor?)

Diranê te diêşe? (Dişin ağrıyor mu?)

Ağrının Süresi ve Sıklığı

Kîjan diranê te diêşe? (Hangi dişin ağrıyor?)

Diranê te çi wextî diêşê? (Dişin ne zamanlar ağrıyor?)

Ev çend roj/hefte/meh/sal in êşa te heye? (Kaç gün/hafta/ay/yıldır ağrın var?)

Bi şev wexta ku tu radikevî êşa diranê te, te ji xewê şiyar dike? (Gece uyurken dişinin ağrısı seni uykundan uyandırıyor mu?)

Ev çend şev in ku te ji xewê şiyar dike? (Uyandırıyororsa kaç gece seni uyandırdı?)

Cara dawî kengî êşiya? (En son ne zaman ağrıdı?)

Êşa te hertim heye? (Ağrın her zaman mı var?)

Ağrının Şiddeti

Çiqasî diêşe? (Ne kadar ağrıyor?)

Pirr diêşe yan hindik? (Çok mu ağrıyor yoksa az mı?)

Tu ji ber êşê debar dikî? (Ağrıya dayanabiliyor musun?)

Başlangıcı ve Seyri

Êşa te ji nişkan ve dest pê kir? (Ağrın birden bire mi başladı?)

Êşa te hêdî hêdî dest pê kir? (Ağrın yavaş yavaş mı başladı?)

Her ku diçe êşa te zêdetir dibe yan kêmtir dibe? (Zamanla ağrın artıyor mu azalıyor mu?)

Êşeke çawa ye? (Nasıl bir ağrıdır?)

Êşeke weke kêr lê keve ye? (Bıçak saplanır tarzında bir ağrı mı?)

Êşeke weke şewatê ye? (Yanma tarzında bir ağrı mı?)

Êşeke weke tiştek tê radibe ye? (Batıcı tarzında bir ağrı mı?)

Ağrıyı Artıran ve Azaltan Faktörler

Wexta ku çi dibe êşa te zêde dibe? (Ne olduğunda ağrın artıyor?)

Wexta ku çi dibe êşa te kêm dibe? (Ne olduğunda ağrın azalıyor?)

Wexta ku awe sar be êşa te çawa ye? (Soğuk suyla ağrın nasıl oluyor?)

Wexta ku awe germ be êşa te çawa ye? (Sıcak suyla ağrın nasıl oluyor?)

Wexta ku tu radikevî êşa te çawa ye? (Yattığında ağrın nasıl oluyor?)

Ji bo ku êşa te derbas bibe tu çi dikî? (Ağrının geçmesi için ne yapıyorsun?)

Ji bo êşa diranê xwe te qet derman xwariye? (Diş ağrın için hiç ilaç kullandın mı?)

Te kîjan derman xwarin? (Hangi ilaçları kullandın?)

Dermanên te qediyar? (İlaçların bitti mi?)

Dermanên te kengî qediyar? (İlaçların ne zaman bitti?)

Piştî ku te dest bi dermanan kir êşa diranê te kêm bû? (İlaçları kullanmaya başladıktan sonra diş ağrın azaldı mı?)

Tu diranên xwe firçe dikî? (Dişlerini fırçalıyor musun?)

Tu rojê çend caran diranên xwe firçe dikî? (Günde kaç defa dişlerini fırçalıyorsun?)

SÖZLÜK

4. BÖLÜM

KÜRTÇE-TÜRKÇE SÖZLÜK

NOT: 1. Kürtçe isimlerin yanına cinsiyetlerini belirtmek için "n" nêr (eril) ve "m" mê (dişil) parantez içinde italik olarak gösterilmiştir

2. Kürtçe fiillerin çekimlerini göstermek için mastar halinden sonra üçüncü tekil kişi için emir kipi ve di'li geçmiş zaman kipi parantez içinde italik olarak gösterilmiştir.

A

aciz: rahatsız, sıkılmış

aciz bûn: rahatsız olmak, sıkılmak

acizî (m): rahatsızlık, sıkıntı

alî (n): taraf

an: ya

ap (n): amca

av (m): su

awir: bakış

ax (m): toprak

azeb (n/m): bekar

B

ba (n): yel, gaz, rüzgar

bajar (n): şehir

balxem (m): balgam

banî: yukarı

bapêş (m): nezle

bar (n): yük

bav (n): baba

belalûk (m): siğil

belav bûn: yayılmak

belav kirin: dağıtmak

berçavk (m): gözlük

berdan (berde, berda): bırakmak

berê: daha önce, önceleri

berî ku: -den önce

betilîn (bibetile, betilî): yorulmak

bêhemdî: istemeden

bêhiş: bilinçsiz

bêhiş ketin: bayılmak

bêhn (m): koku, nefes

bêgewetî (m): güçsüzlük

bêtir: daha, daha çok, daha fazla

bêvil (m): burun

bêxewî (m): uykusuzluk

biçûk: küçük

bihar (m): ilkbahar

biheml: gebe, hamile

bihîstin (bibihîse, bihîst): duymak

bijîjk (m/n): doktor

bikaranîn (bi kar bîne,

bi kar anî): kullanmak

bikef: köpüklü

bilind: yüksek

binçeng (n): koltuk altı

bira (n): erkek kardeş

birçî: aç

birîn (m): yara, lezyon

birîna reş: şark çıbanı

birîndar (n/m): yaralı

birû (n): kaş

birûsk (m): şımşek,

bişkok (m): düğme

bûn (bibe, bû): olmak

C

can (n): vücut

car: kere, kez

carinan: bazen

cih (n): yer

cot: çift

Ç

çar: dört
çardeh: ondört
çarpî: emekleme
çarşem (m): çarşamba
çav (n): göz
çawa: nasıl
çel/çil: kırk
çen (m): çene
çend: kaç
çend heb: kaç tane
çep (n): sol
çerm (n): deri
çêbûn (çêbibe, çêbû): olmak, doğmak
çêkirin (çêke, çêkir): yapmak
çi: ne
çima: neden
çim/çip (n): bacak
çong (m): diz
çiqas/çiqasî: ne kadar
çixare (m): sigara
çok (n): diz
çûk (n/m): kuş
çûn (biçe/here, çû): gitmek

D

da (m): nöbet (epilepsi nöbeti)
dahfandin (bidahfîne, dahfand):
itmek
dahn (n): öğün
dan (bide, da): vermek
danîn (deyne/dîne, danî): koymak
daqurtandin (daqurtîne, daqurtand):
yutmak
daxistin (daxe, daxist): indirmek
dayik (m): anne
deh: on
demsal (m): mevsim
deng (n): ses
deqe(m): dakika

dor (m): civar, etraf
derb (m): darbe
derbas kirin: geçmek
derbasî be: geçmiş olsun
dereng: geç
derketin (derkeve, derket): çıkmak
derman (n): ilaç
derve: dışarı
derxistin (derxe, derxist): çıkarmak
derzî (m): iğne
dest (n): el
destmêj/destav (m): abdest
dest pê kirin (dest pê bike, dest pê
kir): başlamak
dev (n): ağız
dewam/dom: devam
dewam/dom kirin: devam etmek
dê (m): anne
difin (m): burun
dil (n): kalp
dilop (m): damla
diran (n): diş
dirêj: uzun
dirêj kirin: uzatmak, uzanmak
dîsa: yine, tekrar
dîtin (bibîne, dît): görmek
du/dudo: iki
ducani: gebe
duşem (m): pazartesi
duwanzdeh: oniki
dor (m): etraf, çevre, sıra
dûr: uzak

E

e/erê: evet
eciqandin (bieciqîne, eciqand): sık-
mak
enîşk (m): dirsek
esirîn (biesirîne, esirand): ıkmak
ev: bu

ew: şu, o, onlar
ewil/ewilîn: ilk, birinci

Ê

êş (m): ağrı
êşa zirav: verem
êşîn (biêşe, êşiya): ağrımak
êvar (m): akşam
êvarî: akşamleyin

F

fatreşk (m): dalak
fena: gibi
fer (m): tek
fikirîn (bifikire, fikirî): düşünmek
firavîn (m): öğle yemeği

G

gav (m): adım
gazin (m): şikayet
gede (n/m): çocuk
gellek: çok
gelo: acaba
gep (m): lokma
germ (m): sıcak
giran: ağır
giranî (m): ağırlık
girêk (m): düğüm
giri (n): ağlama
giriñ (bigirî, giriya): ağlamak
girtin (bigire, girt): kapatmak, tutmak, almak
giş: hepsi
goşt (n): et
gotin (bêje, got): söylemek
guh (n): kulak
guherîn (biguhere, guherî): değişmek, değişim

guhertin (biguherîne, guhert): değiş-tirmek
gund (n): köy
gurçik (m): böbrek
gurî: uyuz

H

hatin (were, hat): gelmek
havîn (m): yaz
havînî: yazın
hebûn (hebe, hebû): var olmak
heft: yedi
hefte (m): hafta
heftê: yetmiş
hejîn (biheje, hejiya): sallanmak
hemû: hepsi
hene: varlar
herdu: her iki, her ikisi
herî: en
herro(j): hergün
hertim: her zaman
hestî (n): kemik
heşt: sekiz
heştê: seksen
heta: -e kadar
heval (m/n): arkadaş
hevalbiçûk/hevalzarok: plasenta
hewce: ihtiyaç
heye: var
heyv (m): ay
herikîn (biherike, herikî): akmak
hezar: bin
hezîn (biheze, heziya): titremek
hêdî: yavaş
hêdîka: yavaşça
hêrs bûn: kızmak, sinirlenmek
hêsir (m): gözyaşı
hilkîşîn (hilkîşe, hilkîşiya): yukarı çıkmak
hinek: bazı, bazıları, biri, birileri

hisîn (bihise, hisiya): hissetmek, fark etmek

hiş (n): bilinç, zihin

hişk: sert

hivdeh: onyedi

hîjdeh: onsekiz

hîn: hala, daha

hundir (n): iç, içeri

hûn: siz

Î

în/inî (m): cuma

îro: bugün

îsal: bu sene

îşev: bu gece

J

jan (m): ağrı

jana zirav: verem

jêr: aşağı

ji: -den, -dan

ji bo çi: niçin

ji ber: -den dolayı

ji kengî de (ji kînga de): ne zaman-
dan beri

jimartin (bijmêre, jimar): saymak

jîn (m): kadın, karı

ji nişkan ve: aniden

jixweber: kendiliğinden, spontan

jiyîn (bijî, jiya): yaşamak

jiyan: yaşam

jî: de (bağlaç)

jor: yukarı

K

kar (n): iş

karîn: yeterlilik yardımcı fiili
(İngilizce'deki "can" eşdeğeri)

keç/keçik (m): kız çocuk

kef (m): köpük

kengî/kînga: ne zaman

kerîntok (m): kıkırdak

kesk (n): yeşil

ketin (bikeve, ket): düşmek

kevçî (n): kaşık

kevir (n): taş

kevok (m/n): güvercin

kezeba reş: karaciğer

kezeba sor: akciğer

kêlek (m): yan

kêm: az

kêmtir: daha az

kêzik (m): böcek

kinc (n): elbise

kiras (n): elbise

kirin (bike, kir): yapmak, etmek

kişandin (bikişîne, kişand): çekmek

kê: kim (oblik hal)

kî: kim

kîjan: hangi(si)

ku: nere

ku der: neresi

kulîmek (m): kalça

kur/kurik (n): erkek çocuk

kuştin (bikuje, kuşt): öldürmek

kuxîn (bikuxe, kuxiya): öksürmek

kuxuk (m): öksürük

kûr: derin

L

lahd (m): pazar

laş (n): vücut

law/lawik (n): erkek çocuk

lerizîn (bilerize, lerizî): titremek

leqîn (bileqe, leqiya): kıpırdamak

lêv (m): dudak

li gorî: -e göre

ling (n): ayak

M

mahd (n): mide

mîde (m): mide

mahdxelîn (m): bulantı

mal (m): ev
malbat (m): aile
malzarok (m): rahim
mam (n): amca
mayîn (bimîne, ma): kalmak
meh (m): ay
mejî (n): beyin
memik (m): meme
menes (m): kepek
meriv (n/m): akraba
meş (m): yürüyüş
meşîn (bimeşe, meşiya): yürümek
met/metik (m): hala
mezin: büyük
mêr (n): koca, erkek
mêze kirin: bakmak
mijîn (bimije, mijiya): emmek
mijandin (bimijîne, mijand): emzirmek
mijank (m): kirpik
mil (n): omuz (bazı yörelerde kol)
mirin (bimire, mir): ölmek
mirî: ölü
mîna: gibi
movik (m): eklem
mû (n): kıl

N

na: hayır
nav (n): ad, isim, ,
nav (m): karın, iç, orta
navber (m): ara, arası
neh: dokuz
nenûk (m): tırnak
nepixîn (binepixe, nepixî): şişmek
nerm: yumuşak
nermijîn (binermije, nermijî): yumuşamak
nexweş (n/m): hasta
nexweşî (m): hastalık
nexweş ketin: hastalanmak
nexweşxane (m): hastane

nêm (m): iltihap, akıntı
nêrîn (binêre, nêrî): bakmak
nêz: yakın
niha: şimdi
nikar (m): asbest
niqut (m): damla
nivîn: yatak, yatmak
nivîs (m): yazı
nivîsîn (binivîse, nivîsî): yazmak
nizm: alçak, düşük
nîkûtok (m): kızamıkçık
nîn e: yoktur
nîn in: yokturlar
nîvro: öğle
nod: doksan
nojdar (n/m): doktor
nozdeh: ondokuz
nuh/nû: yeni

P

panzdeh: onbeş
parêz (m): diyet, koruma
paq/paqij: temiz
paşîv (m): gece yemeği
payîz (m): sonbahar
payîzî: sonbaharda
peyv (m): söz, kelime
peyvîn (bipeyive, peyvî): konuşmak
pê (n): ayak
pêçî (m): parmak
pêhisîn (pê bihise, pê hisiya): hissetmek, farkında olmak, duymak
pênc: beş
pêncî: elli
pêncşem (m): perşembe
pêşîr (m): göğüs, meme
pirr: çok
pirs (m): soru
pirsîn (bipirse, pirsî): sormak
pişik (m): akciğer
pişkîn (bipişke, pişkiya): hapşürmek
pişt (m): sırt

piştî: -den sonra
pîrek (m): kadın
por (n/m): saç
poz (n): burun
pûç: uyuşuk
pûç bûn: uyuşmak

Q

qam (m): boy
qebizbûn: kabızlık
qeherin (biqehere, qeherî): sinirlenmek, kızmak
qelb (n): kalp
qelew: şişman
qemûş (m): yara kabuğu
qet: hiç
qeze (m): kaza
qirik (m): boğaz
qîz/qîzik (m): kız çocuk

R

rabûn (rabe, rabû): kalkmak
raketin (rakeve, raket): yatmak
rakirin (rake, rakir): kaldırmak
rast (n): sağ, doğru
razandin (razîne, razand): yatırmak
reh (m): damar
reng (n): renk
reş (n): siyah
rewş (m): durum
ricifin (biricife, riciff): titremek
roj (m): gün, güneş
rondik (m): gözyaşı
ronî (m): ışık
rovî/rêvî (m): bağırsak
roviya zêde: apendiks
rû (n): yüz, çehre
rûniştin (rûne, rûnişt): oturmak

S

saet (m): saat
sal (m): yıl, sene

sar: soğuk (sıfat hali)
sax: sağ, diri
sed: yüz
sept (m): cumartesi
ser: üst
ser (n): baş, kafa
serçav (n): yüz, çehre
serêş (m): başağrısı
sergêjî (m): başdönmesi
serme (m): soğuk (isim hali)
sê/sisê: üç
sêşem (m): salı
sêzdeh: onüç
sibeh (m): sabah
sibehê zû: sabah erken
sibê: yarın
simbêl (n): bıyık
sî: otuz
sîng (m): göğüs
sol (m): ayakkabı
sor (n): kırmızı
sorik (m): kızamık
spî (n): beyaz
stû (n): boyun

Ş

şanzdeh: onaltı
şekir (n): şeker
şemî (m): cumartesi
şes: altı
şewat (m): yanma, yangın
şewitîn (bişewite, şewitî): yanmak
şev (m): gece
şewb (m): grip
şewba çûkan: kuş gribi
şêrin: tatlı
şêst: altmış
şil: ıslak
şiyar: uyanık
şiyar bûn: uyanmak
şîkayet (m): şikayet
şîlaq (m): çapak

şîn (n): mavi,
şîn (m): iz, yas
şîn bûn: morarmak
şîr (n): süt
şîv (m): akşam yemeği
şor: tuzlu
şuştin (bişo, şuşt): yıkamak
şuxulîn (bişuxule, şuxulî): çalışmak

T

ta (m): ateş, sıtma
tahm (m): tat
taşê (m): kahvaltı
tazî: çıplak
tazî kirin: soymak
te: sen (oblik hal)
teqîn (biteqe, teqiya): patlamak
tevîzek (m): uyuşukluk
tevizîn (bitevize, tevizî): uyuşmak
tevlîhev: karışık
textor (n/m): doktor
tif (m): tükürük
tilî (m): parmak
tirs (m): korku
tirsîn (bitirse, tirsîya): korkmak
tirş: ekşi
tişt (n/m): şey
tî: susamış
tu: sen, hiç
tune: yok

Û

û: ve

V

vekirin (veke, vekir): açmak
verşîn (verşe, verşîya): kusmak
vir: burası

W

weke: gibi
wekî din: başka
xurt: güçlü

xwar: eğri
xwarbûn (m): eğrilik
xwarin (bixwe, xwar): yemek
xwe: kendi, kendisi, kendine,
xwendin (bixwîne, xwend): okumak
xweş: güzel
xwê (m): tuz
xwê/xwêdan (m): ter
xwişk/xweh (m): kız kardeş
xwîn (m): kan

Y

yan: ya
yanzdeh: onbir
yek: bir
yekşem (m): pazar
yên din: ötekiler

Z

zahf: çok
zanîn (bizane, zanî): bilmek
zarok (m/n): çocuk
zaroktî (m): çocukluk
zeîf: zayıf
zelal: berrak, duru
zer (n): sarı
zerik (m): sarılık
zewicîn (bizewice, zewicî): evlenmek
zewicî: evli
zêde: fazla
zêdetir: daha fazla
zik (n): karın, batın
zirav (n): safra kesesi, ince
zivistan (m): kış
zivistanî: kışın
ziman (n): dil
zinginî (m): çınılama
zuha: kuru
zuha bûn: kurumak
zû: çabuk

TÜRKÇE-KÜRTÇE SÖZLÜK

A

abdest: **destmêj**, **destav**
acaba: **gelo**
aç: **birçî**
açmak: **vekirin**
ad: **nav**
adım: **gav**
ağır: **giran**
ağırlık: **giranî**
ağız: **dev**
ağlama: **girî**
ağlamak: **girîn**
ağrı: **êş**, **jan**
ağrımak: **êşîn**
aile: **malbat**
akciğer: **pişik**, **kezeba sor**
akmak: **herikîn**
akraba: **meriv**
akşam: **êvar**
akşamleyin: **êvarî**
akşam yemeği: **şîv**
alçak: **nizm**
alın: **enî**
altı: **şeş**
altmış: **şêst**
amca: **ap**, **mam**
ameliyat: **emeliyat**
ani: **ji nişkan ve**
anne: **dayik**, **dê**
apendiks: **roviya zêde**
ara: **navber**
arkadaş: **heval**
asbest: **nikar**, **axa spî**
aşağı: **jêr**, **xwar**
ateş: **ta**, **qizilme**, **sacir**
ay: **heyv**, **meh**
ayak: **ling**, **pê**
ayakkabı: **sol**, **şekal**, **pêlav**
az: **hindik**

B

baba: **bav**
bacak: **çîm**, **çîp**
bağırsak: **rovî**, **rêvî**
bakmak: **nêrîn**, **mêze kirin**
balgam: **balxem**
balon: **nepox**
baş: **ser**
başağırsı: **serêş**
baş dönmesi: **sergêjî**
başka: **wekî din**
başlamak: **destpêkirin**
bayılmak: **bêhiş ketin**, **xeriqîn**,
xewirîn
bazen: **carinan**
bazı: **hin**, **hinek**
bekar: **azeb**
berrak: **zelal**
beş: **pênc**
beyaz: **spî**
beyin: **mejî**
bırakmak: **berdan**, **hiştin**
bıyık: **simbêl**
bilinç: **hiş**
bilinçaltı: **binhiş**
bilinçsiz: **bêhiş**
bilmek: **zanîn**
bin: **hezar**
bir: **yek**
boğaz: **qirik**
boy: **qam**
boyun: **stû**
böbrek: **gurçik**
böcek: **kêzik**
böyle: **wusa**, **wulo**, **wanî**, **werê**,
werkîno, **ho**, **welê**
bu: **ev**
bu gece: **îşev**
bugün: **îro**

bulanık: **şêlû**
bulantı: **mahdxelîn**
burası: **vir, ev der**
buraya: **vir, vê derê**
burada: **li vir, li vê derê**
buradan: **ji vir, ji vê derê**
bu sene: **îsal**
burun: **poz, bêvil, difin**
büyük: **mezin, gir**
büyümek: **mezinbûn**

C

cuma: **în, îni**
cumartesi: **şemî, sept**

Ç

çabuk: **zû**
çalışmak: **şuxulîn, xebitîn**
çapak: **şîlaq**
çarşamba: **çarşem**
çekmek: **kışandin**
çene: **çen**
çıkarmak: **derxistin**
çıkmaq: **derketin**
çınlama: **zingînî**
çıplak: **tazî**
çift: **cof, zo**
çizgi: **xêz**
çocuk: **zarok, zar, gede, sêwlek, tîfal, sebî**
çocukluk: **zaroktî**
çok: **pirr, zahf, gellek**

D

dalak: **fatreşk**
dakika: **deqe**
damar: **reh, damar**
damla: **dilop, niqut**
darbe: **derb**
dayı: **xal**
değişmek: **guherîn**
değiştirmek: **guhertin**

deri: **çerm**
derin: **kûr**
devam: **dewam, dom**
dışarı: **derve**
dil: **ziman**
dirsek: **enîşk**
diş: **diran**
diyet: **parêz**
diz: **çok, çong**
doğmak: **çêbûn**
doktor: **textor, bijîjk, nojdar**
doksan: **nod**
dokuz: **neh**
dört: **çar**
dudak: **lêv**
duman: **dixan, xumam**
durum: **rewş**
duymak: **bihîstin**
düğüm: **girêk**
düşmek: **ketin**
düşünmek: **fikirîn, ponijîn**

E

eğri: **xwar**
eğrilik: **xwarî, xwarbûn**
eklem: **movik**
ekşi: **tirş**
el: **dest**
elbise: **kiras, kinc, çek, cil**
elli: **pêncî**
emeklemek: **çarpî**
emmek: **mijîn**
emzirmek: **mijandin**
erkek: **mêr, zılam**
erkek çocuk: **law, lawik, kur, kurik**
erkek kardeş: **bira**
et: **goşt**
etraf: **derdor**
ev: **mal, xanî**
evet: **e, erê, belê**
evlenmek: **zewicîn**
evli: **zewicî**

F

fazla: **zêde**
fakat: **lê, lê belê**
felç: **felç**

G

gaz: **ba**
gebe: **biheml, ducanî**
gece: **şev**
geceleyin: **bi şev**
geç: **dereng**
geçmek: **derbas kirin**
geçmiş olsun: **derbasî be**
gelmek: **hatin**
gibi: **weke, mîna, fena**
gitmek: **çûn**
göbek: **navik**
göğüs: **sîng**
göre: **li gorî**
görmek: **dîtin**
göz: **çav**
gözlük: **berçavk**
göz yaşı: **hêsir, rondik**
grip: **şewb**
güçlü: **xurt**
güçsüzlük: **bêqewetî**
gün: **roj**
güneş: **roj**
güvercin: **kevok**
güzel: **xweş, xweşik**

H

hafta: **hefte**
hangi(si): **kîjan**
hapşirmek: **pişkîn**
hasta: **nexweş**
hastalanmak: **nexweş ketin**
hastalık: **nexweşî**
hastane: **nexweşxane**
hayır: **na, nexêr**
hepsi: **giş, hemû**
hergün: **herroj**

her zaman: **hertim**

her yer: **herder**
herkes: **herkes**
hışlıtı: **xîzexîz**
hiç: **qet, tu, hîç**
hissetmek: **hisîn**
ıkmak: **esirîn**
ılık: **şîrgerm**
ıslak: **şil**
ışık: **ronî**

İ

iç/içeri: **hundir**
iğne: **derzî**
iki: **du, dudo**
ilaç: **derman**
ilk: **ewil, ewilîn**
ilkbahar: **bihar**
iltihap: **îltîhab, nêem**
indirmek: **daxistin**
ishal: **emel**
isim: **nav**
istemek: **xwestin**
iş: **kar, xebat**
itmek: **dahfandin**
iyi: **baş, çê**
iz: **şîn**

K

kabızlık: **qebizbûn**
kaç: **çend**
kaç tane: **çend heb**
kahvaltı: **taştê**
kadın: **jin, pîrek**
kalça: **kulîmek**
kaldırmak: **rakirin**
kalkmak: **rabûn**
kalmak: **man**
kalp: **dil, qelb**
kalp krizi: **dilêş**
kan: **xwîn**

kapatmak: **girtin**
karaciğer: **kezeb, kezeba reş, ceger**
karın: **zik, nav**
karın ağrısı: **zikêş**
karışık: **tevlihev**
kaş: **birû**
kaşık: **kevçî**
kaşınmak: **xurîn**
kaşıntı: **xur**
kayınbaba: **xezûr**
kaynana: **xesû**
kaza: **qeze**
kemik: **hestî**
kendi: **xwe**
kendiliğinden: **jixweber**
kepek: **menes**
kez: **car**
kıkırdak: **kerîntok**
kıl: **mû**
kıpırdamak: **leqîn**
kırmızı: **sor**
kırk: **çel, çil**
kış: **zivistan**
kışın: **zivistanî**
kız: **keç, keçik, qîz, qîzik**
kız kardeş: **xwişk, xweh**
kızamık: **sorik**
kızamıkçık: **nîkûtok**
kızarıklık: **sorbûn**
kim: **kî, kê**
kirpik: **mijank**
koca: **mêr, peya, zılam**
koku: **bêhn, hilm**
konuşmak: **peyivîn, xebardan, şitex-
ilîn, qise kirin, şor kirin**
korkmak: **tirsîn**
korku: **tirs, xof**
koymak: **danîn**
köpük: **kef**
köpüklü: **bikef**
kötü: **nebaş, nexweş, neçê, xerab**

köy: **gund**
kulak: **guh**
kullanmak: **bikaranîn**
kuru: **zuha**
kurumak: **zuha bûn**
kusmak: **verşîn**
kuş: **çûk, çivîk**
kuş gribi: **şewba çûkan**
küçük: **biçûk**

L

lokma: **gep**
lazım: **hewce**

M

mavi: **şîn**
meme: **memik, pêşîr**
mevsim: **demsal, mewsîm**
mide: **mahd**
morarmak: **şîn bûn**

N

nasıl: **çawa, çito, çilo, çerê**
ne: **çi**
neden: **çima, çire, ji bo çi, seba çi**
nefes: **bêhn, hilm**
ne kadar: **çiqas, çiqaşî**
nere: **ku, ku der**
nerede: **li ku**
nereden: **ji ku**
ne zaman: **kengî, kînga**
ne zamandan beri: **ji kengî de, ji
kînga de**
nöbet: **da**

O

o: **ew, wî, wê**
okumak: **xwendin**
olmak: **bûn, çêbûn**
omuz: **mil**
on: **deh**

onlar: **ew, wan**
orası: **wir, ew der**
oraya: **wir, wê derê**
orada: **li wir, li wê derê**
oradan: **ji wir, ji wê derê**
oturmak: **rûniştin**
otuz: **sî**

Ö

ödem: **werm**
öğle: **nîvro**
öğle yemeği: **firavîn, navroj**
öğün: **dahn**
öksürmek: **kuxîn**
öksürük: **kuxuk**
öldürmek: **kuştin**
ölmek: **mirin**
ölü: **mirî**
önce: **berê, berî**

P

parmak: **tilî, pêçî**
pazar: **yekşem, lahd, bazar**
pazartesi: **duşem**
perşembe: **pêncşem**
plasenta: **hevalzarok, hevalbiçûk, pizan**

R

rahat: **rehet**
rahatsız: **aciz**
rahatsızlık: **acizî**
rahîm: **malzarok**
renk: **reng**
romatizma: **ba**
rüya: **xewn**

S

saat: **saet**
sabah: **sibeh**
saç: **por**
safra kesesi: **zirav**

sağ: **(taraf) rast**
sakal: **rih, rî**
salı: **sêşem**
sallanmak: **hejîn, kil bûn**
sarı: **zer**
sarılık: **zerik**
saymak: **jimartin, hejmartin**
sekiz: **heşt**
sen: **tu, te**
sert: **hişk**
sertlik: **hişkbûn**
ses: **deng, his, pêjn, sewt**
sevmek: **hez kirin**
sıcak: **germ**
sıklamak: **eciqandin**
sırt: **pişt**
sıtma: **ta**
sigara: **çixare**
siğil: **belalûk**
sinirlenmek: **hêrs bûn, qeherîn**
sivilce: **pizik**
siyah: **reş**
siz: **hûn, we**
soğuk: **sar, serme**
sokak: **kûçe**
sol: **çep**
sonbahar: **payîz**
sonbaharda: **payîzî**
soru: **pirs**
sormak: **pirsîn**
soyunmak: **xwe tazî kirin, şêlandin**
söylemek: **gotin**
su: **av**
suçiçeği: **xurî**
susamış: **tî**
süt: **şîr**

Ş

şehir: **bajar, şar**
şeker: **şekir**
şey: **tişt**

şikayet: **gazin, şikayet**
şimdi: **niha, a niha**
şimşek: **birûsk**
şişlik: **ödem**
şişmek: **werimîn, nepixîn**
şişman: **qelew**
şu: **ew**

T

taraf: **alî**
taş: **kevir**
tat: **tahm**
tatlı: **şêrîn**
tek: **fer, yek**
tekrar: **dîsa, dubare**
temiz: **paq, paqij**
ter: **xwê, xwêdan**
teyze: **xaltîk**
tıkanmak: **xetimîn**
tırnak: **nenûk**
titremek: **lerizîn, ricifîn, hezîn**
toprak: **ax**
tuz: **xwê**
tuzlu: **şor, bixwê**
tükürük: **tif**

U

uyanık: **şiyar**
uyanmak: **şiyar bûn**
uyku: **xew**
uykusuz: **bêxew**
uykusuzluk: **bêxewî**
uyumak: **di xew re çûn, razan**
uyuşuk: **pûş, tevizî**
uyuşukluk: **tevîzek**
uyuşmak: **pûş bûn, tevizîn**
uyuz: **gurî**
uzak: **dûr**
uzun: **dirêj**
uzanmak: **dirêj kirin**

Ü

üç: **sê, sisê**
üst: **ser**
üstünde: **li ser**

V

var olmak: **hebûn**
ve: **û**
verem: **êşa zirav, jana zirav**
vermek: **dan**
vücut: **laş, can**

Y

yabancı: **xerîb, biyanî**
ya da: **yan jî, an jî**
yakın: **nêz, nêzik**
yan: **kêlek**
yanma: **şewat**
yanmak: **şewitîn**
yapmak: **kirin, çêkirin**
yara: **birîn, kul**
yaralı: **birîndar**
yarın: **sibê**
yaşam: **jîn, jiyan**
yaşamak: **jiyîn**
yatak: **nivîn**
yatırmak: **razandin**
yatmak: **razan, raketin, nivîn**
yavaş: **hêdî**
yavaşça: **hêdîka**
yayılmak: **belav bûn**
yaz: **havîn**
yazı: **nivîs**
yazın: **havînî**
yazmak: **nivîsîn**
yedi: **heft**
yemek: **xwarin**
yeni: **nuh, nû**
yer: **cih, cî, der**

yeşil: **kesk**
yetmiş: **heftê**
yıkamak: **şuştin**
yıl: **sal**
yine: **dîsa**
yirmi: **bîst**
yok: **tune, nîn**
yorulmak: **betilîn, westîn**
yukarı: **jor, banî, qiyame, diyar**
yumuşak: **nerm**
yumuşamak: **nermijîn**
yutkunmak: **daqurtandin**
yük: **bar**
yüksek: **bilind**
yükselmek: **bilind bûn**
yürümek: **meşîn**
yürüyüş: **meş**
yüz: **rû, serçav**
yüz: **(100) sed**

Z

zaman: **dem, wext, gav, çax, zeman**
zayıf: **zeîf**
zayıflamak: **zeîf bûn**
zor: **zor**

TIBBİ KAYNAKÇA/ÇAVKANIYA TIBBİ

1. McAninch JW, (Çev. Dr. Caner Çelik) Ürolojik semptomlar. Tanagho EA, McAninch JW. Genel Üroloji. Nobel Tıp Kitabevi, 1999.
2. Tanagho EA, (Çev. Dr. Gürkan Kazancı) Ürojenital sistemin fizik muayenesi. Tanagho EA, McAninch JW. Genel Üroloji. Nobel Tıp Kitabevi, 1999.
3. Çiçek MN, Akyürek C, Çelik Ç, Haberal A. Kadın Hastalıkları ve Doğum Bilgisi (2. Baskı), Güneş Kitabevi, 2006.
4. Sağlık Bakanlığı Ana Çocuk Sağlığı ve Aile Planlaması Genel Müdürlüğü Doğum Öncesi Bakım Bilim Kurulu. Doğum Öncesi Bakım Yönetimi Rehberi. <http://www.gaziantepsaglik.gov.tr/dobprotokol.pdf>
5. Sadock BJ, Sadock VA. Psikiyatri hastasının klinik muayenesi. (Çev. Dr. Çiğdem Aydemir) Klinik Psikiyatri. Güneş Kitabevi Ltd. Şti., 2005.
6. Dürük K. Göz hastalıklarında muayene bulgular ve belirtiler. Muayeneden Tanıya. Prof. Dr. İsfendiyar Candan (Editör). Antıp A.Ş, Ankara, 1998.
7. Yorulmaz İ. Kulak-Burun Boğaz. Muayeneden Tanıya. Prof. Dr. İsfendiyar Candan (Editör). Antıp A.Ş, Ankara, 1998.
8. Çelik G, Numanoğlu N. Solunum sistemi. Muayeneden Tanıya. Prof. Dr. İsfendiyar Candan (Editör). Antıp A.Ş, Ankara, 1998.
9. Harman M, Yolbir S. Dermatolojide Tanı. D.Ü.T.F Dermatoloji A.B.D. Seminer Notları, 2006.
10. Cin Ş. Pediatrik anamnez. Muayeneden Tanıya. Prof. Dr. İsfendiyar Candan (Editör). Antıp A.Ş, Ankara, 1998.
11. Tutar E, Güleç S, Candan İ. Kardinal semptomlar. Muayeneden Tanıya. Prof. Dr. İsfendiyar Candan (Editör). Antıp A.Ş, Ankara, 1998.
12. Kutlay Ş, Arasıl T. Kas ve iskelet sistemi. Muayeneden Tanıya. Prof. Dr. İsfendiyar Candan (Editör). Antıp A.Ş, Ankara, 1998.

- 13.Çay F. Meme. Muayeneden Tanıya. Prof. Dr. İsfendiyar Candan (Editör). Antıp A.Ş, Ankara, 1998.
- 14.Çay F. Lenf nodu. Muayeneden Tanıya. Prof. Dr. İsfendiyar Candan (Editör). Antıp A.Ş, Ankara, 1998.
- 15.Altay G. Ateş. Muayeneden Tanıya. Prof. Dr. İsfendiyar Candan (Editör). Antıp A.Ş, Ankara, 1998.
- 16.Aktuğlu G. Kanama diyatezli hastanın anamnez özellikleri, muayene bulguları, rutin kanama diyatez testleri ve yorumlanmaları. <http://www.ctf.edu.tr/stek/pdfs/36/3602.pdf>
- 17.Gündoğdu AS. Hipertiroidi. <http://www.ctf.istanbul.edu.tr/stek/pdfs/16/1605asg.pdf>
- 18.Ünal MT. Akut batınlı (karın) hastaya yaklaşım. <http://www.gata.edu.tr/dahilibilimler/ichastaliklari/files/kitaplar/30.pdf>
- 19.Wyngaarden JB, Lloyd HS. Cecil Textbook of Medicine, 18th edition, W.B Saunders Company, Philadelphia, 1988.
- 20.Ulaş H. Nörolojik muayene. <http://www.gata.edu.tr/dahilibilimler/ichastaliklari/files/kitaplar/68.pdf>
- 21.Aliksanyan V. Teşhiste Temel Bilgi "Propedötik". Filiz Kitabevi, İstanbul, 1988.
- 22.Erdine S. Ağrı Sendromları ve Tedavisi. Sanovel İlaç San. ve Tic. A.Ş. 2003
- 23.Bickley LS, Hoekelman RA. Bates Fizik Muayene Rehberi. Özsüt H, Te-tikkurt C, Vatansever S, (Çeviri Editörleri). Nobel Tıp Kitabevleri, 2004.
- 24.Klinik Bilimlere Giriş VI, Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Yayınları, Antıp A.Ş, Ankara, 1997.

KÜRTÇE KAYNAKÇA/ÇAVKANIYA KURDÎ

1. Bedirxan CA, Lescot R. Kürtçe Dilbilgisi. Doz Basım Yayın, 1991.
2. Bedirxan K. Kolay Kürtçe. Doz Basım Yayın, 1997.
3. Bilbil M, Baran B. Rêzimana Kurmancî. Weşanên Enstîtuya Kurdî ya Amedê, 2008.
4. Farqînî Z. Ferhenga Kurdî-Tirkî. Enstîtuya Kurdî ya Stenbolê, 2005.
5. Farqînî Z. Türkçe-Kürtçe Sözlük. İstanbul Kürt Enstitüsü, 2000.
6. Rizgar B. Uygulamalı Kürtçe Dersleri-Dersên Kurdi. Lithosphere Printing Cop., 1993.
7. Îzolî D. Ferhenga Kurdî-Tirkî, Tirkî-Kurdî. Weşanên Deng, 2007.

Diyarbakır Tabip Odası, bölgede görev yapan hekimlerin Türkçe bilmeyen hastalarla iletişimindeki sıkıntıyı gidermek için "Kürtçe Anamnez" kitabı çıkardı. Diyarbakır Tabip Odası Başkanı Mızraklı, "Hasta mahremiyetine gölge düşüren tercüman kullanma sıkıntısını ortadan kaldırmayı amaçladık" dedi.

Tıp Dünyası

Ji bo ku ev kêmasiya li herêmê bi dawî bibe ev xebat divê hêj zûtir bihata kirin.

Yeni Özgür Politika

Bu kitap uzmanların hiç Türkçe bilmeyen hastalarla iletişimini ve tanı koyması için sorgulamalarını sağlayacak bir çalışma.

Ertuğrul Mavioglu, Radikal

Ev berhem dê pirsgirêkên di navbera doktor û nexweşan de ku ji hev fêhm nedikir çareser bike.

Kurdistan TV

Diyarbakır Tabip Odası, Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerinde sağlık merkezlerine tedavi için gelen ve Türkçe bilmeyen hastalarla hekimler arasındaki iletişim sıkıntısını gidermek amacıyla 'Kürtçe Anamnez' kitabı yayımladı.

Medimagazîn

Diyarbakır Tabip Odası

Mimar Sinan Cad. İnka 4 Apt. Kat:2 No: 6

T: (0412) 224 64 31 / F: (0412) 229 08 90

diyartabip@yahoo.com / www.diyartabipodasi.com

Bu kitap Diyarbakır Tabip Odası tarafından hekimlere ücretsiz dağıtılmaktadır.